

کتابخانه نك نشر اولنان اجزاسی

بهر عددی ۱۰۰ پارهدر

عدد کتاب	عدد کتاب	
۱۰ حل مسئله طوفان .	۱ امثال علی کرم الله وجهه .	
تخریب خرابات .	۲ جزویت جمعیتک تعلیمات خفیه سی .	
		۱۱
		۱۲
۱۳	۳	
۱۴ سفارتنامه احمد رسمی .		
۱۵ دیوان شناسی .		
۱۶	۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹	
۱۷ جدال سعدی بامدعی .		
۱۸ بهار دانش .		
۱۹ قنیر شه . (جزو ۱)		

پادشاهیده عسکر لگک هر جهتنجه ابدال بیورلمقده
اولان اقدامات جلیله و ترتیبات نظام پرورانه آیلرده
دخی ضابطان یتشدیرمکده و نفراتک قابلیت مجا-
هدانه سنی بر سرعت فوق العاده ایله میدانه چیقارمقده
فوق المأمول بر تاثیرى بلیغ گوسترمکده اولسنه نظراً
خصائل جلیلهء عسکریه مزک گوندن گونه تأسس
وترقی ایده جگنده و اسلاف عظامدن شهرت جلا-
دتلری ولوله انداز جهان اولان قهرمانلرک حالنه
هیچ بروقت غبطه و تحسر باقدیرمیه جغنده شبهه یوقدر.

تمّ

ایتمامی در . چونکه افراد ملت تابع اولدقلری دین
 مبین محمدی اقتضاسنجه امر جهادده بذل مقدوری
 سرمایه سعادت دارین بیلدکلری گبی طبعاً دخی
 شجاعت مفرطه و اطاعت مشروعه و جفا کشک
 و سلاحش و رلق و غیرت و ثبات گبی عسکرلگه لازم
 اولان مذیاتک کافه سنی جامع اولدیغندن و خصوصیه
 دمبدم کالات و معرفتی ترقیدار اولان مکاتب شاهانه
 واردوی هایونلرک تحصیل و تجربه ده حاصل ایتمکده
 اولدیغی ملکات راسخه جهتلیریله شجاعت عثمانیه به
 معلومات عسکریه ایله برقات دها قوت گلدیکندن
 قنبره سردار و محافظلرندن ظهور ایدن خوراق عادات
 شمذیکی ضابطان و نفراتمزدن دخی ظهور ایده جگی
 و دائماً ظهور گلدیکی عسکرمزک حالی بیلانلرجه
 امور بدیهیه دندر . هر نه قدر عسکر دگنسه کده
 اوصنف عالیدن ظهور ایتمکده اولان بونجه
 ضابطانک نه قیمتده برطاقم اصحاب کمال اولدقلرینی
 لایقیله تقدیر ایلدیگمزدن و سایه معالیوایه جناب

« مرحومك شان سلطنته اودرجه رعایتی وار
 « ایدی که تلطیفات دولتی کندی نفسندن بیله قصقانیر
 « دی. حاصلی بزما نمزده اودرجه شجیع، اودرجه دقایق
 « حربه واقف، اودرجه مدبر. اودرجه کریم ،
 « اودرجه غیور. اودرجه حلیم ، و بوقدر مکارم
 « اخلاقیله برابر اودرجه متواضع برذات گورمدك.
 رأی عاجزانه مزه قالیرسه فائضی نك جنس
 پاشا مرحوم حقنده اولان مدیحی مع زیاده
 شایسته در. خصوصیه غازیء مشارالیه شمدیگی گبی
 فن حربك ترقیدار اولدینی بر زمانده بولنیهرق
 استعمال ایتدیگی بونجه دقایق عسکریه و دسایس
 حربیه بی کندی تجار بندن استحصال ایتمش ایکن
 نائل اولدینی مظفریت جلیلهیه دائر عالمك توارخ
 عسکریه سنده الك شانلی برنام براقان اعظمدن معدود
 اولوق لازم گیر .

مع مافیله بوخصائل علیای عسکریه بی متمزك
 مشهور اولان ذوات معدوده سنه منحصر ظن

گندینی اوگونک اونده بری درجه سنده محزون
 گوزمامش ایدم . بوحالنی نعوذ بالله تعالی درسعا .
 دتجه بروقه حدوشنه حمل ایتدم . سبب کدرینی
 صوردم . جوابنده « دهانه اوله جق ؟ قنبره ده
 » ایتدیگمز جزوی بر خدمته مقابل بزدوزارت ویرمشلر .
 « وخط هایون گوندرمشلر . حال بوکه قانونی سلطان
 » سلیمان مرحوم مقبل ابراهیم پاشایی تفویض تام ایله
 » وکالت مطلقه سنه تعیین ایتدیگی زمان یدینه یالکیز
 » برمنشور اعطایلیشدی . پیاله پاشا مرحوم سلطان
 » سلیم حضرتلرینک دامادی بولندیغی و محاربات
 » بحریه ده کافه ملوک نصارانک دوناملرینه غلبه ایتک
 » و ساقیز فخنه نائل اولمق گبی برچوق موفقیتلری گور .
 » لدیگی خالد کندیسنه وزارتی چوق گورمشلرایدی .
 » خلیفه اسلامک خط هایونی قنبره محاصره سی گبی
 » خدمات جزویه یه مکافات اولغه باشلادی . و دولت
 » علیه نک وزارتی بنم گبی قوجه مش فرتوتلره قالدی .
 » بوکا تأسف ایتیه یمده نه یه آجیه یم ؟ « دیمشیدی .

« وَآتَشَ آرَاسِنْدَه گَآهَ غَرِيقَ وَگَآهَ حَرِيقَ اَوْلَمَقْدَن
 « پَرِهیزِ ایلِیُوبِ بَرَجِ وَبَدَنْدَه تَعِیْنِ اَوْلَسِدَقَلَرِی
 « مَحَلْدَنِ آیرِلْمَا مَشَلَرِ . وَگَآهَ نِیْرِدِ گَآهَه حَیْقَانَلَرِی کِفَارِی
 « قَآچِیْرُوبِ وَجَنکِچَلَرِیْنِ قِیْرُوبِ یُورُوشِ ایلْدِکَلَرِنْدَه
 « حَیُوشِ آهَنِ پُوشَلَرِیْنِ گَرِیْزَانِ وَآمُوَالِ غَنَائِمِی رِیْزَانِ
 « ایلْمَشَلَرِ . بَارکُ اللّٰهَ فِیْهِمْ . بُونْدَن بُو یِلَه دَخِی سِنکُ اْمَرِکَه
 « رَامِ اَوْلُوبِ هَرْنَه خِدْمَتِ تَکْلِیْفِ ایدِرْسَه کُ اِدَاسَنَه
 « دَقْتِ وَآهْتَمَامِ اوزُرَه اَوْلَه لَرِ . سَکَا اِطَاعَتِ وَانْقِیَادِ اوزُرَه
 « اَوْلَدَقَلَرِی بِنْمِ رِضَایِ هَمَا یُونْمَه سَبِیْدِرِ . بُو پِنْدِ نَامَه مِی
 « غَازِی قَوْلُرْمِ مَحْضُرِنْدَه اَوْقُویُوبِ (اَطِیْعُوَاللّٰهَ وَاطِیْعُو
 « الرِّسُولَ وَآوَلِی الْاَمْرِ مِنْکُمْ) مَعْنَایِ شَرِیْفِی آَنَلَرَه
 « بیلْدِیْرَه سِن سِن گَآهَه مَحَاصِرَه دَه اَوْلَانِ قَوْلُرِیْمَه وَیْرِدِ -
 « یِگْکُ وَیْرِگُوجَاهَه مَقْبُولِ هَمَا یُونْمِ اَوْلْمَشْدِرِ . جَمَاهَه کُزِی
 « حَقِّ تَعَالٰی حَضْرَتَلَرِیْنَه اَصْمَرَلْدَمِ . »

فَائِضِی دِیْرِکَه « بَرِگُوزِنِ پَآشَا مَرْحُومَه کَتْدَمِ .
 چَهْرَه سِنْدَه اَوْدِرْجَه دَه عِلَامَتِ مَلَالِ وَارِ ایدی کَه
 قَیْرَه مَحَاصِرَه سِنکُ اِکُ مَخَاطِرَه لِی زَمَانَلَرْدَه بِلَاه

بو خط تاریخ عثمانیدہ مثالی پک نادر گوریلان
تاضیفنامہ لردن اولہرق سرای ہمایونک درجہ ممنونیتنہ
دلالت ایلدیگی ایچون عیننی زیرده نقل ایلدک .

« الحمد لله الذی فضلنا علی کثیر من عباده .
المؤمنین ، وفوض الینا مقالیدہ مصالِح المسلمین ، والسلام
علی سید المرسلین (اما بعد) سنکھ قنبرہ بگلر
بگیسی اختیار قولم ومدبر وزیرم حسن پاشا سن
بو سال فرخندہ فالدہ رهنمون اقبال توفیق ذی الجلال
امت محمدہ یاور اولوب ایلدیگک خدمت سدد
علیایہ عرض اولنوب سعی بیدریغک مشکور ونامک
نیک نامان دفتری سلکنده مسطور اولمشدر . بر
خوردار اوله سک ! سکاوزات ویردم . وسنگله محصور
اولان قولر مکہ مقتضای ترتیب سلطنت ایله معنی
اوغللر مدر . یوزلری آغ اوله ! ملحوظدن زیاده
چالیشوب جان وباشلرین دین اوغرینه و بزم
یولجزدہ دریغ ایتمدیلر . و مقذور بشر اولان سعی
جمیلی گتوروب راد حقدہ عظیم چالشمشدر . آب

عمر آغایه وَ کوسـتندیک مصلی بگه توجیه امرلری
 یازلدی . وَ قنیردهده محصور قالان سائر غازیلره بشر
 آچه ترقی احسان اولنه رق استحصال ایتدکاری
 غنیمت عظیمه نك اوزرینه بویله براحسانه مظهریت
 کماة مجاهدینك مسرت وغیرتلرینی قات قات مزداد
 ایلدی . یشجی حسن پاشانك انہزامی وَ استوانی
 باغراد گبی قوجہ برقلعه نك استیلایه دوشتمسی
 خبرلری استانبولہ عکس ایتمکله گرک سرای هایون
 وَ گرک دیوان دولت بر ماتم شدید اچنیده ایکن
 حسن پاشانك موفقیت جلیله سی بشارتی گلنجه او
 درجه ده شوق و سروری موجب اولمش ایدی که بیاغی
 پای تختده هر خانه بر عالم شهر حکمنه گیرمش ایدی .
 عواطف سلطنت سنیهدن غازی مرحومه
 بو خدمتنه مکافات رتبه وزارت توجیه اولندی . خط
 هایون ایله وزارت توجیهی قانون عثمانیجه معتاد
 دگل ایکن پاشانك قدرینی تجیلاً انواع التفاتی
 حاوی برده خط گوندرلدی .

ذخیره و مهمات ضبط اولغش ایدی . حسن پاشا
 مرحوم بتون اردو ایله ایکی آی گجه گوندز چالیشه .
 رق ذکر اولنان غنائمی قلعه یه آملغه کوچ حال ایله
 موفق اوله بیلدی .

غازی مرحوم ایشلرینی اکالدن صکرده [شقلویش]
 ده سردار ایله ملاقات ایدرک هر نه عرض ایتدی
 ایسه قبول ایتدیردی . یالکز یمشچی حسن پاشا
 « سنک گبی مجاهد برذاتک آرپه لغنی نصل بشقه سنه
 « ویرهلم » سوزیله پچوی سنجاغنی عمر آغایه توجیه
 ایتک ایستدی . یرینه کوستندیل سنجاغنی تکلیف
 ایلدی . پاشا ایسه عنقا مشربانه براسـتغنا اظهار
 ایدرک « بن پچوی بی عمر بنده گزه توجیه ایتدم
 « بکا آرپهلق لازم دگل . اگر عرضم رداوانور ایسه
 « منکسر اولورم . کوستندیل سنجاغنی ده قنبره
 « غزاسنده خدمتی سبقت ایتمش بر بنده گزه ویرمک
 « مراد دولتگزیسه مصلی بک اویله بر احسانه لایق
 « اولمشدر » دیهرک طابنده اصرار ایلدیگندن پچوینک

پچویلینک عمر آغان نقل ایتدیگنه گوره ذکر
 اولسان فرقه دشمنی تعقیب ایدر ایکن اوتوده بریده
 بریره جمع اولمش بر طاقم عسکر گوررلر ایدی که
 کندیلرینه تعظیماً جهلهسی بردن اوتوردقلری یردن
 قالقارلر . باشلرندن شابقه لرینی چیقاریرلر ایدی .
 عساکر اسلام ایسه مفطور اولدقلری مروت و مرحمت
 جلیلهلری اقتضاسنجه زبونکشه لگه تنزل ایتیه رک
 اومه و له عجزه بی حاللری اوزره ترک ایدر و ایلرده
 دینج دشمن تحریسنه گیدرلر ایدی .

بوملحه کبراده غزات اسلامک فرداً بعد فرد
 نائل اولدقلری خزان غنیمتدن ماعدا یالکز میری
 ایچون قرق ایکی پاره بیوک و بیگه یقین کوچک طوپ
 و خمباره ایله بش شاهی ضربزن ، یوز اون درت بیگ
 تفنک ، اون قدر کولنک ، بر او قدر چاپا . کوردهک ،
 الی قدر مکمل اوطاق ، اون بیگدن زیاده عادی
 چادیر و حدسنر حسابسنر طبل و علم و صندوق و عربه
 و قاعده بولنان اهالی و عسکری برسنه اداره ایده جک

وارزاق ایله مالا مال ایدی . یوکده حقیف بهاده
 آغیر اولان اشیایی اغتنام ایتدیله . الیسسه گبی ،
 ارزاق گبی آغیر شیلره دونوب باقمغنه بیله تنزل
 ایلدیله . بونی متعاقب صویي کچهرک دشمن عسکر-
 ینک دوکوندیسنه هجوم ایتدیله باشلادیله . هانگی
 فرقهیه تصادف ایتدیله ایسه همان بایراقلرینی آتوب
 اوکلرندن قاچرلر ایدی . نفرات واحاد ناس مقوله -
 سندن ماعدا یالکز ضابطان ومعتبراندن آتی بیك
 دشمن تاف ایلدیله . طوتدقلری اسیرلرک ایسه
 عددینی جناب حقدن بشقه کیسه بیلز ایدی .

طوتیلان اسیرلره سبب انهزام صورلدقجه حسن
 پاشانک سرداره گوندردیگی کاغد اله گیرد کدنصکره
 درونلرینه بر خوف مستولی اولدیغنی و گوزلرینه خیا-
 لات گبی یشل باشلی ترکلر گورینه رک قلعهده کی عسکر
 اوزرلرینه هجوم ایتدیله آنلرک دخی برابر هجوم
 ایتدکلرینی سویلرلر ایدی . (بوروایتک نقلنده فائضی
 و انعیما و پجو متفق الکلمه درلر .)

تختہ برقیچ اوردی، کچدی، اوزرینہ اوطوردی .
 امرانی دہ اطرافدہ کی اسکملہ لہ اقعاد ایلہ اٹ اوّل
 ایمراطورک چادرینہ کیلرک گبردیگنی استفار ایلدی .
 اوچ یگچری ایلہ، درت سرحدلی ایلوگاہرک بوخد .
 متہ کندیلرینک موفق اولدقلرینی عرض ایتدیلر .
 پاشا مرحومک ایسہ کرمی کرامتنہ معادل اولدیغندن
 « بوچادرده ججخانه دن ماعدانہ قدر اشیا وارایسہ
 « سزگدر » دیهرک اویدی مجاہدی برلاقردیسی ایلہ
 آن واحده کندینی دائرہ سیلہ برابر صاتون آلہ بیلہ .
 جک قدر ثروته مستغرق ایلدی .

کندی چادرده اوتورر ایکن نائل اولدیغی
 غزای غراده اٹ بیوک معینی اولان قرہ عمر آغایہ
 سبقت ایدن عہدی و جہلہ پچوی سنجاغنی توصیہ
 ایلہ معیتنہ اوچ بیٹ کشی ویردرک بوزغون دشمنک
 تعقیبنہ مأمور ایتشدی . بوفرقة ممتازہ کتدیلر .
 اٹ اوّل [پاولیت] کچیدندہ دشمنک حدسز حسابسز
 یوک عر بہ لرینہ راست گلدیلر کہ جملہ سی اموال

توابعندن خیلی آدم تلف اولمش ایدی . بونک
 اوزرینه ایمراطوری، امراسی برآته بندیردیلر . وَ
 « ایش ایشدن کچدی . عثمانلی کچد طرفلرینی ضبط
 ایدر ایسه بزه نجات ممکن دگلدیر » دهرک فراره
 سوق ایلدیلر .

اویوز بیگلرجه آمدن مرکب اولان قوجه
 اردو ایسه صحراده یولنی غائب ایتمش چایلاق آلانی
 گبی اوبک اوبک اوتیه بری یه طاغلمش ایدی .
 ایمراطور یوز کشی ایله آنجق جانی خلاص
 ایده بیلدی . اردوسنده بولنان طوپلر، عموم ججخانه .
 عموم ذخیره . خزینه سی ، تخت وتاجی یارلویرنده
 قالمش ایدی .

پاشای مجاهد صلوة عصری ادا ایتدکن
 صکره عمر آغا ایله سرحد امراسندن مصلی بگی
 اوچ بیگ کشی ایله دشمن اردوگاهنک ضبطنه
 گوندردی . وَ اعدانک کوکنی کسمدجه چادیره
 گیرمک وَ غنیمت آلمقدن اجتناب اولغسنی قطعاً امر

رستم پسندانہ ایلہ قارشییہ دی کہ دشمن عسکری
اسلام اردوسی ایلہ چارپیشیر چارشمز قایہ اورمش
طالغہ گبی پراکنده و پریشان اولہرق کیرویہ رجعت
ایتدیلر . عساگر اسلام ایسہ همان تعقیبہ مباشرتہ
قیرتہ صحراسنی انسان لاشہسندن براولو مزارستانہ
بگزتدیلر . ینہ نعیمانک روایتنجہ اوگون پاشا حضورینہ
گتیریلان کلہ لراوتوز بیگدن متجاوز ایدی .

پاشا برطرفدن اسیر وکلہ گتیرن غزاتہ احسان
ایدز و برطرفدن - دشمنک کثرتندن احتیاطاً - کندی
طرفدن امر کتدجکہ چادیرلرہ گیرمامسنی عسکرہ
تنبیہ ایچون اطرافہ آدملر طاغیدر ایدی .

دشمن ایسہ بومغلوبیتلہ چادیرلرینہ صوقیلہرق -
حیران حیران برتدیر تحریسیلہ مشغول ایکن پاشا
طوپجی باشی بی جالب ایلہ ایمراطورک چادیرینہ گلہ
ایرشدیرلمسنی اکیداً تنبیہ ایلدیگندن . قرہ بچہ همان
قلعہ یہ عودتلہ شاہین طوپی برآتشده ، گلہسنی
تاچادیرک تپہسنہ اوردردی . گلہنک تاثیریلہ ایمراطور

« عظیمه به موفقیتی اصحاب گزین زمانندن بری مثلی
 « گورلماش برلمحه کبرادرکه پاشانک برکت خلوص
 « نیتیه ظهوره گامشدر . »

پاشا مرحومك هجومی اوزرینه هان اوگون
 مترسلك كافه سی ضبط اولندی . ایمراطور ایسه
 سکتوانن سردارار دوسنك ظهورینه منتظر ایدی .
 اطرافه گوندردیگی آدملا اوطرفدن گلیر گیدر
 کیسه اولدیغنی خبر ویرنجه حسن پاشانک دسایسنه
 الدانوبده مترسلی ترك ایتدیگنه برندامت شدید
 ایله پشیمان اوله رق عسکرینی یاننه جمع ایله سواری
 و پیاده سنی درت قات اوزرینه ترتیب ایدرك عساكر
 اسلام اوزرینه یارده لی قورد گی بر شدتلی هجوم
 دها گوستردی .

پاشای مجاهد بو هجومك اماراتی گورنجه گرك
 قلعه ده و گرك یاننده بولنان طوپلری دشمنك گله جگی
 طرفه حواله و غزات اسلامی برچوق مشوق ومؤثر
 سوزلرله مجاهده یه تحریك ایدرك مهاجرلری برماتت

اوست طرفندہ قرار ایله گرك ميري وگرك كندی
 خزینه‌لرنده نه قدر پاره موجود ایسه یانه جلب
 ایدرك اسیر وگله کتیرناره ایثار ایتمگه باشلادی .
 دشمنك شاشقیناغی و خارجدہ بولنان سکز یوز دلاورك
 اقدامی بر درجده ایدی که نعیمانك قولنجہ پاشانك
 حضورینه یغیلان گله لر تخمیناً اون سکز بیگه بالغ
 اولمش ایدی .

او حالده پاشای مجاهد وقعه نی برعر یضه
 مخصوصه ایله سرداره بیلدیردکن صکره قلعه‌ده
 یالکز آلتی یوز کشی ترك ایدرك عسکرک بقیه‌سنی
 یانه استصحاب ایتدی . بالذات دشمن مترس‌لری
 اوزرینه یوریدی . دها پاشا مترس‌لره وارمه‌دن
 طوپچی باشی قره‌چہ قارشوسنه ورود ایله دشمنك قرق
 بش بیوک طوپی ضبط اولندیغنی اخبار ایلمشدر .

فائضی مرحوم دیردکه : « سکز یوز کشینک
 » برقاچ مترسی باصحق و اون سکز یگرمی بیك دشمن
 » اعدام اینک و قرق بش طوب ضبط ایتمک گبی مآثر

انه و تعیین اولنان اوچ یوز یگیدی یانسه آله رق
 دشمن مترس لرینه طوغری بر هجوم گوستردی .
 بونلر مترسه یاقلاشجه قلعه دن ذاتاً مهیا اولان
 طوپلری الله الله صداسیاه دفعه آتشدیلر . دشمن
 اوزر لرینه یاغان گله لرك تأثیر یله هرج و مرج اولدیغی
 صرهدده عمر آغا برنجی مترسی باصره رق آنده موجود
 اولان طقوز یوز کشی بی اچلرندن بر آدم قوز تلامق
 شرطیاه دفعه قلیچدن کچردی . و مترسده بولنان
 اون ایکی طوپ ایله آنلره کفایت ایده جک قدر
 ججانه بی ضبط ایلدی . ایمپراطور دشمن اردوسنک
 هیئت عمومیه سنی بر طرفدن طوپلرك آتشی و بر
 طرفدن عسکرك خارجه هجومی گورنجه چادرلرندن
 طشره چیقدیلر . سگتوار یولنده بر مناسب موقع
 طوتدیلر . عاقبت حاله انتظاره باشلادیلر . پاشا
 مرحوم بواثر موفقیتی گورنجه خارجه بولنان
 غازیلرك امدادینه بشیوز یگیت دهها گوندردی .
 گندی دخی صباح نمازینی قیاهرق سگتوار قبوسنک

گوتورمش اولدقلرندن طوپلری نقل ایتک ایچون
حیوان تدارکیله اوغراشر ایدی .

پاشای غازی طوتدیغی اسیرلردن بو حالی خبر
آلنجه غزات آراسنده ائک زیاده معتمدی اولان عمر
آغایی اوچ یوز فدایی ایله دشمن اردوسنی باصغفه
مأمور ایتدی . فائضی دیرکه : « مرحوم درویش
« مشرب برذات اوله رق ادخار امواله هیچ بروقت
« رغبت ایتدیگی گبی گری کندیسنک و گری معیتنده
« بولنانلریک خدماتنه مکافات ایستیه رک دولت علیه یه
« بار اولمغی دخی آداب عبودیتنه منافی عدایتدیگندن
« عمر آغایه حرکات فداکارانه سنه مقابل وعد ایده جک
« برمال بوله مدیغندن دولته آنکچون برمسند استحصالی
« استدعا یه دخی قییشه مدیغندن کندی آرپه لئی اولان
« و دائره سنک تقیشی آنک حاصلاتنه متوقف بولنان
« پچوی سنجاغنی مومی الیه خدمتک بدلنده توجیه
« ایتدیرمگه عهد ایتدی . »

عمر آغا مأمور اولدیغی اوزره پاشانک بیراغنی

ایندی و - اوچ آیدن بری هواده بر پارچه بلوط
 گورلامش ایکن - بردن بره سیل بلاگی یاغمور
 یاغمه باشلادی . همان اوگون آقشام اونجه برودت
 بر قاندها تکثر ایدرک یاغمور قاره تحویل ایله اوچ
 گون، اوچ گجه آرقه سی کسلیگندن دشمن عسکری
 گوبکلرینه قدر قار ایچنده قالمش لر ایدی . بونکله
 برابرینه غیرتی الدن بر اقدیلر . بالعکس مصیبتلری
 زیاده لشدکجه آنلرده اقدامی زیاده لشدیردیلر . آتشی
 بر درجه تزید اتمش لر ایدی که فائضینک قولنجه
 « گویا که کثرت برودتن طوپ آتشیله ایصنق
 ایسترل ایدی . »

بوصروده سردارک دخی سگتواره گلدیگی
 آرالرنده شایع اولمغله و برودت گتدکجه زیاده لشرک
 ال آباق طوتمقدن قالمغله عسکری طاقمی گروه گروه
 فراره یوز طوتدیلر . ایمراطور بر طرفدن فراریلری
 اعادهیه چالیشیر و بر طرفدن دخی طوپ بارگیرلرینی
 - مقدما پاشانک تدبیری ایله طاغیلان - مجادل

صکره طوغریجه سگتواره گیدر واوراده بولنان
یکچری اوطة باشیلرینی یاننه آلهرق سردار اردوسنه
عزیمتله یمشجی حسن پاشانک حضورینه چیقار. قلعه نك
حالی مکدر اولدیغنی وَامداد اولمادیغنی صورتده قنیره
الدين گتدکن بشقه گرك ساحل وَاگرك اردوجه
پك بیوک محظورلر توجه ایلیه جگنی بیان ایلز. بونك
اوزرینه سردار اردوده بولنان امرایی حضورینه
جلب ایله قنیرهیه امداد اچون چاره تحرّی ایدر
ایکن جلالی بوزندیسی برطاق حشرات ینه سفر
وقتی کچدیگندن وهوانك برودتی جهتیه عسکر
سوقنك امکانسز اغندن بحث ایتمگه باشلاینجه یمشجی
حسن پاشانك نخوت جلییه سی حرکت ایدرک عموم
عسکر تخلف ایتسه بیاه کندلیسی یالکز دائره سی
خلقیله قنیره نك امدادینه گیده جگنه یمن ایلدی .
عسکر چاره سز اتباع ایتدیله .

سردار اردوسنك سگتواره یتشدیگی صروده
ایدی که قنیره طرفلرنده برشدتلی صوغوق ظهور

ایلدی و - اوج آیدن بری هواده بر پارچه بلوط
گورلامش ایکن - بردن بره سیل بلاگی یاغهور
یاغمه باشلادی . همان اوگون آقشام اونجه برودت
برقاندھا تکثر ایدرک یاغهور قاره تحویل ایله اوج
گون، اوج گجه آرقه سی کسملدیگندن دشمن عسکری
گوبکلرینه قدر قار ایچنده قالمش لر ایدی . بونکله
برابرینه غیرتی الدن بر اقدیلر . بالعکس مصیبتلری
زیاده لشدکجه آنلرده اقدامی زیاده لشدیردیلر . آتشی
بردرجه تزید اتمش لر ایدی که فائضینک قولنجه
« گویا که کثرت برودتن طوپ آتشیله ایصنق
ایستلر ایدی . »

بوصروده سردارک دخی سگتواره گلدیگی
آرالرنده شایع اولغله و برودت گتدکجه زیاده لشرک
ال آباق طوتمقدن قالمغله عسکری طاقمی گروه گروه
فراره یوز طوتدیلر . ایمراطور بر طرفدن فراریلری
اعاده به چالیشیر و بر طرفدن دخی طوپ بارگیرلرینی
- مقدما پاشانک تدبیری ایله طاغیلان - محارل

صکره طوغریجه سگتواره گیدر واوراده بولنان
 یگچری اوطة باشیلرینی یاننه آلهرق سردار اردوسنه
 عزیزمتله یمشجی حسن پاشانک حضورینه چیقار. قلعه نك
 حالی مکدر اولدیغنی وَامداد اولغدیغنی صورتده قنیره
 الدن گتدکن بشقه گرك ساحل وَاگرك اردوجه
 پك بیوک محظورلر توجه ایلیه جگنی بیان ایلز. بونك
 اوزرینه سردار اردوده بولنان امرایی حضورینه
 جلب ایله قنیره امداد ایچون چاره تحرری ایدر
 ایکن جلالی بوزندیسی برطاق حشرات ینه سفر
 وقتی کچدیگندن وهوانک برودتی جهتیه عسکر
 سوقنک امکانسزلغندن بحث ایتمگه باشلاینجه یمشجی
 حسن پاشانک نخوت جبلیه سی حرکت ایدرک عموم
 عسکر تخلف ایتسه بیله کندلیسی یالکز دایره سی
 خلقیه قنیره نك امدادینه گیده جگنه یمن ایلدی .
 عسکر چاره سز اتباع ایتدیله .

سردار اردوسنک سگتواره یتشدیگی سرده
 ایدی که قنیره طرفلرنده برشدتلی صوغوق ظهور

« طاغدیلر ایسه ده بوجوارده درلر . حتی گوردیگگز
 « عسکر آنلره گلدی . مکتوبی گوتورن آدم قاحمش ،
 « البته کیفیتی سرداره خبر ویرر . ینه اسکندر
 « کتخدانک وبلکه مجارلرک فرارینه بناءً بالنفس
 « سردارک گلمسی مقرررر . غافل بولخسونلر » سوز .
 لریله اسیرلری فرار صورتنده صالیویردی .

حریفلر اردولرینه گیدرک گوردکلرینی عرض
 ایتدیلر . ایمپراطورک تلاشی برقات دهامز داد
 اولدی . عمر آغابه خیر دعار ایلدی . وماتیوسله
 بالمذاکره سردار یتشمه دن قلعه نك ضبطنه چاره اولوق
 اوزره یاپدقلری خندقک کنارینه بر ایکی گونک
 ایچنده اوتوز بش قدر طایبه انشا ایدرک قنبره
 اوزرینه گجه لی گوندزلی بش آلتی بیك گله آتمغه
 باشلادیلر .

قلعه ایله اردو بودرلو مبارزات و تدابیر ایله
 استحصال غلبه یه چاشمقده اولسون بری طرفدن
 قره پچه اولکی مکتوبی دشمن اردوسنه براققدن

مکتوب قضیہ سنی، اردونک اطرافہ خندق چویرمک
 ایچون دلال ندا ایلدیگنی و مجارلرک چادرلرینی براقہ -
 رق اطرافہ طاغدقلرینی خبر و یردیلمر . پاشا مجارلرک
 فرارینی ایشیدنجه سرورندن آغلامغه باشلادی .
 فقط درعقب طرزینی تحویل ایله دسیسه سنک
 تأثیراتندن بردسیسه دها احتراع ایدرک مجارلرک
 گویا کندیله متفق اولدقلرندن طولایی گتدکلرینه
 پک زیاده اظهار ملال ایلدی . بوحوادثه اینانیمه -
 جق اولدی . تکرار تکرار اسیرلری استنطاق ایتدی .
 مجار چادرلرینک یغما اولندیغنی کندی گوزیله گورد -
 کلرینی متعدد یمینلرله تأمین ایدرک سو یلدیلر .
 پاشا اختیار ایتدیگی جعلی حدتله « گتیردکلری
 » قره خبره مکافات بونلری اعدام ایدیگیز ! « دیهرک
 حریفلری جلاده تسلیم ایلدی .

قره عمر آغا بر معتاد اسیرلری جلاد نندن
 قورتاردی . مجار سایلرینک آراسندن کچردی .
 « ایمراطوره بنندن سلام ایدک ! مجارلر اردودن

ایدر . مذاکره باشلارلر . نهایت عمر آغاسیرلرله
هرنه گوندردی ایسه جمله سنک صحیح چیقدیغنه
وسردار گلمزدن اول اردونک اطرافنه برخندق
چویرمک لازم گله جکنه قرار ویررلر . وگویا
بومکتوب اللرینه کچماش اولسه حاللری پک مشکل
اوله جغندن آینلری اوزره پاپانک همت روحانیه سنه
بیوک بیوک تشکرلرله برابر مکتوبی طوتوب گتیرن
سولتاته دخی پک زیاده اکراملر ، التفاتلر ایدرلر .

بری طرفدن پاشای غازی وقعنه تفصیلاتی
خبر آنجه مکتوبک دشمنجه حاصل ایتدیگی تاثیراتی
اوگرنمک ایچون منتسب جدیدی اولان عثمانی برقاچ
غازی ایله مأمور ایتدی . گتدیلمر . قلعه جوارنده
ایکی اسیر طوتدیلمر . حضورینه گتیردیلمر . پاشا
بونلری « ایچکزده بزم چوق دوستمز واردر . حالکیز
دن تمامیله خبردارم . اگر یالان سویلرسه گز سزه
اشد عقوبتله جزا ایدرم . » مقدمه سیله استنطاقه
باشلایهرق اردودن حوادث سؤال ایتدی . اسیرلر

« بردلی قانلی اولغله منازعه میدانندن قاچار . سکتوار .
 « یولنه طوغری گیدر . گجه ایریشنجه اورمانلر
 « آراسندن ینه گلیر . قلعه یه داخل اولور . گلوبده
 « برتفصیل کیفیتی پاشایه بیان ایتدیگی زمان مجلسنده
 « حاضر ایدم . غازی مرحوم فوق الغایه منون اولدی .
 « و بو اثر مهارتنک ظهورندن صکره عثمانی خواص
 « منتسینندن عد ایدرک بردها یانندن آرمدی . »
 سولتات ایسه چپکنی قایدیغی گبی جینی
 قارشیدیر . مکتوبی بولور . کمال مسرتله امپراطوره
 گوتورر . امپراطور یاننه ترجمان دعوت ایدر .
 مکتوبی الیه ویزر . ترجمان ورقه یه بر کره گوز
 گزیدر کدن صکره بومکتوبک حسن پاشا ظرفندن
 سرداره گوندردیگنی و ایچنده پک مهم مواد اولدیغی
 جهتمه میدانده اوقونمی جائز اوله میه جغنی امپراطوره
 بیان ایلدیگندن چادری خلوت ایدر لر . مکتوبی
 اوقور لر . مالی امپراطوره فوق الغایه موجب دهشت
 اوله رق ماتیوسی و محرم خاصی اولان وزیراسنی دعوت

ایتدیگی مکتوبی بر مناسب یره بر اقمسنی توصیه
 ایتدی . آندن صکره عثمانی خالق ایچنده حضورینه
 جلب ایله « سنی سرداره گوندره جگم . واصل
 » اولنجه قلعه نك حالی مکدر اولدیغنی سویله . دشمن
 » بوراده قشلامق تدارکنده در . بش اون گونه قدر
 » یتشمز لر ایسه حال مشکل اولور . اگر مکتوب صورار
 » ایسه دشمن انه گیرمک قورقوسندن ویره مدک .
 » بوراسنی شفاهاً بیان ایت . شاید طوتیه جق اولور .
 » سهك کندیگی آلتی بیك غروش قدر بدله کس .
 » او یاره بی ویر ، سنی قورتار یرم . « دیه رک گوندردی .
 فاضی درکه : « مگر عثمان مأمولک فوقنده غیرتلی
 » برغازی ایمش . پاشادن آلدیغنی امر اوزرینه همان
 » اوگون چیقار . مکتوبی بر یرده بر اقمغه قناعت
 » ایده مز . دشمن قره قوللرندن مخصوصاً کچمگه چالیشر .
 » بر سولتاته جعلی اوله رق منازعه یه طوتوشور .
 » مکتوب جبینده بولندیغندن چپکننی بر معرفتله
 » اوغراشدیغنی سولتاته قایدیرر . کندی غایت چویک

صباحلین بزایچردن - چیقاجغز . آنلرده طیشاریدن
چالیشه جققلر . اسکندر کتخدا دخی سگتوار طرفندن
گایر ایسه دشمنی برباد ایدد جگمزه امید وارز .
اردولرینک اطرافنده خندق یوقدر . ان شاء الله
فرصت بزمدر . خیر دعادن فراموش بیورمیگز .
بوندن اقدم ایمراطوری بفرصت دوشیردرک اعدام
ایچون ایکی آدم گوتورمش ایدم . بیچاره لر اله گیرمشلر .
شهید اولمشلر . یلرینه دیگر ایکی مناسب آدم تدارک
ایتدم . گوندردم . مأمولدرکه بونلر ایمراطوره ظفر
بولورلر . و او یله خصم قویدن دولتمیزی خلاص
ایدرلر . باقی فرمان »

اوصرده قرهچچه سردار اردوسنده بولندیغندن
پاشا عمر آغادن لسان بیایر مناسب بر آدم ایستدی .
سرحد غاز یلرندن عثمان نامنده برینی عمر آغا توصیه
ایتمکله پاشا عثمانی تنهاجه یاننه چاغردی . الینه یوز
آلتون ایله آلتی بیگ آچه لک برتیار احسان ایلدی .
فرنک قیافته گیردرک دشمن اردوسنه گیتمسنی و تهیئه

گو تورتك شانندن اولان دهاته روز گاردن اولمغه
مقدمای مکتوب حیله سندن حاصل اولان استفا-
دینی تضعیف ایتك عزمنه دوشه رك سرداره بر
دیگر مکتوب دهاتحریر ایتدیردی . شو مآلده که :
« سگتواره تشریف بیورلمش . قدمکز مبارک
اولسون ! بزه ارسال اولنان آغالرایله برابر اوچیوز
الی یکنچیری و یوز بیك آلتون و یوز فنطار باروت
و سکسان فنطار قورشون و یوز فنطار پکسماد بازار
ایرتسی کجه سی صباحه یقین دشمن گور مکسزین قلعه یه
بالسلامه داخل اولمشدر . لطف بیورمشسکز .
فقط احتیاجز یوق ایدی . زیرا بر ییلاق ذخیره
و باروتمز موجوددر . عسکر مزده مقدار کفایه دن
زیاده در . اصل نیازمز بودر که گله جک بازار گونی
بزم اسکندر کتخدایه اون بشیک قدر فدائی عسکر
اعطاسیله ارسال بیورگز . سحر وقتی بو طرفه ارسونلر
ذات دولتگز راحتسز اولمگز . مجار بگری اسکی
دوستلریمزدر . کندیلریله اتفاق ایلدک . بازار گونی

صمیمیدر ؟ « دیه صورار لر . چوجوقلر صحتتی اعتراف
ایتمگله ایمراطور « یاسز قلعه ده باروت یوقدر »
دیش ایدیکنزه ایچون گلدیگنر آکلاشادی « سوزیله
ایکیسنی دخی اعدام ایتدیرر . فائضی درکه :

« بر صباح موسمی عمر آغا ایله برابر حصاردن
« دشمنک حانی سیرایدکن متریسه طوغری برقاچ
« کشی گلدیلر . منظره مزه ایکی باش دیکدیلر .
« [حسن پاشا ایشته جاسوسلریگنک کله سی ، سردارده
« گوندردیگنک مکتوب ده طوتلدی] دیه مباحاته
« باشلادیلر . دشمنک بوغفلتنی گورنجه قلعه ده بولنان
« سائر مجاهدلرله برابر بی اختیار گولشدک . وغیرتی
« تدیرینه معادل و نک باشنه بر اردویه مقابل اولان
« او یله بر دستور کاردانک رفاقتنه دوشدکلر یچون
« جناب حقه بیوک بیوک تشکرلر و پاشا مرحومه کمال
« خلوص ایله دعالر ایلدک . »

پاشای غازی هر کوچک اماره دن بر بیوک تدیر
حیقا رملق و طوتدیغی دسالیسی سرحد امکانه قدر

اولدیغنی ، حاصلی بگندیگی یلانی سهویلیه جکلر .
 وَ مجارلرک رأی وقرارینی طرف عاجزانمه بیان
 ایلیه جکلردر . دشمنی ایناندرملرینه امید وارم .
 همان ذات والای سردار اکرمیلری وقت مرهونده
 یتشگه مهیا بولانکز ! ایلروده خندان وکنعاندن نه
 خبر آلیر ایسه م عرض ایدرم . باقی فرمان »
 مکتوبی یدیمین اجرا آتی حکمنده اولان مجاهد
 مشهور قرهچهنی جلب ایله دشمن اردوسنک گوزه
 گورینه جک بریرینه براقه سنی امر ایلر .

قلعه دن عمر آغانک قویوردیگی اسیرلر ماجرابی
 ایمراطوره نقل ایتدکلری صروده قرهچهنک دخی
 همان اوکیجه تبدیل قیافتله اردویه گیرک ماتیسک
 چادری جوارینه براقدیغنی مکتوب معهود ایمراطور
 حضورینه گتیرلمکله روایت واقعه ایله مال مکتوب
 بربرینی تایید ایدنجه کوله لرک جاسوس اولدقلرینه
 دشمن عنندنه هیچ شبهه قالماز . ایکسنی دخی
 جلب ایدرلر . قلعه ده بر آدم باروت یاپارمش

خبر یگز اولسون ! بوقاعه ده قوجه بر اردو ایله بر
 ییلاق ذخیره، مهمات موجوددر . مجارلر دخی ترک
 عسکر یله متفقددر . هر کیجه نوبته قاعه نك امدادینه
 بیك کشی گوندریورلر . « دیرهك و بر معتاد اللرینه
 براز خاص اتمك ویرهك گویا خفياً صالحویریر .

اسیرلر اردویه گیده طورسون پاشای مدبر
 سرداره شومالده برعریضه یازار :

« بعداللقاب.... بوندن اقدام گوندردیگم معرو .
 ضاتده عسکر و ذخیره مزك کثرتنی و باروتمز برازاالمش
 ایسه ده دشمندن قالان کبریت و کهرچله ایله آنک دخی
 اعمالنه چاره بولدیمیزی بیان ایتشدم . مجارلرله انفاق
 ایتدك . آنلرله خبرلشهرك تعیین اولنه جق وقت مناسبده
 اردوی هایونك بو طرفه کلسنه قرار ویرلدی .
 واسطه مخبره اولق ایچون کوچکدن بری اولادگی
 بو یوتدیگم خندان و کنعان بنده لرینی فراری صورتنده
 ایچلرینه گوندردم . ایمراطوره کندیلرینك بابالری
 دیننه عودت ایتدکلرینی ، قاعه ده ذخیره و عسکر

دلی قانلیلر ایمپراطور حضورینه حیقدقلرینی وقعهده
 براز عسکر وار ایسهده ذخیره پک آزالدیغندن
 محاصرهده دوام اولندیغنی حالده سهولتله فتح میسر
 اوله جغنی سویلدکلرندن بحث ایتدیلر. بونک اوزرینه
 پاشا ایله اعداملرینی اشارت ایتدی. مگر دها
 اولجه قره عمر آغایه تعلیمات مخصوصه ویرمش ایمش
 مومی ایله اسپرنری « بن اولدیریم » دیه رک جلادک
 الندن آلیر. مأمور اولدیغنی اوزرد « بن دده سزدم .
 بوندن اول اله گیرن اسرانی دخی بن قورتارمش
 ایدم . سزی ده جلاد الندن قورتارمق ایچون آلم .
 جنس و ملتته باری بو قدر جـق بر خدمتم سبقت
 ایتسون . پاشا کوله لری مخصوص قاچردی . مرادی
 قلعه نك ذخیره سز لگنه و عسکرک آز لگنه ایمپراطوری
 اقناع ایدرک اردوگری بوقیش بورادده آلی قوماقدر .
 سردار ایله خبر لشدیلر . هوالر بوزلدیغنی گبی آنلر
 سگتوار طرفندن هجوم ایده جک ، پاشا قلعه دن
 چیقا جق ، سزی ایکی آتش آراسنده براقه جق لر .

تدابیرك كافه سی ثمره سز قاله جنی و كوله لر قلعه نهك
حالی تمامیه دشمنه خبر ویره جكلرندن اعدانك
قلعه بی محاصره ده ثبات و اصراری قات قات زیاده
لشه جگی وهاله خاطرلری تخدیش ایتمگه هر كسه
بریأس تام مستولی اولمش ایدی . امرای عساكر
زر ايكيشر طوپلانهرق جمعیتله پاشای مجاهدك
مجلسنه گتدیله . گوكلرینه دوشن خوف وتلاشی
كالم سوز و گدازله بیان ایتدیله . پاشای غازی بر
معتادینه هیچ فتورگتورمكسزین یالگز « بن آنك چاره .
سنى بولورم » وعد مختصری ایله دفع مجلس ایلدی .
مگر بز عاقبت كاره منتظر اولوب طورر ایكن
پاشا كچیت طرفنه معتمدلرندن برقاچ كشی ارسال ایله
ایكى اسیر طوتدیرمش . فقیر حاضر اولدیغم حالد
اسیرلری جاب ایله « بزم طرفدن اردوگزه ایكى
آدم گوندرلمش ایدی . نه اولدی . نه سويلدیلر .
نه حالده درلر؟ طوغریسنی بیان ایدرسه گز سزه زوال
یوقدر » یوللو استنطاقه باشلادی . اسیرلر گیدن

جهتله اوایشده ملکهسی اولدیغنی وَ کبریت ایله
 گهرچله موجود اولنجه فندیق ویاسگود آغاچندن
 کمور یاقیهرق آنکله باروت اعمال اتمک قابل اوله .
 جغنی خبر ویردی . قلعهنک اطرافنی ایسه تامیله
 سگودلک ایدی . هان غازی مرحومک امری
 اوزرینه اوزون احمد معینه لزومی قدر آدم تعیین
 اولندی ، بونلر گوتوکدن هاون پیدا ایتدیلر ، کمور
 یاقیدیلر ، هر گون قلعهیه لزومی اولان باروتی یتشدر .
 مگه باشلادیلر .

فائضی دیرکه : « قنبره محصرهسی صحیحاً مثلی

گورلماش برغریه روزکار ایدی . بز

« بیری گیدر بری گلیر اولدی بلالرک ! »

سیرینی آنده تامیله مشاهده ایلدک . باروت غانلهسی
 هنوز بر طرف اولمش ایدی که پاشانک کیلار جیلک
 خدمتده بولنان مجار کوله لرندن خندان وَ کنعان
 نامنده ایکی دلی قانلی برگیجه قلعهدن فرار ایدرک
 دشمن اردوسنه دخالت ایلدیلر ؛ ومرتد اولدیلر .
 بوخبر قلعهدده شایع اولنجه شمدییه قدر ایدیلان

گامدی . ینہ ہرکس گاہ، قورشون آراسندن
سکھرک طوپراق یغنارینی ممکن اولدیغی قدر رختہ دن
بری طومتغہ الدن گلان اقدامی صرف ایدرلر ایدی .
خضمین آراسنده بوکشا کش دوام ایتمکده ایکن
قلعه ننگ باروتی توکنمک درجه سینه گلمگاہ غازی
حسن پاشا مرحومی نہایت درجہ دہ تلاش آلمش
وَ اوقدر مکانتیلہ برابر بوبابده راست گلدکلری
معتدلرندن تدبیر استمگہ باشلامش ایدی . قلعه دیزداری
کیفیتی خبر آنجه مرحومک حضورینہ گیدرک
ججنانہ دہ دشمن زمانندن قالمہ برخیلی کھرچاہ
وَ کبریت موجود اولدیغی وَ بولردن قلعه یہ قیامتہ
قدر کفایت ایدہ جک باروت یاپیاه بیاه جگی خبر
ویرمگاہ عسکر آرسنده باروت یامق بیایر آدم تحر یسنہ
باشلانلی . همان اوگون بشنجی آغا بلوگنده بولنان
یکچریلردن [اوزون احمد] [۱] میدانہ چیقارق عجمی
اوغلانی ایکن باروت دستگاہندہ خدمت ایتدیگی

موجود اولدیغی حالده اوغراشمغه مقتدر دگل ایکن
 قوجه بر اردویه طویسز اوله رق نصل مقاومت
 ایده بیلیرز؟ بئم رأیمه قالیر ایسه بالعکس ممکن اولد.
 یعنی قدردها طوپ گتیرتملی. محاصره یه اوصورتله
 وکال شدتله دوام ایتلیدر. « دیمکه عمومک رأیی
 بونک اوزرینه قرار ایلدی. قلعه یی گرمیء تام ایله
 دوگمگه باشلادیلر. حتی گونده ایکی بیگدن زیاده
 گله اتارلر ایدی. تعدد ضرباتلریله قلعه نك دیوار.
 لری علی العموم یرله برابر اوله رق شهرک اطرافنده
 طوپراق یغنلرندن بشقه استحکام دینلگه صالح برشی
 قالمامش ایدی. هله شهر ایچنده کی خانه لرك تمللرینه
 وارنجیه قدر کافه سی سوککش ایدی. غزات اسلام
 ینه ذره قدر فتور گتورمدیلر. گوندز آچیلان
 گدکلری کجه لری سپد پارچه سی واثواب یرتیغی
 ایله طولدیرمغه چالیشیرلر ایدی. دشمن بو حالی
 حس ایدرک گجه لری دخی آتسک آرقه سنی کستامگه
 باشلادی. ینه عساکر عثمانیه نك غیرتنه فتور

سکسان یوز بیك كشی به ابلاغ ایلدیله . اووهم
اوزینه قلعهده ادارهیه کافی ذخیره قالماش اولسنه
ذاهب اوله رق قیشك محاصرهده دوام ایتمگی و بو
صورتله قنیرده بی آجلق سایه سنده استرداد ایلگی
قرارلشدیردیله . حتی ایلرندن بعض امرا قیش
باصه دن طوپلرک آلمانیا قلعه لرینه اعاده سنی تنسیب
ایتمشله ایکن مالطه حاکمی بولنان [دون ژوان] بورایه
معارضه ایله « ذاتاً طوپلریمزله برابر ترك بزى آدم
یرینه قومیور . اگر طوپلری گوندزر ایسه ك قلعه ده کی
عسکر هر گون هجومه حیقا جغنده هیچ اشتباه اوغسون!
ایش قلیچه طیاندقدنصکره نه قدر غلبه لك اولسه ق
ینه عثمانلی عسکرینه مقاومت ایده میه جگمزی چکنکی
هجومده پك آجی برتجر به ایله ده آ گلادق . هله
سگتورا طرفنده بولنان سردار اردوسنك اوزریمزه
گلمگه نیتی یوقسه بیله طوپلری گوندردیگمزی
ایشتدکلری گبی محاربه یه جسارت ایده جکلری
معلومدر . بز بر قلعه نك مستحفظلریله طوپلریمز

« مجاہدین اسلام بوعودتی گورنجه همان سپرلردن
 طشره اوغرايوب دشمنی متريسنه قدر تعقيب ایلدیلر .
 یالکتر پاشا حضورینه گتیریلان کله لرك مقدارى
 اونسکز بیگدن زیاده ایدی . عدونك تلفاتی بوندن
 قیاس بیوریله بیایر . »

بومظفریت جلیله عسکرک وجداننده بردرجه
 حسن تأثیر حاصل ایتمش ایدی که او قدر جزوی
 برفرقه ، دشمنک یوز بیگلرجه اردوسنی هیچ حکمنده
 صایار اولدیلر . حتی کلّ یوم پاشای غازی بی
 هجومه رخصت طللیله اذعاج ایدرلر ایدی . مرحوم
 ایسه وقت مرهونه انتظار اونمسنی توصیه ایله برابر
 عسکره استمالترویریر و موقعلرنده ثبات ایچون
 ترغیبات کافیه اجرا ایلر ایدی .

دشمن ، اوغرا دیغی انهزام شدید اوزرینه اقتضا
 ایدن تدابیری مشاوره ایچون ینه بر مجلس عمومی
 عقد ایلدی . اثنای مذاکره ده قلعهدن کندیلرینی
 دفع ایدن سکز طقوز بیگ عسکر اسلامی وهما

قلعه ده بولنان یکچریلرک ضابطی سفر آغا و برطرفدن
 عمر آغا و برطرفدن قلعه دینداری و برطرفدن قره
 بچه قلعه ننگ هجوم اوزرنده بولنان موافقی طولودیزگین
 طولاشرق و اندیشه و تردد حالده بولنان افراد
 عساکره امر جهاده متعلق اولان فضائی و شان
 شجاعت عثمانیه بی تکرار و اخطار ایدرک هر کسک
 ثبات و غیرتنی مع زیاده اعاده ایتدیلمر .

فائضی دیزکه : « هجوم یدی ساعتدن زیاده
 امتداد ایتشدی . ایچمزده غازی سلطان سلیمان
 مرحوم زمانندن قلعه برطاقم اختیار سردنگجیلر
 وار ایدی که هربری یوزدن زیاده محاربه گوردکلری
 حالده بوشدنده برلمه کبرایه تصادف ایتدکلرینی
 سویلر ایدی . دشمن درت کره قلعه ننگ بار ولرینه
 صاریلوب چیقدی . دردنده ده بعنایة الله هزیمت
 فاحشه ایله پریشان اولدی . عاقبت یدی ساعت
 سکره قلعه ننگ هجوم ایله ضبطندن امیددی کسه رک
 ایمراطور و ماتیسک بولندکلری موقعدن ویریلان
 اشارت اوزرینه رجعت قهقریه ایله عودته باشلادیلر .

ایلدی . بونی متعاقب لشکرعد ، ودرت طرفدن هجومی
 تشدید ایله کیلری پورتمگه باشلادیلر . کیلر خندق
 جوازینه تقرّب ایدنجه پاشای غازی امر ایلدی .
 مقدّما حاضرلنن بال یمز طوپلری آتشدیلر .
 بعون الله تعالی براییکی کره آتش اولنور اولماز کیلرک
 جمله سی پاره پاره اولدی . ایچنده بولنان سردن کچدیلرک
 عمومی بردن صویه دوکیله رک آب و آتش آراسندن
 یک آزی جان قوتیه ییلدی .

بو حال دشمنجه بریوک رخنه ابار اولدی
 ایسه ده گرک ایمراطورک و گرک ماتیسوک تشویقاتی
 ایله حریفلرینه غیرتی الدن برآمدیلر . وار قوتی
 بازویه ویردک موجود اولان عسکرک کافه سیله قلعه یه
 برشدتلی هجوم دها گوستردیلر . عسکر اسلام
 دشمنک اویله امواج دریا صاییشجه آلایلرله قلعه یه
 طوغری بیغیلوب گلدیگنی گورنجه بالطبع لرزه ناک
 اضطراب اولمغه باشلامشلا ایدی . هله همتملری
 وار اولسون برطرفدن پاشای مجاهد و برطرفدن

آخرتده نجات و سلامت بولور . بن آلمان دشمننک
 هجومنی بیایرم . برگرده یوزی دوز ایسه مغلوب
 اولدینی کوندر . یرلرگزده ثبات ایدک! ایلمک هجومدن
 بیایک ! آدن صکره بعون الله نصرت بز مدر . »

بومقدّماتی متعاقب پاشای غازی اللرینی قالد .
 یردی . آق صقالینک اوزرینه انجودانه سی گبی یاشلر
 دوکهرک غزات موحدینک سلامتته خیر دعالرایلدی .
 هرکس آمین خوان اولدیلر . و بربرلریله ودااعلا .
 شهرق و جانلری تنده اولدجه دشمندن یوز چویرمیه .
 جکلرینه و یرلرندن آیرلمیه جکلرینه ینلر ایدرک
 متریسلرینه گتدیلر .

وقتاکه صباح ایرشدی . دشمن آایلری باشدن
 آیاغه تیموره مستغرق اولدقلری حالده صف صف
 هجومه باشلادیلر . معهود سردن کچدیلر کمینلرده
 ایدی . اشارت هجوم اولوق اوزره اک اول اک
 بیوک طوپلرینی آتشدیلر . گلله سی قلعه دیوارندن
 آشهرق بریکچیری چور باجیسنک اوطه سنده قرار

قلجیدن چرمگه بر بيوك مجلس مشورتده بيك درلو
 اصرار لرله قرار و يرد يردى . بو قرار اوزرينه
 قلعه دن آدم طومغه ينه بك زياده اقدام ايتديلر .
 ينه موفق اوله مديلر . نهايت ماتيوس عسكرينك
 منتخبلر دن اوچ كشى تعيين ايتدى . بونلر قلعه
 قپوسنه گلديلر . اظهار اسلام ايله كنديلريني قلعه يه
 آلق اچون آدم ايسـتـديلر . كيفيت حسن پاشا
 مرحومه خبر و يريلنجه آدم طومغه گلدكاري ني ادراك
 ايله اوزلرينه طوپ آتلسنى امر ايتمكه بر طويده
 ايكيسى هلاك اولدى . و برى مجروحاً نجات بوله رق
 اردويه عودت ايلدى .

بو وقعه اوزرينه ماتيوس قلعه نك تسليمندن واسير
 آله بيك اميدندن بتون بتون ماتيوس اولمغله ايرتسى
 گون اچون هجموني ترتيب ايله ايكي بيك سكر يوز
 سردن كجدى تحرير ايلدى . و بدنه چيقوب بايراق
 ديكنلره اون و حسن پاشا مرحومى هر كيم اسير
 ايدو بيليرسه يوز چمتك تملكى و عد ايتدى .

« موجوددر. سزہ سلام ایدرئر. مرادگزر پادشاہگزرہ
 « خدمت ایسہ بوقدر اولور. قیش گلدی. سزہ
 « برطرفدن امداد احتمالی قالمدی. ایمپراطورک قلعہ سنی
 « تسلیم ایدیکزر. صاغ سالم چیقار گیدرسکزر برقیلگزرہ
 « ضررگامز » یولوو بعض تسویلات تبلیغ ایتدیردی
 ایسہدہ قلعہ دن ینہ بر معباد قلیچ گوستردیلر وایلچی
 اسکی لقردیلرینی تکراره باشلاینجه حریفی سرحد
 غازیلری تفنگہ طوتدیلر. اودہ سوکهرک مقامنہ
 عودت ایلدی .

تاریخلرک روایتہ گورہ ماتیسوس، حسن پاشانک
 اولہ آباق پاتردیسی ایله قلعہ تسلیم ایتیمہ جگنی ییلردی.
 ایلچی گوندرمکن مرادی ایسہ قلعہ دن جوابہ
 تصدی اولندیغی صورتده عسکر اسلامک افکارینی
 ایشیدیلہ جک سوزلردن استدلال ایدی. قلعہ دن
 یالگزر قلیچ گوستریلوبده بشقه بر سررشته ویرلمینجه
 ماتیسوس اظهار تہور ایدرک یرتسی گون هجوم ایله قلعہ یی
 آلمغه و ایچنہدہ موجود اولان عساکری علی العموم

قالقشغله ايمپراطور فرديناند « بن بويله عسکر گور -
 مدم . هر نه سويلرسهك قارشودن قليچ گوسترلر .
 نه اولومدن قورقارلر ، نه اخافه دن متاثر اولورلر ! » ديه
 كمال حزن و غضبندن آغلامغه باشلادی . ماتيوس ،
 ايمپراطورك بوتلاشنى ينه كندينك و عسكرينك
 رخواستنه حمل ايله « اوچ آي بو قدر جق بر پالانقه
 ايله اوغراشيلرمي ؟ » سوزيني بر قاج كرّه تكرار
 اينجه . ايمپراطور معيتنده بولنان امرا « بزنا جز قالدق .
 بيورك ! ادا ديني سز يد اقتدار كزده آلك ! جمله من
 امر كزده اطاعت ايندريز » سوزيله كنديني الزام ايتديلر .
 ماتيوس ايسه قنبره مجاهدلريني سردار اردوسنده كي
 جلالى حشرا تنه و ترياقى حسن پاشايى يمشجى حسن
 پاشايه قياس ايلديگندن قومانددي مع الممنونيه قبول
 ايتدى . و حصاره قارشو ينه برايلچى گوندررك
 « سردار سگتوارد گتدى . يالگز بزه قارشو طوره .
 « مدى . سز بوجز و يتگز ايله برابر ايكي اردويه نصل
 « مقابله ايد بيلير سگز ؟ ملوك نصارانك كافه سى بوراده

اوزرینه اللرندن گلان جدّ واقدامده قصورایتمدیله .
 فقط عنایت الهیه و پاشای غازینک حسن تدابیری
 سایه سنده انسان دگل بر حیوان اخذینه یله مقتدر
 اوله مدیله . »

وقعه نك ايرتسی گونی هر سك ماتیوسی معیتنده
 بولنان یوز یوز الی بیك کشیلک تر اردو ایله قاعه
 جوارینه چیقه گله رک آیانغک توزی ایله بر عالی دیوان
 قوردیردی . احوال حربی مذاکره یه قیام ایلدی .
 هر کسدن اول کنیدیسی فتح کلام ایله عمومه خطاباً
 « بنم عسکریم سزک نصفگز قدر یوق ایکن بر قوجه
 سردار اردوسنی بوزدم . استونی [۱] بلغرادگی ترکک
 الك بیوک ، الك مهم قاعه لرندن برینی آلام . سز
 بو قدر کثرت وشوکتله برابر شو اوفاجق بر پالانقہینی
 ضبط ایدم دیگیز ! بونه حالدر . هیچ یوزده گنژده
 مردلکدن اثر یوقیدر ؟ » یوللو برطاقم تشنیعاته

[۱] تاریخ لر مزده کی [استونی بلغراد] تعبیری

اسلاوجه [استازی] محرفی در . استاری ایسد قدیم

معنا سنده در . [لطابع]

بر دسیسه در . باشلری گله ایله یرلرندن دوشرمک
 کیمک الندن گلیر؟ « دینجه، پچویلی بهرام نامنده بر
 طوپچی بوامرک اجراسنی تعهد اتمکله غازی طرفندن
 رخصت صادر اولدی . طوپچی یگیتی [بلبل طوپی]
 نامیله مشهور اولان طوپی نشان ایدرک برنجی آتشد
 باشلری صویه دوشردی . فقیر ایسه پاشایه تقرب ایله
 بومعامله سندن طولایی متعجبانة یوزینه باقدم . مرحوم
 مرادیمی بر نظرده ادراک ایله قولانغمه طوغری
 یناشه رق کیمه نك ایشینده میه جگی صورتله « محمد
 پاشا مرحوم بر مجاهد ذات ایدی . قلعه نی تخلص
 ایچون بنم باشنه ایتدیگم سؤ معامله نی عفو ایدر »
 سوز یله سؤاله یر براقدی .

گلان ایلیچیلر گوردکاری حال اوزرینه سب
 و شتم ایدرک اردولرینه عودتله کیفیتی ایمراطور لرینه
 بیان ایدنجه ، ایمراطور نهایت درجه ده غضبنک
 اوله رق قلعه دن هرکیم بر آدرم طوته بیایر سه اون پاره
 قریه تملیکنی وعد ایلدی . قوجه بر اردو بووعد

قال خیر اتخاذ ایتدیلر . بیاغی تبشیرات واقعه سی
فعله چیتمش قدر ممنون و متسلی اولدیلر .

یاشا بودیواندن صکره برددبه قهرمانی ایله
سوار اوله رق قلعه سپرلرینه طوغری عزیمت
ایلدی . فقیرده یاننده ایدم . باشلر مترسه پک
قریب اولدیغندن یار قدیمی اولان محمد پاشای شهیدک
رأس مقطوعنی برنظرده بیلهرک گوزلری قان ایله ،
یاش ایله طولغه باشلدی . فقطینه درحال تجلدینی اله
آلدی . گوزنده کی یاشی ، قانی غائب ایدرک عرفینک .

« بحفظ کریه مشغولم اگر بینی درونمرا »

« زدل تا پرده چشم دوشاخ ارغوان بینی . »

خیانته ماصدق اولدی . و دفعة بر تدیر اختراعیه
« بو باشلرک آراسنده محمد پاشا یوق . قرق ییلق
دوستدر . نه قدر اوزاقدن گورسهم بیایرم . او یالان
اولنجه محمد کتخدانک باشنه و اردونک انهمانه دائر
اولان روایت دخی یالان اولمدینی نهدن معلوم ؟
بونلر دشمن طرفدن بزى اغفال ایچون ایجاد اولمش

مأمول ایدرم که جناب حق علیه الصلوٰۃ افندمزک
 لیه و لادتنه حرمة بوقاعه بی شتر اعدادن محافظه
 ایدر. ایکنجیمی شودرکه: هر گجه اقشام اذانی قلعه
 برجلرندہ اللہ اللہ دہرک گلبانک چکدکجه دشمن
 سسکزی باصدیرمق ایچون موجود اولان طوپلرینی
 بردن آتشیور. بوصورتہ اسم اعظم الہی بی تحقیر
 ایدیور. امید وارمکہ غیرت اللہ ظہور ایدر.
 دشمن قلعه بی آلہ مدقدن بشقمہ بتون بتون مضحک
 اولور. انشا اللہ طوپلرینی ده گوتورہ مز. سز گلان
 ایلچیلرہ ہیچ بر جواب ویرمیگز! همان قلیچ بگوستر-
 یگز! بزہ آنلرہ آشنالق لازم دگل. همان آرامزی
 سیف آیرسون! »

پاشانک بوسوزده دخی کرامتی ظہور ایدرک
 سویلدکلری عیناً فعلاً گلمشدر.

عسکر ایسه سوابقنه نظراً غازی مرحوم حقندہ
 فوق الغایہ برحسن ظنہ ذاہب اولدقلرندن سوزلرینی

یا یغاره سنه نه دن اعتماد ایده جگزه ؟ گمان باشلر گر چکدن
 محمد پاشا و محمد کتخدانک اولوب اولمدیغنی دهها
 بیلوروز . ایسترسه ک قره پنجه نی گوندیریر ؛ تحقیق
 ایده بیلیرز . فقط فرض ایده لم که صحیح اولمش . بز
 بورایه محمد پاشا و یا محمد کتخدا ایچون قبانمدق !
 دینمزه ، دولتیمزه خدمت ایچون بو قدر محاصره
 مشقتلرینی چکدک . آنلر شهید اولدی ایسه الله
 دینمزه ، دولتیمزه زوال ویرمسون ! ایکی بنده سی
 گتدی ایسه پادشاه همز صاغ اولسون ! محمد پاشایه
 بو دین ایالتی بن استحصا ایتشدم . پادشاه همزک بر دیگر
 بنده سی دهها او یله نیجه بر محمد پاشا لوبولوب وزیر
 ایتدیرمگه مقتدر . فقط بو قلعه الدن گیدر ایسه
 قرق محمد پاشانک قانی دوکلسه بردهها استرداد
 اولنه ماز . بوننگله برابر قلعه نک دشمن الینه دوشمیه .
 جگنه ایکی دلیم وار ! بری شـودر که دشمن محـا
 صردیه ربیع الاولک اون ایکنجی مولد نی کیجه سی
 باشلادی . سلطان انبیا عالمه رحمت گوندرلمشدر .

امان بوله مزسگزر . حسن پاشا کیفنه تابع عنادجی
 بر آدمدر، هپگزی قردیرمق ایستر . سز آگا او یما .
 یگزر ! جانگزرک . مالگزرک محافظه سنه باقگزر ! ذاتاً
 اردومزک کثرتی گوریورسگزر . اوجانبده بولنان
 عسکر مزده بو طرفه گلیرسه بزه نصل مقاومت
 ایده بیلیرسگزر ؟ اگر اینانمزسه گزر محمد پاشا ایله محمد
 کتخدای بیلنردن بری چیقسون . باشلری معاینه
 ایلسون ! « یولو بر طاق ترهات سویلدیلر .

اهالی و عسکر بو خبرلرک استماعندن نهایت
 درجه لرده مکدر اوله رق همان طوپدن پاشای غازی یه
 مراجعت ایتدیلر و وقعه یی نقل ایله « تدیر سنک .
 اراده ینه سنکدر » دیدیلر .

فائضی درکه : « مرحوم ینه خمیر مایه سی اولان
 متانت فوق الغاده جهتیله بو پاتردیدن دخی قطعاً فتور
 گتیرمدی . غازیلری اطرافنه جمع ایتدی . شو
 مقدماتی سرد ایلدی : « معلومگزر درکه دشمن
 بو سوزلری سزه آجید یغندن سویلر ! خصمک

لطائف الحیاندن حاصل ایتدکاری معلوماتی حقیقت
 حال اولق اوزره ایمراطوره بیان ایتدیلر. ایمراطور
 ذاتاً قلعه‌نک استخلاصندن قطع امید ایتمش ایکن بو
 تفصیلات جدیده ایله برقاندھا متالم اولمش ویاغی
 محاصرودن ال چکمگه قرار ویرمش ایدی .

فقط او اثناده سرداریمشجی حسن پاشا استونی
 بلغراد قلعه‌سی آلتده غایت فاحش برصورتله بوزلمش
 وبودین والیسی محمد پاشا ایله مشاهیر امرادن
 کتخدا محمد آغا او آراق شهید اولمش اولملریله بو
 خبر انهمزام مشار الیهمانک رأس مقظوعرلیله برابر
 هر سگ ماتیوسی طرفندن وارد اولدیغندن بر تجربه
 اخیره دھا اجرا ایتک نیتیله معهود شهر آینک ایرتسی
 گونی قلعه پیشگاهنه مکالمه بایراغیله ایلچیلر گوندردی .

سفیر لر گلدیلر ؛ سردارک مغلوبیتی اخبار ایله
 پاشا و کتخدای شهیدک باشلرینی میدانه دیکدیلر
 و عسکره خطاب ایدرک « ایشته سردارگز بوزولدی .
 گلک ! ایمراطورک قلعه‌سنی تسلیم ایدک ! صگره

شمدی پاشا یاننده معتبرلردنم . حکمده بیک قدر
 آدم وار . بوقدرده دولت و ثروته نائل اولدم .
 بونلری فدا ایدوب قارشویه کچهم . فقط ملتئی .
 وطنئی هیچ بروقت اونوتمدم . نه وقت قلعه آنسور
 ایسه بنده ایمراطورک برقولی اولورم . فقط قلعه نك
 آلتئی گوجدر . ایچکزده سنک غالب اولدیغکیز
 استمز آدملر وار . قلعه نك ایسه ذخیره و باروتی
 بریقلمقدن و محافظلری اوتوز بیگدن زیادهدر . مکر
 بوراده قالبده بوز اوزرنده قیشلایهرق و ایچکزدکی
 دشمنلری تپه لیه رک برایش گوره بیله سکیز ! پاشامن
 شمدی سنک اعدامکیزی امر اتمشیدی . بن مانع
 اولدم . آدیغم امری اجرا اتمک بودرلو غیرتمه
 آویرمدی . ایسته سنزی آزاد ایدیورم . گوردیگیزی
 سویلیکیز . بنم خیرخواه لغمی ضابطلریکیزه بیلدیریکیز .
 یوللو برچوق شیلر سویلدکن واللرینه براز بیاض
 اتمک اعطا ایلدکن صکره گویا خفیاً برقایقه اردو .
 لرینه ارسال ایلدی .

حریفلر احوال ایله موقعلرینه گتدیله . پاشانک

متفق اولدقلرندن احتراز اولندیغیچون آنلری قلعه
 جوارینه اوغراتمازلر « جوانی ویردیلر . پاشای
 مدبرینه گویا کتم مرام مسلکنی اختیار ایله اسیرلره
 خطاباً مجار و خرووات عسکرینک مقدارینی استفسار
 ایتیکله اسیرلر « خروواتن بشقه یالکیز اوتوز بیك
 مجار واردر . خرووات ایسه مجاردن کترتایدیر » دیدیلر .
 بوسؤال و جوابد نصکرده اسیرلری قره عمر آغایه
 تسلیم ایدرک اعدام اولغرینه ایله اشارت ایلدی .
 فقط بوتنبهی متعاقب قره عمر آغای تنهاجه حضورینه
 جاب ایله برمدت نزدنده آلیقومشدی .
 عمر آغا حضورندن چیقنجه اسیرلری و قلعه
 دزدازینی یاننه آلهرق ابتدا بونلری قلعهده اولان
 یوز الی قدر خرووات و بش یوز قدر مجار اسیرلرینک
 بولندقلری محلدن کچردی . و کندیلرینه « ایشته
 بونلر مجاردر . نوبتله ایچلرندن هر کیجه بیك فدائی
 قلعهنک امدادینه کلیرلر . مجارلره امنیت ایتیکیز .
 بنده سیزدهنم . کوچک ایکن اسیر اولمشدم . واقعا

طرفدن ایسه پاشا مرحوم کیلرک ترتیباتی و شنلگک
اصانی اوگرنمک مراقنه دوشه راک قلعه آلتنه منجی
اولان غازیلردن بر پوصو ترتیب ایله ایکی اسیر الہ
کچیردی . بونلردن برینی حضورینہ جلب ایله
شنلگک سببئی استفسار ایلدی . (کیلرک صورت
ترتیبئی ایسه اسیر لر طوتلمه دن اول جاسوسلر معرفتیله
خبر آلمشدی) استنطاق ایتدیگی اسیر اجرا اولنان
شهر آیین دشمنک استونی بلغراد قلعه سنه استیلا
ایتمسندن نشأت ایلدیگی خبر ویردی . دیگری ده
آریجه استنطاق اولنجہ اولکنک قولئی تصدیق ایلدی .
پاشا مرحوم استدیگی معلوماتی استحصالدن
صکره تصور ایتدیگی تدبیری اجرا ایچون اسیرلرک
ایکیسینی بردن حضورینہ جلب ایله « نه دندرکه
شمدی به قدر طوتدیغمز اسیر لر ایچنده مجار و خرووات
طائفه سندن کیسه نی گورده میورم . یوقسه اردو کزده
آنلردن عسکر یوقیدر ؟ » یوللو برسؤال ایراد ایتمکله
اسیر لر « ایچمزده مجار و خرووات وار ایسه ده ترکله

یابدیلر ایسه یابدیلر . گوپری یه چنگال ایلشدیردیلر .
ایکی اوجنی چکدیلر . قلعه یه ربط ایتدیلر .

گوپری اوزرنده بولنان عسکر بو حالی حس
ایدنجه کندیلرینی صویه آتوب غرق اولمقدن بشقه
سیف عثمانیدن نجاته برطریق بوله مدیلر .

دشمن اردوسی ایسه قلعه نك بویله انساندن
ظهورینه اینانیه جق درجه ده مهارت وغیرتله مدافعه
اولندیغنی و کندیلرینك هر درلو تدبیرلری نتیجه سز
قالدیغنی گورنجه حصول مقصددن مأیوس اولمغه
باشلادیلر . وَ فقط ینه اقدامدن گورو طور مق
ناموسلرینه طوقندیغندن برتدبیره دها سلوک ایتدیلر .

اوده شوکه : قلعه جوارنده بولنان نهرلرک اوزرنده
چام اغاجندن کمیلر ترتیبیه اوزرلرینه میشه دن ومیشه .

نك اوزرینه - تفنك و خباره کار ایتماک ایچون -
گوندن قاپلامه لر اوردیلر . هر برینه ده یوز نفر عسکر

ادخال ایلدیلر . سفینه ترتیباتی ختام بولدیغنی گجه
اردولرنده بریوک سنلك اجرا ایتمشلر ایدی . بری

غیرتہ یا قیشرمی ؛ بن جملہ گزردن اولیکنندن زیادہ
 ہمت مأمول ایدرم گورہیم سزی خلیفہ روی زمینہ
 نصل خدمت ایدہ جکسگنر ؟ « اقوال متجدانہ سیلہ
 تشویقاتہ باشلائنجہ عموم عسکر بر آغزردن « ہنچرک
 جانمز باشمز بو یولہ فدادر » دیدیلر . گلبانک چکگدی .
 دعا اولندی . ہر کس قلعدہ مأمور اولدیغی طرفہ
 خلوص نیت و کمال غیرتہ عزیمت ایلدی . «

عسکر اسلام بو حالارلہ اشتغال ایدہ طورسون .
 بری طرفدن دشمن مقدما یاپدیغی گوپرینک احرا .
 قندن فوق الغایہ متاثر اولہرق ثبات مصرانہ سنی
 اعلاناً اندن دہا منتظم برگوپری انشا ایتدیر مشیدی .
 فقط آنی دہ پاشای مجاہدک تدابیر خارق العادہ سنندن
 قور تارمدی :

مشار الیہ گوپرینک دوبہ لری ختام بولدیغی
 گنجہ شجاعت و مہارتنہ اعتماد ایتدیگی مجاہد لرک الہ
 گزیدہ لرندن برقاچنی تعیین ایلدی . گتدیلر ؛ ہرنہ

«وقتی که صباح اولدی . امر سرداری ایله غایت
طنطنه‌لی برآیاق دیوانی ترتیب اولندی . پاشا موقعنه
قوریلان برکسیء عالی اوزرینه قعود ایدرک امرایی
اطرافنه جاب ایله صدر اعظم طرفدن گلان وعد
مکتوبنی تکریمات فائقه ایله قرائت ایتدیرد کدنصکرده
اطرافنی قهرمان پسندانه وراز آشنایانه برنگاه ایله
سوزدرک دیدی که «ایشته غازیلر بزبوراده عادی پالانقه
حکمند بر او فاجق قلعه‌نک محافظه‌سنه مأمور برقاچ
بیگ پادشاه قولی یز . حال بوکه سرحد اوزرنده
دولتکزک - هر طاشی بونک گبی برقلعه دگر - نیجه
مملکتلری وارکه هر برنده بزم یوز مثلز مجاهدلردشمن
شرندن مخاطره‌لر ایچنده طور ییورلر . حال بویله
ایکن ینه پادشاهمزک سردار اکرمی مجرد بزم گوستر-
دیگمز غیرته حرمة وَعسکر اسلامک شانی اعلاء
بوقلعه‌نی آنلرک جمله‌سنه ترجیح ایتمش . امداد مزد
گیور . یا شمدی بو قدر مشقت چکدکن صکرده
سردارک بزلر حقنده اولان امیدینی هبایه ویرمک

قره‌چهنك ورودينه انتظاراً كچه‌لری برایکی ساعت
 اویقو او یومز . وَ بزم گبی ندماسیله برابر استشاره‌لر
 وَ درگاه باریدن استمداد‌لرله مشغول اولور ایدی .
 « بر جمعه كچه‌سی ایدی که دیزدار طرفندن آدم
 گله‌رك قره‌چهنك ورودینی اخبار ایتمکله همان سفیر
 معتمدینی حضورینه جلب ایتدی . گلان مکتوب‌لری
 اوکمه آتدی . برر برر او قودم . گرك بوفقیرك وَ گرك
 مجلسده موجود اولان قره عمر آغا وزیر اعظم دن دخی
 بر امید خیر اولدیغنی دوشندکجه قلعهنك استخلا -
 صندن قطع امید درجه‌سنده مأیوس اولمشیدق -
 یالکز پاشا مرحوم مکانت مجاهدانه وَ فطانت فلاتون
 پسندانه‌سی اقتضاسنجه هیچ تلاش گوسترمیه‌رك
 « قورقمايك چوجوق‌لر ! بو گلان مکتوب‌لرده بزه بر
 اردو قدر خدمت ایدر » سوز‌لریله جمله مزه تسلیت
 ویرردی . بز ایسه کندینه اولان حرمت فوق
 العاده‌مز اقتضاسنجه سوزینه اعتماد سزلق چیتماق
 خوفندن نه درلو تدبیره گوندیگنی سؤاله جسارت
 ایده‌مزدك .

زوال دولته سبب اوله بيله جگنی مجالس مشاوره ده
 بعض امرانك تعريضاتی ایله آگلادیغندن وخصو-
 صيله کنندی غیور دگل ایسه ده فوق الغایه متکبر
 بر آدم اوله رق نفرات عسکریه طرفندن آباق دیواننده
 « قاسم چدی . بزبوندن صکره زده گیده جگنر ؟ »
 یوللو وقوع بولان افادات نهایت درجه ده عظمتنه
 طوقندیغندن مناسبتنر و لزومسنر اوله رق اردوی
 هایونی قالدیردی . گویا قنیرنه نك امدادینه عزیمت
 ایلدی . بونکله برابر مزاجنده اولان تلون غالب
 گله رک یینه رأینی تغییر ایله بلغراد طرفنده بولنان
 دشمن طابوری اوزرینه کیتگه عزم ایدرک کیفیت
 حسن پشایه خفیاً بیان ایله اکتفا ایلدی .

واسطه مخبره اولان قره پچه ایسه اوپه باشیلری
 بر معتاد سگتوراده براقه رق النده کی اوراق ایله برابر
 تبدیلاً قنیرنه واصل اولمش ایدی .

فائضی دیرکه : « عسا کر اسلام شدت محاصره دن
 فوق الغایه صیقلش ایدی . پاشا مرحوم دخی دائماً

« پاشا مرحومك مخصوصاتندندركه دائره سنده
بولنان اصدقاسى التفاتى دنياده هر درلو اقبال وآماله
ترجیح ایدرلر ایدی . بر برینی چکنه بهرک قره چچه نك
صاغ اولدیغی مژده یه گلدیلر . ایچلرندن هانگیسنه
ایستدیگی مكافات سؤال اولندی ایسه بر آفرینه
قناعت ایلدی .

« قره چچه ایله برابر جنازلی بولنان اوچ شهید
ایسه الك بیوکی اون طقوز یاشنده اوچ برادر ایدی که
اوچیده مشهور بوسنه آلاى بگی خسرو بك اول .
دندن ایدیلر . حسن پاشا مرحوم او قدر جزوی
بر عسکرله قنبره یی عموم اوروپانك هجومندن حفظه
اقتدارینی بو قدر تجارب ایله گوستردی . فقط
امرای عسکرینه سرداردن استعانه یه قالقشیدیلر .

« سردار اولان مشجی حسن پاشا حمیتلی بر آدم
دگل ایدی . فقط قنبره ده او یله بر آووج آدمك
گوستردیگی شجاعب فوق العاده سکیلرینه طوقند .
یغندن و حسن پاشانك شهرت مجاهده سی کندینك

ایله پاشانک گوزنده یاش گور ووده سببنی تحقیق
ایدنجه « دشمنک تیمورندن قورقما دق . تحتہ سبندن می
قورقا جغز ؛ سبن بنی دعادن اونوتمه ! بن شمدی
گیدر همتکله کوپری نی یقار گایرم » دیدی .
حضورندن چیقدی .

فائضی دیرکه : « پاشا مرحوم قرچهنک
لاقیر دیلرینی صرف تسلی به حمل ایتمشیدی . بز
امرای عسکرله برابر مرحومک حضورنده باشیزک
چاره سنی دوشنگه مشغول ایکن قلعه دیزداری
گلدی ؛ کوپرنک یانمقده اولدیغنی اخبار ایلدی .
پاشا مرحوم بو خبری آنجه قرهچیه « بوقلعه دکمز .
شونی - ولو مجروح اولسون - هرکیم قورتایلیرسه
المدن گلان ایولگی حقننده دریغ ایتیم » دیمکله
و داتره سنده کی آصدقانک کافه سی پاشانک قرهچیه
حقننده اولان توجه تاهنی بیلکله عمومی بردن
خندقدن طیشاری قرچهنی تحری به حیق دیلر .
گندینی اوچ محترق اولمش شهید آراسنده صاغ
طرفنک اثوابی یانیق اولدیغنی حالدہ بولدیلر .

جوارنده گزر ایکن دشمن طرفندن هیچ کیسه
تعرض ایدہ مزدی .

عاقبت ینہ بر مجلس مشاورده گرك امپراطور
و گرك امراسی - کندی کثرتلرینہ و اسلامک
قلتنہ نظراً گوردکلری جسارتسزک پک بیوک برعیب
اولدیغنه دائر - برطاق سوزله یکدیگرینک حمیت جاهلیه .
لرینی تحریک ایله محاصره دینی ایتماہ قرار و یردیلر .
و اوزمانک فن حربی اقتضاسنجه قلعه جوارنده بولنان
نہری - کہ وسعتده طونه یه یقیندر - کچید و یردیگی
بُردن سازله طولدیره رق و اوزرینہ چیتدن برنوع
دوشمه لریاپه رق و دوشمه لرک اوزرنده سپددن متریسالر
قالدیردیلر . برده تحتهدن منتظم کوپری ترتیبه
گتیردیلر قلعه خندقنه باغلا دیلر .

بری طرفدن - فائضینک روایتنجه - حسن
پاشا مرحوم دشمنک بودرجه اقدامنه نظراً قلعه نک
محافظه سندن مایوس اوله رق آغلامغه باشلامشیدی -
بالتصادف مقبولی اولان قره پچه حضورینہ دخول

- « بزنده شوخ ایدی ورزنده شیر . »
 « صاحب کلک و صاحب شمشیر . »
 « بزم ورزنده یوقدی اقرانی »
 « قولی شمشیر ایدی پارمغی تیر . »
 « بزم عیشنده رزم ایشنده »
 « آکا هیچ گورمدک عدیل ونظیر . »

اوصافه مظهر تام اولان حسن پاشا مرحومک
 همت عالیه سی اودرجه ده ایلو و وارمشیدی که ملائکه
 مقرّین صحیحاً امداده گلمش اولمق لازم گاسه
 اسلامه آندن بیوک بر خدمت ایده مز ایدی .
 بوهجوم واقعا دشمنی قلعه جوارندن دفع ایتمه
 کافی اوله مدی . فقط محاصره بی امکانسز براقه جـق
 قدر خصمه گوز داعی ویرمشیدی . - حتی برقاچ
 گونلر او قدر کلیتی براردو ایله قلعه نك اطرافنی بتون
 بتون محاصره آلتنه آلمغه جسارت ایده مدیلر . -
 عسکر ایستدکاری گبی چیتار طشره دن ذخیره
 آیلر ایدی . عسکر دگل، حیوانات بیله قلعه

ایتدیلر . یگچیری اوپه باشیلری ده سگتوارده
مشجی حسن پاشانک ورودینه منتظر قالدیلر .

بو طرفده ایسه دشمن قلعیه هر کون لا اقل بیك
گله آتردی . غزات دخی بو گله لرك تاثیرندن
قلعه دیوارینه آچیلان رخنه لری اوزرنده کی اثوابی
یرتارق ستر ایتمگه چالشر لر ایدی . فائضی درکه :
« هاه حسن پاشا مرحوم او یاشنده دیوار دلیگی
طولدیرمقده و غزات اسلامک غلبه سینه چاشتمقده
برد رجه ده غیرت گوسه تردی که کندینی جناب حق
طرفدن اسلامک امدادینه گوندرلمش بر ملک ظن
ایتمگه باشلادق . چونکه دشمندن قارشوسنه هر کیم
تصادف ایدرسه آرسالانه مقابل اولمش بیان اشکی
گی وجودی قلیج یاره سندن یول یول سیاه قانلر
ایچنده قالیر ایدی . کندی ایسه وجودنده کی فاصله
فصله جریحه لردن اووا آراسنه دوشمش قاپلان قیاس
اولنور ایدی .

قانونمزد اقتضاسنجه یگچریلردن دخی آدم انتخاب اولنسون . رأیم بودر . ینه سز بیایرسکزر ! « یوللو وزیرانه و پدرانہ خطابه آغاز ایتمکه عموم عسکر مرحوم حقهده موجود اولان امنیتلرینی اظهار ایدرک بورأینی دخی [سمعنا وَ اطعنا] جوابیله تلقی ایلدیلر . یگچریلر طرفندن بری محمد و بری احمد نامنده ایکی ، اوطه باشی و پاشا طرفندن قره چچه [رحمة الله علیه] تعیین اولندیلر .

بالاده دخی بیان اولندیغی اوزره قره چچه سرحد اسلامک مشهورغازیلردن اوله رق سرحدلیک جهتیله دشمنک السنه متوعه سنه دخی واقف اولدیغندن تبدیل قیافته یگچری اوطه باشیلری آرقه سنه آله رق قاعه دن حقیقیدی . دشمن اردوسنک ایچندن کچدی . حامل اولدیغی مکتوبی سرداره گوتوردی . حتی سردار طرفندن امداده کلنه جگنه دائر قنیریه بر بشارتنامه ده گتیردی . سردار یرندن بیله حرکت ایتدی . یالکزر محصورلر بوبشارتله قوت قلب حاصل

روسیہ لیلردن اچلرندہ ادم وار ایدی . حتی اوچ
 باطریہ طوپ دخی برابر گتیرمشلرایدی . دشمن
 مترسہ گیرنجہ ابتدا روسیہ طوپلرینی آتمغه باشلا .
 دیلر . برنجی گلہ قلعه بی آشدی . ایکنجی گلہ
 حسن پاشا مرحومک قوناغنه ، اوچنجی گلہ
 یکنجری ضابطی سفر آغانک اوطه سنہ اصابت ایلدی .
 فقط هیچ بری کیمسه یه ضرر ایتدی . آندنصره
 قلعه نک آلتی جهتنه قارشو وضع ایتدکری قرق
 ایکی طوبی بردن آتشلکه باشلادیلر . آتش بدرجه
 شدتلی ایدی که قلعه برزلزله دائمه حالندہ ایدی .
 فائضی درکه : « دشمنک بوشدتی اوزرینه پاشا
 مرحوم مشورت مسنونہ یه ابتدار ایدرک عسکرک
 امراسنی حضورینه جلب ایله » ذخیره من وار .
 باروتمزده یقشمک محتملدر . عسکرمن آز ایسه ده
 الحمد لله بو جزؤ یتمزله برابر عموم اورویایه قارشو
 طورمقدن احتراز ایتمینر . فقط وظیفه مزدر . برکره
 سرداره خبر ویره لم . بنم گیده جک آدم وار .

قبول ایتدی . « ایکی آدم زیاده تلف اولسون دیه
 عسکری فلاکتہ می اوغرا دہلم » سوزیہ استدعامزی
 رد ایلدی . ہرنہ حال ایسہ ایکی آتس آراسندہ
 بولند یغمز خالدہ اقشامہ قدر جنک ایتدک . عاقبت
 دشمنہ غالب گلدک .

« بو محاربہ دہ مرحومک وجود ضعیفی یارہ دن
 چیچک آچش لیلایق فدائہ بگزہ مشدی . »

نعیمانک قولنجہ قنیرہ دن آتیلان طوپلراک اول
 ایمپراطور فردیناندک چادرینہ اصابت ایدرک رؤسا -
 سندن اوچنی ہلاک ایلدی . بونک وشدت ہجومک
 اوزرینہ دشمن قلعہ جوارندہ بولنان صودن کچہرک
 فرارہ یوز طومتشلر ایکن ایمپراطورک بعض بکلر
 حضوریہ گاہرک عثمانلی قلیجک شدتندن شکایتہ
 متریسنہ گیرمگہ و بزم عسکردن انتقام آلمغہ قرار
 ویردیلر . محاصرہ یہ باشلادیلر .

بو محاصرہ یہ گلان دشمن اوروپانک ہان ہر ملتندن
 مرکب ایدی . اوزمانلر حکمنجہ وحشی عد اولنان

یا النده کی فتیلی یره آتارسن یا شمدی گیدر آغامزه
 سویلر سنی قلعه قپوسنک اوگنه آصدیر یرم « دیر .
 دزدار الندن فتیلی براقور پاشا درت دفعه دها اشارت
 و یرر قره پچه نك اصرارندن طولایی طوپ آتمزلر .
 غازی مرحوم دوستی قیلندن اوشاغی اولان محمد
 آغایی دزداره و یردیگی امری اخطار ایچون قلعه یه
 گوندرر . برکت و یرسونکه اوصره ده برو طرفده کی
 فرقه قره پچه نك آرزو ایتدیگی یره گلورده قلعه دن
 طوپ آتلغه باشلار .

فائضی درکه « قره پچه نك موافقتی اوزره قلعه دن
 طوپلر آتلغه باشلادیغی صره ده بن پاشانک یاننده
 ایدم . بزم طرفک گلله لری اوزر یزدن کچردی .
 حتی بعض کرّه عسا کراسلامدن آدم شهید ایدردی
 بن و عمر آغا - که آشاغیده حکمی گله جکدر -
 طوپک کسله - نه امر و یرمک ایچون مرحومه بر
 چوق نیازلر ایلدک . حق رحمت ایلسون کندیسی
 رأینده بحق مصر بر ذات ایدی . بردرلو نیازمزی

بر پلانغه ده محافظ بر اقدیغنه مکافات ویرمش ایدی . «
 دیر . دزدارده [امر سنک] یولو جواب ویر . بری
 محاربه یه وبری قلعه نك محافظه سنه گیدر لر .

مگر پاشا مرحوم قره چچه نامنده اولان وایلروده
 بر چوق اوصافی یازلمق درکار بولنان محرم خاصی گندی
 یرینه گیرلوجه توگیل ایدرک ضابطلره «حین حاجتده
 قره چچه نك امرینی بنم امرم گبی بیان ! « دیو تعلیمات
 ویرمش ایمش . محاربه یه باشلا اینجه اسلام عسکری
 ایکی یه بولمیش وبری پاشانك گورمیه جگی بر موقعه
 کیتیش . بو ایکی فرقه یی دشمن تعقیب ایدرک طوپ آلتنه
 طوغری یاقلشور ، اوصرده پاشا قلعه دن طوپ آتیلق
 ایچون اشارت ویرر . قره چچه بر یکی فرقه نك - تعقیب
 ایدن دشمنی بتون بتون طوپ آلتنه چکمک ایچون -
 - ساقه یه رجعت ایتدیگنه ذاهب اولور . همان دزدارک
 یاننه گیدرک طوپ آلتسنی نهی ایدر . دزدار « بیلورسون !
 پاشادن امر وار « دینجه قره چچه « سنده بیلورسون !
 حین حاجتده بنم رایمدن چیتمه دیو پاشادن امر وار

وجودم علیقدر . کیمسه گورمسون بر خلائط بولهلم شو
 زیر زمینه گیدهلم . وجودمی بر ایوجه صار . وجودم
 صارمدقچه آت اوزرنده طورامیوزم « دیر . دزدار ،
 سلطان سلیمان زماننده یابیش و حسن پاشا معرفتیه
 اوسك قلعه سندن قنبره قلعه سینه نقل اولمش اون
 سکز چاپنده و [جهانگیر] نامنده بر طویك قیرلمش
 اولان تکرلگنده کی ایپی چوزر . اوتوز بر آیاق نردبانلی
 زیر زمینه اینرلر ، او ایپله پاشایی صارار . دزدار « ای
 افندم دینمزجه غازیلگمی اییدر یوقسه شهیدلگمی
 اییدر . غازیلك ایی ایسه بنی بوراده براق . دگل
 ایسه بنی برابر گوتور . بشقه درلو حتمی حلال ایتم «
 دیر . پاشا مرحوم « دزدار آغا! شهادنی الله کیمه استرسه
 آگاو یررغزاهیمزه فرضدر . سن بوراده اوتوره جقسن!
 امریمه اطاعت ایده جکسن ! غازی اوله جقسن !
 احتمالکه بن شهید اولورم ! « دیهرک پارمغنده کی یوزکی
 انه ویرر « بوسکا هدیم اولسون . قیبتلی برشی دگلدر
 فقط پادشاهمز سلطان مراد بغداد غوغاسنده بنی

ایسه زرین اوغلنک ارقداشلرندن بولندیغندن. «ایمیرا
 طوروم! اگر یارینه قدر حسن پاشا اولمزسه بن قلعه یی
 آلمغه مقتدر دایلم. فقط امریکزده اتباعه مجبورم.
 گیدرم. مامولکزدن زیاده غوغا ایدرم ینه مغلوب
 اولورم. اگر عساکر اسلام قارشوسننده اولمزسه م
 کله می ده الورسون» دیر. برصالی گونی ساعت درت
 صولرندده عموم نمچه و مجار عسکرینه سردار اوله رق
 قلعه اوزرینه هجومه باشلار.

بری طرفدن غازی پاشا مرحوم قلعه یی معاینه
 ایدر. دزداری چاغرر تحقق ایدرکه مکر قلعه ده بیوک
 گوچک یوز قطعه طوپ و اراشمس - طوپچی باشی یه
 «بن عسکرمله حربه چیقسه جغم. بندن اشارت
 آلدیقه طوپ آتارسه ک یاخود اسلام دشمنه قارشو قد.
 نصکره ینه بندن اشارت اولدیقه طوپک آرقه سنی
 گسرسه ک پادشاه باشی ایچون سنی قلعه برجنه اصارم.
 فقط بر غیرتلی آدمسک آنک ایچون ینه هر کسدن
 زیاده سکا امنیت ایتدم. بن سکسان یدی یاشنده م.

گورسه قلعه‌یه دفعهٔ هجوم ایدر. و قلعه‌ی آلور « گبی
سوزلرله قلعه‌ده بولسان اسرا و یرو خرس‌تیانی
اغفال ایدردی .

قلعه‌ده کیلر بوکشا کشته اوله طورسون آوستریا
ایمپراطوری درت یوزبیک عسکرله برقاچ بیک
عثمانلینک اوزرپنه گله‌رک طوپسز برقلعه‌ی ضبط
ایده‌مدیگنه نهایت درجه‌ده حدتله امراسنی دعوت
ایدر . حتی غوغاچه ترک تربیه‌سندن چیمه‌ظن
اولندیغی ایچون [زرین] اوغانی مجلسنه گتورمز .
مجاز بگلری علی‌الاتفاق قنبره‌ی براقوب بشقه برقلعه‌نک
محاصره‌سنه گیدلمگی رای ایدرلر . و «حسن پاشا حقنده
زرین اوغلنک سوزی عین صواب ایمش . بو قلعه‌ی بو
آدمک‌الندن آلامیه‌جغز» درلر . نمچه‌ایمپراطوری
فردیناند حدتلتور «برخالی قلعه‌ی بو قدر عسکرله آلمغه
مقتدر اوله‌میه جقسق نیچون ترک‌ایله محاربه‌یه باشدق»
دیه‌رک امراسنک برینی چاغردر « یارین یا قلعه‌ی
آلورسون . یا کله‌کی آلورم» دیو ته‌دید ایدر . حریف

برادرینہ یازدینی بر مکتوبده حسنک تر به سنی
گوردیگنی نقل ایتشدر .

پاشا مرحومک بوقولی عسکرک عمومجه طوپ
آتلامق خصوصنده اولان حکمتی تمامیه گوستر-
دیگندن اورایده اتباعدہ بدرجه اصرار ایتدیلرکه
بیق آلتدن گولوشه رک اوچ درت کره بای حالک
طوپ آتہ جغز دیو پاشانک اوزرینہ هجوم ایتدیلر .
پاشا ایسه دائماً « اوغلارم بوقاعده کی طوپلر علی-
العموم قرنجہ لی وچاتلاقدر . بوسنه دن بورایه نقلنه
بن مأمور اولمشدم . حتی ابراهیم پاشانک المده
فرمانی وار . قنیردیه گوندریلان طوپلر دشمنه قرالتی
اولمق ایچوندر . طوپلرک ایشه یرامزلرینی آیر و آلا
کلہک گیدر » دیمشدی . بنده باشمدن قورققدم . بونلری
گتوردم . ایچکزده کیم جسارت ایدرسه برینی آتسون
فقط پاتلادینی وقت کندینیده پاردرلر ، پارہ لمسه بیله
بن اولدیررم . چونکه دشمن بورادن طوپ آتیلد-
یعنی حیله به حمل ایدہ یور . طوپ آتیلوبده پارہ لندیغنی

ویرمش اولسن یالکزسنک جانک مخاطرده دده قاله جق
 اویله ایکن ینه پیغمبر آخر زمان نامنه و یردکاری یمینه
 اعتبار ایتیمورسن . بن قلعده طوب و اردر دیسم
 خلافت اسلامیه نك شانی بوزیله جق شو گوردیگن
 وَ بَشِ وَقْتِ اِحْجَنْدِه عِبَادَتِ اِيتِدِیْگِنِ اُولُو جَامِعْکِ
 مناره سی یقیله جقده اوزرینه برحاج طاقیله جق .
 شمدی یمینه اعتبار ایدیم می نه درسن؟ « دینجه نفرکه
 صوقوللی حسن نامنده در » بنم بو لاقردمده ایتدیگم
 گناهک شهادتن بشقه هیچ برشی ایله عفوی قابل
 اوله مز ؛ المدکی تفنگی بشقه بر قولنه ویر « دیو
 پاشایه تسلیم ایدرک ککندینی دال قلیج خندقه
 آتار . دوشدیگی صروده باشی طاشه طوقنوب شهید
 اولور . پاشا مرحوم حسنک جنازه سنی قلعیه آلور ،
 اوزرینه تر به یاپدیرر . قپوسنک اوستنه « دین محمدی بی
 گرچکدن سون حسنک مزاریدر » دیویازدیرر .
 شهید علی پاشا مرحومک نمچه محاربه سنده گیدرکن
 معیتنده بولنان شعر وانشا ایله مشهور شامی زاده

اولان مترسه یتشور، و یردکاری یمینه مقابل ذاتا سَر
 حده یتشمش اولمق جهتیله تحصیل ایتمش اولدینی
 مجارلسانیله « اگر طوپمزا اولسه سزی اولدرمه دن می
 قورقا جعز، فقط بویله جزیره یرده ادم اوتورمز. بز
 مسافر حکمنده یز. سردار یز نه وقت امر و یرسه
 چیقوب گیده جگز. بز سزه سلاح سز مقابله یه ده
 مقتدرز « یولو جواب و یرز.

اوصرده عساکر اسلام ینه سویلنگه باشلار بر
 طوپچی نفری « بز پاشا پیغمبرنامه و یریلان یمینه ده یلان
 سویلیور» دیر. پاشا مرحوم طوغریجه نفرک یانه کیدر
 « اوغلم! پیغمبر آدینه سن یمین و یرسه کسکاسویلرم. سن
 مسلمانسن. فقط پیغمبریمک دینی اعزاز ایچون دینی
 انکار ایدنلرک بکا آنک نامیله یمین و یرمک حدی
 دگلدر. شمدی شورایه بر مجار گلسه ده سکا محمد
 حقیچون النده کی تفنگی طولو اولدینی حالد بکا
 و یر دیمش اولسه و یر یرمیسن! « دینجه نفر « البته
 و یرم « دیو جواب و یرز. پاشای غازی « سن تفنگی

« تشکر ایتمکده اولان خواهشتمزدندر » دیرلر،
یانندن آریلیرلر .

بوصرده دشمن قلعه‌نک حالی خبر آلمق اوزره

آدم طوتمق ایچون بش بیك كشی سوق ایدر . ربیع | سنه
۱۰۱۰ | الاولك سکزنجی جمعه گونی قوشاق وقتی قلعه‌نک
برقیوسنده گوندریلان دشمن عسکری ظهور ایتمگه
باشلار . پاشا مرحوم عادتاً کرامتله گان عسکرک
آدم طوتمغه گلدیگنی کشف ایدرک طوپ آتمق
شویله طورسون قلعه‌دن سواری حیتمه‌سنی دخی
قطعياً منع ایدر . یالکز غزات اسلام قلعه‌نک
مترس‌لرنده تفنک ایله دشمنه مقابله ایدرلر . بوجهته
دشمن قوتنه اعتماد ایدرک قلعه‌نک طوپ آلتنه صور
قیلور . وزیرین اوغلینک رأی اوزره « دین محمد حقیچون
باری بزه برطوپ آتک حیله کارلق ایله ایش بتمز »
یولی اسلام عسکرینک آغزندن لقردی قباحق بر
طاقم دسائسه باشلارلر . پاشا مرحوم یکنچری نفری
قیافتنده اولدیغی حالده دشمنک مواجهه خطابنده

امرینک حکمتی دشمنی اغفال ایله اصمارلدیغی ذخیره
 وَعَسَکْرُکْ قلعہ یہ دخولی مسئلہ سی اولدیغنه اعتقاد
 ایله حضورینہ تشکرہ گیدرلر . پاشا مرحوم : کبر
 « نہ قدر فنا برشیء ایسه جناب حقک نعمتہ تشکرده
 « او قدر مدو حدر . آنک ایچون کبر اوله رق دگل تشکراً
 « سویلرم . بنم رأیمی سزکشفه مقتدر دگلسکزر . مقتدر
 « اولسه کزده مسلمان غازیلرینه منع اولندیغی شیئی
 « تحقیقه چالشمله اوغرا شمعق یاقشماز . ایشته عسکرده
 « ذخیره گلدی ؛ لکن ینه طوب آتیلیه جق » یوللو
 چهره سنی اکشیدوب « یوق اگر مرادیکز بکا اعتماد -
 « سزلق ایسه ایچکزدن برینی سردار ایدک ! بن معیتنده
 « نفرگی غوغا ایتگی اوغرنده یگر می یدی یاره یدیگم
 « دین محمد حقیچون بولندیغم مسنددن بیك قات
 مرجع بیلیرم . « دینجه عسا کر اسلام ینه اعتذار
 ونهایت درجه ده شوق وسرور ایله آغلاشهرق « سنک
 « هر امرک الهامدر . سویلدیگکی یاپارز . ممنوع
 « اولدیغمز شیئی تحقیق ایله اوغراشدیغمز یالکزر سکا

« چكلمش بر قلیجیسیك كفاره نه قدر شدتک وار ایسه
 « اسلامه ده رحمك او قدردر. دمنکی سؤ المزده خطا
 « ایتدک . شمدی یه قدر بیك قصور رمزی عفو
 « ایتدیگك گبی بونیده البته عفو ایدرسك » دیرلر.
 شوقلرندن، سرورلرندن آغلاشهرق مأمور اولدقلری
 سپرلره گیدرلر .

بوصره ده پاشا مرحومك مقدما قلعیه دعوت
 ایتدیگی بگلدرخی گلورلر. دشمنی قارشوده گورنجه درحال
 قلعیه قوشهرق « بز دشمن ایله متارکده ایدک. آره ده
 جنك یوق؛ بوکلان عسکر نه مقوله عسکردر؟ » دیو
 سؤال ایدرلر . پاشای غازی درایتی شجاعتمه معادل
 وکندی بالطبع لطیفه یه مائل اولدیغندن « الحمد لله
 « طوپمزوار؛ سزده گلوب يتشدیگز. حر یفلر مسافرلکه
 « گلمشلر (کله دن کنایه) برقار بوس ضیافتی چکه رز.
 « براز صیجاق گلورده خوشلرینه کیتزسه کیفلری
 « بیلور. مسافراومدیغنی ییمز بولدیغنی بیر » جو ایله
 دشمنك نقض عهدینی ایما ایدر . عسکر طوب آتامق

عسا کر اسلام بو امری اشیدنجه غیر ترینه
 طوقونور « نه دیمک! دشمن گلسونده طوپ آلمسون؟
 دشمنک گله سنه قورشونله می مقاومت ایده جگز؟ »
 یولوسویلمنگه باشدیلر. فقط پاشانک غیر تنه، شجاعتنه،
 دیانتنه فوق الغایه اعتمادلری اولدیغندن یاننه گیدرلر،
 سببنی سـؤال ایدرلر. غازی مرحوم جوابنده
 « اوغلارم! بز سر حدده یز. ایچمزده گرك اسیر. گرك
 یولو بوقدر کافر وار، آنلرک قولالیرنی طبقه مدیکز یا.
 » سزه سویلیه جگم لقردی بی ایشتمز لرمی؟ ایشیدرلر
 « ایسه دشمنه خبر ویرمز لرمی؟ دشمن تدابیر مزی خبر
 » آلورسه بز موفق اوله بیلورمیز؟ هپکز غوغا گورمش
 « غازیلر سکز. بر کرده دوشونک! ینه استرسه کز تدبیرمی
 » سویلرم. پادشاه قوللرینی کور گی یدرک غوغایه
 « گوتورمک مزاجه مخالفدر. اولدن بری بیلورسکز »
 دیر. عسا کرده بوکا مقابل « پاشا پدر! اگر رأیکز
 » بزم گیدوب کندی میزی دشمنه تسلیم ایتمک لگمز طرفنده
 « اولسه آ گاده قائل اولورز. سن اللهک دشمن اوزرینه

« اوزمان رأیمك طوغری اولدیغنی گوزیکزله گوروب
تصدیق ایدرسکیز » دیدیگی مشهوردر .

هرنه دن ایسه امرای دشمن زرین اوغلتك رأینی
دکلمیوبده او قدر غلبه لکه قاعه جوارینه گلنجه ائک
اول پاشا مرحومك قاعه یه گتیردیگی ذخیره عربه .
لرینی گوررئر . ذاتاً قاعه ده بولنان عسکرک آزلغنی
بیلدکلر یچون « ترك بزم قاعه یه هجومزی خبر آلمش
« یالکیز او آوازه ایله قاجیور ! قاعه یی ویرمیه جک
« حسن پاشا بویگت می ایدی ؟ سنی ترك بیلدیرمش .
« یاخود عته گتورمش سئک ! » یوللو سوزله زرین
اوغلنی استهزایه آلدیلر . زرین اوغلی ایسه « پک
« اعلا ! ترك قاعه دن حقیقسون . هپسنی قیرک ، بنیده
برابر اولدرك » دیو سکوت ایدر . پاشا ایسه امرای دشمنک
بو غفلتدن تمامیله استفاده ایدرك ذخیره یی ایچرویه
آلیر ، اسباب محاصره یی تدارک ایدر . دشمنک هجومنه
منتظر اولور . بوتدایر آردسندده طوپیجی باشی یه
گندی طرفندن امر اولدقجه طوپ آتلامسیچون
قطعاً امر ویرر .

ایله معروفدر، ایمپراطورک مجلس مشاوره سنده رأی
 صوریلنجه، « اگر بوسنه عسا کر اسلام اوزریکزه
 گلمزده قنیرثینی آله بیلورسه کز پک بیوک موفقیتدر؛
 « اگر ترک عسکری اوزریکزه گلورسه حال پک مشکل
 « اولور. چونکه ایش قلیجه طیاندن ترک یوزینی غوغادن
 « چویرمز. ایش قلیجه بندیگی تقدیرده ایسه بزم
 « عجزیمز معلومدر. اسلامده « بر مسلمان بشقه ملتدن
 « اون ایکی کشی به بدلدر. « اعتقادی واریکن بوقدر
 « تجاربده اون ایکی عسکریمی بر مسلمانک الندن
 « قورتارمغه امکان بوله مدم. بوندن بشقه اسلام
 « عسکری اوزریمزه گلمسه ده قلعه یه قبانان بر سحر باز
 « تلکیدر. اوتوز بش سنه دنبری سرحد خلقنک
 « گوکلنی کاسه یرینه قویدی؛ آنکله هپمزه قان
 « یوتدردی. حسن حالنه اعتماد ایتدیگمزر هبانلریمزه
 « حین دعوت ایتدردک، ینه حیله سنه قارشو طورده.
 « جق تدبیر اوگر نه مدک. حسن پاشا آدمه قلعه
 « ویرمز. استرسه کز بیورک محاصره یه گیده!

گلمك اوزره بولنديغنى كنديسنه خبر و يرديلر .
 مشار اليه بوسرى كيمسه افشا اتمدى . يالگز
 اداره سنده بولنان امرايه ، طوپلايه بيلدكلى قدر
 ذخيره و عسكراه دشمن ملكنه تجاوز اچون قلعه يه
 گاملرينه دائر امر لر گوندردى .

جاسوسلر ك خبرى وجهله نمچه و مجار اردولرى
 فرانسه و ايتاليان امدادلرينه گلن عسكراه بالاتفاق
 امپراطورلرى و قراللى رياستيله قنبره نك محاصره -
 سنه گلديلر . قلعده بولنوبده دشمنك درت يوز
 بيگدن متجاوز عسكرينه مقاومت ايدن عسا كر
 اسلامك مقدارى ايسه طقوز بيك كشيدين
 عبارت ايدى .

پاشاى غازى «الحرب حذعة» حديث شريفنك
 كمانه گر چكدن واقف اولنلردن بولنديغندن نائل
 ظفر اولق اچون اقتضا ايدن دسائسك هيچ برنده
 قصور اتمدى . حتى [زرين ازغلى] كه امر اى دشمن
 بيننده اهالى اسلامك محاربه لرينه زياده وقوف

تفیر عام ایدرک و فرانسہ و ایتالیا دن استمداد ایلیه رک
 درت یوز بیگدن متجاوز عسکر، قرق ایکی بیوک و
 برقاچ یوز کوچوک طوپ ایله قنیردنک استردادینه
 عزیمت ایلدی .

برکت ویرسونکه دها ابراهیم پاشا مرحوم
 صاغ ایکن غازی حسن پاشا مشاهیر مجاهدیندن
 منقر قوشی محمد افندی بی بودینده ترک ایله اردویه
 گله رک دشمنک سفر زمانی گلنجه بای حال قنیرده
 هجوم اتمک استیه جگنی دلائل عقلیه و تجارب
 عسکریه ایله سرداره افهام اتمش و بودین ایالتی گبی
 حسرة الوزرا اولان بر منصب جلیلی منقر قوشی
 محمد افندی به توجیه ایتدیررک کندیسی - ملحقاتی
 برقاچ پلانغه دن عبارت اولان و محصولی بر اوافق
 سپاهینک دائره سنی اداره به کفایت اتمین - قنیرده
 سنجانغنی استحصالی ایله غزائنته کیتش ، قاعه به
 قیامتش ایلدی .

اطرافه تعیین ایتدیگی جاسوسلر دشمنک قنیرده

محله غایت اختیار بر یکچری یایور و آغلایه رِق
 « بن مشجی بی چو جو قلاغندن برو بیایرم . او یله بر
 « خیتی نیچون اسلام اوزرینه مسلط ایتدک ؟ سن
 « غازی ، حلیم ، مروتنی بر وزیر ایدک ! عسکرده
 « اولان جاهلرک کستاخلغنه گوجه نوبده همزه
 « بو قدر شدتلی جزا استمک شاننه یاقیشورمی ؟
 « حضورنده بولندیغک جناب رب العالمین حرمتنه
 « قیمه » دیراک استمداد ایددیور . حالندن مبارک
 بر غازی اولدیغنی تفرّس ایلدم . یاننه واردم . برابرجه
 برسورده فتح او قودوق ، هله جناب حق - بنم گبی
 عاجزلرک دگل - آنک گبی غازیلرک مناجات و نیازی
 برکتیله اسلام اردوسنی بمشجینک شامت قدومندن
 طولانی قورقدیغمز درجه لرده مخاطره یه اوغرا تمدی .
 دشمن ایسه قنیرده مغلوبیتندن صکره بر طرفدن
 عساکر اسلام یتشمدن قوه موجوده سیله [استونی
 بلغراد] دفعه باصهرق ضبط ایتدیگی گبی بر
 طرفدن دخی گرک مجارستان و گرک آلمانیا خلقنی

الاسلام صنع الله افندی گبی عزیز و مبارک برداتی
 مقام مشیختدن عزل ایتدیرمک و منصب دولتی
 گندی طال قاووقلرینه حصر ایتدیرمک یولندده
 بر چوق سیناته قالقشدیغی اردوده شایع اولدیغندن
 ابراهیم پاشا مرحومک افعالندن اشتباه حالنده بولنان
 عساکر. ماتمی طومتغه و وفات ایتدیگی محلی زیارت
 اتمگه باشلادیلر. و اوزرلرینه یمشجینک مسلط اولسنی
 پاشای غازی حقنده اولان سوء ظنلرینه بر مجازات
 الهیه بیلهرک توبه و انابت و طرف شریعتدن مأمور
 اولدقلری اوزره امر الوالمره اطاعتدن بشقه
 چاره بوله مدیلر.

حتی فائضی مرحوم درکه: (بن سردار مرحوم
 مدن پک چوق عنایت و التفات گوردیگم ایچون
 احیا کیجه لری محل ارتحاله گیدرک بر جزو قرآن
 کریم او قومغی شکر گذارلق و وفا کارلق وظائفندن
 عد ایدر ایدم. ینه بر جمعه کیجه سی معتادم اوزره
 گیتدم؛ گوردم که تام راحت دوشه گنک بولندیغی

اعاظم دندر - يانہ دعوتہ امور موکولہ سنہ متعلق
اولان ایشلری وصیت ایلدی . و بیک اون تاریخی
مجرمنک طقوزنجی گونی قبل العصر ارتحال ایتدی .

[حمد الله عليه رحمة واسعة]

تاریخ وفاتی « ماتم سردار » در .

فائضی نك روایتہ گورہ تاریخ تریاقی حسن
پاشا مرحومک ایش .

نعیم، تاریخدن بحث ایدہ یور ایسہ دہ صاحبی
سوشیور .

پاشا مرحومک وفاتی اوزرینہ صدارت و سر-
دارلق استانبولده قائمقام اولان [مشجی حسن]
پاشایہ توجیہ اولندی . مشار الیہ الدینی امر
پادشاهی یه اتباعاً استانبولده یالکز یگرمی بوقدر گون
اوتوردقن صکره بلغرادہ شتاب ایلدی .

فقط پاشا ، ابراهیم پاشا مرحومک برقلینہ دکر
طاقدن اولمدیغندن استانبولدن چیقمدن اول شیخ

اولندیغنی بالتجربه سید یگندن پاشایی قنیرثوده برامق
ایستمدی . نهایت کندیکنک ادعا واستدعاسی
وَفَائِضِي نِكَ افاده سنجه « بوفقییرک الحاح وتمناسی
اوزرینه » په چوی سنجاغنه متصرف اولمق اوزره
قنیرثه محافظانغی عهده سینه توجیه اولندی . حتی
ابراهیم پاشا مرحوم - اوزمانک عادتق اوزره
حضورنده توجیه خلعتی گیدیررکن - عنان اختیارینی
طوته میهرق « پاشا باباجغم ! بن مقام صدارتده
» بولنه جنمده سنک گبی انسانلر بویله اسسز بریرک
« محافظه سیچون جازمی ویره جک ؟ » سوزیله
بوینه صاریلیدی . برچوق آغلدی . حتی پاشایی -
لاقردی سویلمگه اقتدارسزلغندن - الیه اشارت
ایدهرک گوندردی .

حیفاکه بواشاده سردار عظیم الشان ابراهیم
پاشا مرحومک وجودنده حمای محرقه اثرلری
ظهوره باشمغله برادرزاده سی مرتضی پاشایی - که
صگره لری دولت علیه یه پک بیوک خدمت ایدن

محافظلغنه بر اقره رق سردار اکرم مرحوم ایله
 ملاقاته شتاب ایلدی . وَ - اوزمانلر حکمنجه بودین
 غایت محصولدار بر ایالت وقنیره، طوپو اوچ درت کویه
 مالک برسنجاق بولندیغنی وَ خصوصیه سرحد اوزرنده
 بولنان قلعه محافظلغنده فائضی مرحومک افاده سنه
 گوره شهادتله اللهه تسلیم امانت ویا خود مصادره ایله
 اموال خبیثه دن تبریء ذمتدن بشقه بر فائده اولدیغنی
 حالد - بودین ایالتنک دفتر دار مرحومه وقنیره
 محافظلغنی کندوسنه توجیه اولتمسنی مصرّانه وَ استرحام
 کارانه طلب ایلدی .

حتی ، فائضی مرحومک تعمیرنجه « غازی بی
 مثال » صدر اعظمک نیاز مندانه دامن اقبالی
 امتثال ایتدکده محبوب صاحب جهانندن تمنای وصال
 ایدر بر عاشق آشفته حال ظن اولنور ، درجه ده
 اوقلعه نك محافظه سنه مشتاق ایلدی .

سردار مرحوم ایسه کندینک ذاتاً بودین محامد
 فضلغنه گوندرلدیگی عسکرجه بشقه معناره حمل

یرلر ایسه بتون بتون بتاق ایمش . بونکله برابر
 اردویه قحط ده مستولی اولمش . براوقه طوز -
 اوزمانلر حکمنجه طقوز درهم عثمانی خالص کمشدن
 عبارت اولان - برغروشه ایمش ! غزات اسلام
 اگری غوغاسندن بشقه هیچ بر محاربه ده بو قدر شدت
 و مشقت چکما مشلر ایمش . عسا کر عثمانیه ایسه
 او وقتلر حکمنجه قاسم گونه قدر محاربه ایده گلدرندن
 وَقاسمک ایکنجی گونی یرلرینه عودت ایتمگی استیدان
 اینک قانونلری اقتضاسندن بولندیغندن . گرویه
 عودت ایچون عادتاً عصیانه قیام ایتمشلر ایمش .

بونکله برابر قاعه یی فتح ایتمشلر . دشمنک
 اوزمانلر حکمنجه [طابور] دیدکاری قوجه براردو -
 سنی ده بوزمشلر ! تریاقی غازی حسن پاشا
 مرحوم ایسه - مأمور اولدیغی اوزره - بودینک
 اسباب محافظه سنی اکمال ایدنجه و خصوصیه قنیردنک
 فتح اولندیغنی ایشدنجه - ینه اعظم اسلامدن -
 دفتردار [منغیر قوشی محمد افندی] یی بودین قلعه سنک

يانی باشنده اولدینی حالدہ عسکر، حتی یمک ایچون
 بر شیئہ محتاج اولدقلری وقت دخی کفار ایچنہ
 گیدر واستدیگی اشیایی پاره سیله آلوردی . معهود
 لوندان بیله بو طرز غریبلرینک سببنی سؤال ایدنلره
 « نه یاپه لم ؟ غازی سردار بویله امرایتدی . » دیرلر ایدی .
 هر نه حال ایسه قلعه فتح اولندی . محمد
 کنخدا طوینچی باشی و عربہ جی باشیله برابر - قانون
 سلیمانی اوزره - قاعه یه گیره رک الی بر بیوک طوپ
 و یگر می بش ضر بن ضبط ایتدیلر .

قلعه نك فتنه عالی مرحوم :

« فتح اولوب قلعه بوزلدی طابور . »

و ادبادن بر دیگری .

« قنبره قاعه سن آلدی سردار . »

مصراعلرینی تاریخ دوشرمش لر در .

نعیمانک روایتنا گوره قلعه قرق اوچ گون
 محاصره اولندقدنصکرده صیچان یولارینک یاریسی
 آنجق یاپیله بیلمش ایمش . صیچان یولی یاپیله میان

اختیار می رهن ایتمگه قیصقانیورسن ؟ اللهدن
 قورقز، پیغمبردن اوتانمز میسین ؟ « دیه بر شدتلی
 خطاب ایلدی که یالکز سردار مرحوم دگل مجلسنده
 حاضر بولنانلر عموماً دهشتدن آغلامغه باشلادق .
 سردار ایسه درحال - مشرب متواضعانه سی اقتضا -
 سنجه - « حقک وار باباجغم . اقتضا ایدرسه بنده
 رهن اوله رق گیدرم . یوری حق معینز اولسون »
 دیهرک سنان چاوشی رهن ایتمگه موافقت گوستردی .
 و اوساعتده دشمن طرفندن گان سفیرلر حضورنده
 - جبجانه و طوپلر پادشاهک اولق اوزره - محصورلرک
 اموال سائر سه نه یمین ایله امان ویردرک قلعه یی
 فتح ایلدی .

غریبدرکه سردارک بومظفریتی دخی محرومیت
 غنایم جهتیله عسکرجه قیلوقالی موجب اولمشدی .
 شوقدر وارکه سردارجه عمومک امنیتی گوندن گونه
 تراید ایتمگده اولدیغندن قلعه دن دشمن طاووغنی ،
 قازینی چیقاردیغنی و طوتدیغنی موقع ، اسلام اردوسنک

« یاننده ولان اوچ درت یوز سپاه و سلحدار ایله »
 دشمنه هجوم ایلدی . ایرشدیگی گبی دشمن تفنگیاه
 ایچ اوغلانلرندن - که اسکی تعیر اوزره پاشانک کندی
 توابعی دیمکدر - و سپاه و سلحداردن برچ - وغنی
 شهید ایتدیله .

اوصروده ییگیچری اغاسی - که معیت سردارده ایدی
 - مکر النمدن قلنجی دوش - ورمش . فریاد ایدرک
 حضور سرداره گلدی « حاملز نزهیه واره جق ؟
 اهل اسلام پایمال اولیور . » دیه آغلادی . یلواردی .
 سردار آگا باقدی . روم ایلی و اناطولی بگله بگیلرینه
 و ییگیچری کخنداسی محمد اغایه و طوبجی باشییه
 گلوب کندینه سلحق اولق ایچون درت بیورلدی
 گوندردی . (دولت علیه اسکی فن حربی اقتضا -
 سنجه امضا و یا مهریله سردار طرفندن بیورلدی
 گلمینجه هیچ بر عسکر ضابطی بولندیغی یردن حرکت
 ایتمز ایش .) بیورلدیلرینک مالی مترس هجومی
 ترک ایله کندی یاننه گلمدن عبارت ایدی . چونکه

بولنان برقاچ یوز سپاه و سحدار ایله دشمن آلایلرینه
قارشو کیتکه باشلار .

عبدالرحمن ایسه موسوس بردلی قانی اولدیغندن
پاشا بوسوزلری سویلر ایکن « گلیورم! شمعی غوغاده
طوغری یلق میدانه چیقار » دیهرک و پاشا آته بینجه
النی آتینک صاغریسنه قویهرق میدان محار بهده
بردقیقه یانندن آیرماز .

فائضی مرحوم درکه « برادر زاده م او محابهده
موجود ایدی . بن تریاقی حسن پاشا مرحومک
یاننده بولندیغندن برابر دگلدیم . فقط برادر زاده مه
تقسندن زیاده اعتماد واردر . - جناب حقک بیث
بر اسمنه یمین ایدرم که یالان سویلر - بوندن صگره
روایت ایتدیگم سوزلر آندندر . ایچنده یالان ظهور
ایدرسه کنهای بوینه . کندیله بحث ایتدم . اوده
کنهای قبول ایتدی . « حاصلی سردار اکرم یالکز
عبدالرحمنی استخصاب ایله یگچریلری اوراده
بر اقدی . - نعمانک قوی و فائضینک تایی دنجه -

« كلك ايمىك ! صرف ايتديگىز امكارى ھبا
ايدرسىز . » ديه گوردى بردلو مفيد اولدى .

سردار نہایتكى فرقە يە بويولده نصيحتلىرى ايتد .
يگى صرەدە ايدى کہ اچلرندن عبدالرحمن نامندە
بر نفر اوزرينە هجوم ايدرك « ذاتاً بوشناق سن .
» مسلمانسىن دگاميسىن؟ غندمزده مجهولدر . بو بر
« آووچ عسکر بو قدر دشمنك قارشوسنه گتوريلورمى؟
» استرسهك كيتده سن غوغايت . بز پادشاه قوللري يز
« مرتداسيرى دگلز » ديه آغزینە گلان ھذيانى ايدر .
سردار ابراهيم پاشا مرحوم بو قدر ادبىزجه معاملە يە
جواباً « اوغلم ! سن گرچكدن مسلمان بر چوجوغە
» بکزيورسون . بنم بويە بر آووچ عسکرى بو قدر
« دشمنك قارشوسنه گتورديگم اللھك نصرتنە وائسلامك
» غيرتنە اعتقادمدن ايدى . ايشتە اعدايە قارشو
« گيدنيوم : آرقەمدن گل . مسلمانمى يم مرتدمى يم
اوزمان آگلارسين ! » ديهرك دائرەسى طاقمى ويانندە

ابراهیم پاشا مرحوم دشمنك قاعه اوزرینه
 هجومندن نیتی تفرس ایله اسلامك هروقت اعتماد
 گاهی اولان یگیچری غازیلرینی استصحاب ایدرک
 و سائر عسکری ینه مترس هجومنده براقه رق دشمن
 اردوسنی قارشولمغه شتاب ایدر .

برابر گوتوره بیلدیگی یگیچریلر اون بیك و قاعه یه
 ذخیره گتورن دشمن ایسه قرق بیك کشیدن عبارت
 اوله رق قاعه ده بولنان محصورلر - که آاتمش بیك
 آدمه بالغ اولدیغنی بالاده بیان ایتمش ایدک - ذخیره
 گتورنلره امداد ایچون قاعه دن طشره چیققدقلرندن ،
 یگیچریلر بوغلبه لگی گورنجه فراره یوز طوتدیلر .
 و گروه گروه سردارک اوگندن مغلوبا کچمگه باشلادیلر .
 سردار مرحوم هر گچن فرقه نك اوگنه طورر و « بهی
 » یولداشلر نیچون بویله ایده یورسکیز ؟ سز بگا ایکی
 « ساعت معین اولک . اگر غالب گلمز ایسه م وجودیمی
 » پاره لیک . شمدی یه قدر آزمی سردار پاره لیکیز ؟

هجومه آغاز ایدرلر . دشمنك اردوسی بولنان محل جوا -
 رنده مگر بر اورمان وارمش . اورایه ده بر قاچ بیك
 پیاده قویمشار . صكره اسلامك طبیعه سنی گورر
 گورمن آنلر تفنك آتمغه باشلار وآنلرك تفنك سسنی
 ایشیدیر ایشتمز معهود [لوندات] ولوندانی متعاقب دخی
 - اهل عرض ضابطدن محروم اولان - یكچیری
 فراره باشلارلر . بوفرار ائناسنده عسكری هزیمتدن
 منع ایچون - بر طرفدن امر آلدقلری حالده یالکیز
 سائقه غیرتاه محل محاربه یه قوشان - بر چوق غازیلر
 شهید اولور .

گر چکدن عسکر اولانلر اسلامك هزیمتی
 گورنجه سردار اکرمك اطرافنه اجتماع ایدرك
 آلدقاری امر وجهله طوغریدن طوغری به دشمنك
 مترسلری اوزینه هجوم ایتمکه باشلارلر .
 آنلر برفرقه ایله محاربه یه مشغول ایکن دشمن
 بوفرستی غنیمت بیلهرك قلعه یه ذخیره وباروت گتور -
 مك فکرینه دوشر . وپوصولده نه قدر عسکری
 وارسه جمله سنی جمع ایله بونیتنك اجراسنه عزیمت ایلر .

« امنیت یوق . سزدن اوّل سردار اولانلر نظام عالمی
 « بوزدیلمر . بو [لوندات] نفراتی باشیمزد مسلط ایتدیلمر .
 « فرمانگزه مخالفت امر اولی الامرء مغایرت دیمک
 « اوله جعندن بزجه محالدر . فقط آندن قورقارز که نو
 « عسکرله هجوم ایدرسه کده مغلوب اولورز . مغلوبیتمز
 « ایسه دشمنک افتخارینه سبب اولور . صکره بردها
 « اردوینی طوپلایه میز . ینه سز بیلیورسگز! » دینکلری
 صردهه یگچیری ضابطلرندن اوتوز اوتوز ایکی یاشنده
 برآدم - که فائضی مرحوم دخی نامنی بیلوبده ابقاسنه
 خدمت ایدمه دیگنه کتابنده پک بیوک تأسفلر ایدز -
 همان آیاغه قالقه رق « دولتی ! بشقه بر چاره من
 « یوق . نصل اولسه مغلوب اوله جق دگامیز ؟
 « برکره غوغایه چیقارز . دشمنی اولدیرمکن عاجز
 « ایسه ک دین اوغرینه اولمکنده عاجز دگایزیا »
 دیهراک امرانک هجومه قرار ویرمسنه سبب اولور .
 بوقرار اوزرینه ارتسی گون عموم اردوئی هایونله

تفنگاری اورالردہ پوصویہ قویدینی عسکرک دومان
مناسبتیہ - خیالات گورمش گی - دشمنی یقین ظن
ایتمش اولمیرینہ حمل ایلدکلرندن اوگون دخی فرار -
یلری تعقیبہ جسارت ایدهمدیلر .

ینہ فائضینک روایتہ گوردہ اوآقشام ابراہیم پاشا
مرحوم عموم امرایی حضورینہ جلب ایدرک « غازی
» گرایک « کندی کندیمزدن اوتانہلم » سوزینی
« اونوتیمہلم . نہ قدر حرب ایتدکسہ دائما دشمن هجوم
» ایدیور . بز مغلوب اولیورز . ینہ دشمن عسکریمزی
« تعقیبہ جسارت ایدهمیور . هیچ غیرتمز یوقی ؟ برکرده
» بز هجوم ایتسہک نہ اولور ؟ « یوللو - اوزمانہ قدر
دولت علیہده هیچ برصدراعظم لسانندن ایشیدلماش -
برطاق محرق سوزلرلہ نیاز مندانه امرایی هجومہ
دعوت ایلدی . پاشالر ، بکلر واهل عرض ضابطلر
ایسہ هجومہ بیک جان ایلہ حاضر ایدیلر . سردار
اکرم مرحومک سوزلرینہ « اگر امر ایدرسہ گز ؟
» بز شمدی گیدوب اولمکہ مہیایز . فقط عسکرہ

مناسب ضابط بولنہ مدیغند نمیدر؟ ہرنہ دن ایسہ
 فرار ایتدیلر . (اعمادہ « میداندہ آنجق بایراق
 صاحبیری و اهل عرض ضابطر قالمشدی « دینلمش
 اولسنہ نظراً یکچریلرک مغلوبیتی اهل عرض ضابطک
 قلمتدن اولمق سائر احتمالردن زیادہ عقابہ یقین
 گورینور .) ہرنہ حال ایسہ میداندہ قالان بایراق
 صاحبیری (اوزمانک اصطلاحجہ سنجاق بکاری
 دیمکدر) و اهل عرض ضابطر اوجوارده اولان
 اورمانلرہ صغندیلر . و اکثر عسکرک ہزیمتیہ برابرینہ
 دشمنک ہجومنی نتیجہ سز براقدیلر .

فائضینک روایتہ گورد اوگون زیادہ سیاہ دومانلی
 ایمش . دشمن عسا کر اسلامک - خصوصیاہ
 شہرت شجاعتملری نیجہ بیک غلغہ مظفریتاہ اوروپانک
 قولاغنی طولدیرمش اولان یکچرینک - فرارینی
 و اورمانلردن متصل تفنک آتیلوب طوردیغنی گورنجہ
 واردونک اوکنده بولنان باتاغنی تصور ایدنجہ عودتی
 ابراہیم پاشانک دسیسہ سنہ و اورماندن آتیلان

مرحومك دسايس حربيه سندن دشمنك نهايت
درجدهده ييلغناخي ايدى)

ايرتسى گونى دشمن يينه اسكى فن حر بلرينه تطبيقاً
پياده سيلاه طوپلرينى اوگه وسواريسنى آرقه يه آلهرق
اردوى هايون اوزرينه رشدتلى هجوم ايدى .
بوگا مقابل سردار اسلام دخى درحال آتته بنهرك
وصفلرينى ترتيب ايدرك حربيه مهياً اولدى . فقط
عسكرك حالته اعتمادى اولمديغندن او جوارده بولنان
بربيوك باتاقاخي پيشكاهنه سپر اتخاذا اتمشيدى .

دشمن پياده يى اوگه وسوارى نى آرقه يه
آلوبده يوریده جك قدر سقيم بر طرزده هجوم
ايلديگى وعساكر اسلام، ابراهيم پاشانك سايه
مهارتنده غايت محفوظ بر موقعده بولنديغى حالده ،
محاربه باشلار باشلاماز ابتدا پاشالر معيتنده بولنان،
معهود لوندان نفراتى فراره يوز طوتديلر . و آنى
متعاقب يگچريلر دخى اردونك تشويشندميدر؟
سردارده كوسگونلكر نميدر؟ يوقسه باشلرنده كنديلرينه

- عسا کر اسلامک بویله درینتی مقوله سی بوزلد قدن
 صکره یگچری و سپاه قوتیاه - قزاقش اولان غازی
 ابراهیم پاشانک بواردویه سردار اولدیغنی بیایدیگندن
 مغلوبلری تعقیبه جسارت ایده مدی . یالکز مترسارندن
 طوب آتمغه باشلادی . فقط گله اردوینی طومتیوب
 اوزرندن آشاردی .

اوگون اقشامه قدر معهود سردن چکدی ولوندان
 حشراتی جنگه طور دیلر . فقط حرکات حربیه لرنده
 عسا کر اسلامک شانی اولان ثبات و شجاعتدن
 اثر یوقدی . گیجه ایرایشجه ایکی طرف یرلرینه
 عودت ایلدیلر .

دشمن او کجه طابورینک (که بالاده دخی
 بیان اولندیغنی اوزره تعمیر قدیمه گوره اردوسی دیمکدر)
 اطرافنی قوجه قوجه قلهلر و درین درین خندقلر له
 برقات دها تحکیم ایتمگه باشلادی .

(بواحتیاطک سبب اصلیمی دخی ابراهیم پاشا

ترهات ایله گرویه دونهرك اردوی هاپونك اغرلغنی
غارت ایتك ایدی .

دولت صفویه نك زعم فاسدنجه خلافت اسلا .
میه بی باتیرمق ایچون آناتولینك هر طرفنه تسلیط
ایتدیگی بیناموس جاسوسلارك یادگار فسادی اولان
بوجلالی رافضیلر ایسه اردونك همان نصفنه قریب ایدی .

دشمن قنبره قریبنه گلنجه قوردیغی اردونك
اطرافنه اسکی فن حربلرنده معتاد اولدیغی وجهله
خندقلر قازارق و مترسلر یاپارق - اووقتک تعمیری اوزره -
« طابور باغلادی . » بونك اوزرینه اردوی هاپوندن
براز سواری دشمنه قارشو واردیلر . فقط گیدنلر
سپاه و یا سلحدار طاقندن اولیوب جلالی دوکوند -
یسندن اولدقلرندن بر ایکی آتم تفنکده دشمنك قره
قوللرینه مغلوب اوله رق گرویه رجعت ایتدیلر .
یالکیز بگلر کندی توابعی وزیر ادرلرنده بولنان سنجاغك
نصیر عامیله اردویه ارقه و یردرک یرلرنده ثبات ایلدیلر .
دشمن ایسه « اکری » مظفریت مشهوره سنی

ایدرلردی . قلعه نك محافظلری ایسه عموم تاریخلرک
روایتجه آلتمش بیك کشیدن متجاوز ایدی .

بوندن بشقه ابراهیم پاشانک حسن اخلاقی
عسکرجه معلوم اولدیغندن تریاقی حسن پاشانک
بودین محافظه سینه مأموریتتی افراد عساکر ابراهیم
پاشانک رقابت و حیله سینه حمل ایتدیله . آنکچون
عمومی سرداره کوسکون اولدینی گبی ابراهیم پاشا
مرحومدن اول مدت مدیده سردارلق مقامنی
تلویث ایدن برقاچ نا اهلک اثری اوله رق عسکرک
شیرازه انتظامنه ده پک زیاده خالل گلمش و جلا -
لیلیکن یتشمه برچوق حیدودلر - فائضی نك تعبیری
اوزره - « ایپدن قوشاق و تحته دن بیچاقله اموال
بیت المالی یغما ایچون » کیمی سردن کچدی ، کیمی لوند
نامیله اردویه التحاق ایتشلردی . که الك بیوک معرفتلی
دشمن ایله محاربه یه باشلانور باشلانمز « یولداش - لر !
آلمان دشمننک آتشنه طیائلمز . باشیزک چاره سینه
باقلم ! بوذاتی دانشقلی دوگوش » . گبی برطاقم

اوزرینہ کتک تصویرندہ ایکن حسن پاشا مرحومک
 بودین قلعه سنی محافظہ یہ مأمور اولدیغنی خبر آنجه
 نیتنی تحویل ایدرک، یعنی عادتا پاشانک مهارتندن
 قورقارق قنبرہ امدادینہ یتشمگی و سردار اکرم
 اردوسیہ محاربه ایتمگی حسن پاشا ایله اوغراشمغه
 ترجیح ایلدی .

فائضینک روایتنه گورد ایمپراطور امراسیہ
 مشاوره ایتدجه « بن میدانده کی برارسلان ایله
 اوغراشمغنی دلکده کی برتلیکینک اوزرینہ وارمغه
 ترجیح ایدرم » دیرمش .

ایمپراطور بورای اوزرینہ یوز قرق بیگ عسکر
 و یوز طوپ ایله قنبرده گلمش ایدی . سردار اکرم
 اردوسی ایسه بر معتاد یوز یگرمی بیگ کشیدن
 عبار ایدی .

فقط شورالرینہ دقت لازم گلورکه عساکر
 اسلام هم اردو ایله محاربه وهمده قلعه نی محاصره

بولنہرق سردار اردوسندن آتدینگی گنہ لردن سپرلردہ
 آچیان گدیکلری طولدیرمق ایچون انغاریہ بہ
 سورلدیگی صرہدہ جبخانہ نڭ قپوسنی آچیق بولمش
 وشوکت اسلامی اعلان ایچون ہر نصل ایسہ اینہ
 چورہ بیادگی بریانش فیتی بیك قنظاردن متجاوز
 اولان باروتک ایچنہ براغہرق دشمندن براوچ بیك
 قدر آدمی، قلعہ نڭ محافظیہ برابر جہنمک اسفل
 سافلینہ۔ کندی وکندی گی اسیر اولان یوز یتمش
 قدر مسلمانی اعلائی عالیینہ گوندرمش ایمش !....
 رحمۃ اللہ علیہ .

نچہ ایمپراطوری اولان فردیناند - کہ بومحاربہدہ
 اوروپانک مجموع قوتنک رئیس ایدی [۱] - بودین

[۱] چونکہ اوستریا دونتی رسالت عیسویہ معناسنہ
 [آپوستولیق] عنوان دینیسیلہ قانونیک مذہبندہ بوننان
 اوروپا حکومتلرینک اک ممتازی اوندینگی کبی اوستریا
 ایمپراطورلرینہ دخی روما ایمپراطوری نامی اضافہ ایدیلر
 ایدی . بوسنبیلہ پروتستانلردن ماعدا اوروپا قوای مجموعہ
 سنہ ریاست ایتمک حقنی حازر ایدی . للطابع

ایدرز که منصفانه دوشونیلور ایسه - سلسله رساله -
 سنده محرز وقایع « مبالغه در » دینیه مز . - بحث
 ایتدیگمز روایت نعیم تاریمخنک استامبولده مطبعه
 عامروده آلتی جلد اوزرینه باصیلان نسخه سنک
 برنجی جلدینک ۲۲۹ رقمی صحیفه سنده در . مراق
 بیوران تحری ایدیلور .

هرنه حال ایسه سردار اکرم بویه چیت
 اوزرندن طوپلر یوریده رک و عقلمه فکره گامز هممتار
 ایدرک قنبره نك محاصره سیله مشغول ایکن محاصره نك
 اون بشنجی گونی قوشاق وقتی قلعه طرفندن برشدتلی
 صدا قویار . انسان وجودی قدر طاشلر . طوپراقلر
 گوکلرده اوچغه باشلار . ایکی ساعت مدت طوزدن ،
 دو ماندن گوز گوزی گوره مز اولور . طوز ، دومان
 آچیلوبده اطرافی مشاهده ممکن اونجه باقارلرکه
 قلعه نك ذاتاً موجود اولان ایکی قلعه سنندن بری
 یزندن غائب اولمش ! صکرده دن تحقیق ایدرلرکه مکر
 دین ودولتینی گرچکدن سون بر عسکر قلعه ده اسپر

وجودی اردوی همایونک بعونه تعالی مدار مظفریتی
اوله جغنه امین اولدیغنی فائضی مرحومه سویلر
ایمش . روایت فائضی نك کتابندندر .

قنیره قلعه سنک اوزمان - مشهور تاریخ
صاحبی نعیمای روایتینه گوره - ایکی طرفی برر اوق
آتمی سازلق و باناقلق ایمش . اطرافیده اورمانلی
طاغارله محاط اولدیغندن مترسله یقین وارمق
ویاخود لغمه آتمق قابل اوله ماز . گونده قلعه یه
آنجق دردر، بشریوز گله آتیه بیلورمش . طوپلری
استییلان یلره ایریشدیرمک ایچون صو اوزرینه
چبوقدن حصیرگی چیتلر اوررلرده برطوب عربه سی
کچه جک قدر یول یاپارلر ایمش . اوچیتلر آنجق
برگون طیازمش . - ایرتسی گونی یا تعمیر ویا تجدید
اولنورمش . قلعه یه یقین اولان باناقلریده اودون
یوکیاه طولدیرمغه چالیشورلرمش .

فن حربک اوزمانده بولندیغنی درجه یه دقت
اولنسون! اسلامک غیرتیده گوزا وگنه آلسون! ظن

سردار من بریده حسن پاشا در . حسن پاشایی
استدیگی قدر عسکرله بودین محافظه سینه گوندرر ؛
بز سردار منزه قنیرتک فتحنه گیدرز . بعون الله !
ایکی طرفکده موفق اوله جغنه شهیم یوقدر . « قولیله
عمومی اقتناع ایدر . حسن پاشا مرحوم بودین
محافظه سینه گیدر ؛ بودین محافظه سنده بولنان لالا
محمد پاشا - که اوزمان روم ایلی بکلر بکیدی
و مؤخرأ ابراهیم پاشا طرفندن حین وفاتنده سردار
نصب اوله رق و سلطان احمد اول زماننده صدر
اعظم اوله رق تاریخلرده نمچه سفری دیو مشهور
اولان و یگرمی ییلدن زیاده اوزایان محاربه یه غالبانه
ختم و یرن ذاتدر - بودیندن ایالت عسکری ایله
چیقارق و بولده [براندوار] و [لاده] قلعه لرینی
بلا آرام ضبط ایدرک اردوی همایونه التحاق ایلدی .
سردار اکرم مرحوم حسن پاشایی یانندن
غائب ایش ایسه ده قیوجی مراد پاشا و لالا محمد
پاشا گبی - دنیایه اقرانی نادر گلیر - ایکی قهرمانک

زماننده حلبه استیلا ایدن جان پولاد وقعه سنده
مراد پاشا مرحوم صدر اعظم و تریاقی حسن پاشا
مرحوم روم ایلی بکار بگی ایدی . بوفقیرده اردو
قاضیسی بولندم . «

بوبو فجه نك فتحی مژده سنی آلدقن صكره
سردار اكرم عموم اردو ایله اورایه گیدر . و قلعه نك
آلتنده بر مکمل آیاق دیوانی ترتیب ایدر . حسن پاشا
مرحومك رأیله اردونك ، دشمن خبردار اولمقسزین ،
قنیرده محاصره سنه عزیمتنه قرار ویرلر . فقط اوصره ده
سرحد اسلامك کلیدی مثابه سنده اولان بودین
قلعه سی دخی دشمنك هجومی مخاطره سنده بولند .
یغندن امرادن بعضیسی « دشمن بودینه کیدرسه
بز نه یاپارز ؟ دشمن اردوسنك زده توجه ایده جگی
حالا معلوم دگل . نه جاسوسلرمزدن ونه طوتدیغمز
اسیرلردن قناعت ویره جك بر خبر آله بیلدك . «
دیملکه اصحاب شورا تردد باشلار . قیوجی مراد
پاشا مرحوم « المزده ایکی ارسلان وارکه بری

کتخداسی محمد اغا ایله برابر اقتضاسی قدر عسکر
ایله توکیل ایدوب بوبو فجه نك فتحه گوندرر .

حسن پاشانك كرامتی بونده ده ظاهر اولدی .

بورانی اشتدیگم زمان یاننه کیتش و « بوقدر وقت

سرحدده سگزر . گرك عسكرك و گرك دشمنك حالی

معلوم گزدر . بوبو فجه نك فتحنی بویله برفرقه قایلایه

نصل حواله ایتدیردیگزر . باشنده سردار اولمدجه

عسکر مزك غوغا ایتدیکنی و دشمنمزك پادشاه

و سرداردن ماعدا کیمسه دن بیلدیغنی بیلزمیسگزر ؛ «

یوللو اعتراض ایتمشیدم . مرحوم بوگا مقابل « مراد

پاشا سزك چلبیلردن دگلدز . اوچ گونده بوبو فجه نی

فتح ایدر؛ آندن صکرده دولتجه پک بیوک خدمتله

موفق اولور . حتی صدارتنده بنده، سنده معیتنده

بولنورز . عربستانی اشقیادن برابر تطهیر ایدرز «

بیورمشدی که فی الحقیقه مراد پاشانك همتی و [سگتورا]

بگی دلی نصوح بگك جانی فدا ایتسیله بوبو فجه

قلعه سی اوچ گونده فتح اولندی . و سلطان احمد اول

طوغارک صول طرفه یعنی بوبو فجه سمتنه دوندیگی
حسن پاشا گورنجه آت قالدیره رق طوغری سردارک
یانه گلوب « اوغلم زدیہ کیدیورز؟ » دینجه سردار
« بوبو فجه یه کتیه جکمیدک؟ » یولو مقابله ایتمکه غازی
مرحوم « خیر اوغلم! بوبو فجه یه کتیه جک ایدک .
بوبو فجه یی فتح ایده جک ایدک . پادشاه اسلامک اردوسی
اویله بر پلانقه یی محاصره یه ترل ایتمز . اشته
دیار بکر بکلمر بگیسی مراد پاشا - که سلطان احمد
اول زماننده صدراعظم اولان و دولت علیه یی بیك
بلادن قورتاران مشهور قیوجی مراد پاشا مرحومدر -
بر مسلمان و درایتلی بنده گذرد آنی گوندرد . قلعه یی
فتح ایتسون » دیر . سردار مرحوم دخی « پک
اعلا پاشا باباجم! اردوده حقیقتده سردار سن سک!
نه استرسن امر ایت اجرا ایتسونلر . » سوزیله غازی
مرحومی طرفندن هر ایشده مرخص تعیین ایدرک
چادرلری ایندیرر . و مراد پاشا مرحومی یگیچری

گوسترمسون، شاید عودت اقتضا ایدرسہ عسکر
اسلامہ رخنہ گلور. باری شمعی [بوبو فحہ] قلعہ سنی
فتح ایدہ لم. بو طرفلری محافظہ ایچون ایچنہ اقتضاسی
قدر عسکر قویالم. بو صورتہ بو دین یولی دہ الدہ
اولور. « دیمش و بورای، عموم پاشالر و بکار طرفندن
بگنلدیگی گبی سردارندہ مقصدی قنیرہ بی فتح اولد.
یغندن و بوبو فحہ نك ضبطی او مقصدی استحصالہ
خدمت ایدہ جکنندن سردار اکرم همان معتادك
خلافہ اوله رق طبیعتندہ اولان وطن پرورنك و تواضعی
مسندینك شانہ ترجیح ایله یرندن قیام ایدوب حسن
پاشانك اوزرینہ قوشار. و نیچون گلدیگی بیلدیر.
مکسزین ایکی اللرینی طوتارده « پاشا یا باجم ! اللہ
سنك گیلری آرامزدن اکسیک ایتسون. یوقسہ
بن استعدادده اولان سردارلرک عقلی بودولتک شانہ
محافظہ یه کافی دگلدر. « دیر؛ اللرینی اوپر. عموم
آغلا شہرق بوبو فحہ قلعہ سی. فتحنہ فاتحہ چکرلر.
اوسک موقعندہ کی گوپریدن کچیلدکن صکرہ

بردبدبۀ اسلامیه ایله سردار اردوسنه واصل اولدیغمز
 زمان عسا کر اسلام فرح لرینک شدتدن عادتا
 مست اولدی لر . معتاد مؤمنین اولان تکبیر یزینه
 دشمنک ذلتی گوسـترمک ایچـون « یوحا ! .. »
 چاغر شمعغه باشلا دی لر .

سردار اکرم ذاتاً قدر شناس اولدیغی گبی ، خصوـ
 صیله تریاقی حسن پاشانک درایت و غیرت فوقـ
 العاده سنه اولدن برو مفتون ایدی . بویله عقلک
 خار جنده بر مظفریت کامله ایله گلیشنی ایسه اسلامک
 غلبه سنه فال خیر عد ایدرک غازی مرحومی هر
 ایشنده مستشار خاص عد ایلدی . وابتدای مشاوـ
 رده [استرغون] قلعه سی اوزرینه عزیمت آرزو سنده
 بولندیغنی سویلدی .

حسن پاشا مرحوم « حق تعالی آسان ایلسون .
 فقط هر ایشک گوج طرفی دوشونلی ده آکا گوره
 حرکت اولمایدیر . استرغون اوزرینه توجه اولنورسه
 قنیره خلقی گلور . بوگو پر یلری بوزار . و جناب حق

بوفتيرك پرا كنده برقاج چوقه دارندن و برده پچوي
شهرينك حر كتمزي ايشيدن يگرى قدر دلى قانولور.
ندن عبارت ايدى . قنبره ليلر ايسه آزدن آزون
بيك كشى يه بالغ و ايوجه تخمين اولنورسه آندن دخى
زياده ايديلر .

دشمنه [دراوه] قربنده يتشدك . مرحومك كرامتى
ظاهر اولدى . بو بر آوج عسكركله او قدر ملاءينى
تارمار ايتدك . كه هر بر يمز اللار يمزك پارمقلى عددنجه
اونز اسير طوتدق . يالگز پاشانك اسيرى يگرى
ايدى . لطيفه ايدرك يانه واردم : « سوزيگن
چيقدى سيزك اسيرلر زياده ظهور ايدى . » ديدم .
« بنم آياقلمده سيزك گي چلييلرك الى قدر غوغا
ايدر » بيورديلر .

مرحوم . محاربه سنده نه قدر شجيع ايسه محاورده .
سندده او قدر لطيفه جى ايدى .

سبحان القادر القيوم ! او قدر جزئى بفرقه ايكن
هر بر يمز آتمزك آرد اكر قاشنده اون اسير باغلا يه رق

هر پارمغنه براسیر باغلیه لم . اووقت سردار ایله بولشمغه
یوزم اولور . « جوانی و یردی .

مرحوم تریاقی ایسه ده مظنه دن برذات ایدی .
— و یلدیگی لاقردی کرامت گبی چیقدی . قنیره
اهالیسی دائما یول کسمک و راست گلدکلری یردن آدم
قایمق ایله مألوف برطاقم ملاعین اوله رق ینه بر دفعه ده
[پورنووار] پالانغه سنی یا قدقلرینی نر پاشا ایله مصاحب
ایدرکن آغالری خبر و یردی لر . مرحوم دفعه « اشته
چلبی ! استقبالك شمعی زمانی گلدی . جنت استیان
بنامه برابر گدر . دنیایی کندینه جنت اتمک استیان
یا بوراده قالور ، یا سردار اکر مک استقباله قوشار .
یا خود ذوقی نه ایسه آنی اجرا ایدر . « دیدی ،
یردن قالقدی . معتادی اوزره معتمد لرندن بر بنده سنه
کندینی برقالین ایله صاردی ردی . بزده آرقه سنه
دوشدک ، دشمن اوزرینه الغار ایلدک .

پاشای غازینک موجود معیتی کندینک یگر می
درت گدیك آغاسی و آنلرک برر ایکیشر [زوبو] لریله

گورمدن آوازہ شہرت عدالتی « سمعنا واطعنا »
جوابیہ قارشولدیلمر .

اردوی ہایون [اوسک] قلعہ سنہ واصل اولنجہ
سردار اکرم حمیت و دیانتہ مکافات اولہرق برامداد
الہی بہ نائل اولدی کہ اودہ مجاہد مشہور تریاقی حسن
پاشانک اردویہ ورودیدر .

مشار الیہ اوزمان بودین [۱] ایالتندن معزولاً
[پچوی] شہرندہ اختیار عزلت ایتمشیدی . حتی کندی
ترجمہ حالنہ متعلق شاعر مشہور فاضی تالیف ایتدیگی
کتابدہ کندیلہ اولان محبت و محاوراتندن بحث
ایدردہ دیرکہ : « مرحوم ابراہیم پاشانک سردارلنی
زمانندہ پچویدن قالقوب استقبالہ کیتسنی توصیه
ایتمش ایدم . پاشا مرحوم بن سزک گبی چلبی دگلم .
سردار اسلامہ المی . قولی صاللاہرق کیدہمم .
برفرصت ظہور ایتسون . اغالریمک ہیچ اولمازسہ

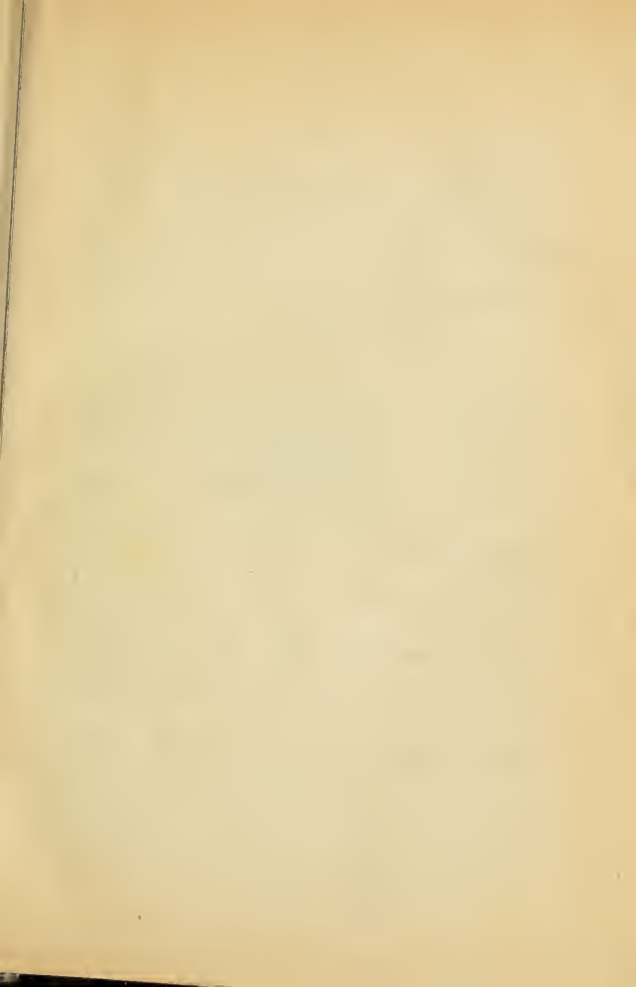
اوزره « اسلام اردوسی مغلوب اولماز؛ فقط باشنده
سردار استر؛ حایدود باشی استمز . » حکمتی اجرا
ایچون بر عدالت کامله و مهارت فوق العاده ایله دشمن
اوزرینه یوریدی .

مشهوردرکه مرحوم سردارلقده بولندیغی مدتجه
قوجه اردونک گرك عساكر منتظمه و گرك نفیر عام
صورتیله طوپلانیلان [لونداتندن] هیچ بریسی اهلینک
بر باشاق بغداینه ال اوزا تمذیلر . او یله قان گوستریلمینجه
یدی یاشنده چوجقاری بیله ییلدیر مق محال عد
اولنان بر زمانده بو انتظامی حاصل ایدنجیه قدر
پاشانک اجرا ایتدیگی سیاست، یالکنز بردوه جی بی
خرسنزلق ایتدیگی ایچون دوه سنک هاودینه آصمقدن
عبارت ایدی .

پاشا بودبدبه دیندارانه و عزیمت حمیتکارانه ایله
دشمن اوزرینه یوروینجه سرحدده بولنان و عصیان
اوزره اولان رعایانک عمومی دها بارقه شمشیرینی

قنبرہ

وقتاکہ سلطان محمد خان ثالث اگری قلعہ سنی
 فتح و اورپانک قوۂ عمومیہ سنی قہر ایلہ استانبولہ
 عودت ایلدی؛ برقاچ سنہ لہ سرحدت اسلام ساطورجی
 محمد پاشا و آتمکچی احمد پاشا گبی نا اہلر النہدہ
 قالدقن صکرہ اگری مظفریتنک حصولنہ سبب
 اولان داماد ابراہیم پاشا مرحومی ۱۰۰۹ تاریخیلہ
 دفعۂ ثالثہدہ صدارتہ اردوی ہمایونہ سردار ایلدی .
 مشارالیہ قلبی متین، رأی قوی، دولتتہ صادق،
 ماتی یولندہ ہیچ برشیئی اختیاردن چکنمز مجاہد
 و ہمتی برذات اولہرق ساطورجی پاشایی بردسیسہ
 ایلہ اعدام و آتمکچی احمد پاشایی برحیلہ ایلہ حبس
 ایدوب اردودہکی تشویشی برطرف ایتدی .
 و کوپریلی زادہ فاضل احمد پاشا مرحومک قوی

اخطار طابع

بورساله ۱۲۹۰ سنه سنده برنجی دفعه اوله رق
کمال بك افندی طرفندن نام مستعار ایله نشر اوغوش
ایدی . اشبو ایکنجی دفعه سنک ایسه طوغری یه
کندی ناملرینه اوله رق نشرینه مبادرت اولندی .

§

مشارالیه درکه: « رساله دروننده فائضی نك كتا-
بندن، که عنوانی [حسان حسندر] برچوق شیر نقل
اولنیور. فقط رساله اوزمانلرک طرزنجه ویسیلر، ترکیلر
گی فوق الغایه مغلق یازلدیغندن و بزیم بوگی رساله لردن
اصل مقصود منر عسا کر شاهانه نفراتنه عثمانلی
عسکرلکنک برطاقم سوابق فاخره سنی یاد واخطار
ایله غیرت و حمیت مسله لرینک تزایدینه عاجزانه
برخدمت اولدیغندن - مؤلف مرحومک روحندن
طاب عفو ایدرک - اکثر عباراتی لسانمزک شمدیکی
شیودسنه نقل ایلدک . »

۱۲۹۰
سنه [ماغوسه]

مكتبة
الشيخ
ابو الخير

کتابخانه ابوالضیا

قنبره

۰۰

اثر کمال

تمثیل ثانی

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ س:نک رخصتیہ

قسطانطینیہ

۱۳۰۳

مطبعہ ابوالضیا

بیقادی . وَحالی (قالیچه) لرده گوریلان صورتلر
 گبی یرلرده سورنمگه باشلادی . بر درجه دهده که
 بندگانی حالتی مشاهده دن تلاشه دوشدیلر . حکیملر
 گتوردیلر ؛ یوزینه صو سرپدیلر .

بینظیر - که گوگنک نبضنه گوره شربت
 ویرلردن ایدی - حضاری اطرافدن دفع ایلدی .
 باشنی قوجاغنه آلدی . وَبومستی هستی سوزدن
 کندینی آگاه ایتدی . قالدیردی . ینه تختنه اجلاس
 ایلدی . فقط جهاندار سلطان محبت جانانه تاجان اوینه
 اوطوردیغندن کندینی بردرلو عشق الندن قورتاره .
 مدی . - بی اختیار یاقه سنی پاره لیه رک گوزینی
 تصویره دیکدی . وَگوگنی بتون بتون پنجه عشقه
 تسلیم ایلدی . آز زمان ایچنده صاقلادینی اسرار
 طوبیلاغه باشدی . وَگیده گیده عشق و محبتی مشهور آفاق
 اوله رق پدرینک پایه سریر سلطنتنه واصل اولدی .

§

چکه رڪ و پادشاه مملکتدن استحصاا رخصت ايدرک
کال شوق و شتاب ايله جهاندار سلطانک درگاهنه
عزيمت ايلدى . §

وقتا که بينظير جهاندار سلطانک شرف ملازمتنه
نائيل اولدى . مراسم دعا و ثنابي ادا دن صگره بهره دور
بانونک تصوير خورشيد نظيريني نظرکيميا اثرينه عرض
ايلدى . واما نه تصوير! فلک نيجه بيک جسم نوراني ني
ماي پرده سنده ستر ايتديگي حالده ينه مثاني گورما -
مشدر - ومانى - که شرفده رساملرک اک مشهوريدر .
ارژنک چينده بويله بر نقش غريب تخيل ايدوبده لوحه
تصويره چکمامشدر . تماشاسى نظاره ني گل و غنچه ايله
لبريز ايدردي . و خردخرده داني مست و مدهوش
براغيردي . بينظيرک - مشهوداتي برگور شده نقشه
مقتدر اولان - قلمى اوتصوير پرى فريبي نقش ايدرکن
گوياکه نرکس گي يشالانش ايدى . بابل ، تصوير
گل جهاننه قرشوگاسه شوق و سرورندن پروازه
قيام ايدردي . شاهزاده بوتصويرد برنگاه ايدنجه
چلديررجه سنه مقتون اوله رق سرخوش گي تختندن

سلامتہ مملکتکے واصل اولڈ . انسانک حالی
 برسیاق اوزرہ گیتمدیگنی بیلورسک . احتمال کہ
 شمدیہ قدر اورالہ اضطراب مستولی اولشدر . امیدک
 درجہ احسانہ نائل اولہ مزسک . بو حالہ حاصل ایدہ .
 جگک تاثرہ سفر مشقتی و تردد و انتظار بلاسنی علاوہ
 ایت . ایشیکی آگا گورہ دوشون . بوسوزلردن مقصودم
 اودرکہ ؛ سنک فائدہک آرزومہ مخالفت ایتما مکدہ در .
 زیرا طالعک سکنا بیٹک دیار طولاشدیرسہ دخی بویاہ
 برپارچہ اطلس ایچون برمملکت خراجی دگر خزینہ لہ
 نائل اولہ مزسک . « دیہرک الحاحہ باشلادی . و بیچارہ
 بومقدمات حکیمانہ ایہ شوق و محبتنی سترہ چالشدی .
 بنظیر ایسہ . بو حالر ہب کندی تدبیرلرینک
 اثری اولدیغنی بدیہی بیلدیگنہ دن - بہرور بانونک
 تصویرنی ذہننہ تمامیہ نقش ایچون لازم اولان
 وقتی تمدید غرضیہ - براز نازلاندق دن صگرہ بانونک
 امرینہ موافقت ایلدی . ہدایاسنی قبول ایتدی . رسمی
 ویردی . اورادن همان اقامتگاہنہ عودتہ او مہر آسمان
 حسنک خیالندہ مرتسم اولان تصویرینی برلوحہ یہ

صکړه نائل مراد اولق ایچون لازم گلان اسبابک
 جمله سینه تشبث ایتمگی وکار کشای آدمیان و گام
 بخش حاجت طلبان اولان خلاق جهانک عنایت
 بی غایتته توکل ایدرک وقت مرهونه منتظر اولمغه قرار
 ویردی ده بینظیره دیدی که : « ای تاجر ! اکر مرادک
 ثروت ایسه سکا استدیگک قدر پاره ویرهیم . رنج
 ومشقت چکماکسزین دیار که عودت ایت . ومقصودک
 نه ایسه اجرا ایله . بیلورسک که بو عالم حوادثدن
 خالی دگلدر . هرگون بر مکر پیدا ایدر . اگر سن
 - افعال بشرک اذمذوملرندن اولان - حرص وطمعه
 مغلوب اوله رق گله جک امیدى حاصل اولمش مطلوبه
 ترجیح ایدر ده تردد صحرالرینی طولاشمغه گیدرسه ک
 احتمالدرکه بر آفت ظهور ایدر . بتون بتون محروم
 قالورسک . یأس آفت جاندر . بقیه عمرکى شمدى
 سکا ویره جگم خزینه لرك حسرتیه کچیررسه ک
 عاقبت - ایش ایشدن کچدکدنصکړه فائده ویرمیه -
 جگی هرکسه معلوم اولان - ندامت والدانشکه
 تأسف وحسرتیه هلاک اولورسک . فرض ایتکه

بر کریمه سی وار . آئیده سلطان جهانداره و یرمک
 و بوصورتله - قزک جهاننده گل ایله یاسمن رنگی نصل
 امتزاج ایتمش ایسه - بو ایکی نهال نورسته نی دخی
 آنک گبی ازدواج ایتدیرمک استیور . کریمه سنک
 گوکلنی بو آرزوسنه میل ایتدیرمک ایچون بنی - بیك
 ثشویقلر، بیك وعده لرله - بو تصویرک نقشنه کوندری د.
 بنده - بیك مشقتلر، بیك خدمت لرله - آرزوسنک
 استحصالنه موفق اوله ییلم . بورسمی حضوری نه
 گوتوردیگم گبی بقیه عمریمی رفاہ و استغنا ایله کچیرد .
 جک درجه لرده نائل احسان اوله جمنه امید واردم .
 جوانی اعطا ایلدی .

بهره ور بانو بوسوزی ایشیدنجه کندی کندینه
 دوشمنگه باشلدی . ذهنندن « بن بوجوانک عشقنه
 غائبانه مبتلا اولدم . محققدرکه سعادت وصالنه نائل
 اوله مادن بنم ایچون یاشامق موت منزله سننده در .
 بویله برهای دولتی باشقه سنک دامنه دوشوروبده
 نهایت عمره قدر غم و کدر زنجیرلرینه مقید قالمق کار
 عاقل دگلدی . » یوللو برچوق مطالعه لر کچدکن

ایتمگه گو کلنده محبتی مستقر اولدی . اما حیا مانع وقادینلق باعث حجاب اولدیغندن راز درونی اصلا اظهار ایتمک استمدی . آتش عشقی پنبه وجودی ایچنده صاقلامغه چالشدی . فقط سوزشنه تحمل ایدهمدی . بینظیردن رسمی ایستدی .

بینظیر ایسه بو آرزوسنه صورتده اظهار مخالفت ایدرک دیدی که : « جانم ، باشم خا کپایکزه فدا در . فقط بنده خا کسارگز رسمک المده پادشاهمک امانتی اولدیغنی اول امرده عرض ایتمش ایدم . »

بهره ور بانو بوجواب اوزرینه سائقه محبتله اظهار حدت ایدرک « سوزلرک صدق وصوابدن عاری گور-ینور ؛ آنک ایچون اینانم . اطلس اوستنه یاپیش بر تصویرک نه قیمتی اوله بیلور که بر پادشاه طرفندن بر بنده سینه امانت ایدلمک قابل اولسون ! » دینجه بینظیر جوابنده « واقعا بر اطلس پارچه سی ظاهرده ناچیز گورینور . فقط نظر محبتله باقیلورسه بوتصویر جانلر دگر . حقیقت حالی حضور دولتکزه عرض ایدیم : بنگاله پادشاهنک حسن جمالده نظیرسز

کیمدر که گل جهان بدن روحه آشنالق رایحه سی
گیور ؟ « دیه سؤال ایلدی .

بینظیر جوابنده دیدی که : « بوتصویر جهاندار
سلطانکدر که هندستانک عمومی فرماننه تابعدر .
حسن جهاننه نسبت حضرت یوسفده قالان رحمان
یا لکنز شرف نبوتدر . قوت بدننه و علو همته قیاساً
زال اوغلی رستم . بر زال (یعنی اختیار) دن کتردر .
و سخاوتی حاتم طیث شرفنامه شهرتی طی ایدر .
سوزلرینک لطافتی طوطیء شکر خواری دامه
دوشورر . رفتارینک حسرتندن ککلککر طاغ
باشلرنده آوارهدر . صید وشکاره اقبال ایدنجه شاهین
تیز پرواز - رقیب جلادتی اولان - عقاب خصم
اندازک جناحنه صیغینور . هیبتندن آرسالانلر تلکی
دلیکنه صاقلانور . فیلملر قرنجه یوواسنه صیغشغه
چالیشور . درایتده فلاطون اولدر . جهاندازلقده
آنجق اسکندر کندینه ثانی اوله ییلور . »

بهره ور بانو بوتوصیفی ایشتمگله و - خصوصیه
جهاندار سلطانک حسن جهانی تصویریندن تقرس

بهره‌ور ایسه بینظیرك بو مخالفتنه نظرله صندوقه
 قدده دنیاده مثلی گورلمدك بعض اشیانك وجودینه
 ذاهب اوله رق امرلر ویرمشن ایسه دهه بینظیر خاطر
 قومیه جق صورتده رطاقم حیله‌لره تشبث ایدرك
 امرك انقازینه رضا گوسترمدی .

بهره‌ور بانو بینظیرك بو اصراری اوزرینه -
 طبیعت نسوان مقتضاسنجه - بیك درجه دهه
 صندوقده کی اشیانك معاینه‌سنه مشتاق اولدیغندن
 جایی ایچون امر اوزرینه امر ویرمگه باشلادی .

بو حال ایله بهره‌ورك شوقی کماله واردیغنی حس
 ایتمگه سبب ورودی اولان مقصدك حصولنه
 استعداد گورنجه حیله‌کارانه دیدیکه : « گوندیگم
 وکندیمه باعث افنخار بیلدیگم اشیا بو صندوقده اولان
 نوادردن عبارتدر . لکن برپادشاه امانتی اولدیغندن
 آنك حضورندن بشقه بریرده آچهم . »

بهره‌ور بانو بو حیله اوزرینه عنان اختیارینی
 غائب ایدرك صندوقك کندی حضورنده کشادیچون
 تهدیدکارانه امر قطعی اعطا ایلدی .

بهره وریتاغندن چیقنجه دایه لرینک اڭ مسن ومعتبر
اولانلرینه بینظیرک امتعه نفیسه سنی حضورینه
گتورمک ایچون امر ویردی .

گتوردیگی اشیا یی - اولکی ویردیگی جوابدن
پشیمان اولمش گبی - بهره وورک اوطوردیغی گلشن
سرایک قپوسی اوکنه گتورهش . سیر ایتدیر ییورمش .
گیدن اختیار دایه لر مدت عمرلرنده گوزمدکلری
نه قدر تحف ونادر اشیا وار ایسه جمه سنی حضورینه
گتوردیلر . بهره وور بانو، بونوادری گورنجه واقعا
گندو ملکنده بونلرله قیاس قبول ایتمز درجه ده
نفیس شیر وار ایسه ده بو اشیا - مثلا بر طوطینک
بر کویلو یه نسبت لقردی سویلیشی - گبی بدایعدن
معدود اولدیغندن پک زیاده محظوظ اولدی . ودها
بشقه اشیا سی وار ایسه حضورینه گتورمک ایچون
خدامن یینه بینظیره ارسال ایلدی .

بینظیر بو فرصتدن استفاده ایدرک مراسم بساط
بوسی یی تبلیغدن صکره نژدنده کلیدلی بر صندوق
وار ایسه ده آچه میه جغنی بیان ایتدی .

یورغونتر . حضور عصمتپناهیلرینه گله میز، فقط
ملکه دوران دولت و اقبال ایله غریب نوازلق
و مسافر پرورلك قاعده سنه رعایت بیورده یارین
هما گبی سایه سنی اقامتگاهمز اولان باغچه یه صالرسه
هم سوزلر ایشیدر؛ هم تماشالر گورر . یعنی گل
وریحان طراوت اندوزی یمن قدوملریله فیض یاب
نشاط اولور . بوندن بشقه روزگارک نفایسی، ربع
مسکونک منتخی اولان اشیایی تماشا ایله دخی
اگانورلر . بوبنده لری ده خاکپایلرینه یوز سوردرک
پایه عزت و اعتباریمی فلکله ایشیدیرم . باقی
هر نه درلو امر عالیلری صادر اولورسه شرف اجابته
مقرون اولور . ایکی دنیاده عین سعادت اولان
اطاعتدن بشقه نه چاره مز واردر؟ « یوللو بر بهانه
بولنجه بهره وربانو بینظیرک التماسنی قبول ایلدی .

صبحدم که خورشید منور بانوی بهر دورگی مشرق
رنگارنگ اختفاسندن ظهور ایدرک صرمه صاچلرینی
چهره شفق رنگنه طاغندی . دایه لری، جاریه لری
ازهار بهار گبی امرینه انتظاراً اغز آچغه باشلادیلر.

هیچ بر تاجر گتیر ما مشدر نره دن بولدك؟ و بوبدایع متنو-
 عه بی نه طرفدن گتیر دك؟ « یولار خطاب ایدنجه بی نظیر
 افندیسی طرفندن آلدیغی فرمان وجهله ایش بجره -
 جك یالانی فتنه قوپاره جق گرچگه ترجیح ایدرك
 گندی پادشاهنه و وطننه دائر اوقدر لاف و گداف
 سویلدی که حضورنده اولدیغی پادشاهه وله گتیردی .
 طرف پادشاهیدن اقامتگاهنه گیتمك ایچون
 رخصت بولدقن صکره گتیردیگی متاعك شهرتی
 اودرجه لرده اطرافه شایع اولدکه نامنی طویمدق
 بر کویلی بیله قالدقن بشقه پادشاهك حرمسرای
 عصمتده پرورده ایتدیگی کریمه سی بهره ور بانودخی
 مقربان سلطنت معرفتیه خبردار اولدی . وینظیری
 اشیا سیله برابر حضورینه جاب ایچون طرف پادشا -
 هیدن اصدار حکم ایتدیردی .

ینظیر ایسه یول مشقتی وسیله اعتذار ایدرك
 « بن بورایه ملکه دورانك شوق و آرزوسیه گلدم .
 و گتیردیگم اشیایی بوقدر مخوف یرلردن نیجه بیك
 بنددلرینك اعانه و اقدامیه گچیردم . هچیز بردن

اولدی . وَ اوغرادینی یِرلری باد صبا قدر سرعتله
 چکدی . پک چوق مشقتلر چکدکن صکره اودلبر
 حوری مثالك پد رینه فرمانبر اولان ممالک بهشت
 آسایه وصول بولدی . وَ حین موصلتده برکار
 بانسرایه نزول ایله یاننده گوتوردیگی تحف و نوادر
 دنکلرینی آچارق بونلری پادشاهه عرض ایچون
 مناسب واسطه لر تحرری ایتمگه باشلادی . آرادیغی
 واسطه لر ی بولمق ایچون سرای سلطنت توابعی
 هانگی یولدن کچرسه موجود اولان اشیا سنک اڭ
 نفیس لرینی گذرگاهلرنده میدانه یایاردی .

قرب پادشاهی ایله نجم اقباللری ضیادار اولان
 بندگانه بو اسلوب ایله حلول ایدرک حضور شاهانه یه
 مشول شرفنه مظهر اولدی . وَ کتردیگی نوادرک
 تماشاییله پادشاه مملکت نهایت درجه ده تلذذ بولدی .
 حتی آیین جهانداران اوزره مهمان پرورلک قاعده -
 سنه رعایة بی نظیرک حوصله امیدینه صیغیه جق
 درجه ده نوازشلرله حقننده حرمت واکرام اولندی .
 پادشاه کمال حیرتندن « بومتاعی که شمدی یه قدر ملکه

پهلوانلر، وَ بونلرده جلوه گاه اولان میدانلر وَ صانکه
او عسکرک کیدوب کلیشی وَ قهرمانلرک حرکت
و جنبشی وَ او میدانلرک وسعتی رأی العین گویندیور
دنیله جک یولده تصویرلر یاپاردی .

حاصلی صور خانه امکانده بویله جادو قلمی
سحر کار بر استاد مصوّر دیدۀ خیال و تصوّر ایله
دخی گورلماشدی . وَ قوجه فلک هیچ بر زمان بویله
بر هنرور ماهر ایشتامشیدی .

قلم مجز نگارندن چیقان بر مرغ تصورینه
باقلسه همان اوتمگه وَ ایپک قماش اوزرینه یشیل رنگلی
برشی نقش ایتسه بیومکه مستعد گورینور ایدی .
تجار لباسنده تعیین ایله یانسه گوزلر گورمدک
امتعه نفیسه وَ تحف نادیده تسلیم ایلدی . تاکه
بووسیه ایله او عقلار یعمالیجی دلربانک مملکتنه
گیتمک وَ دها گورمه دن گوگانی مفتون ایدن جهانک
تصویرینی ایپکدن لوحه لر اوزرینه نقش ایتمک
گندینه میسر اوله .

بی نظیر ، کمال همته آتسه بنه رک یوله روان

اوزرینه ذهننده هیچ منلی گورلماش بر دنیا گوزلی
تصویر ایدرک آنی اختصاص ایتک ایچون لازم گلان
تدابیری متفکر ایدی .

چونکه جهاندار سلطان زبان طوطیدن اوتزرو-
گهسار نازک ماهیت حسن و جمالی استماع ایلدی .
گورمدن طرّه عنبر نثارینه اسیر اولدی . و دلبرک
عشقی ذاتاً مألوف محبت اولان قلبنده قرار بولدی .
رفع گمان و استحصال یقین ایچون [بی نظیر]
نام مصوری، که سحر گبی رسم یاپار؛ قیل قلبی جادو
ظن اولنور؟ استسه مددکاریء قلم اعجاز رقمیه اشکال
جبال هامونی و بلیکه بتون بتون صورت ربع مسکونی
بر بیاض گل یازاغنه عارفلرک خاطرنده نقش اولتمش
گبی - تصویره مقتدر اوله ییلوردی . شو صورتده که :
موضوع دست حکما اولان خریطه لر گبی - یک
نظرده شبهه سزیدی اقلیمده اولان بلادک شکل
وطوری و جهانک خرابی و معموریتی آینه ده گور-
ینورجه سنه دروننده مشاهده اولنوردی ؛ و اوافق
بر حیران دریسی اوزرینه طاغیر ، اردولر ، مبارزلر ،

انفعالندن سکوت ایلدی . وَ حجابندن جبهه سی
قان تر ایچنذه قالدی .

مکر حکم قدر سلطان جهاندارک او قدر کالاتیه
برابر اویله گور مکسزین بر محبوبه یه تعلق درونی
اقتضایدر ایش . اوزمانه قدر مفتونی اولدیغی مهر
پرورک سکوتنه ، انفعاله هیچ اهمیت ویرمه دن بهره ور
بانویی دوشونمگه باشدی .

مهر پرور ایسه بر طرفدن شهزاده نك او قدر جق
بر نازه تحمل ایدمه دیگندن طولانی پك زیاده منفعل
اولغاه وَ بر طرفدن دخی کندینك هر حالده قلب
شهزاده یه انفاذ حکم ایدمه بیله جگنه اعتمادی اولدیغی
گی سلطان جهاندارک عشرت مجلسلرنده بوکا
یقین برطاق اوضاع غریبه سنی وقتیه دخی تجربه
ایش بولمغاه حسننه مغروراً عشرتگاهدن غضوبانه
چیقدی ؛ گتدی

اوافدینسك اعتذار ایچون خوابگاهنه گلمسینه
منتظر . شهزاده ایسه طوطینك بر قاج لاقردیسی

ایسه ده بینز که بوکارخانه قدرنده کمال آنجق بر وجوده
 منحصر اولماز . و باغ خالق کبریاده رونق یالکز بر
 گله موقوف دگدر . گوک قبه نك آلتنده حسابسز
 گلشن موجود وهر گلشنده بیگلرجه گلار مشهور درکه .
 رنگ و بوده بر بر یاه یاریشه رق یارادلمشدر .

مثلا جوارمزد بر مملکت واردر که وسعت
 و معموریتده بو ملکدن یوز درجه بالادر . ایسته او
 مملکت سلطانتک [بهر دور بانو] نامنده بر قیزی
 گوردم . گونش گبی گزدیگی برلرده وجودندن نور
 صاحیلوردی . یوزینه بر آدم نقابسز اولدیغی حالد
 باقسه شوق و حیرتندن گوزلری طولاردی . گل
 مگر یوزینی گورمش : اوشوق ایله کریبانی چاکدر .
 نرکس ، مگر چشمتی تماشا ایتمش : آنک ایچون خسته
 و مائل خاکدر . بالفرض بو نازنین آنک آغوشنه
 اوتورسه گونشه اتصال ایتمش ذره گبی گورنمز اولور .
 و قدری گله نسبت گياھک اعتباری درجه سنده قالور .
 مهر پرور . بوسوزلری ایشیدنجه حدتاه بوکیله رک

باشلیور . همان فتح کلام ایدرک « قادین افندمز !
 بوسرک کشفندن بنده گری عفو بیوریکیز . کشف
 ایدرسم سزه بر فائده ترتب ایتمز؛ صلاح کار بو اندیشه
 خطرناکی خاطر یکزدن چیقارمقدر « دیدی . فقط
 - چونکه اصرار و عناد آیین زاندر: و بو طائفه نك
 مایه وجو دلی نادانلق ایله تخمیر اولمشدر - مهر
 پرور بردلو بو آرزوسندن کچمدی . و طوطی بی
 سولتمک خصوصنده نهایت درجه ده مصر اولدی .
 بو حالده مرغ دانا ایچون طاسم سکوتی آچقدن
 بشقه چاره قالمدیغندن کنجینه دهانی کشادایله جواهر
 بیان دری المعانی پیشگاه شهزاده جهانانه ابدال و
 قهقهه سینه باعث قزک حسنه غروری اولدیغنی
 مقدمه مقال ایدرک دیدی . که : « شهزاده م ! بو
 نازنینک غروری صرف نابجادر . زیرا کندیسنی
 حسن و جمالده سائر مقیدان سلسله بشرده معادلی
 نابود و نظیری گویا نایاب عد ایدرک سرو آزاد گی
 وجودینی جمله نهالان حسنک بالاسنده عد ایتمکده

تکوینده قلم تقدیر ایله صفحهٔ ایجاده نقش ایتشمیدر؟»
دیدى . وَ بوقدر لطافتیه برابر بوقولیه ترك حجاب
ایلدی . شهزاده دهها نصیحتیه باشلامقسزین طوطعیء
سکرین مقال قهقههیه آغاز ایلدی . وَ بوخنده دن
اول تازه نهال حدیقهٔ جمال مثال غنچه یوزینی
بورشدیردی ، آغزینی قپادی نازک پارمه-لرینی کل
فدانی گبی شهزاده نك اتکلرینه صارارق طوطی
ایچون « بوبی ادب قوش مطلقاً نبی استهزا ایله
گولدی . نه ایچون گولدی ایسه قطعاً امر ویریکز .
البته سویلسون ! استرحام ایدرم بگا فیمیکز اگر امر
ویرمزسه گز کندیمی هلاک ایده جگم » . زمینلرنده
ناز و نیازه باشلدی .

شهزاده قیرك اقدامی اوزرینه طوطیدن قهقهه .
سنك سببینه سؤالده حددن زیاده مبالغه و تا کید
ایتدی ایسه ده طوطی بر زمان اصلاً آغزینی آچدی
وَ بلبل تصویرى گبی ساکت قالدی . نهایت باقدی که
گفتگو کندى تصوّر ایلدیگی درجه نه تجاوز ایتمگه

نشئه تماشاسیله مست نشاط اولمش و پیایی سرطاق
 ابروی هلالی عشقنه مهتاب لطافتی قدح لردن،
 گونش حرارتلی باده لر نوش ایتمگه باشلامشدی .

اودلدار گلچهره گرمیء هنکامه مسرت آره سنده

باده حسن و حسن باده ایله ایکی قات سرمست اولدیغی

حالدده جمال پری مثالی آینه ده گورر و درایت

عالمده اک رواجسز برمتاع خسیس اولان خود

ینلک یوزندن کندی عکسنه مفتون و حوصله تنکلگی

جهتیه مغرور و مغبون اوله رق و حال سر خوشییده

ترک آداب و رفع نقاب ایدرک آغزینه گلانی سویلر-

جه سنه فتح دهان ایله « ای شهزاده واقعا کستا .

خلقدرد . و تربیه یاقشمنز اما ذات دولتگذردن شونی

نیاز ایدرم ؛ بو قدر زماندر شکوه شاهی و شان

خسروی ایله ما لوفسکیز . انصافی الدن بر اقمیکیز .

و تکلیف و نخوته او یوبده طوغری س و یلکدن عار

ایتمیکزده بیان بیورگزرکه عجبیا مصور قدرت بنم

حسن و جمالده معادل اوله جق بر صورت کارنامه

واز چکرسک ! وَالاندامت چکرسک . ایلروده مذلته
 دوچار اولنجه هزار نیاز ایله ویرمگه طالب اولورسن ! «
 جوان بر زمان تأمل ایدرک بیلدی که رأی
 سلاطینه مخالفت جان شیریندن ال یویمقدر . خواه
 وناخواه طوطی بی شهزاده نك حدّامنه تسلیم ایلدی .
 شهزاده ایسه طوطی بی اله کچردیگنندن اودرجه
 مسرور اولدی که گویایدی اقلیمه فرمانفرما وربع
 مسکونه متصرف اولمشیدی .

کمال شادمانی ایله سرای دولتنه مراجعت
 ایدنجه طوطی بی مصاحب وانیسی عد ایدرک بر لحظه
 آندن مفارقتی تجویز ایتدی ؛ و بر زمان پیش نظرندن
 آیرمدی . طوطیء دانا دخی روز و شب سخنان
 رنکین و حکایات شیرین ایله شهزاده نك گوگانی
 اگنندیرمکن خالی اولمازدی .

برگون سلطان جهاندار جواریء خاصه سندن
 کل جمال، پری مثال [مهر پرور] نام بر جاریه ایله
 خلوت گزین محبت و صحبت اوله رق حسن بینظیرینک

شہزادہ ننگ ناصیہ سندنہ تغیر حاصل اولدیغنی درک
ایدنجه خاطرینی اله آلمق ایچون برطاقم سخن شناسانه
مکالماته باشدی : طاتلی طاتلی او قدر سو یلندی که
شہزاده بی ممنون ایلدی .

شہزاده طوطینک کلمات شیریننه حیران اوله رق
بر ساعت مقداری تصویر گی ساکت قالدی .
بویشیل جامه لی ، گوزل سوزلی نازنینک محبتی آن
واحدده گوکلنده قرار ایتدیگندن کمال تلاش ایله
قولنده باغلی اولان قیمتدار یا قوتی چوزدرک طوطینک
گندیسنه ویرلمسنی التماس ایتدی . جوان ایسه
طوطیء دانانک فرقتنه تحمل ایدمیه جگندن التماسی
رد ایلدی .

بوکا قارشو شہزاده دیدی که : « بدلا چوجق!
بیلیورمیسک که بو مملکتک تاج وتختنه وارث بنم ؟
گوکلم بوقوشه زیاده میل ایتدی . اگر بختک یار
ایسه بو ویردیگم یا قوتی - که خراج مملکته بدلدر -
آلورسک و بر آوج طوپراق قیلندن اولان بوقوشدن

شیرینی نیجه فرهادك جان شیرینه آتش سالمش .
 زکس جادوی دلفریبی بلبلان چنه فتنه ویرمش .
 چهرة بهار افشانی ریاض گلشنه رشك انداز اولمش .
 گل دانی طومش عاشقانه غزل خوان اولیور .
 وقارشوسنده، اصحاب جنانك لباسی گبی یشل
 رنگلی حله لره بورومش ؛ صوفی دانای مجرد گبی
 معتکف حجره خلوت اوله رق سکوتی اختیار اتمش
 هدهد سلیمان مثال شکر ایله پرورده اولمش، رنگ
 آمیز قوشلرك پادشاهی دینلکه لایق شکرین مقال
 برطوطی طورییور .

جهاندار سلطان، جوانك اطوار ایله طوطینك
 طرزندن غایت حظ ایلدی . و کمال شوق ایله
 یانلرینه یاقلاشه رق عادت اسلام اوزره سلام ویردی .
 لکن جوان ترنمله مشغول بولندیغندن اصلا اطوارینی
 تبدیل اتمدی . حتی جهاندار سلطانه توجه ورد
 سلام دخی ایلدی .

طوطیء دانا، افندیسنك استغناسندن طولانی

نالہء دلکشی مجالس گلدہ نوای ارغنوندن دم اورمغه
 باشلامش . باغده سرمست صفا اولاندر قدح سرور
 ایله نشودلرینی بلند ایتمش . قاندر مشرب اولان
 قمری کول (خاکستر) رنگندہ خرقہ سیاه
 سماع ایتمکه آغاز ایتمش . هوا سبز سینه شبندن
 جوهر لر صاحبش . گویا کہ زمرد لہ اینجو بر برینه
 قارشمش . هر گوشه سندن بر چوق قوقولی چچک
 پیدا اولمش . آنلرک اوزرینه ده عشرت سرفر لری
 قورلمش . بنفشه سی بوکم بوکم کاکلرینی آرقه سینه
 صالیویرمش . هوا زلف عروسنک کوپه لرینی
 چوزمش . چونکہ سلطان جهاندار باغچه نک لطافتی
 وگل وریاحینک طراوتی سیره رغبت ایلدی . گل
 گبی خندان ، سرو گبی خرامان اوله رق اطراقی
 تماشای ایتمکده ایکن صو کنارینه چکلمش ؛ پڑمردہ
 حال بر جوان مغموم گوردی .

اوله بر جوان کہ سرو آزاد گبی سر چکمش .
 زلف سیاهنی اطرافه پریشان صالمش . تبسم

محبوبلره وَ طوغانلرکه قنادرلرینک آقلی، قاردهلی رنکی
 او محبوبلرک چشم عاشق ربالرینه بکزر ایدی. راست
 گلدکاری مرغان هوایی پنجهٔ مژگاننی گردن عشاقه
 طاقمش دلربالرگی، بلوک بلوک سوریه رک جمع ایتدیله.
 وتیر ناخن بلنک هیئت تازیله وگردنی زرین طوقلره
 مزین کابلر صحرائی جیلان و گیکدن خالی براقدیله.
 بو حال ایله نصف نهار ایرشدی؛ جهاندار سلطان
 ایسه گل جمالی ناز ایله پرورده اولمق جهتیله گونشک
 تأثیر حرارتنه تاب آور اوله مدیغندن سرای دولتنه
 عودت ایتمک استدی.

اثنای راهده شهردن خارج بر باغه راست
 گلدی. او یله بر باغ که کمال لطافت و طراوتنندن
 سرو ایله شمشاد عاشق معشوق گی بر برینه آرقه
 ویرمش، سنبل و گل هنوز ملاقی اولمش گلین
 گوه گی گی بری برینه صرماشوب قوجاق قوجاغه
 اوتورمش. زمرد رنگ سبز لرندن چمنستان صباح
 بهارده مصادف چرخ اطلسه بکزه مش. قوشلرک

قوللرینی ازلده بر جوهر قابل یراندیغندن چوجق اون
 درت یاشنه گیرر گیرمز معارفده . حسن اخلاقده ،
 حاصلی دنیا سنک دولته ، عقباسنک سعادتنه لازم اولان
 کافه حالاتده تفرّد ایلدی . کمال حزم ، علوّ همت ،
 رفعت شان ، تمکین و وقار . سخاوت تامه ، بیوک
 بیوک داعیه لرله اوغراشحق ، عزمنده ثابت اولمق .
 سلامت حال ، فصاحت مقال . قوّت وجود . قوّت
 بازو . قوّت فیکر ، قوّت رأی . حسن صورت ،
 صفوت قلب ، تناسب اعضا ، طمطراق ترکیب گبی
 انسانه باعث امتیاز اوله جق نه قدر خصائص جلیله
 وار ایسه جمله سنه نالیته مشهور آفاق اولدی .
 شهزاده مفظور اولدیغی آرزوی جهاننداری و طبیعت
 شهر یاری اقتضاسنجه دایما میلی شکاره و هر زمان
 صید آرقه سنده آوارد ایدی .

برگون عادت معهوده سی اوزره ندماسندن
 برقاچ کیمسه ایله شکاره عزم ایتدیله . معیتده موجود
 اولان شاهینلر که سرعتده جیوه طبیعتی فیکرداق

گلدی . بومولودك طلوعندن پادشاه فوق الغايه منتدار
اوله رق جناب حقه سجدۀ شکر ایلدی .

وَ خزینه سنك قبولرینی کشاد ایله محتاجانی
وَ بلکه عموماً جهانی احساننه غرق ایتدی .

چوجنگك اسمنی بروقت مسعودده [سلطان
جهاندار] قودیلر . بختی او یانق بر دولتی قادینی ده
دایه لك خدمتیه سر بلند ایتدیلر .

درد سنه ، درد آی ، درد گون دایه سنك
قوجاغنده قالدقدقدنصره عادت شریفه اهل اسلام
اوزره علم و کماله انتساب ایتسنه واسطه اولمق ایچون
ادیب و هنرور بر استاد طالع یاورك تربیه سنه تودیع
اولندی . وَ اخلاقی اصلاح ایله اوقات هایوننی
جهاندارلق فنونك تکمیلنه وَ جهانگیرك لوازمك
تخصیلنه صرف ایتدیرمك وَ آداب خلافت و قوانین
سلطنتی کندینه اوگرتمك ایچون مخصوص دانشلی
مؤکلمر وَ ذکی مریدلر تعیین قلندی .

جناب حق درگاه عظمتنده منتخب و مقبول اولان

ایتمش و گو کلنده وجوده گامدک بر آرزوسی قالما .
 مشدی . فلك جوزا یلدرینی کمر عبودیت ایتمش
 خدمتته قائم ایدی . مظفریت قلیچنک باغنه یا پشمش
 آرقه سنده سورینور ایدی .

بونکله برابر نامنی دنیاده ابقا و آثار حیاتی
 ادامه ایده جک ثمره فوادی ، یعنی اولادی اولمد .
 یغندن دائما گوشه غمده اوتورر و مظنه کرامدن
 نائل اولاد اولق مقصودینک فتحی ایچون التماس دعا
 ایدر و گجه لری و اهاب حقیقینک درگاهنه
 مناجات ایلردی .

عاقبت درویشانک انفاس مبارکه سی و گجه
 یار یلری و سحر وقتلری حضور الهی یه عرض ایتد .
 یگی مناجاتک تأثیراتیله (بر چوق آرزولردن ، تمنالردن
 صکره) مقصودی حاصل اولدی .

یعنی نیر اوج خلافت و خورشید آسمان سلطنت
 بر مخدوم مکریمی (بیك دبدبه و شکوه ایله) دنیایه

بهار دانش

زمان اوائلده هندستان ملکینده بر پادشاه وار
ایدیکه گونش گبی دنیا سایه فرماننده ایدی. چراغ
عدالتک پرتوی جهانی منور اتمشیدی. علوهمتندن
پای عظمتی سر افلاکه وقوت سلطنته غرورندن
زمانک پادشاهلرینی زیر خاکه وضع اتمک استردی.
گویا که فلک اسیری ایش گبی ربقة انقیادینه
کردن ویرردی.

گویا که روزگار خدمتکاری ایش گبی آتک
حاشه (غاشیه) سنی آموزنده طاشیردی. زمانک
عنان اختیار النده ایدی. دنیاک ائک مقبلاری
قیوسنک اشیکنه نیاز مندانه یوز سوررلردی.

حاصلی پادشاهانه متعلق هر نه لازم ایسه حاصل

تو بیخدن دها زیادہ شایاندر ؛ چونکہ انسانک خمیرہ
 فطرتی سہو و نسیاندر ؛ موجودات ایچندہ نقایصدن
 عاری یالکثر خالق عظیم الشاندر ؛ حال بویہ ایکن
 آثار بشرده کمال آرا مق عین نقصاندر . بو مطالعاتہ
 گورد خطایای واقعہ مزک مقرون عفو اولہ جغنی
 اصحاب مطالعہ نک مروتلرندن امید ایدرز .

(ماغوسہ سنہ ۱۲۹۰) نامق کمال

کتابک موضوعی اساساً پک گوزل دوشونلش
 وَفَقَط تَحْرِير و تَرْتِيبَه بَعْض مَرْتَبَه مَناسِبْتَمَزَلِك
 قَارَشَمَش ايسه ده الدن گلدیگی قدر آنلرک دخی
 اصلاحنه چایشلشدر . بناءً علیه اثر عاجزانه مزک
 غرَبی وَا السَنَه غَرَبِیَه ادبیاتندن ترجمه اولمش آثار
 معتبره مزیتند و یا خود گلستان لطافتند اولدیغنی
 اعتراف ایله برابر لسانمزده وجودی آرزو اولمیه حق
 کتابلردن دخی بولمدیغنی ادعا ایدم بیایرز .

[بهار دانش] ذاتاً هندک (اردو) لساننده
 یازلمش ايسه ده المزده کی نسخہ سی فارسی اولدیغندن
 آندن ترجمه ایلدک . مع مافیہ اردو لسانی دخی
 بزم منشآت عتیقه گی فارسیدن یالکز ادات ایله
 یوزده برکمانده ایرلدیغنه نظراً اصانندن نقل ایله
 ترجمه سندن نقل آره سنده بیوک بر تفاوت اوله ماز
 ظن ایدرز .

ازهر جهت عجز و قصور من عند مزده ذاتاً
 عیاندرد؛ فقط معترف نقصان اولانلر حقند مسامحه

استادان صاحب کالدن خامه ادبی اغتصاب ایتمه
 گیم مقتدر اولور ؟

بو مقدمات مفصله دن ایکی نتیجه حیقار مق
 استیورز : برنجیسی شیوه ایرانک لسانمزده ممکن
 اولدیغی قدر قاتی و نقایص معروفه سندن برائتله برابر
 دوامنده اولان ضرورتی بیان ایتمکدر . ایکنجیسی
 ایسه لسانمزده نقلنه ابتدار ایتدیگمز شو « بهار
 دانش » ده عبارده بعبارده ترجمه نی ، یالکز بولند اغمز
 اون اوچنجی عصر [۱] مدنیتک مقبولی اوله بیله جک
 جهته حصر ایدرک سائر لرلرنده نقل مال و لزوم
 اوزرینه تغیر صورتلرینی اختیار ایتدیگمزی سوسلکدر .
 شو قدر وارکه کتابک لسانمزده فارسیدن ترجمه اولند .
 یغنه برنشانه اولمق ایچون اوصافه متعلق برقاچ عبارده سنی
 قصورلی گوردیگمز حالده ینه عیناً نقل ایتدک .

[۱] کتاب بوندن اون اوچ سنه مقدم یازلدیغی

جهتله اون اوچنجی عصر تعبیری اوزمان اعتباریله در .

[لاطابع]

وَبَاغِرَارِقِ كُوكُوسِنِي دُو كِرِ عَاشِقَلَرْدِن، بَر دَلْبَرِكْ صَاحِنَه
طَرَاقِ اُولْمَش پَارِچَه پَارِچَه كُوكُوكَلَرْدِن كِچَلْمَز !

شعر مزده حاملز بويله ايسه ده اعصار اخيره ده
نثر مزك انشاسنه ابتدا ايدن مترجم عاصم وَا كَف
پاشا مرحوملر بلاغمده اسلافي اونوتديديلر. ولسا.
نمزه يگي بر چيغر آچيلىق قابل اولديغني گوسترديلر.
فقط ينه ايكي سنك مؤلفاتي ا كثریت اوزره آثار ايرانيه
پيرولگندن خالي دگلدر. همده بو پيرولك اڭ اعتنا
ايتدكلري اثرلرنده ده ا زياده گوريلور !

شيوه عجمانه نك ادبامز آره سنده اڭ زياده
منفور اولديغني زمان بزم زمانمز ايكن ينه اڭ معتبر
اولان اثرلر يمزي اوشيوه دن بري گورميورز. جودت
واندلس تاريخلرينه، تلماقه، رموز الحكمه، مبانيء
انشاده كي مستشهدات جديده دقت بيورلسون
فارسي الفاظ و تركيب و شيوه و خيال دن عاري هيچ
برنده بر صحيفه بولنه بيايرمي؟ يا بو آثارك مؤلفي اولان

گوره او عصرک ائ گوزل واک سلس اولانلری بیه
نعمی و نابی دورلرینک ائ فنا واک مغلق آئارندن
آشاغیدر . بویله اولسه بیه دور محمودی
شعراسنک ترکجه اشیدر دکلی شی یالکز الفاظدر .
یوقسه تصویرلرینک آئار عجمدن یینه ذره قدر
فرقی بولماز ؛ یینه دیوانلرنده داغلی لاله لردن ،
یاقه سی یرتق گملردن ، فلکه بکزر نیلوفرلردن ، قیل
قدر بللردن ، بیلان گبی صاحچلردن ، سرودن اوزون
(غول بیابانی گبی) بویلردن ، قلیچ گبی قاشلردن ،
اوق گبی کرپکلردن ، خنجر گبی غمزهلردن ، بنفشه
ویاخود زمره گبی بیقلردن ، صو کنارنده تمش
چمن گبی صقاللردن ، هیچ یوق آغزلردن ، طوزلی
دوداقلردن ، قیو گبی چکه چقورلردن ، دریادن زیاده
قانی یاشلردن ، دنیایی یاقه جق قدر آتشی آهلردن ،
اوزرلرینه پاموق یا شمش (ایگرنج) یاره لردن ،
سحر باز قملردن ، اطمانله شراب ایچر سرخوشلردن ،
تیمار خانه دن بوشانمش گبی سواقلرده چبلاق گزر

نظمده، کانی نثرده ترجمه‌یه مخصوص بر یول آچق ایستمشلر. فقط نه فائده‌سی وار که ثابت آرزوایتدیگی مسالکی جناس چوقلغنده آرامش ! کانی ترجمه شیوه‌یی یالکز هزلیاته دائر یازدیغی شیلره حصراشمش ! بوندن آ گلاشیلیور که ۱۱۰۰ تاریخلرینه

گلنجه‌یه قدر مؤلفاتمزده ایران مقلد لگندن بشقه هیچ برشی یامامش گبی‌یز. و بونگله تبین ایدر که ایران شیوه‌سیله استیناسه مجبور اولدیغهمزه دائر بالاده ایراد ایتدیگمزدعوا حقلیدر .

نه حاجت ! فارسیدن بتون بتون انقطاع ایدیویرسهک لسائمزک تاریخنی بیلدکن بیله عاجز قالیرز؛ چونکه تاریخه دائر یازلمش کتابلریمزی فارسی ایله الفت ایتمکسزین آ گلامق قابل دگلدر .

سلطان محمود ثانی زماننده بعض اصحاب قلم شعریمزی ترجمه لشدیرمک ایستدیلر؛ فقط هیچ برشی یایمغه موفق اوله مدیلر . اوزمانده ترتیب اولنان دیوانلر میدانده طورییور . لذت شناس ادب اولانلره

مرحوم ایسه ینه علی شیرک استانبوله گوندردیگی
منظومه لری گورنجه یه قدر شاعر اوله مدیغنی دیواننک
مقدمه سنده اعتراف ایتمشدر . خلاصه حسین
بایقرا ادباسنک طرز حاصی یالکز آنلره دگل فاتح
عصرندن سلطان احمد اول زمانه گنجه یه قدر بزده
ظهور ایدن اصحاب قلمن کافه سنه نمونه امثال اولمشیدی .
سلطان احمد ثالث زماننده ملتک قلم بلاغتمه
صاحب اولان نفعی ، صبری ، اوچقی زاده ، ویسی
گی استادان هنر . فیضی و عرفی طرزیننه مفتون
اولدیلر ؛ و نظم ونثرده او شیودنک مغلوبیتی آلتنده
قالدیلر ، که نابی ظهور ایتدی ؛ صائب یولنی لسان
عثمانیده دخی مسلك ادب حکمنه گتیردی .
احمد ثالث زمانلرنده و هابه راغب پاشا دورندن
صکره شوکت و بیدل خیالاتنک دخی خیلی سریند .
یسنه اوغرادق ؛ فقط آثار ادباده ینه نابی پیرولگی
غالب ایدی .

دیوان و منشآت لرندن آ گلاشدیغنه گوره ثابت

صبری، شاکرک، فهمیک، نائینک، ناینک، ندیمک -
 سامینک، راغبک ودها آنلرد یقین برچوق باغانک
 - خیالات وهمیه وغلو مطلق و بازیمه الفاظدن
 عاری اولان - اشعارى اللرد تداول ایدوب طور
 ایکن ترکیه شعر وانشایی کندی اختراعمر عد
 اتمک نزد ادباده بحق جالب تفرت اوله حق برکستا -
 خاتمه در . شمعی مادامکه آثار سلفدن غنا حاصل
 ایدمیه جگر ؛ آنلری آکلامق ایچون ایرانک شیوه
 ادبیه استیناسه قطعياً مجبورز، چونکه اصحاب تبعه
 معلوم اولدیغی اوزره ادبیات عتیقه مزک مبادیء کمالی
 فاتح دوزیدر . اودورده استاد ادب - نثرده سنان پاشا
 و نظمدد احمد پاشا مرحوملری ایدی . سنان پاشانک
 گرك ضراعتامه وگرك [۱] سائر آثارینی گورنلر علی
 شیر مقلدی اولدیغی آز دقتله ادراک ایدر . احمد پاشا

[۱] مشرانیهک [بضرعات] نامیه مشهور و نسخده سی

همان مفقود دینه جک درجه لده اندر اولان بوتالیقنک
 بعض پارچه لری نمونه ادبیاده مندرجدر .

برشی غائب ایتمز، بالعکس برچوق شی قزانیرز دیمک
ایستیورز . مثلاً هایوننامه‌نک لسانمزده ترجمه‌سی
بوئمسی نافع دکلیدر ؟

هاله اوترجه برکرده شمدیکی طرز افاده ایله
ترجه بعد الترجه یولنده یازیله جق اولسه دها زیاده
فائد ایتمش اوله جغنده شبهه وارمیدر ؟ ابن کماللرک .
فضولیلرک ، عظایلرک ، ناییلرک ، راغبیلرک عجم
طرزنده اولغله برابر برچوق حکمتی حاوی اولان
اثرلرینی مضرمی عد ایده جگز ؟ او یولده دها برطاقم
اشعار وجوده کله بیاسه فائده دن خالی می اولور ؟
آثار عتیقه مزدن نه قدر مشمتکی اولورسه ق اوله لم ؟
کتابخانه لریمزی یاقه میه جغمز و ماتمزک بر تاریخ ادبی
انکار ایله یازی یازمغی بزجه بوعصرده حاصل اولمش
بر معرفت حکمنده طوته میه جغمز میدانده در . سنان
پاشانک ، فضولینک ، ویسینک ، نعیمانک ، عاصمک ،
عاکف یاشانک . دها اوقدرده برچوق ادبانک
آثاری . باقینک ، فضولینک ، روحینک ؛ نفعینک ،

دیمك ایسترزكه واقعا ایران لسانی دنیاده ادبیاتی
 الك بوزق اولان لسانلردن بریدر . فقط ایچنده
 گوزل یازلمش کتابلرده یوقدر دینیه مز . بالعکس
 ایرانك گاستان گبی ، مثنوی گبی بیکلرجه آثاری
 واردرکه یالکز برایکی دانهسی بزده بولنسه ایدی
 ادبیات عثمانیه یه الی الابد مدار افخار اولور ایدی .
 حال بویله ایکن انورینك مبالغاتی ، شوکتك
 وهمیاتی مقلد لر قلندن لسانمزه گچه گچه ادبیاتمزی
 ایستلییه جك برحاله گتیردیگیچون سعدینك افکار
 حکیمانہ سندن ، عرفینك تصورات شاعرانه سندن
 نیچون محروم اوله لم ؟

مراد من عرب و غرب طرز لرینك شیوه لسانمزه
 امتزاجندن عبارت اولان طرز جدیدی تقبیح ایله
 ایران مقلد لگنی توصیه دگلدر . یالکز آثار ایرانیه نك
 مخصوصاتندن اولان معقول و مقبول برطاقم بدایعی
 لسانمزه نقل ایتمگله و خصوصیه حکمی و ادبی
 موجود اولان برچوق کتب مفیده لرینی ترجمه ایتمگله

مبالغه‌لر. لطافتسز تشبیهلر، جناس لفظیلر ادبیاتمزك ارکان اصلیه‌سی حکمنه گیرمسیدر. شمعی افکار عمومیه‌نک خواص ایچون یازلمش و یا صرف قبا طاسلاق تحریر اولغمش و یا طرز تکلمدن حیقارلمش و یا خود مبالغه‌لر، جناسلر، فلانلرله طولدیرلمش شیلری رغبتدن اسقاط ایتسنه عن صمیم تبریکدن بشقه برشی دیمیز. شو قدر وارکه بونقایصک برچوغی ایران ادبیاتنک تأثیراتندن بیلنهرک فارسیده هرنه یازلمش ایسه شفیعنامه قدر مغلق، شقایق ترجمه‌سی قدر صوغوق، مدح و ذمی شامل اولان قصیده‌لریمز قدر مبالغه‌لی، سنبلزاده دیوانی قدر جناسه بوغلمش قیاس اولنیور. و بو جهته‌له آثار قلمیه‌لری افکار عمومیه‌نک محبوب قلوبی اولان طرز جدید ادبایی آراسنده فارسیدن لسانمزده برشی نقلی آرزو اولغمش مملکته برعلت ساریه گیرمک قیلندن صایلیور.

ایشته بزهیچ برشیده افراطدن تفریطه انتقال طرفداری اولدیغیزدن بو فکره اشتراک ایدمیز:

ممانندید که استفادہ آیدہ بیلہ جگی معلوماتدن ذاتاً
مستغنی بولمسون ؟

ثانیاً، اسکی اثر لری مزده قبا ترجه اوله رق هر نه
یازلمش ایسه گویا ترجه یازیلان شیئک مطلقاً قبا
اولسی لازم ایمش گبی همان هیچ بریسندہ محاسن
ادبیہ التزام اولمایدیر . او هر سطرده آزدن آز
ایکیسی، هر صحیفهده لا اقل یگر میسی موجود اولان
دون وگونلر، اولوبلر، اولمغینلر ترجه اولسهده
چکلمز . اولسهده چکلمز .

ثالثاً، هر نه دن ایسه لساناً سویلدیگمز شیوهی
بگنمیویدد قلمه بشقه بر لسان ادب ایجاد ایتمگه
چالیشان مؤلف لری مزك طوتدیرد قلمی طرز افاده
تکلم مزه قیاساً مثلاً عربییه نسبت (بورنو) لسانی
قدر ثقیلدر .

رابعاً، لسان مزه شیوه عجم غلبه ایدرک طبیعتک
صرف خلافتده بولنان و منتظم لسانلرک کافه سنده
بدایعدن دگل بالعکس نقایصدن معدود اولان

الندن چیمه حکایه لر طبع اولنیور : او برینک ایکی
 مثانه صاتیور: ینه بیك. بیك بش بوز مشتری بولنیور!
 بوگا ظاهرده بر قاج سبب گورینور : او لا
 آثار عتیقه مزك اکثریت اوزره خواص ایچون
 یازلمش اولمسیدر . طبیعیدرکه بر کتاب عوامک
 رغبتنه مظهر اولور ایسه چوق سوزیلور . عوام ایسه
 گندی ایچون یازلمیان کتابی آکلاماز . آکلامینجه
 البته رغبت ایتمز .

استطراد قیلندن اوله رق شوراسنی بیان ایدم که
 - برفنه دائر اولماق شرطیله - خواص ایچون
 کتاب یازمق قدر دنیاده عبث برشی . یوقدر .
 دیه بیلیرزکه خواجه نصرالدین مرحومک برگون
 وعظه چیقوبده جماعته « سویلیه حکمی بیلمسکیز؟ »
 دیه صورددن و « بیلیرز » جوابنی آلدقن صکره
 « مادام که بیایورسکیز، نیچون سویلیه یم ! » یوللو
 ایتدیگی خطاب خواص ایچون کتاب یازانلره بر
 گوزل نصیحتدر . نرگسی نی آکلایه بیله جک بر آدم

مقدمه

بعد اداء ماوجب علمینا

بر ایکی عصردن بری جانب مغربدن ضیا پاش
ظهور اولان آفتاب معرفت که افکار عتیقه عالمک
منتهای دوام و ابتدای قیامتنه دلالتدر . طبیعتیه
بورالره دخی نشر نور ایتمگه باشلادیغندن هرشیده
بر خیلی تغیر گورندی . بو انقلاباتک ملکمزجه
ک بیوک صدمه سنه اوغرایان شی ایسه ادبیاتدر .
وقتیاه حجت بلغا و بولسانه مخصوص بر معجزه کبرا
عد اولنان خمسه نرگی باصلدی ؛ یوز پارویه قدر
صاتلدی . ینه یوز الی نسخه سوریه مدی ! حال
بوکه خمسهنک اونده بری بیوکاگنده بیانغی چوجوق

وجدانك خالصت بیان ایله اتحادی و قدمای ادبانك
فضائل معرفتبری حقیقده کی اعتماد تقدیر کار انه نك
لسان حرمتله یادی در .

گرك اسكى لسان ادبمك هجنتی و گرك طرز
جدیدمك ستایش و یا مذمتی اوزرینه بحث
ایدنلك اكثریت اوزره افراط و تقریط عقبه لرینه
اوغرایه گلدکاری اصحاب مطالعه یه معلومدر .

ایشته کمال بك بومقدمه ده ایکی طرفك دخی
گرك افرادی و گرك مساعی و اجتهادی حقیقده کی
محاکماتی یار و اغیاره وسیله کفتکو اولیه جق بر
صورتده ایراد ایشدر. اعتقادمزجه بومقدمه مشار.
اليك افاده دگلسه حقیقه اشهر آثاردن معدودر .

فی ۹ رمضان سنه ۱۳۰۲ للطابع ابو الضیا

(مقری کوپی)

اخطار تابع

بهار دانش رساله‌سی بوندن اون اوچ سنه مقدم
کمال بك افندی طرفندن گوگل اگنديرمک ودها
طوضیسی امانه وقتیه مدار اولق اوزره (ماغوسه‌ده)
یازلمش آثار ادبیه‌دندر .

کتابک موضوعی هر نه دن عبارت اولورسه
اولسون بزم بورساله‌ده مهم عد ایلدیگمز شی اون
اون بش صحیفه دن عبارت اولان مقدمه‌سی سیدرکه
مشار الیه حضرتلری بومقاله ایله ادبیاتمژک ادوار
سالفه‌ده کی اطوار مختلفه سنک عادتاً برناریخ مجانی
وجوده کتیر مشلردر .

مقدمه مشار الیهک سائر آثار بدیعه‌سی یولنده
یازلما مشدر . دیمک ایستیورم که بو اثرده گوزه چارپه .
حق برشی وارسه مهارت منشیانه دگل خالصت

مكتبة
ابو الحسن

18
كتابخانه ابوالضيا

بهار دانش

مؤلفی

هندلی شیخ عنایة الله

مترجمی

کمال بک

تمثیل ثانی

قسطانطینیہ

۱۳۰۳

مطبعة ابوالضيا

کیتدی ضدیت اولدیله یکتن
بو ایکی بیت ایله توکندی سخن

§

ای فقیر ایتمه شکوه سختی
چونکه اولدر جهانده بد بختی !

ای توانگر همیشه ایله کرم
ایکی عالمده اول قرین نعم !

تم

دلرنده نه میل کسب ثواب
نه هراس خدا، نه خوف عذاب !

ایش طوقاق آنلری بی باک
غم یملر فقیر اولسه هلاک !

کچه بی قورتاروب صودان دونان
حظ ایدرلر اولورسه ده طوفان

لیک واردر کریم اولانلریده
بذل ایله حقه یول بولانلریده

علمه ایلیوب صلاهی کرم
بخش ایدرلر فقیره نان ودرم

نام نیگولری جهانده قالیر
هربری زرله دو جهانی آلیر «

حاصلی راست قول ایله قاضی
ایلدی حکمه آنلری راضی

ژاله لر هب اولیدی دانه در
 درده خر مهره وش اولور ایدی پر

دو جهانده مقرّبان خدا
 حائزان مراتب علیا

اغنیای فقیر سیرتدر
 فقرای غنی مکانتدر

اغنیانک کشاده دستانی
 فقرانگده سیر چشمانی

صاییلورلر خدا یاننده بهین
 خالق نزدنده برترین ومهین «

§

صگره قاضیء معدلات اندیش
 دیدی درویشه « گرچه ای درویش

بولنور اغنیاده دون همت
 مسلمانلرده کافر نعمت

ایایوب ادعالرین اعلام
فصل دعوایه قیلدیلر اقدام

برزمان فکر ایله اولوب اپسم
صکره سعدی به یوز چویردی حکم

دیدى : « زنگینلری قیلوب ترجیح
ایله هر فقیریده اتقیح !

گل اولان یرده خار اولور البت
کنج اولان یرده مار اولور البت

چوقسه دریاده لؤلوی شهوار
آزمیدر یا نهنک مردم خوار ؟

وارسه ده بیدمشک بستانده
بولنور چوب خشک ده آنده

وار غنیلرده چوق شکور و کفور
فقراده نیجه صبور و ضجور

بحئی بندیردیلمر مخصوصه یه
سوزی دوندردیلمر مشاتمیه

سوگدی سعدی یه چون او بد فرجام
قیلدی سعدی دخی آگا دشنام

او چکنجه بونک گریبان
بوده طوتدی آنک زنخدان

ایشیدن گلدی هب تماشاه
خلق عالم بریکدی غوغایه

اوگده بونلر تلاش وحدت ایله
آرقه دن خلقده شماتت ایله

اولدیلمر رهرو درقاضی
حکم قاضی یه اولمغه راضی

§

کیمی محکوم ایدر دیو حاکم
پیش حاکمه اولدیلمر قائم

نه جهتدن آچارسه برآچاز
قیا دردی آنی آچار آچاز .

رو برو خیلی بسط ایدوب کلمات
رخ ایله قیلدی اول پیاده بی مات

عاقبت او یله ایلدی تذلیل
دست درویشده توکندی دلیل

ادعاسنده پک بیان قالدی
نه دیدیسه جوانی آلدی .

قیلدی عاجز قانجه اول ناساز
گرم اولوب سرد سوزلره آغاز !

باشلادی شنعت وفصاحتته
سعدی یه قارشو باق شقاوتنه

اولسه بختنده سوزلری باطل
باشلر آرتق خصومتته جاهل

چاك ايدرلر ایدی گریبان
بلکه صد پاره جیب و دامن !

§

دیدى سعدىء پاك كفتاره؛
آجیرم اغنیايه همواره

دیدى سعدى دخى جواب اوله رق؛
آجیزسك غنیلره آنجق؛

آتش رشك ايله اولوب سوزان
ایلیورسك بوترهاتی بیان !

§

حاصلی بتمیوب جواب وسؤال
اوزادی کفتکوی مال و منال

بولسه درویش دانگی جنبه راه
آنی یولسز ایدردی اول آگاه

طوغری دیرلر ولیک دربانلر؛
چوققی یوقدن صایلسه لر آنلر؟

§

حضرت سعدیؑ ستوده سیر؛
نیلسونلر دیدی توانکرلر؟

فقرادن اورتبه یانمشلر
جانلرندن دخی اوصانمشلر

ریک صحرای اینجو قیلسه خدا
ینه طویمق محال چشم گدا!

طویمدگمی « گدا بر اولسه اگر
شیر وشکرله بسنیر » دیرلر!

وای اگر اولمیوبده خیمه نشین
حاتم اولسیدی شهر ایچنده مکین!

هربری کندینی بیلوب برتر
کبر ایله جمله بی گورر احقر

بیخبرلر بور ازدن حالا
نه دیمش لر طوائف حکما

کیمکه پر حظ اولوبده ثروتدن
حصه دار اولسه عبادتدن

صورتا گرچه بر توانگر در
لیک معنا فقیر و ابتر در

دیدی؛ سعدی که، بومذمتدر
دیدی؛ درویش، یوق حقیقتدر

دیدی بو؛ صاحب کرمدرلر
دیدی او؛ بنده درم درلر

مهر درلر فروغ ویرمزلر
دار درویش زاره گیرمزلر!

دیدى : بووصفه کیمسه یول بوله مز
بو قدرده مبالغه اوله مز !

او قدر ایلدک که مدح و ثنا
وهم ظن ایلر آنلری گویا

هر بری زهر فاقه یه تریاق
یا کلید خزینة ارزاق !

بر آلاى ممسك و بنخيل و نفور
جمله خود بین و معجب و مغرور

چوقسه ده اغنیاده ثروت و جاه
آز ایله پردرونلری هر گاه

ایدیورلر کمال نخوت ایله
فقرا یه نظر کراهت ایله

یوقدر آنلرده رغبت علما
علما یانلرنده صانکه گدا

لیک هر حالده تهی دستان
اولیورلر فضاخته پویان

دیرمی آیا بولنجه لمی شغال
ناقه صالح وخر دجال ؟

قیایوب کرد فقر گوزلرینی
خیلی مستورک آچدی یوزلرینی

ایلیوب دین ودلرین افساد
ایلدی آبرولرین برباد .

خوف و پرهیزه جوع قویمز تاب
ایدر افلاس اتقایی خراب

§

بونلری شیخ ایلینجه بیان
قلمدی دست مدعی ده عنان

ویردی اسب فضاخته جولان
اوقودی شیخ برده میدان

لیک زنگین ده بوشناعت یوق
بوشناعاته هیچ حاجت یوق

چونکه ایلر صفا مسرت ایله
هر گیمجه برصباح طلعت ایله

گونشه قیاسه عرض چهره خوب
چهره سندن گونش اولور محبوب

قامتن گورسه سرو بیحاصل
خجالتدن قالیردی پادرکل

خون عشاقدن النده خضاب
هر برانگشتی دانه عناب

وار ایکن بویله برفرشته سمات
هیچ ایلمی میل منهیات

گوگانی حوره قایدیرن آدم،
نظر ایلمی غیر یه بیله مم !

سندہ انصاف ایہ ای درویش !
 قیل کلاہ تفکری درپیش .

ایلیں بینوالری جانی،
 جانیانہ مقام زندانی،

گر بہ دن کمتر ایلیں شیری،
 شیر مردانہ بند زنجیری،
 پردہ عصمتی دریدہ قیلان،
 ساعد سارقی بریدہ قیلان

طوغری سویلہ دگلمی جرأت فقر؟
 عاتی جرأتندہ علت فقر؟

آدمک فقر ونفس امارہ
 دامن عصمتن قیلار پارہ

چونکہ قالمزسہ تاب احصانی
 نہ پیار ایشلزده عصیانی؟

ایر مه قالی بی نشانانه،
رتبه ده رتبه بزرگانه؟

الویرر صائمه اولغی همپا
ید سغلی ایله ید علیا!

ایش حضرت خدای کریم
منعمینی نعیم ایله تکریم

قلت رزق ایله اولان مغوم
عفتندن دخی اولور محروم

حرصه جرمی ارتکاب ایلر
صائمه اندیشه عذاب ایلر!

نه قیلر افتضاحدن پرهیز

نه حلالی حرامدن تمیز!

لیک زنگین حرامدن محفوظ
عین الطاف حق ایله ملحوظ

که رضا دادۀ قضا درلر

مرد میدان هر بلا درلر

دگل اول زمرهٔ مرقع پوش

دلِق ارزق ایچنده زرق فروش !

هم گیرلرده خرقهٔ ابرار

هم ستارلر وظائف وادرار

یوقسه چوق کرّه اولدی فقر فقیر

عاقبت کفرله نتیجه پذیر !

حیقاروب دیندن آدمی آخر

فقر ایدر بی معارفی کافر

نصل ایلر برهنه کسب ثواب

ایده منز برفقیره بخش ثیاب !

مبتلای بلا ایکن کندی

قورتارر می بلایه پا بندی ؟

آمیوب لیک قول قائلدن

بونجه خیراته بودلائدن

دیدى درویش افخار گنان :

فقرله فخر ایدردى فخر جهان

§

شیخ سعدى ایدوب بوسوزدن جوش

دیدى : ای مدعى خموش خموش !

رازى آگله سوزگله فخر ائمه

پهده التزام فقر ائمه

اورسول کزین گونینک

عین مردمده مردم عینک

بوحدیننده خیلی حکمت وار

اویله برقوم ایچون اشارت وار

جدال سعدی بامدعی

آئمه شامه منتظرله همان

برمی تکبیره دست بسته اولان ؟

صاحب رزق حق ایله مشغول

بینوا یانده ناامید وملول

زنگینک طاعتی بیلنسه یقین

زرد حقدده اولور قبوله قرین

چونکه یوقدر کدورت خاطر

ایلشدر حوایجن حاضر

ایکی عالمده روسیاهی هم

فقردر بومسلم عالم !

جار منفور برده فقر مکب

اولمهده استعاده بی موجب

چونکه زنگین ده در فراغت بال
جامهٔ پاک و عرض و مال حلال

قوته لقمهٔ لطیف گریک
طاعته کسوهٔ نظیف گریک

یوقسه ممکنمی جوعاه نیرو
(جان بوغازدن گایر) مثلدر بو !

دسترس هیچدر تهی دسته
قادرمشی اولورمی پابسته ؟

قیامز خواب خوشاه چشمانی
اولمین وجه بامدادانی

مور یازدن طاشیر مشقت ایله
قیشی کچمک ایچون فراغت ایله

اوله مز فقرله فراغت بال
تنکدستی ایله فراخیء حال

تا کلو طویمد قجه مسکنیان

هیچ کچمز کلورندن نان

آنارک نعتمیله دلسیران

فقرا و اقارب و جیران

قیلیدی مخصوص آنلره باری

بو قدر صالحانه گرداری

وقف و نذر و زکاة و قربانی

فطر و اعتماق و بذل و احسانی

اوله مزسک سن آنلره ملحق

قیلیدیغک بر نمازدر آنجق

آندهده نه خضوع وار نه خشوع

نافله. نافله سجود و رکوع!

لیک آنلرده دایما موجود

قوت جود و اقتدار سجود

نه تہی دستلرده قدرت وار

نه غنیلردهده سخاوت وار

یوق کریمانک اللرنده درم

یوق درم دار اولانده آہ کرم

§

ویردی سعدی گوروب بوسوزلری سست

اوشکسته دله جواب درست

دیدى؛ آنلردر ای عزیز همان

مقصد زائران وکھف امان

آنلرک نقد کیسه دادی

گوشه گیران فقرک ایرادی

قاتانوب درلو ثقلته هر بار

راحت غیر ایچون چکرلر بار

ایلیوب صبحگاه و شبہنگام

زیر دستانه بسط نزل و طعام

فقره البت غنا مر حجدر
بو حکایتده ده مصرّ حدر

برگون اول عندلیب خوش آواز
کلاستان زیب خطّه شیراز

[شیخ سعدیء] معرفت اندیش
گوردی بر محفل ایچره بر درویش

صورتا بر محب آل عبا
وار عباسنده لیک چرک ریا

حاقه بز مگاهه یول بولمش
وردی ذمّ تو انگران اولمش

سجهوش سوزلری تسلسده
بمهد های وهوی و غلغله

بر زمان بولیوب ختامی کلام
صگره بولدی کلامی بویله ختام

روح سعدی به ایلسون اهدا
روح الله روحه اهدا

—

ای قلم آج دهان اعجازی
دو ک جهانہ جواهر رازی

ایله اطراف صفحہ بی پرزر
سطر پر انتظامی عقد گهر

حمد لله که بیک دفينه ک وار
ایشته سینہم گبی خزینہ ک وار

اولده سن برسپید دست نکات
وارسون اولسون سیاه کاسه دوات

سن بکا دستیار دیرین سک
چونکه معناجه خیلی زنگین سک

حفظ شان تو انگری ایله
فقردن کندیگی بری ایله

جدال سعدی بامدعی

گلستاندن آلوده یکدو ورق

ایلدم مکتب ابدیه سبق

دهنم بسته خامه اشکسته

نظام قیلدم شکسته وبسته

بعض ابیات ایلدم ملحق

لیک بیت مالی بوزمیهرق

گورمز البت خطاسنی دانا

گورگوسزلک ایدرمی یا بینا

غرضم صافیا بومسطوری

کیم گوررسه دعای ماثوری

اعتقاد عاجزانہ مزہ گورہ « جدال سعدی » بی
 اوقدر دلنشین بر صورتہ سلاک نظمہ چکمشدر کہ
 سنأ اقرانی اولانلر دگل، کبرأ کندیسنی شعرادن
 صایماق ایستینلر دخی بونی تنظیرده گوجلاک چکرلر
 بوندن بشقه صافی افندی اذ زیادہ سزاوار
 اعتنا اولان حسن اخلاق جہتیلہ دخی کنجیلر
 میانده شایان استنادر .

هر حالده کندیسنک شوہمتی بزم گبی آثار
 برگزیده مفتونلرینک جالب محمدتی اولہ جق موفقیات
 مغبوطہ دندر .

معلم ناجی

تقریض

هرملته « کاشکی بزدن اولسیدی ! » دیدیره جک
درجه ده صاحب فضائل بر مرد کامل اولان [شیخ
سعدی شیرازی] نك اشهر آثاری بولنان « گلستان »
مشمئل اولدیغی حکمیات جهتیه هر درلو تقدیره
شایاندر . کتاب مذکورک نزد عالمیانده فوق العاده
مرغوب اولسی بومدعایه برهاندر .

ارباب شبابمزدن شعر وانشایه شدت انتسابی
اولاندریننده اولوالالبابک شایان انتخابی بولنان
اسکدارلی « صافی افندی » بوکره گلستانک « جدال
سعدی بامدعی » سرلوحه لی قسمنی غایت شاعرانه
بر صورتده نظم ایتمشدر .

صافی افندی هر کسک معلومی اوله جق درجه ده
شهرت آلمش بر شاعر اولمدیغی حالده شعرای مشهوره .
مزدن چونغه طبعاً واقتمداراً تفوق ایتمش بر کنجدر .

تقریض منظوم

عطوفتو کمال بک افندی حضرتلرینکدر

آفرین طبع صاف صافیہ روح سعدی بی شادمان ایتش
طرح نور سم کلستان ایتش کویا سعی ایله فیافیہ
طولش ازهار ایله بهار بهار

فقر قانع مثالی سادہ کوزل ثروت اسخییا کبی مقبول
قصه سی 'حصه سی' سزای قبول فکری نازک افادسی مجمل
طرزی رنگین کزیده بر کفتار

شبهه یوقدر قرین رغبت اولور حسن ترتیبی لطف انشادی
رفعت قدرینه اولور بادی نظمی وایده دار شهرت اولور
قدرت طبعی ایدر اظهار

نامق کمال

مكتبة
الشيخ
العلامة
ابو الحسن

جدال سعدی با مدعی

(حکیمات سعدیدن بالادہ کی عنوان ایلہ کلستاندہ مندرج
برمحاوردنک نظماً ترجمہ سیدز .)

مترجمی

صافی

..

برنجی طبعی

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک رخصتیلہ

ہر حق طابعکدر

قسطنطنیہ

۱۳۰۳

مطبعہ ابوالضیا

Le genre humain périt comme la fleur des champs,
qui meurt   peine éclore;
Tout s'envole ici bas sur les ailes du temps,
et nul ne s'y repose.

CHINAÇI.

تم

ژاڤر

شاعریك كندی وفاق. اوزریند قطعه‌سی .
 برضیافتدر حیات اولدم مسافر بن آگا
 بر دم آلام لذتن میال موتم حالیا
 جان ویروده رفته رفته واردیغم قبر اوستنه
 كسه جك بر قطره گوز یاشی دو كوب ایتمز فدا

فنه لون

منشی مشهوریك تله‌ماق نام مشور تالیفك
 برنجی بانندن .

ناسزادر شرف و حكمته بر مرد جوان
 كایده بیهوده هوس زینته مانند زنان
 شرف اول قلبه روادركه بو عالم ایچره
 محنته صبر ایله ذوقی ایده پامال همان

GILBERT

SUR SA MORT

Au banquet de la vie infortuné convive

J'apparus un jour et je meurs ;

Je meurs et sur la tombe où lentement j'arrive

Nul ne viendra verser des pleurs !

FÉNÉLON

TÉLÉMAQUE : Livre 1.

Conseils de Minerve.

Un jeune homme qui aime à se parer vainement comme une femme est indigne de la sagesse et de la gloire.

La gloire n'est due qu'à un cœur qui sait souffrir la peine et fouler aux pieds les plaisirs.

- ۱۸ آه او حیوان ظالم ایتدی عتاب
- ۰۰ بودر اشته اولان خطاب و جواب :
- ۱۸ آنی شمندی بولاندررسن هم
- ۱۹ ایلدگدی کچن سنه بی ذم
- ۲۰ طوغمامشکن بونی نصل ایدرم ؟
- ۲۱ والدمدن دهاممه امرم !
- ۲۲ سن دگلسک برادرگذر خود !
- ۲۳ اوده یوقدر دینجه اول بخود
- ۰۰ قورد ایدوب بحث آخر و باطل
- ۲۳ دیدی؛ سزدن بریدر الحاصل
- ۲۵ کلب و چوبانگیز خصوصاً سز
- ۲۴ بکا نامهر بانلق ایلسز
- ۲۶ بعد ازین اخذ انتقام گرك
- ۲۷ قاپدی در آن گوتوردی بیشه یهدک
- ۲۸ یدی گندی بتوردی دعواسن
- ۰۰ آ گله من عزت بزر معناسن

- 18 Tu la troubles! reprit cette bête cruelle,
 19 Et je sais que de moi tu médis l'an passé. —
 20 Comment l'aurais-je fait, si je n'étais pas né!
 21 Reprit l'agneau, je tette encor ma mère.—
 22 Si ce n'est pas toi, c'est donc ton frère.—
 23 Je n'en ai point. — C'est donc quelqu'un des
 [tiens:
 24 Car vous ne m'épargnez guère;
 25 Vous, vos bergers et vos chiens
 26 On me l'a dit : Il faut que je me venge.
 27 Là dessus, au fond des forêts
 28 Le loup l'emporte, et puis le mange,
 29 Sans autre forme de procès

- ۵ گلدی آج قارننه چیقوب برگرک
 . نته کیم
- ۶ اورایه جوع ایدی آنی گتیرن
- ۵ نصل اولماز بهانه جوی فتن !
- ۸ اول غضبناک جانور دیدی کیم :
- ۷ بویله تشجیع ایدن عجب سنی کیم ؟
- ۷ شربی ایلمکده سن تکدیر
- ۹ جبراً تکچون سنی ایدم تعذیر !
-
- ۰ قوزی تعظیم قصد ایدوب اوزمان
- ۱۰ دیدی : شوکتلو پادشاهم امان
- ۱۱ ذات شاهانه ک ایتسون حدت
- ۱۲ لکن اولادر ایلیه دقت
- ۱۱۳ کایدرم دفع تشنگی صوده بن
 ۱۱۴
- ۱۵ یگرمی خطوه آشاغی قربندن
- ۱۶ لاجرم بر جهتله بوناشار
- ۱۷ ایدم شرب صافکنز بر باد

- 5 Un loup survient à jeun, qui cherchait aven-
[ture,
- 6 Et que le faim en ces lieux attirait.
- 7 Qui te rend si hardi de troubler mon breu-
[vage ?
- 8 Dit cet animal plein de rage :
- 9 Tu sera châtié de ta témérité.—
- 10 Sire, répond l'agneau, que votre majesté
- 11 Ne se mette pas en colère;
- 12 Mais plutôt qu'elle considère
- 13 Que je me vas désaltérant
- 14 Dans le courant
- 15 Plus de vingt pas au-dessous d'elle;
- 16 Et que, par conséquent, en aucune façon,
- 17 Je ne puis troubler sa boisson. —

صانرم گیرلی فیسلدارسن اودم
گوشمه بعض کلام محرم

ایاسم سیر شو ییلدزلری گر
کیم ایدر پرده لیلی پرفر
وجهگی صانکه بکا عرض ایار
چشمه خوش گورونن هر اختر

بنی انفاسی نسیمک نه زمان
بوی ازهار ایله ایتسه سکران
اڭ گوزل رایحه سی ایچره همان
هپ سنک انفحه کی قوقلار دل و جان

لامارتین

شاعر مشهورینک منتخبات شعریه سندن .

بر آوازه گلور یردن بزه دیر بویله ایت اصغا!
نچوندر حرب و آسخر ارض ایکن قبر و شرف رؤیا

Je crois t'entendre murmurer
Des mots sacrés à mon oreille.

Si j'admire ces feux épars
Qui des nuits parsèment le voile,
Je crois te voir dans chaque étoile
Qui plaît le plus à mes regards.

Et si le souffle du Zéphyre
M'enivre du parfum des fleurs,
Dans ses plus suaves odeurs
C'est ton souffle que je respire.

LAMARTINE.

RECUEILLEMENTS POÉTIQUES, II.

Écoutez! de la terre une voix qui s'élève,
Nous dit : Pourquoi combattre et pourquoi
[conquérir ?

راسین

شاعر مشهورینک مناجاتی مصراعلرندن .

خورشیددر ای نجم ازل ظل کثیفک

(مصراع آتی بوندن اونکی مصرعه مستزاد ایلدم .)

معلوم اولور آندن نه ایمش نور لطیفک

لامارتین

شاعر مشهورینک مدیتاسیون نام بنظومدسندن

ایشیدوب گوردوجگمسن جانا

دشده ابرده هر صبح و مسا

گونسترر صورتکک عکسنی ما

بکما صوتک گتیرر باد صبا

اولسه خوابیده چچانکیم عالم

روزگار اسدیگنی گوش ایتسم

RACINE

A LAUDES

Astre, dont le soleil n'est que l'ombre grossière.

LAMARTINE

MÉDITATIONS. — SOUVENIRS.

C'est toi que j'entends, que je vois
Dans le désert, dans le nuage;
L'onde réfléchit ton image;
Le Zéphyr m'apporte ta voix.

Tandis que la terre sommeille,
Si j'entends le vent soupirer,

راسین

شاعر مشهورینک اتالی نام تراژدیا منظومہ سنک
برنجی فصلندن .

اولکہ دریانک اورر شدت امواجنہ گم
منعنه قادر اولور قصد اشرا آنک ہم

راسین

شاعر مشهورینک اتالی نام تراژدیا منظومہ سنک
ایکنجی فصلندن .

سیلاب گبی کچمہ دہدر دولت اشرار

راسین

شاعر مشهورینک آندورماق نام تراژدیا منظومہ سنک
دردنجی فصلندن .

سنی سودم وفاسزکن نیدردم صادق اولسیدک؟

RACINE

ATHALIE : Acte 1, Scène 1.

Celui qui met un frein à la fureur des flots.
Sait aussi des méchants arrêter les complots.

RACINE

ATHALIE : Acte 2, Scène 7.

Le bonheur des méchants comme un torrent
[s'écoule.

RACINE

ANDROMAQUE : Acte 4, Scène 5.

Je t'aimais inconstant; qu'aurai-je fait fidèle ?

راسین

شاعر مشهورینک اتالی نام تراژدیا منظومه سنک
اوچنجی فصلاندن .

ایا بیت المقدس باعث درد دلمسن سن
او حسنک قنغی ال سلب ایلدی برگونده هپ بردن؟
کیم ایار گوزلرم تحویل ایکی عین سرشکه تا
غمگله آغلا یوب یاشم ایدم همجوشش اردن

راسین

شاعر مشهورینک اتالی نام تراژدیا منظومه سنک
ایکنجی فصلاندن .

ویرر اقواتنی افراخ طیورک معبود
لطفیدر عالمیان اوزره سراسر ممدود

RACINE

ATHALIE : Acte 3, Scène 7.

Jérusalem, objet de ma douleur,
Quelle main en un jour t'a ravi tous tes charmes?
Qui changera mes yeux en deux sources de larmes
Pour pleurer ton malheur?

RACINE

ATHALIE : Acte 2, Scène 7,

Aux petits des oiseaux il donne leur pâture
Et sa bonté s'étend sur toute la nature.

لبریزدر اشکوهی ایله جمله اکوان
آهنک ایدلم ایلیه لم لطفنی اعلان

خورشیدی ایدر عالمک احیاسنه مأمور

یک بخششیدر دست ز بوییتنک نور
آما که آنک شرعی اولوب طاهر ومبرور

بر جسته سیدر بیل بونی ای مردم مغرور
اول موهبه نك کیم بشره ایلدی مقدر

لبریزدر اشکوهی ایله جمله اکوان
آهنک ایدلم ایلیه لم لطفنی اعلان

راسین

شاعر مشهورینک اتالی نام نرائردیا منظومده سنک اوچنجبی
فصلندن

قالدر ای بیت مقدس سرپر عنوانک
پادشاهانی ایدر باق متحیرشانک !
پادشاهان ملل ساجد اولوب پیشکده

بوس ایدر خاکنی اقدام شرف پنهانک

Tout le Choeur.

Tout l'univers est plein de sa magnificence,
Chantons, publions ses bienfaits.

Une voix seule.

Il commande au soleil d'animer la nature,
Est la lumière est un don de ses mains:

Mais sa loi sainte, sa loi pure
Est le plus riche don qu'il ait fait aux humains.

Tout le Choeur.

Tout l'univers est plein de sa magnificence,
Chantons, publions ses bienfaits.

RACINE

ATHALIE: Acte 3, Scène 7.

Lève, Jérusalem, lève ta tête altière;
Regarde tous ces rois de ta gloire étonnés:
Les rois des nations, devant toi prosternés.
De tes pieds baisent la poussière.

راسین

شاعر مشهورینک اتالی نام تراژدیا منظومدسنک
برنجی فصلندن .

(برنجی قطعدنک مصراعلرنده تقدیم و تأخیر واردر .)

- ۲ ایلرلر عبادات ودعا تگری یه هرآن
۳ کیم دولتیدر سبق کن خلقت ازمان
۱۰ بیهوده ایدر حامدین اسکات ظلومان
۷ اولماز ایدا نامی آنک قابل فقدان
۸ گون ایتمه در قدرت و شانن گونه تیان
۱ لبریزدر لشکوهی ایله جمله ء اکوان
۴ آهنک ایدلم، ایلیلم لطفنی اعلان

رنگین نقوشن ایدر ازهاره عنایت
هم طالع وناضج قیلار ائماری نهایت
مقیاس ایله اولمقده بتون آنلره قسمت
ایام ولیالیده اولان حرّ و طراوت
صحرا دخی آلدجه آنی ایلر افاضت

RACINE

ATHALIE : Acte 1. Scène 4.

Le Choeur.

- 1 Tout l'univers est plein de sa magnificence;
 2 Qu'on l'adore ce Dieu; qu'on l'invoque à jamais:
 3 Son empire a des temps précédé la naissance;
 4 Chantons, publions ses bienfaits.

Une voix seule.

- 5 En vain l'injuste violence
 6 Au peuple qui le loue imposerait silence;
 7 Son nom ne périra jamais.
 8 Le jour annonce au jour sa gloire et sa puis-
 [sance:

Tout le Choeur.

Tout l'univers est plein de sa magnificence,
 Chantons, publions ses bienfaits.

Une voix seule.

Il donne aux fleurs leur aimable peintures;
 Il fait naître et mûrir les fruits;
 Il leur dispense avec mesure
 Et la chaleur des jours et la fraîcheur des nuits:
 Le champ qui les reçut les rend avec usure.

راسین

شاعر مشهورینک اسطر نام تراژدیا منظومه سنک
اوچنجی فصلندن .

خدای مطلق ارض و سموات عزّ سبحانه
دگدر اویله کیم سهوانی تصویر ایلر اعیانه

آدیدر لم یزل، صنعیدر عالم، استماع ایلر
فغانک اول حقیرک کیم آنی رنجیده ایلر

بتون فانیلری شرع مساویله ایدر احقاق
دخی بالای عرشندن ملوکی ایلر استنطاق

سقوط هولناک دولت اقوالری فرضا
دیلرسه دست قهارنده بازیچه ایدر محضا

RACINE

ESTHER : Acte 3, Scène 4.

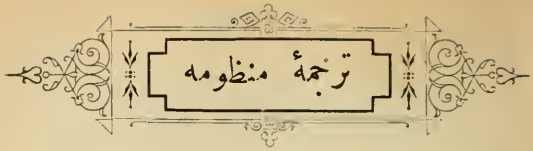
Ce Dieu, maître absolu de la terre et des cieux,
N'est point tel que l'erreur le figure à nos yeux.

L'Eternel est son nom; le monde est son ouvrage:
Il entend les soupirs de l'humble qu'on outrage.

Juge tous les mortels avec d'égales lois,
Et du haut de son trône interroge les rois:

Des plus fermes États la chute épouvantable,
Quand il veut, n'est qu'un jeu de sa main redou-
[table.

فرانسز لسانندن ترجمه نطما ایلدیگم
بعض اشعاردر .

شناسی

اوزرلری اشارتلی اولان کلمه لر ترجمه یه علاوه
اولنمشدر .

EXTRAITS

DE

POÉSIES ET DE PROSES

TRADUITS EN VERS DU FRANÇAIS EN TURCS.

CHINAÇI

*Les mots turcs surligné ont été ajouté dans la
traduction.*

دولت خاصی بقا اوزره اولنمش بنیاد
 اویله دولت که آنک حکمنه اولمش منقاد

صحیفه ۶

فرانسزجه ترجمه مالی

O grand Dieu, roi des rois, maître de la nature,
 De toi-même régnant de toute éternité,
 Ton empire est fondé sur l'immortalité,
 Empire que régit ta libre dictature.

(ترجمه ده غایبدن حاضره خطاب اولندی)

پارسده نظم اولندی

نه غم اوچوب وطندن بعید دوشدمسه
 یایار غزیب قوشک آشیانی الله

صحیفه ۵۳

فرانسزجه ترجمه مالی

Que m'importe que le malheur,
 Me sépare de ma patrie,

هجو

گامدی عالمه ذاتک گبی اهل تلیس
 گبریاہ صغور ملعنتکدن ابلیس
 آدمہ اتمز ایسک وعظ فساد صوری
 جنلرد فتنہ غیبیہ ایدرسن تدریس

هجو

الکده کی قلمکدن دیمکه قان داملر
 او بر نمایش ایچوندر مثال سیف خطیب
 فلک گتیرمدی آفاقه سندن او کجه بنی
 که صبح صادق ایدر صبح کاذبی تعقیب

پادشاهانک اودر پادشه لم یزلی
 سلطنت سورمه ده در کندیلکندن ازلی

﴿﴾ هزلیات و هجویات ﴿﴾

نکلك آوازهنی تقلید و حکایه

ویرر انسانه ثقات صحبتیه مردم احق
کایدراستماعی شق باق لقاچه یله لقاق لقاق

هزل

افندی کهنه یهودی عقائدین صاتم
نصل بوتازه معارفه « اسکیلر آلهیم ! »

هزل

کاف فارسی بی جیم عربی کبی تلفظ ایتمکه آنشمش اولان
برزاند او قوتدیرماق ایخون مخصوصاً نظم اولمشدر

گوج گلورگوز گوره جوری چکه گورمک دل و جان
گیجه گوندز گچیور گولگه گبی چونکه جهان

لیک کاشانه و داراته بدل
 گو بره لکدر سکا گاهجه محل
 هم بولنخازسه گوزلار یکناغی
 بوس ایدرسن نیجه مردار ایاعی
 برگون اول رقص وطنینک اثری
 جمله به باعث اولور درد سری
 لاجرم برده بری حدت ایدر
 امیدیک قانه سنی دیت ایدر
 بزکه یعسوبه اولوب فرمانبر
 فرقه مز یکدل اولور سرتاسر
 نور وازهار اوزرین جای ایدرز
 وسممز مرتبه ایشلر گیدرز
 برقوانده یاپارز شمع و عسل
 ذوقمزددر بو ایکی حسن عمل
 مومنز خالقه بتون شوق ویرر
 بالمز ذائقه به ذوق ویرر

آری ایله سیوری سیکک حکایه سی

گوردی بربال آریسن سیوری سیکک
 دیدی بویله آگا فخر ایلیه رک
 وارمی برنجیلین نفس نفیس
 کاوله آزاده وبی خوف رئیس
 نیچه بر قصر و سرایه گیرم
 رخ دلبرلری تقیل ایدرم
 اولورم مست دم خرد وکلان
 گاه رقصان و گهی نغمه گنان
 نه بلا کیم چالیشورسن هر دم
 نفعی گورمه ده آنجق آدم
 نخل و یردی آگا بر شوپله جواب :
 کای ایدن کار بدی فضل حساب !
 واقعا جنسکه یوقدر باشبوغ
 کچنور هر بر یگز صاحب طوغ

قره قوش یا وروسی

- « باری صور آق بابادن بر اوگود آل کیم بورادن »
 « قورتیلورسم آلهیم دادمی ظالم بورادن »
 « قارغه اوصلوسوز آلوب گلدی دیدی « گوجاگی گور »
 « قولیدر فورتنه بر پادشک کیم گوزی کور »
 « اویله شهدر کیم آکما جان طاشیانلر محتاج »
 « کینی پر نعم ایلر کینی اولدرر آج »

قره قوش یا وروسی

- « چونکه اوگرنشک آرتق آدی نیش سویله »
 « آهمی آماز ایسم نیلیهیم بن بویله ؟ »

قارغه

- « آکما طالع دینلور هر کسه اولماز خیری »
 « آندن اوج آلمغه یوق چاره رضادن غیری »

قره قوش یاوروسی ایله قارغه حکایه سی

(بالانترام لسان عوام اوزره قبه آلمشدر.)

آج ایدی بر قره قوش یاوروسی بر گون یو واده
 آناسی یوقسول آنکچون یم آراردی او واده
 بر بوره چیقدی یو وادیر کن آغا جدن دوشدی
 باشنه یاوروجغک کویلو چوجوقلر او شدی
 طوتیلوب اولدی او یونجق بر اکینجی پیچنه
 بر قفسله قودیلر باغده دیکینلک ایچنه
 قوندی بر قارغه گلوب وشنه فدانی اوزره
 غاغه چالدی یمشه عادت وسانی اوزره
 دیدی اول یاورو « صفا گلدک امان بلبل اغا »
 « جانم استریدیگن گدن صدقه ایله بکما »

قارغه

« وار اورج طوت آج ایچون کندیمی آلچق طوته مم »
 « چیق فدان اوزره چکردک ویردیم کیم یوته مم »

اشک

« واقعا گورمه ددیم دلبر و نازک بر باش »

تلکی

« چاغرک تیز آنی گلسون سزه اولسون اویناش »
 « بورایه گل » دیه فریاد ایدرک طاشدی حمار
 قویودن عکس صداسن ایشیدوب شاشدی حمار

تلکی

« گوردیکزمی سزی شمدی ایدیورلر دعوت »
 « بو ضیافتده عجب یوقمی بکا بر خدمت »
 « بونده قالسون یوککیز تک اینکیز سزاشاغی »
 « آرقه کزدن گلورم اولمغه طاوله اوشاغی »
 اشک آتدی یوکنی یرلرد، کندین قویویه
 تلکی میراث یدی، تا آگا رحمت اوقوییه

تلیکی

« جانمه ایشلدی گتدی بو فرحناک هوا
 « سز سکوت ایتسه کز امانه وار بشقه صفا »
 « چونکه بلبل ایشیدوب نغمه کزی سرقت ایدر »
 « چاغرر بلکه گلور دکلینه حزن و کدر »
 تلیکی بویله نیجه دیلار دوکهرک ذوق ایتدی
 اشکی بر قویونک باشنه دق سوق ایتدی

تلیکی

« بوراده برگوزل آخور ایله یملک واردر »
 « نیاهیم یوکه گیرلمز قپوسی پک طاردر »
 « او یوب، یاتمه گبی ذوق و صفا چوق آنده »
 « صوایچوب، یم یمه دن غیر ی جفا یوق آنده »
 « آنده ساکن دیشیلرده اولطافت بشقه »
 « هله بر کرده باقک دوشمه یک امانه عشقه »
 یاقلاشجه اشک آینه آبه باقدی
 یوزی عکسن سزه رک اغزی صوی پک آقدی

دیرکن آج قارننه برتلیکی گورنجه گلدی
 بویله برتازه اوزم حسرتی باغیرین دلدی
 اوتنه کی چفته بی آندی بویناشدقجه بر از
 صکره لکن آرهدن قالدی بتون ناز و نیاز

تلیکی

« گلسم اولمازمی حضوره آنیم آرسلانم »
 « تا یقیندن باقیم حسنکزه حیرانم »
 « دائم اولسون بگمک سایه لطف و کرمی »
 « گل بتر باصدینی یرلرده مبارک قدمی »
 « بگزر اول خوش قوقولو قویروغی اعلی مسکه »
 « قوقولرم بورنمه اورمازسه افندم فسکه »
 « ایلر عرفانی ایما اوسخنگور گوزلر »
 « یاقیشور آغزیننه موزون ومقفا سوزلر »
 اشک افراط نشاطندن آگردی دیری ایکن
 صانکه قارپوز قبوغی گوردی یاخود تازه دیکن

— ﴿﴾ حکایات ﴿﴾ —

تناسخ

یاقمه بر فیاسوف نا مشهور
 کندینی زعم ایدردی فیثاغور
 اعتقادی تناسخ ارواح
 اعتمادی افسخ اشباح
 دیدی کیم قویروغی دیکن حیوان
 بولور البته صورت انسان
 دگلیوب بر سخنور اول اوکوزی
 آغزینه طیقدی اوت گبی بوسوزی
 نصل ایتم بومذهبه ایمان
 سن اولورکن نمونه وبرهان

اشك ايله تالکي حکایه سی

چیقدی بر باغک ایچندن یوله بر یاشلی حمار
 نقل ایچون بلدهیه یوکلنمشیدی روی نگار

فوتنہ دیدی عربلر گهر آسا تاریخ
اوله عقباده سفید، روی سیاه تنسوخ

۱۲۶۲

روی تنسوخ آق اوله عقباده

۱۲۶۲

نام تاریخ

ایتمز قرار کسه بودنیای دوند
 انجمکار سمت بقایه اولور روان
 گوچدی بودم کریمه صادق آغا دخی
 الله دار عدنی آگا ایلسون مکان
 کلکم نوشته ایلدی تاریخ فوتنی
 حی قدیمه ویردی شریفه نفیسه جان

۱۲۶۱

مجوهر تاریخ

آزادلی برزنجیه نك وفاتیچون

جامه صحتی فرسوده لنوب تنسوخك
 وسخ دردایله اولمشدی جهانده موسوخ
 اولدی قید الم دار فسادن آزاد
 اجل ایتدکده عتقنامه عمرین منسوخ

تام تاریخ

مأل « کل شیء هالك الا » دن آگاه اول
 ایدر عزم عدم آخر بولانلر صورت تکوین
 دخی قاین آناسی خواجه اسماعیل افندیکنک
 بقایه رحلت ایتدی رحمت اولسون جاننه آمین
 وفاتنده دعا گونه [شناسی] یازدی تاریخن
 خدیجه قادینک جای ومکانی اولسون علیین

۱۲۷۱

تام تاریخ

فاطمه زهرا نامنده برقادینک وفاتیجون

تسای قاصرات الطرفدن برذات ذات الحسن
 حریم دار دنیادان معاده ایتدی رحلت وای
 [شناسی] حال موتنده دعا برله دیدم تاریخ
 الهی فاطمه زهرا یه اولسون خلدده همپای

۱۲۷۴

وضع ایدرکن حمدانی فوت اولدی اول مرحومه آه
کنج ایدی اما حیاتنده گیدردی حق یوله
رحم ایدوب یازدی [شناسی] بادعا تاریخ تام
سامیدل خانم الهی حور ایله همدم اوله

۱۲۷۳

تام تاریخ

دار بقا زادینی	ایله تدارك همان
« مزرعة الاخرة »	اولدی بوباغ جهان
زنده اولان دنیهده	اوله دن اول اولوب
ازدل وجان سعی ایدر	طاعت حقه هر آن
کسه یه باقی دگل	حاصلی دنیای دون
بردم اولور ایلرز	خالقه تسلیم جان
اشته عزیزمه دخی	عزم معاد ایلدی
شافعی اولسون آنک	شارع آخر زمان
هاتف غیبی دیدی	فوتنه تاریخ تام
قدری بگک مادری	ابتدی جنانی مکان

۱۲۶۱

تام تاریخ

بوجمله گاه فسا ایچره ایتیموب آرام
 عروس نوایدی کتدی علیّه خانم وای
 جواناغنده دوچار اولدی داء مهلهکیه
 علاج بولدی بونجه طیب لقمان رای
 عجمی ایتسه دل و الدیننه تأثیر
 غموم باس فراقی عذاب قبر آسای
 بهشت ایچنده اوله حله پوش او مرحومه
 جمیع حورده اولسون الهی هم همپای
 دیدی فرشته قدسی و فائنه تاریخ
 علیّه جنت اعلائی ایتدی منزل و جای

۱۲۶۲

تام تاریخ

آغلایوب یانسون امین بک کیم شهیده زوجه سی
 معرفتله مفخر نسوان ایدی دیرسم نوله

علت صدر، آهدن غیری نفس آدرتمدی
 درده باقکیم دردینه ایتمزدی آمید شفا
 کنندینی هم والدین عالم ارواحده
 ایلیه مستغرق رحمت جناب کبریا
 آجیوب یازدم [شناسی] فوتنک تاریخی
 مصطفی راسم افندی ایتمدی دنیایی فدا

۱۲۷۰

مصطفی راسم افندی ایده جناتی مکان

۱۲۷۰

مصطفی راسم جهانندن عازم اولدی جنته

۱۲۷۰

تام تاریخ

ایتمدی بر معصوم نوساله وفات
 عمر الله تعالی والدیه
 ار تخالده دیدم تاریخی
 گوچدی صالح رحمة الرحمن علیه

۱۲۶۳

کمال خیر ایله معروف عالم اولمشیدی
 صلاح حالنه حالا اولور مائثری دال
 او حق پرستدن الحق صدور ایدردی همان
 احاسن حسنات و اعالیٰ اعمال
 ایدوب شفاعت آگا حضرت حبیب الله
 دخی میسر اوله رؤیت جمال و جلال
 دیدم [شناسی] دعا گونه جوهرین تاریخ
 جنانه حق علی اغایی ایلیه ایصال

۱۲۶۳

نام تاریخ

خواجگاندن بر افندی غمکسارمدر بنم
 کیم آنک نامی علیدر مخلصی اولمش رضا
 حشره دک قان اغلامازمی سوکیلی قرداشی آه
 اون طقوز یاشنده اولدی عازم دار بقا
 اوروپا ملکنده رحمتلی چکوب غربت غمن
 شوق ایله ایلردی فن عسکری به اعتنا

نام تاریخ

سمیّ ففتح یدت الحرام حاجی امین
 مطاف جنته جان آندی حی دیوب ناگاہ
 اولوردی ایتسه احیای قلب نامعمور
 گروه مرده دلاندن دگلدی طاب ثراه
 گناهی وارسه نبیّ امین حرمتنه
 قرین مغفرت ایتسون غفور بی اشباه
 شویت تام ایله تاریخ فوتی دیدیلر
 [شناسی] ایلیه رک اصد قاسی و او یلاه :
 معاده ایلدی الحاج امین افندی عدول
 بنطق اشهد ان لا اله الا الله

۱۲۶۱

نجوهر تاریخ

دریغ و و آهکه موسی خلوصی پاشانک
 اب شفیقی فنادن بقایه گستدی بوسال

رضوان روضه سویلدی تاریخ فوتی
اولدی خلیل افندی به دارالسلام جای

۱۲۶۳

تام تاریخ

ستوده منقبه رامی افدینک پدری
وفات ایدنجه حزین اولدی جمله اخدان
کمال وعلم ایله معلوم عالم اولمشیدی
اولور مناقبی زیب زبان اهل بیان
ادیب وصاحب انفاق وخیر ایدیکه یتر
صلاح حالنه حالا مآثری برهان
ایدوب شفاعته مظهر آنی رسول امین
عذاب نار سقردن امین ایده رحمان
[شناسی] سویلدی تاریخنی دعا ایدرک
امین افندی الهی قیله بهشتی مکان

۱۲۶۵

فوتی تاریخن [شناسی] فکر ایدرکن سویلدی
هاتف قدسی ایکی مصراع خیریت نمون
کنجلكده حقه عاشربك افندی جان ووروب

۱۲۶۱

ایتدی مأوایی مقرر « انا الیه راجعون »

۱۲۶۱

تام تاریخ

همنام جدد خواجه عالم که حق علیم
اولمشدی هر علومه کالیله آشنای
بحریه مکتبنده اولوب درس ناظری
اولمشدی فلک معرفته ذاتی ناخدای
غرس یمیندر نجه ارباب هندسه
برنخل بند حکمت ایدی همچو بیدبای
پرکار جسمی مرکز صحتدن آریلوب
میل ایتدی اشته دائرة دارعدنه و آی

اشته عطف بك دخی جان وجهاندن واز کچوب
 قول « الاالله » ایله ایتدی معاده رحلت آد
 بویله بر نورسته نجلک فرقتیله دائمآ
 و الدینی تابمخشر ایلزمی آه و آه
 رحمتی انوارینه اول نامرادی غرق ایدوب
 مکرم ایتسون « ادخل الجنة » خطابیله اله
 حزن بجدله [شناسی] سـ ویلدی تارینخی
 گوچدی عطف بك بقایه طفل ایکن طاب ثراه

۱۲۶۱

تام تاریخ

ارجعی امری ایرنجیه مصطفی عاشر بك آد
 ویردی حیّ لایموته روح بی صبر و سـ کون
 فوت فرصت ایلزدی رحمة الله علیه
 طاعت جان آفرینه هر دم ایلردی رکون
 قـ برینی آنک زیارت ایلدکجه روحنه
 سـوره سـبع المثانی اوقو ای صافی درون

نام تاریخ

گورلدی گندی رئیس مجلس طوپنخانہ آہ
 غیرى طوپچی عسکرینک طوپی آغلر سہ نولہ
 وارایدی اول ذات حلمی مخلصک حلمی کہ جیش
 بویله بردانہ فریقی بعد زین زردہ بولہ
 حسرتی قونداق براقدی اهل سیفک جاننہ
 نار باروت غمی اولدی مؤثر چوق قولہ
 حق سؤالن ایلیہ آسان بحق مصطفی
 خیمہ قبری همان انوار رحمتہ طولہ
 دیدی فوتندہ [شناسی] بادعا تاریخ نام
 مصطفی پاشا جلیس مجلس جنّت اولہ

۱۲۶۴

نام تاریخ

جمله موجودات فانی حی و باقیدر الہ
 « کل شیء هالک » نصی آکا اولدی گواہ

تام تاریخ

گوچدی احمد فتحی پاشا صہر ایکن

۱۲۷۴

فتحی پاشا ایلسون عدنی مقام

۱۲۷۴

تام تاریخ

جو از رحمتہ توفیق پاشا ایلدی رحلت
حقیقتدہ بیلوردی نیدوگن فیض صفاء الحمد
اولوردی فضل حی لایموتہ نائلیتاہ
بلا کبر وریا گویندہ لکبریاہ الحمد
[شناسی] سویلدی میر لوار تام تاریخن
اولہ توفیق پاشا صاحب صاحب لواء الحمد

۱۲۶۵

فوتنه تام بوتاریخی [شناسی] یازدم
صدر مأواده رشید الوزرا بولدی مکان

۱۲۷۴

تام تاریخ

بر ایدی مصطفی رشید پاشا ۱۲۷۴

عدل و بسطله وقتمزده همان ۱۲۷۴

بوق اولوب وای صدر افخم ایکن ۱۲۷۴

صدر دیوان خلدی قیلدی مکان ۱۲۷۴

رشید پاشا مقیم اولسون الهی جاد مأواده

۱۲۷۴

آصف عادل رشید پاشا معاده گوچدی وای

۱۲۷۴

نام تاریخ

فن حربہ دائر [منتخبات حربیہ] عنوانده اولان یکی
بر تالیف ایچون

رهنمادر بوکتاب فن حرب ۱۲۷۱

تحفه اولدی عسکر شاهانهیه ۱۲۷۱

وفات تاریخی

نام تاریخ

عالمی قیلدی فدا والدم استماخانم

۱۲۶۹

نام تاریخ

صدر اعظم ایدی فوت اولدی رشید پاشا و آه
آلتیدر آلمشیدی جاه صدارت ایله شان
مصطفی اسمی ایدی عین کرم جسمی ایدی
عقلا قسمی ایدی عقلنه دلبسته همان

تام تاریخ ملّع

طرابلس غریبه منشیہ نام محلده انشا اولنان

طوپچی قشله سیچون

جنودك شاننی اعلا	ایدر عبدالمجید خانکیم
هو المنصور فی الدنيا	هو الغازی بعون الله
اسیرایتدی بزى اما	کمال لطف وعدلیله
اطاعت سیفه الاعداء	بطوع لامع الاکراه
فروغ تیغی مهر آسا	ایر شمش شرقدن غربه
لنا اذکاره انا	فانا زهرة الافواه
بو طوپچی قشله سن انشا	ایدن اول پادشهدر کیم
بریء بالعطا الاوفی	عن الانداد والاشباه
[شناسی] ایلدم انبا	جیوشه بویله تاریخن
بنی السلطان مشتاء	نفیسا جاهدوا لله

[شناسی] مشرب نکته شناسانه موافق در

شودرت تاریخی کیم بریت ایچنده ایلم انشاد

سرای دلپسند و پرتو افزاسن ایدوب آباد

۱۲۶۵

۱۲۶۵

بوحوضی عادلہ سلطان مجدد ایلدی بنیاد

۱۲۶۵

۱۲۶۵

اولک عشرات و آحادی و ناینک ماتی .

اولک ماتی و ناینک عشرات و آحادی .

نام تاریخ

ذکر اولنان سلطان سراینک تعبیر میچون

پادشہ عادلک خواهری عصمتگهن

ایلیوب آباد اگا اولدی نضارت رسای

ایتدی شناسی بیان مصرع تاریخی

عادلہ سلطان ایله بولدی شرف نوسرای

۱۲۶۵

نام تاریخ

استانبولده کائن بر کوچک چشمه ایچون

طوپخانه وزنه داری	بو مجرای یاپدی کیم
مشربجه در بناسی	جسیم اولسون ولو
تاریخی [شناسی]	دیدم چار وجهه
ایتدی نوشته عینی	ایله کک تیزرو
ماء الحیاتی حمدی	افندی آقندی ما

۱۲۶۵

۱۲۶۵

ایچسک بو ماء صافی	گلولر چشمه فرنو
-------------------	-----------------

۱۲۶۵

۱۲۶۵

اولک آحادی و ثانیك عشرات و ماتی.

اولک عشرات و ماتی و ثانیك آحادی.

نام تاریخ

جامع تعبیر یچون

مقتدای اهل سنت پادشاه عبدالحمید
 کیم مبارک ذاتی در اخلاق عظمی جامعی

دیر زبان لوله سی لب تشنگانه گویا
فی سبیل الله اولور بو چشمه دن زمزم روان

۱۲۶۲

گلدۀ ایچ ما ایله خان عبدالمجید و اردعا

۱۲۶۲

تام تاریخ

طریزونده کأن بر چشمه ایچون

ایتدی عمر افندی بر چشمه نوانشا

۱۲۶۵

درد و جهلمه [شناسی] تاریخ قیادم املا

تجارک آب رونی یاپدی برعین دلجوی

۱۲۶۵

۱۲۶۵

اولدی بو چشمه الحق ماء حیاته مجری

۱۲۶۵

۱۲۶۵

اولک عشرات و آحادی و ثانینک ماتی .

ثانینک عشرات و آحادی و اولک ماتی .

نام تاریخ

قروت واپورک ختامچون

مجدداً ینہ بنیاد اولندی برواپور
 تمام اولوب قره‌دن باسلامت ایندی یمه
 [شناسی] بحره نزولنده سویلدم تاریخ
 اوچوب هماگی پیک تجارت ایندی یمه

۱۲۶۲

نام تاریخ

داو پخانده کائن چشمه‌نک تعمیرچون در که محلند یازلمشدی

آب روی سلطنت عبدالمجید خانکیم آنک
 عدلی جاری لطفی ساریدر جهانہ دائماً
 اولدی عالم سو بسوا احسانہ سیراب کیم
 دستی مجرای عطادر کلکی میراب سخا
 بولدی نہر همتدن صوینی بو چشمه سار
 روح بانسی نوله کسب ایلسه فیض صفا
 ایکی تاریخن [شناسی] صوگی از برلیوب

۱۲۶۱ جسر دجو یاپدی بحره پادشاه یم شیم

مصرعی تاریخن اشرا بایتدی بروفق امید

۱۲۶۱ آقدی کلکمدن [شناسی] سیمما دو مصرعم

هشت تاریخ ایچره شایان اولسه چون بیت القصد

۱۲۶۱ جسر عالی یاپدی شه عبدالمجید جم حشم

۱۲۶۱ یاپدی خان عبدالمجید یم همم جسر جدید

(بوتاریخده همزه لر حسابه داخل دکلدر .)

مجوهر تاریخ

بریق همایونک ختامیچون

اولجیق شرطه توفیق وزان ساحلدن

اینندی دریاه صوین بولدی سراغ بحری

سویدم بحر رملدن آگا گوهر تاریخ

فلیکه فلك اولدی سراغ بحری

۱۲۶۲

تواریخ (۱۲۶۱)

تام تاریخ

یکی کوپری ایچون در که قره کوی قیوسنک بالاسنه حک
اوننشیدی .

۱۲۶۱ داور دریا عطا سلطان اسکندر سیر
پادشاه روزگار و سایه رب مجید

۱۲۶۱ ایلا اجرا عالمه ماء زلال عاطفت
رشحه احسانه بحر محیط اولمز ندیر

۱۲۶۱ عهد پرعدلنده جاری سوبسواب سرور
ذوق و بهجتله کچر ایامی عین روزعید

۱۲۶۱ فیض عدلی جمله ماکی احاطه ایلدی
آب وتاب شوکتی اولدی مزید اندر مزید

۱۲۶۱ طرز والا کپری انشا قیلدی روی لجه یه
یعنی احداث ایلدی ترسانه یه باب الحدید

۱۲۶۱ اول شه دریا دل وقلزم نوالک عمرینی
نوح مانند ایلیه افزون مولای وحید

یازمغه حاجت گورهم چوق کلام
ذاتکزی پک سورم والسلام

— ﴿﴾ مصارع ﴿﴾ —

آیاغنده طونی یوق فساکن استر باشنه

گل دیکنسنز اوله ماز یاز دخی انکاسنز

بزم شیخک کراماتی اولور منقول کندندن

ملتم نوع بشر در وطنم روی زمین

پارسیه نظم اولندی

مائی نظماً فرانسهزجه بد ترجمه اولنمشدر

نه غم اوچوب وطمندن بعید دوشدمسه
یاپار غریب قوشك آشیانی الله

امید ایدرم وصلگی غربتده دمام
طاغ طاغه قاوشماز قاوشور آدمه آدم

معطر در خیالم چونکه آنده صاقلیدر یادك
اوگل یاغی گبی کیم شیشه بلوره قونمشدر

دوز آهم طوتشور پرتو رخسارگدن
نته کیم شعله لنور شمع فروزان ایله غاز

ای نونهال عشوه بهاریه سمتنه
برسنبل هواده خرامان اولورمیسین

بنده وار حسن بیان برده دل افغانساز
واقعا لازم اولور شاعره برسوز برساز

نه بلالر گتیرر باشمه فکر ناموس
قیریلور گاهیجه شمعك علوندن فانوس

بی کچوک دوشورن پایه مک کچوکلکیدر
بیوک بلایه صوقان گوکلک بیوکلکیدر

صافی ترچکه

گوگه می ایردی باشم یر یوزینه گلد مسه
وارمی باق بنجلین ییلدزی دوشگون کسه

قور تلمدم عالمده برآن درد والمدن
صحرای وجوده گلهلی کتم عدمدن

لن و لشر مرتب

عشق ایله اولدم بحکم باد و خاک و آب و نار
زار زار و خاکسار و اشکیار و داغدار

عشق کیم قلبه غدار نه ینور، نه یوتیلور
بر دمر لبلیدر چگنینه عشق اولسون !

گوگلمک عشق و وفادر شرف و عنوانی
سونک بن قولیم سومینک سلطانی

عقلی آلدک امان جانمی آلمه باری
تک سنگچون یاشهیم عشق ایله محنون واری

حکم ایدن گوگلمه جانان اولدر
مهر کیمده یسه سلیمان اولدر

یمه مشدم فلگک سته سنی
چکه مشدم دخی ال چله سنی

عالمه ویردیگی زهری ایچدی
اکدیگن باغ جهانده بیچدی

یوقسولک زنگین آچار مالندن
طوق اولان ییلز آجک حالندن

قانی واری نه یاوز اولده اصل
حددن آشقین نه یاواش اولده باصل

باغده کی سومز ایکن طاغده کنی
طاغده کی کلسه قوغار باغده کنی

دنه آلتونی محک طاشنده
دخی انسانی برایش باشنده

ساقی ایچہ لم صحت ایچون بادہ نابی
... بیله انکار ایدہ مز نفع شرابی

ماہتاب شب عشرتسه اگر نور عرق
صبح شادی به اولور شعشہ بادہ شفق

فیض آلورسن چکهرک درد وغم دنیایی
تکیہ بی بکلین البتہ ایچر چور بایی

زاهدک حقه دعادن غرضی جنتدر
دنیوی نعمت ایسه جانہده منتدر

زاهدا عقانہ اهل حکمک اوله حسود
ویرمینجه سکا معبود نه یاپسون محمود

شمدی آلتونله بترکن هر ایش
آچہ ایلمی دعای درویش

مسکنتدر یاراشان انسانه

چونکه بنک یاقشور شیطانہ

قویہ مم قارغہ بی بلبل یرینہ

چچک آچمش دیکنی گل یرینہ

عقلی گرچہ گورینور شیطانی

ایشیدر قلبی گبی رحمانی

گشی یہ ہرایشی اعلا گورینور

قوزغونہ یاوروسی عنقا گورینور

زاهدا بنت العنبدہ بنجہ حرمت بشقہ در

یا آنک کوثر دگلمی آخرت ہممشیرہ سی

زاهدک مذہبنہ نعرہ شادی طوقنور

ظن ایدر جہر ایلہ روح جمہ رحمت اوقنور

جهانده وارنجه اهل هنرکه دوشگوندر
افندی عرشه چیقنجه ال الدن اوستوندر

اگر اهل بصیرت سڤ هنر عرض ائمه نادانه
آنادن طوغمه اعمالر دگلدن واقف الوانه

الده آلتون بلزکدر صنعت
که ویرر اهلنه فیض ورفعت

نقل و تقریره گوره دعوائی
شیخ الاسلام ویرر فتوائی

اولدینچون قلیچی حق شرعک
آجیماز کسدیگی پارمق شرعک

آدمک خلقتیدر نفسانی
آدمک آدم اولور شیطانی

دور هدر خیر و شر. عقل سلیم و نفس رهبر در
دل آدم عدول و اتباعنده مخیر در

بر کیمسه یه کیم فیض و بر بخت
مهر افسر اولور چرخ برین تخت

هر کیمکه اولور ییلدزی دوشکون
گوسترمز آگا دور فلک گون

ای اولان باده اقبال ایله سرمست غرور
قورقارم برگون اولور سنده اولور سن مخمور

فیلسوف اسمنه شایسته اولور بر انسان
کیم یاننده اوله ادبار ایله دولت یکسان

فیلسوف اول کشیدر کیم نرده اولسه همان
اویار البته زمانه آگا اویمازسه زمان

باغرم از مزمی سوزد کجہ او بایغین گوزلر
 بنی امرندیرر آغزنده کی طاتلی سوزلر
 کندی حسندن اوتانمشده قیرارمش یگاغی
 یوزین اورتوب قپامش صاحچلری باشدن آشاغی
 اوغرادم زلفی خیالیله قاره سودایه
 بویله مجنون دخی دوشکونمی ایدی لیلایه ؟
 جان چکشماکدن ایسه جانمی ویرسم باری
 جان فدا ایله برایشمی سوئچه یاری
 بن شهید اولمه دن عشقیله مزارم قازیم
 طاشمی گوزلرمک قانلی یاشیله یازیم
 (برنجی ویدنجی بیت صافی ترکیه در .)

صاتون آلمق دیلرم پوسه گی جانم ویره رک
شمیدن گوگلمی باق اشته سکا پی ویردم

عرض محبت

اشی یوق برگوزلی سودی بگندی گوگلم
قسقانور کندی گوزمدن ینه کندی گوگلم
سینه سنده یاقیشور اول مه لر کیم گویا
برفدان اوزره ایکی قار طوی اولمش پیدا
گاهی حسرت ایکن اول سینه یه سینه م قاوشور
صانه گوگلمده اولان درد محبت صاوشور
یاسمیدن بیله ناز کدر او بوی بوس آنده
صارماشق واری صارلسم اگیلور اول آنده
جاندن الفت ایده لی او یله جوان دلبر ایله
استه مم غیر یسنی حور و ملک اولسه بیله
مست اولوب نشئه شهوتله او گوزلر باییلور
سر بیلنجه یوزینه گوز یاشم اما آیلور

قطعه

صورتده اولکه مائل حسن وبها اولور
 بلبل صفت هزارگله آشنا اولور
 رنگین اولان شکوفه بی بویی آکدیر
 بر تازہ قزکه دلبر اولوب بیوفا اولور

(ایکنجی بیتک مائی نظما فرانسه زجه به ترجمه اولنمشدر.)

مدحیه

(صافی ترکیبه)

گورن صاحک آره سنندن یوزک پارلدیسنی
 صانورکه قاره بولودک ایچنده گون طوغمش
 یانگده قار ایله یاش ایچره قالدیغم گوروب ال
 دیمز می کیم برینی صوقزنی صویه بوغمش

قطعه

آرایوب کندیمه بر اش بوله بیلسم دیردم
 هله سن یوصمه نی سودمده مراده ایردم

یناشورسک کنار بحره ولی
چاغرر طاغیر محمد علی

تعزیت

زینت روضه جنت ایده حق عزّ وجل
میوه قلبگی کیم خاکه قودی دست اجل
نه اجل بگزور اور یحه کیم اسوب نابمحل
قوپارر غنچه بی نخلندن ایدر وقف وحل

مدحیه

بر مصورک زوجه سنه خطا بدر

سزادر گوگلمه ایتم خیال صورتک ارقام
نته کیم لوحه یه روی ملک تصویر ایدر رسام
عجب نور جمالگمی یاخود حسن خصالگمی
دل اهل تماشایه ایدن فکر منیر الهام

غازی اولان غیر تکشان

آلمقده در سندن نشان

ییلدز گبی پرتو فشان

دنیا دگر بر بویه شان

عسکر لرك کشور کشا

عبدالمجید خان چوقیشا

حاسد لره لازم جزا

اعلان ایچون اهل غزا

بیك بسته هیت فزا

یاپسه شناسی پک سزا

عسکر لرك کشور کشا

عبدالمجید خان چوقیشا

شرقیات

مارش

کفته و بسته سی برابر جده طبع و نشر اول نمشد .

عسکر لارک حاضر سلاح

قوۃ تنور صلح و صلاح

دولت بولور فوز و فلاح

مشهور اولور بو اصطلاح

عسکر لارک کشور کشا

عبد المجید خان چوقیشا

اردو لارک ایتسه سفر

بول گوستر عون و ظفر

منصور اولور هر بر نفر

دشمن قالور بی تاب و فر

عسکر لارک کشور کشا

عبد المجید خان چوقیشا

عدل مطلقدر جلالیه جمالی خالقك
 لیل مظلّم، روز نور افزون بر گویا ایکی
 عاشقم بولم جمالکله خیالک فرقی
 عشق بیلز اولدیغن مجنون بر لایلا ایکی
 ذوق دنیا، شوق جنت نقض ایدر یکدیگرین
 اولمه مشکلدردل مفتون برسودا ایکی
 قدرت تکوین ایچون اولمش دو دیده شاهدین
 رؤیت آثار گوناگون بر بینا ایکی
 معنوی جهل مرکبدر خطا اندر خطا
 معنیء ترکیب ناموزون بر ایما ایکی
 شرع و حکمت متحددر مجت توحیدده
 نقل ایله عقل الهمیون بر گویا ایکی
 اهل ظاهر صورت ومعنایی ایلر برقیاس
 گردش مهرومه گردون بر ایما ایکی
 هامة اهل قلدن شعر وانشا فر ویرر
 ای [شناسی] کنبد وارون برشعری ایکی

شعر [سامی] ایله نظم بر اولورسه فی المثل
« مصرع برجسته موزون بر معنی ایکی »

غزل

(نظیره م)

آب و تاب گریه پر خون بر مجلا ایکی
گوهر سیال آتش گون بر مینا ایکی
سایه سنده گوکملک دمسازدر عشق و وفا
غار ایچنده لانه مسکون بر ورقا ایکی
عرض ایدوب قرب مماتی آمد و رفت نفس
درده باق درد دل محزون بر شکوی ایکی
فرق ایدر افراط و تفریطک میان اعتدال
امتداد محور موزون بر اقصا ایکی
برگورر مرأت وجداننده نفسن خود پرست
ناظر و منظور اولان مفتون بر سیما ایکی
سیرتی فرق ایدمز صورت پرست کج نگاه
بدر ایله ماه نوگردون بر اما ایکی

اوله مز مفتون خط وخالنه زلفك علاج
 سودیگم داروی اقیمون بر سودا ایکی
 مرده اولدی جان و دل طعن رقیب شو مدن
 باق شو کافر درده کیم طاعون بر موتا ایکی
 کون وحدت جزؤ اعظمدر صباح و شامنه
 حقه فیروزده معجون بر اجزا ایکی
 منع ایدر برهان عقلی، اولسه نقلی دلیل
 حاش لله کیم اوله گردون بر مولا ایکی
 اول مهك زنجیر عشقن طوتدی بردن جان و دل
 اوله مشکل کا کل شبگون بر شیدا ایکی
 اولسونمی قیس، مجنون جهان حسن و عشق
 شاشرر گر اولسه افلاطون بر دنیا ایکی
 بردن ایلر ابروان و غمزه ایمای هلاک
 معنی بیت قضا مضمون بر گویا ایکی
 [عزتا] منلای روم ایکیده برده لطف ایدر
 درکهنده بن گبی محزون بر دریا ایکی

وحدتی سیرایده من احول [۱] نگاه اشتباه
 هستی اشیا گوناگون بر گویا ایکی
 متحد معناده، صورتده دگردر حسن و عشق
 نور خورشید و مه گردون بر اما ایکی
 برگر کدر آرزو خاطرده گر حق جوی ایسک
 [سامیا] اولمز دل محزون بر سودا ایکی

غزل

(عرت منلا مرحومك نظیره-سی)

غم مکرر فکر دهر دون بر عقبا ایکی
 نیلسون دیوانه دل مجنون بر صحرا ایکی
 هر دو عالم معنی وحدتده ایلر اتحاد
 ایتدیگک تعبیر گوناگون بر رؤیا ایکی
 گوز گوره ایتمکده نر سرمایه عشقی تلف
 چشمه داغ دل پر خون بر مجرا ایکی

[۱] احول لفظی بوراده عوام زعمنجه اولان معنایه در.

عکس ایلدکجه طاس عرقده بتون کچه
 نور رخک دکزده کی مهتابی آکدیر
 موج شراب دلدہ غمی غرق ایدر گیدر
 زیرا که نشئه ورطه گردابی آکدیر

غزل

سامی مرحومکدر .

جوشش اشکه دل پر خون بر مجرا ایکی
 حیفکم فلک گهر مشحون بردریا ایکی
 صقلرم آینه‌یی اول خود پرست نازدن
 استمز عشق اولغه مجنون بر لایلا ایکی
 خط پشت لب ایدر ایهام شم و بوسه‌یی
 مصرع بر جسته موزون بر معنی ایکی
 ممتزج داروی اقبالی خمار نشئه‌دن
 روزگارک ویردیگی معجون بر اجزا ایکی
 ذوقیاب لطف شیرین و عتاب تلخوز
 ساغر لعل لب میگون بر صہبا ایکی

طوفانی قوپسه عالم آبك شرآب ايله
 كشتی بزمی قورتارر عقم مثال نوح
 زهاد بیلسه ذوق شرابی همان ایدر
 زندانه نصیح ویردیگنه توبه نصوح
 نور اولده این مزارینه عشرت شهیدینك
 ای می سنکدر عالم ارواحه دك فتوح
 دهرک یگانه شاعر حکمت شناسیم
 نشئه یله ایلر عقلمه الهام حق سنوح

غزل

مخمور باده خسته بیتابی آکدیرر
 یوقدر آنک علاجی می نابی آکدیرر
 ساقی الکله باده ویررکن الک اوپن
 دولت گوننده یار اولان احبابی آکدیرر
 زلفک دوشنجه گردن براقک اوستنه
 بلور ایچنده سنبل سیرابی آکدیرر

— ﴿﴾ غزلیات ﴿﴾ —

غزل

گولدرکن یوزیمی چهره کلفام شراب
 نهیه لازم بگا ساقی دِلارام شراب
 قلب ایدر قطره سی قلمده صفایه کدری
 کیمیای فرح اولسه یاقیشور نام شراب
 عقلمه باده ویرر بشقه جلای عرفان
 او جلایه دیمه لی پرتو الهام شراب
 نشئه وقتنده عیاری کشینک بللی اولور
 عجب انسانه محک طاشمیدر جام شراب
 حسرت کوثر ایله آغلایه مم دنیاده
 گولدرکن یوزیمی چهره کلفام شراب

عزل

ساقی صفای صبحه صباحت ویرر صبوح
 اولدر محبت اهلنه مصباح قلب وروح

هر واقعه بر درس حکمدر نظرند
هر درد و بلا دن دخی اخذ عبر ایله
ماهیتی اثبات ایدن آثار عملدر
مقدارینه نسبتله کشی خیر و شر ایله

« بولمز ره حق مگر اول کیسه که آ گه
 « توفیقی هادیء ازل راهبر ایلر
 « توفیق رفیق اولمچق فائده یوقدر
 « هرکیم بوراده عقله اویرسه ضرر ایلر

نظیر دم

وقتا که فلک شکل هلالن قمر ایلر
 گون کچدیگنی عمر بشردن خبر ایلر .
 بر رونق کاذبمیدر اقبال جهان کیم
 سیالهء برقیه مثالی گذر ایلر !
 بد بخت آ کما دیر لر که النده جهلانک
 قهر اولق ایچون کسب کمال و هنر ایلر .
 حق یول آرامق واجبه در عقل سلیمه
 توفیقی استرسه خدا راهبر ایلر
 محروم ایسه توفیقک اگر فائده سنندن
 یا عجزینی گورد کجه می عاقل ضرر ایلر ؟

ای [شناسی] ادب دأب شناسان اوزره
 ایدرک خیر دعا ویر سوزه غیر ی پایان
 باصفا منشرح الصدر اولوب اول صدر رشید
 ایلیه صدر صدارتده تصدر همه آن

قصیده

(نقعی مرحوم مکرر . اولندن بدی بیت آندی .)

« صائمک که فلک دور ایله شامی سحر ایلر
 « هر واقعه نك عاقبتندن خبر ایلر
 « بردوش گیدر حق بوکه معنیده بو عالم
 « کیم گوز بوموب آچنجه زمانی گذر ایلر
 « بریده که آرامه بومقدار اوله مهلت
 « اربابی نیجه کسب کمال و هنر ایلر !
 « اولمش طوتالم مدت آرامیده ممتد
 « عاقل نیجه تمیزره خیر و شر ایلر ؟
 « تشخیص ره خیر و شر اولورمی اولده
 « کیم لشکر غم بر برینی پی سپر ایلر

بنم اول شاعر اسرار شناسی عصرک
 مخفی محرم دلدہ نیچہ راز پنہان
 بنم اول مفلق و منشیء حدیث السن کیم
 مفتخر ذاتم ایله پیر و جوان اخوان
 بنم اول خسرو اورنک نباغت کہ ایدر
 دشمنان هنری تیغ ز بانم ترسان
 فلگہ باعث رفعتدر ایدرسہ برجیس
 اثر کلکمی آرایش طاق گیوان
 باقلی ایتسہ ایدی تربیہ حسن نطقم
 مثل ایلردی بلاغتمده مثال سبحان
 دردمندان سخن خواجہ خامہ مدن اگر
 نسخہ نظمی اخذ ایتسہ بولور راحت جان
 گل بخار آچیلور گلشن افکارمده
 مانع اولمزه نہدم باد خزان احزان
 قوہ ناطقہ مک شاهی روح حاکم
 دخی یتزمی بودعویاہ قصیدم برهان

چشم امیدمی اول نور ایله روشن ایدرک
 ایلدک بنده محزونی چراغ وشادان
 پارسک باده شوقینه اولوب مست خراب
 بر غزل ایلم آورده بزم تیان

§

رومه بر اوروپالی بت ویره لی رونق و شان
 رشک اقلیم فرنک اولمه ددر ترکستان
 صندلی زیب بهادر او بهادر دلدار
 یاقیشور عدّ [قرال] ایتسه آنی مغچکان
 کافران رابط زّنار بلاسیدر هم
 کفر کپسوسنه حیران نیجه اهل ایمان
 یوق بگا اول صنمک رحمی بحق انجیل
 ارغنون دل ایدر دیر هواسنده فغان
 صورت دیر صفت سویلز عشاقه سخن
 آگا بیلمکه نه افسون او قومشدر رهبان !

§

چیقدی میدانہ افندم فویہ سی الماسک
 جوہر ذاتنی تحسین ایدیور عالمیان
 سوق جیش ایتسک اگر حربہ تبردار آسا
 دشمن روسیہ اورمانہ قچار چون حیوان
 استماع ایتسہ برہیت شیرانہ کی کر
 غابہ کوه بقادہ اولور اول دم لرزان
 بر نفس ایلسہ نوش آب روان عدلک
 آتش ظنی فرق ایلر ایدی نوشروان
 قالدی کجکول بکف سائل بغداد صفت
 باب داد گدہ الہی اوقویوب بر مکیان
 ایتدیلر تخطئہ معنی عطای معنی
 چونکہ ایتمکدہ سن انفاق بنص قرآن
 حاتمک نامی قالبوب فص جہانده بی نقش
 اولنور باب سخادہ سگما ایمای بنان
 آفتاب ہممک زائل و آفل اولمز
 نور انجاز ویرر صحن مواعیدہ همان

غنچه طبع لطیفندن آلورسه نکمت
 گلشن جنت اعلايه دوزر خارستان
 آصفا شـعشـه کـوکـب اقبـالکـدر
 قره العين مباحات سپهر گردان
 پرتو رأی منیرکدن آلور مهر شعاع
 اخذ ايدر فضله سن آندن دخی ماه تابان
 سنسن اول نیر دولت که فروغ عدلک
 عالم آرا اوله لی ظلمت ظلم اولدی نهان
 ایدوب عصر کده تکوون طرب گونا گون
 [گون بگون] بوله ده در امن وامان گون و مکان
 دال طبانک دخی پیرولرینک وقتنده
 آیاق آلتنده لکدخور ایدی زیر دستان
 صفحه عالمه منشور اوله رق عنوانک
 ایتدی توقیعی گمکشته بی بی نام و نشان
 نائی اولمدی نائل بوقدر شهرته هیچ
 نامنی پرسش ایدرسم بیله من هر انسان

نسبت ذات رشیدیله بلینوس حکیم
 حکمیآتده بر شخص حریف نادان
 کچدی اسکندری حکماً حکماً رسطوی
 حاصلی ایتدی مشاهیر عظامه رجحان
 برغضوبانه نگاه ایلر ایسه غبرایه
 قره طپراق کسیلور جوهر گنجینه کان
 صر صر خشمی هبوب ایسه سوی بحره
 کره ناره چیقار موج و خروش طوفان
 حلم ایله یک نظر ایلرسه لب دریاه
 در عقب ساکن اولور جوشش بحر عمان
 حفظی بستان و گلستانه نگهبان اولسه
 نور نخل و گلی برباد ایدمز باد خزان
 سایه هیئت شیرانه سنه گیرسه نمل
 فهد و ذنبک گورینور عیننه عین ثعبان
 در اولور هر قطراتی فم افعاده بیله
 فیضیاب کرمی اولسه سحاب نیسان

ماسکه وضع ایتدیگی قانونی گوریدی آندن
 بوعلی ایلرایدی کسب شفای ایقان
 گورسه گربسطتی ابن صباح کندی
 کنندی ایتزدی اوگون کندیسنی استخسان
 قوهٔ عقل حصیفانه‌سنی افلاطون
 ایشیدوب فرط حسددن کویه بنسه شایان [۱]
 پرتو هوشنه دلبسته‌در اشراقیون
 نته کیم شمس ضیا گستره حربا حیران
 بیدبا بیدلب جوی کمالایتدر
 هر مس عرفانی معیصنده سهی سرو چمان

[۱] شناسی مرحومک بوراده فلاطونک خنشلدکنی
 ایما ایدیشی فلاطونک کاشانه نشین و دیوژنک خنشین
 اولدقلرینی بیلدیکتدن دکل بلکه اسلوب قدیمده انشاد
 ایلدیکی بوقصیده‌ده زهاب قدمایی دخی الترام ایتشدرد .
 نمدکیم ترکیب کلام واملاده‌یله آنلرک طرزینی محافظه و بیک
 یرده یازدیغی طوپراق لفظی (طیراق) صورتسده تحریر
 و (کون بکون) ترکیب سقیمنی بیله استعمال ایلشدر .
 للطابع ابوالضیا

قسم اعدایی ایدوب قبضه تسخیرینه بند
 سیفنه اولدی قسملر قلبی روح سنان
 بویله بر منزل تام آلمدی رامی برکز
 گرچه میدان اوقیوب آندی اوقن آصدی کان
 ویرمدی صدره شفا بونجیلین ابن حکیم
 بدن ملکه دخی اتمدی بخش درمان
 اویله احسانی فزون ، لطفی فراوان درکیم
 زاده محسن ایله لطفی اولندی نسیان
 صاحب حشمت ایدی راغب مشهور اما
 اولمدی آنجیلین راغب اهل عرفان
 فاضل وفضلیء مرحومدن افضل درکیم
 دائماً اتمده در فضل وفضیلت اعلان
 فهم ایدوب علم وکمالن علمای اعلام
 کاملاً ابن کماله ایدر عزو نقصان !
 ذوالغباوتدر آگما نسبت ایله قاضی ایاس
 اولنور دعویء مبسوطهیه حجت اتیان

محیی دولت و دین، مخترع تنظیمات
 مظهر فتح مین، مظهر شرع رحمان
 موکب آرای و غا سائق ارباب غزا
 معین شوکت سلطان مجید العنوان
 ملکی المملکت، بدر علم، عرش وقار
 ملک ملک کرم، مهر سپهر احسان
 فرد فرزانه و نحریر حریری تحریر
 مبدع حسن مقامات معانی و بیان
 فارس الخیل جلال که سزادر اولسه
 اشهب عزتنگ غاشیه سی کاهکشان
 آصف عرش مکان که سمای دنیا
 آکا شمسیه شفق آل زه اولورسه جسبان
 مهیجہ بارگه رفعتی محسود قمر
 رأیت نصرتی رشک آور شمس رخشان
 ویردی گردونه اقبالی سبق گردونه
 دور ایدر چرخ مراد اوزره آنکچون الان

قصیدہ

[اسلوب قدیم اوزرہ انشاد اولندی . فی ۱۲۶۵]
 (وسطندن ایکی بیت محذوفدر .)

وزیر مشارالیه ایچون

بارک الله زهی صدر رشید دوران
 اولدی عهدنده آنک منشرح الصدر جهان
 نیجه صدر شرف اندوز عدالت که اودر
 منمخر سلطنت و دولت آل عثمان
 اویله بر آصف ذیشان و معظم که اولور
 جاهت و حشمتی اهل دوله غبطه رسان
 اشته انواع مجلات تواریخ سلف
 وارمی داتی گبی دستور ملوکی دیوان ؟
 قلم کاتب جان لوحه ایدوب بویله رقم
 ایدر اوصافی سکاآن فلک ورد زبان
 صدر گردون عظمت داور دارا دارات
 صفدر سعد صفت، دادگر دور زمان

تصوّر ایله خدیوا جلال و عزتگی
 سنگله اتمه ده در افتخار تاج و سریر !
 عجبمیدر مدنیت رسولی دینسه سگما
 وجود معجزک ایلر تعصبی تحذیر !
 اینانمه یممی کوکلدن تناسخ روحه
 اگر بو عالمه گلمش دینورسه سا که نظیر ؟
 حضورک انجمن دانش اولمش اهل دله
 کیم آنده نسخه ذاتم اولمده ده توقیر .
 یگی فدان گبی غرس یمین دولتکم
 کیم ایلدی بنی مهر توججهک تزهیر
 بتنجه میوه فضلم بهار عمر مده
 دیکلدی باغ جهانده اوجاعمه انجیر !
 ایا اهالی فضلک رئیس جمهوری
 روامیکیم قاله یم اهل جهل النده اسیر !
 خلاصمی اومارم بن زمان عدلکده
 ایدرسه عقل رشیدک ایدر بوگا تدبیر

ایررمی حکمت مولایه عقلی انسانک
 جهانی شامل اولورمی فروغ شمع منیر؟
 تخالف اوزره اولورکن عناصر و انفس
 همیشه بر برینک حالی ایدر تغیر
 مغالب اولدی طبیعی طبایع ذی روح
 قوی ضعیفی ایدر قهر و جبر ایله تسخیر!
 بو جبری منع ایچون عقل بشر قودی قانون
 که ایتدیلر آکا حکمنجه عدل و حق تعبیر
 بو عدل و حقه دیانت دیمش کیمی عاقل
 طاقلدی نفس و هوانک بوغازینه زنجیر!
 بو عدل حَقِّک عدوسی ینه بشر دندر
 اولور محافظی اما که خامه و شمشیر.
 قلم، قلع اولوب عقلک دبیر و جلادی
 بری اشارت ایدر سه، بری ایدر تدبیر!
 بو سرّ حکمتی فهمه گر کدر عقل رشید
 که عقل کله ویرر حیرت آنده کی تأثیر!

قصیده

[ترکیبی فی ۱۲۷۲]

(وسطندن بدی بیت محذوفدر)

وزیر مشار الیه ایچون

دلک اراده سنی باشد عقل ایدر تدبیر
 که ترجمان لساندر آنی ایدن تقریر
 اوترجمانه بدلدرد قلم گهی الیه
 ایدر تصوّرینی جسم ناطقک تصویر
 ضیای عقل ایله تفریق حسن وقیح اولنور
 که نور مهردرد الوانی ایلین تشبیر
 کتابسز گوریلور صنع صانع ازلی
 طوتار حیاتی شاهد وجود حقه ضریر
 یازقکه جاهل ایدوب مطلبنجه شروفساد
 قویار نتیجه افعالی استمنی تقدیر
 قدر دیدکلری خلقک مراد حقدرد کیم
 ازلده استدی بزى هرامورده تخیر

اولمش انسانه تعصّب بر او کلاماز عدّت
 حسن تدبیرک ایله قورتلور آندن ...
 آکدی ررسن اوطیبی که نهدم ویرسه علاج
 اضطرابندن آنی خسته سی ایلر ازعاج
 اینجه در گرچه بوفکر م قبا دوشدی تعبیر
 ایلدم سانکه مرکب ایله حوری تصویر
 فعلاه چیقدهجه ضمیر گده کی خیر نیت
 بولدی بر بشقه شرف عالم انسانیت
 وقف ایدن تکریمیدر محکمه وجدانک
 بتر حاکم رأیک ایشنی دنیانک
 ییک یاشا دولت واقبال فخیانهک ایله
 ملکی تدبیر ایدرک عقل حکیمانک ایله

نہ عجب ناطق اعجاز حکمدر دهنک
 آیت ینہدر عالمہ ہر پرسخنک
 ... ماتدہ وجودک اولو برمجزہدر
 بونی فہم ایلمین مدرکہ عاجزہدر
 عدل واحسانگی اولچوب بیچہ من نوطونلر
 عقل وعرفانگی درک ایلمز افلاطونلر
 عالمہ مورث جان عدل ایلہ احسان اولمش
 آدمہ باعث شان عقل ایلہ عرفان اولمش
 شمعیدر قلمبزک جان ایلہ مال وناموس
 حفظ ایچون باد ستمدن اولور عدلک فانوس
 ایتدک آزاد بزى اولمشیکن ظلمہ اسیر
 جہلمز سانکہ ایدی کندیمزہ برزنجیر
 برعتقنامہدر انسانہ سنک قانونک
 بیلدیئر حدینی ... سنک قانونک
 سن گبی عاقل اولان قان دوکہرک گونمی سورر
 وجہ ناموسنہ اول قان ایلہ دوزگونمی سورر ؟

سحر رایگله ایدوب تیغی مطلم اژدر
 صاقله دولته دینه گی صلی همه حال
 حق سنی ملتک احیاسنه اتمش مبعوث
 دهنک معزه گودر سخنک سحر حلال
 دهر طور دجه طوره ذات عظیم الشانک
 کیم بودر قلب حزینده اعزّ آمال

قصیده

[تنظیمی فی ۱۲۷۴]

(اولندن بش بیت محذوفدر)

وزیر مشارالیه ایچون

کله لم ذات رشیدک شرفی مجتته
 سوزمی وار دولتی احیایه اولان مبعثه ؟
 سنسن اول فخر جهان مدنیت که همان
 عهدیگی وقت سعادت بیلور ابنای زمان

عدل و حکمت صفت باهره مولادر
 زور و جرأتسه دگل آدم و حیوانده محال
 حق و انصاف ایله قان ایتمه دن ایتمه قانون
 اولدی باطل ایشی جلاد لئیک بطل
 اویله قانون مؤتدکه ویرر ازسر نو
 دولت و ملکه بقا سلطنته استقلال [۱]
 محو و افنا دگل اصلاح بشردر مقصود
 شعی اظفا قولای اتمکه نه گوجدر اشعال
 سیف، نوع بشرک صنع یدیدر لکن
 دینلور لوح و قلم خالق رب متعال
 نه عجب منقشه در خامه سنک دستگده
 دمبدم لوح بیان اوزره ایدر نقش خیال
 رسم ایدر جوهر روحی زرده قالدی خیال !
 کیم آگما قوه قدسیه ایدر وحی انزال
 ایتمسه تصویر اگر اول منقشه بکر فکرک
 طابنور عالم آگما صورت معبوده مثال

﴿ قصائد ﴾

قصیده

(ترتیبی فی ۱۲۷۲)

اسبق صدر اعظم مرحوم رشید پاشا

حضرت لریچون

آصفا عقلمگه دل بسته در عقل فعال
 جوهر خلقتمگه اولمش عرض عزو جلال
 ذاتک عادی عظمتدن دخی بالاتر ایکن
 سکا بر پایه میدر مرتبه عال العال
 گوکده وارسون آردسون ییلدزین اهل تنجیم
 نور عرفان جبینک سکا نجم اقبال
 نجم اقبال دگل ایسه اونور عرفان
 افسرگدر سنک ای پادشه تحت کمال
 عدل و حکمتاه ایدن سن گبی رأی وتدیر
 قهرماندر نهقدر ایتسه ده جنک وجدال

بیت مرصع

هر بر زمانده ظاهر و زاهر کمال حق
 هر بر مکانده حاضر و ناظر جلال حق

مفرد

وارلغم خالقمک وارلغنه شاهددر
 غیرى برهان قوی وارایسه ده زانددر

فیض لطفی دل صافه ایریشور ایلر اثر
جسم شفافک [۲] ایچندن نته کیم نورچکر

تہلیل

جناب کبریا الحق سزاوار عبادتدر
عبادت آکا ذکر وفکر خالصدن عبارتدر
غرض بوندن مجرد اعتراف ذات وحدتدر
نه خوف نار دوزخدر، نه شوق ذوق جنتدر

توکل

ای عدل الہی مدد ای عدل الہی
وی ظالم ومظلومک اولان خوف وپناہی
عندکده سنک شاه وگدا جملہسی برکن
قالماز ابد کیمسہده برکیمسہنک آہی

[۲] جسم شفاف یریند صاف بلور دخی دینلسہ
جائز اولدیلور

[۱] الہی

کائناتی یار اداں حضرت حق عزّ وجل
 کیم آنک وحدتیدر مبدأ فیاض ازل
 پادشاہانک اودر پادشہ لم یزلی
 سلطنت سورمہ دہدر کندیلگندن ازلی
 دولت خاصی بقا اوزرہ اولمش بنیاد
 اویاہ دولت کہ آنک حکمنہ اولمش منقاد
 ذات اعلاسی وجود وعدمک صاحبیدر
 اہل انقاسہ حیات واجلک واهیبدر .
 ظلماتک آره سندن چیقارر نور لطیف
 دخی انوارک ایچندہ یارادر ظل کشف

[۱] برنجی وایکنجی بیتلرک مالی نظماً فرانسرجدیدہ

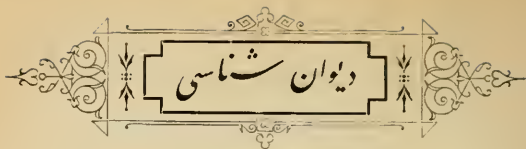
ترجمہ اولنمشدر .

ترجمہ سی والہینک بستہ سی ۵۴ نومرولو تصویر

افکارک تفرقہ سندنہ باصیلیدر .

ای [شناسی] ایچمی خوف الہی داغلا
 صورتی گرچه گولر قلب گوزم قان آغلر
 ایدر عصیانمہ گوکللمده ندامت غلبہ
 نیلہیم یوز بولہم یأس ایلہ عفووم طلبہ
 نہ دیدم ! (توبہ لزل اولسون) بولہ فعل شردر
 بنم عذریم کنہمدن ایکی قات بدتردر !
 نور رحمت نہیہ گولدر میہ روی سیہم
 تکرینک مغفرتندندہ بیوکمی گنہم ؟
 بی نہایہ کرمی عالمہ شاملی دگل ؟
 یوقسہ عالمده قولی عالمہ داخلی دگل ؟
 قولنک ضعفنہ نسبت چوغیسہ نقصانی
 یا آنک قہرینہ غالبی دگل احسانی ؟
 سہوینہ اولدی سبب عجز طبیعی قولنک
 ہم اودر عالم معنیدہ شفیعی قولنک
 بنی عفو ایلمگہ فضل الہیسی یتر
 صائمہ حاشا کرم نامتہ ایسی یتر !

امری وجه اوزره یر ایلر کچه گوندز حرکت
 دگیشور، تازه لنور، موسم فیض و برکت
 پرتو رحمتک لمعه سیدر آیه گونش
 تاب خشمندن آلور آلسه جهنم آتش
 شرر هیبت علویّه سیدر ییلدزلر
 آنلرک شعاه سی گوک قبه سنی یالذزلر
 کیمی ثابت، کیمی سیار بتقدیر قدیر
 تکرینک وارلغنه هربری رهان منیر
 وارلغن بیله نه حاجت کره عالم ایله
 یترا ثباتنه خلق ایتدیگی برذره بیله
 گوره من ذاتی مخلوقنک عادی نظری
 حس ایدر نورینی اّما که بصیرت بصری
 وحدت ذاته عقلجه شهادت لازم
 جان وگو کلمه مناجات وعبادت لازم
 نشئه شوق ایله آیاتنه طایمق دیلرم
 آگاه وار خالقمه غیری نه یایمق دیلرم

تحمید

دگلمی تگرینک احسانی عقل و قلب و لسان
بولطفی ایتمه لیدر فکر و شکر و ذکر انسان

مناجات

حق تعالی عظمت عالمک پادشهی
لامکاندر اوله ماز دولتک تختگهی
خاصدر ذات الهیسنه ملک ازلی
بیمحدود آنده اولان کوبه لم یزلی
اثر حکمتیدر یرله گوگک بنیادی
طولو، بوش جماله ید قدرتک ایجادی
عزّت و شاننی تقدیس قیلار جماله ملک
اگیلور سجده ایدر پیش جلالنده فلک

مكتبة
الملك
عبد العزيز
بدمشق

کتابخانه ابوالضیا

دیوان شناسی

...

مشار ازبک اشبو دیوانیلر فرانسه‌ده دن مترجم
 آثار منظومده سی ایکنجی دفعه ۱۲۸۷ تاریخنده کنده
 معرفتیلر آیری آیری تمثیل ایدلمش ایدی . نسخ مطبوعه -
 نرینک ندرتسه مینی بوکره محدودندن آلدیغ رخصت رسمیه
 اوزرینده ایکیسی برلکده اولدرق اولکیلر کبی صحیح
 صورتده طبع ایدلمشدر

معارف و امید نظارت جلیله سنک رخصتیلر

هرحق طابعکدر

قسطنظیمیه

۱۳۰۳

مطبعه ابوالضیا

حاصل اولان یأس و ملال عاجزانه می اسبابیه
 برابر عرض اتمکدر . یوقسه نفس کترانه می سر
 حلقه رندان زمان و یاران صفایه مقتدای عرفان
 اولان ذات دولت لیرینک نزهتگاه طبیعت و بنا کرده
 همت و معرفت لری اولان خراباتک تخریبنه امضاکش
 افتا اوله بیله جک علمای ادبدن عدا تمک حد حقیرانه .
 مدن خارج اولدیغنی بیلیر و هر جهته وقوع بولان
 خطیئات عاجزانه مدن طولایی عفو دولت لری نیاز
 ایدرم . اول بایده و هر حالده امر و فرمان حضرت
 ولی الامر کدر .

تم

« بن ایله ایکن بو انظمی تزیین

« رنجور ایدی جسم و جان غمکین »

بیتمی او قورکن گرك بنده گرك وَ گرك دائره الفتلرنده
بولندیغم بعض قدر آشنایان عرفان ضیای بصیرتمزه
بر عارضه گلمش قدر متأسف اولدیغیزی تأمین
ایدرم . ملت عثمانیه یه لازم خصوصیه مفتون . . یت
اولان ادبای زمانه یه الزم بولنان وجود دولتمری بویه
مسلمك حقایق جویانه لرینه مغایر و یالکثر فائده سز
دگل ملته عادتاً میخانه قدر مضر اولان خراباتک
رتیبی وَ مقدمه سنک تنظیمی ایچون او قدر اتعاب
بیورلماش اولسه یدی حب وطنه مألوف اولانلرک
عمومنه بر سبوك منت تحمیل ایدلمش اولوردی .

شو افادات و تصدیعاتدن مراد عاجزانه م
خراباتک گرك مقدمه وَ گرك مندرجاتنده دیناً و سیاه
سه و ادباً حقیقته و بالافتخار سالک اولدیغم مذهبه
مغایر بر طاقم سوزلره تصادف ایلدیگمدن طولانی

حقیقت شناسانہ لری اقتضاسنجہ بوسوء ذہابہ هر کسدن
اول ینه افندمن مانع اولمیدسگزر .

« کیم ایلسه اعتراف نقصان

« معذور طوتار کرم نهادان »

قولی هر نوع آثار اصحابی حقنده مسلدرد . فقط
محاکمه ومؤاخذدیه متعلق سوز یازانلرد گوره دگل .
چونکه بیک ایکیوز بوقدر سنهك برملتهه ظهور
ایدن بوقدر اعظم شعرانك آثارینی انتخاب وتفریقہ
نفسنده حق واققدار گورن برذات ایچون کندی
فکری حقنده بشقه لری طرفندن وارد اوله جق
مؤاخذاته معترف قصوری معذور گورمامك جائز
اوله ماز سوز یاه مقابله ایتك :

« بن یهیم سن یمه بن اییم سن فنا »

قاعدہ خود پرستانه سنی چهره حقیقتی ستر ایدد -
میه جك برکهنه نقاب ایله اورتمکه چاشمق قیلندن
اولیور .

« عالم سگا منحصر دگلدر
 « هر کس بوجهانده بردگلدر . »

قولی کندی بطلاننه بنفسه بینه دگلمیدر؟ شعرك
 حسن وقبحی هر کسك كيفنه تابع اولنجه عموم ایچون
 منتخبات جمع ونشرینه وخصوصیه اومنتخباتی :

« شبان هوسنمای تنظیم
 « ایتسون بوکتابی لوح تعلیم »

بیتیه نوظهوران استعداده خواجه ادب ومقتدای
 ارب صورتنده توصیه ایتمگه برحق قالیرمی ؟ رأی
 کترانه مه گوره اشعارك ترجیحنده بدرجهیه قدر
 مذاقك دخلی وار ایسهده فنون ادیهده بوخصو-
 صده هوسات وجدانیهدن بیك قات بیوك برمیزان
 حقیقتدر . سعدالدینلرك، سیدلرك تدوین وتدقیق
 ایلدکلی قواعد مسلمه میدانده ایکن زمانمرك
 کنجلی آنلی براقوبده اشعارده افدمرك مذاقنه
 تابع اولمق ایستلر ایسه مسلك معارفپرورانه وسجیه

اوغراشه جغز؟ بوقدر آجیق، بوقدر فاحش خطیئات
دخی نظم ایله سو-باینجه کسوه حقیقته می گیرر ؟

« شبان هوسنمای تنظیم

« ایتسون بوکتابی لوح تعلیم

اوله می ؟ ملتک عرفان و حمیتجه امید استقبالی
اولان ارباب شبابک :

« روی گردونه روان اولسه سموم قهری گر

« چشمه خورشید اولوردی کوره قطران فشان

و یا :

« سپهر فتح ابوالفتح طاهران صاحب

« که بر سپهر کی من سپهر کم زنهاست

بیتلری یولنده تیمار خانه یاوه لری سو-بلبرینی می آرزو

بیور بیورسگنز ؟

« ساده گوریجک بوانتخابی

« تعریض ایچون ایلر شتابی

« اول نظم که بنجه رایگاندر

« بردیگره خوش گلور جهاندر

ایلمز می؟ بو حاللری و برده افندمزك سلطان ادبای
 زمان اولدقلرینی دوشوندکجه « هرکارکه خسرو
 بکند شرنیست » دیمکدن بشقه سوز بوله میورم .
 مع مافیه خاتمه یه دائر دخی قلمک دیلی دوندیگی قدر
 برقاج سوز سویلک ایترم .

« جمع اولدی جمع اولدن اجسام

« برانجمن ایجره بونجه اقوام

« بن دردینی بونده حاضر ایترم

« گویا جمع عناصر ایترم »

نه دیمک اولدیغنی آ کلایه مدم؟ مقدمه نك سائر
 یرلرندن فهم اولندیغنه گوره خرابات، عربی و فارسی
 و ترکی اشعاردن مرکب اوله جق! عجبا جمعه داخل
 اولان دردنجی لسان هانکیسی اولیور؟ بوندن مراد
 چغتایی ایسه آنی ترکجه دن بشقه برلسان عد ایتمک
 مثلاً فضولینک افاداتنده اولان شیوه مخصوصه نظراً
 بغداد لسانی دخی برلسان دیگر حکمنده طوتمق
 قیاندن اولمازمی؟ برده حالاً عناصر اربعه تشبیه اتیله می

« بنیان دروغ اولوب مؤسس
 « مدح امرایه دوشدی هر کس
 « یعنی شعرا اولنجه مضطر
 « اشعار اولدی وسیلهٔ جبر
 « اعجاب ایله اولدیله مخالط
 « ایتدی بوده قدر شعری فاسد »

یولنده اولان تدقیقات حکیمانه نه دیهلم؟ شو قدر
 وارکه هر کسک مدح امرایه دوشمی اسارته
 مبدل اولسندن نشأت اتمه بر حال اولنجه افدمزک
 اوصاف پردازلغه گوستردیگنر اعتنا مسلك ... یت
 پروانه لرینه یاقیشیرمی؟ ثانیاً اعجاب ایله مخالط اولمق
 عربده قدر شعری اسقاط ایلدیگی حالده بزده
 بطریق اولی ادبیاته بیک درلو خلل ونقیصه ایراث
 ایده جگی معلوم ایکن آثار عجمدن و خصوصیه او
 آثارک مبالغات وترهات ایله مالا مال اولانلرندن یوز
 صحیفه لک قدر سوز انتخاب ایتک « گفتی بکن و باز
 زن سنک ملامت » معاتبه سنه عرض استحقاق

الك زياده شايان تأسف جهتي قلتيدر . هيچ نصل
اولوركه خراباتك يوز اون صحيفه دن زياده يريني بزم
گبي ادبياتك دها معناسنه واقف اولمامش بر ملتك
مبالغات و اغراقاتي طولديرسونده گرك كثرت و گرك
لطافته يكانه جهان اولان اشعار عربدن او مجموعه ده
يالگز تيمش صحيفه بولنسون ! بنده گز عموم شعراي
عربك آناري انتخاب اولنه يدي ديمك ايستيورم .
فقط تركجه نك او حاورانلي گر زمانلي صاحبه لرينه
مدخل بولنان بر مجموعه يه ابوتامك معلقات سبعة
اشتهارنده اولان « السيف اصدق انباء من الكتب »
قصيده سنك بيله ادخال ايدلماسنه طوغريسي نقادانه
بر حركت نظريه باقه مامقده معذورم .

§

« چون شامده سلطنت قورلدي

« اخلاق عربده فاسد اولدي

« مجد اولدي ردائته محول

« ... يت اسارته مبدل

بیان حقیقت ایلدیگی ویا تعیر آخرله یالان سولمد۔
یکچون کندیسنه شاعر دیمک فکر عالیترینه توافق
ایده مامش؛ یارباعی و قطعده انفرادلری مسلم کل
اولان خیام و ابن یمینک بیله لسانه آنامسی نه مطالعهیه
مبیدر؛ شعر و حکمتی مزج ایتمکده کندندن صکره
گلان ادبانک عمومته غبطه رسان اولمش اولان
[ناصر خسرو] ک معهود فهمیم تذکره سنده کی قصیده سی
اولسون منظور عالیاری اولما مشیدر، که الی الابد السنه
تحمید و تذکره دائر اولغه شایان اولان اسمی ایکی
کله ایله یاد اولنغه شایان گورولمامش ! بونلردن
بشقه نظیری گبی، خیالی گبی، قدسی گبی، فدا گبی،
نعیمای گبی، نیجه نیجه اصحاب هنر خرابات عالیلرند بر
مصطفی آرامه نائل اولمق شرفدن محروم اولمشلردر، که
ا ک ادناسی نورس دگل حتی صائب گبی بیک شاعره
ترجیح اولنه بیلیر .

§

اشعار عرب حقنده اولان انتخاب دولترینک

« کتنده نیجه تکلف ایتمش
 « تخریف ایتمش، تصرف ایتمش
 « صانه آنی کیسه طویمامشدر
 « حیفاکه غلافی اویمامشدر
 « اول نظم گزین طورر سراسر
 « آتشدده مثال اخکر »

یولنده بو قدر تعریض ایراد اولمش ایکن اقتباس
 و انتحاله اودرجه ایلری وارمق حیثیت ادیبانه
 و شان حق گویانه لرینه موافق برشمیدر ؟ شعرای
 ایرانه متعلق اولان ملاحظات عاجزانه می ختم
 ایتمدن اول شوراسنک دخی بیاننه لزوم گوریرم، که
 شیخ عطارک بلکه گلستاندن زیاده مشهور اولان [پند]
 منظومه سی عجبا نیچون آثار ادبیه دن عد اولنماش ؟
 یوقسه عطارده شاعر دیمک نقصیه اسناد ایتمک
 قبیلیدن می عد اولندی ؟ یا خودکه پند، ولو شاعر -
 لکنجه اولسون خیریه نك و خصوصیه موله منظومه -
 سنک دوننده میدر ؟ طوته لم که شیخ عطار آثارنده

مصراعنک قالب آخره و « لیس فی الدار غیره دیار »
 مصراعنک لسان دیگره افراغ و نقلاندن عبارت
 گورینور !

§

حلیه خاقانی به متعلق اولان : « تنظیرینک
 اولمز احتمالی » مصراعیه ناینک دیوانه دائر اولان
 « بش بیتنه بر نظیرد سویله » مصراعی ایسه شیخ
 غالبک حسن و عشقنده عینیه مسطوردر .

سنبل زاده وهی حقنده :

« برده نه عجبکه خاقی اول پیر

« سرقتدن ایدوب هماره تحذیر

« ایلر ایکن اعتنا اوزینه

« اوغرار کندی بیوک سوزینه

« دیواننده او مفتیء فن

« دزد سخنک دیان کسرکن

« منظومه سی میرزا نصیرک

« دیواننده طورر او پیرک

او یولده اولان توارد لر پک کثرتلی اولدیغندن اقباسده
 بودرجه ایلر و کتمک جائز اولدیغی اجتهاد عالی لری
 مقتضیاتندن اولمق ظننه ذاهب اولیورم . از جمله
 مناجاتده اولان :

« ذاتک سنک اول قدر بیو کدر

« یاننده بیو کلک اک کوچ کدر »

بیتی شاعر دگل بلکه انسان نظریه باقمغه دخی
 تنزل بیورم دیغکز بر ذاتک [ه] با صلمش ، طاغلمش و حتی
 تیاروده بیه اوینامش اولان

« الهی بیوکسن بیوکسن بیوک

« بیو کلک یانگده قالیر پک کوچک »

بیتنه پک بگز بیور ؟ کذلک مناجاتده اولان :

« بوقبهده گرچه چوق صدا وار

« یوق دارده سندن اوزکه دیار »

بیتی « باقی قلان بوقبهده برخوش صدا ایش »

[*] بو ذاتدن مقصد صاغیر احمد بک زاده علی

حیدر بکدر .

درد شاعر ظهور ایدیورده زمان انقراضی بولنان
ایکی عصر ایچنده اون بش منتخب شاعر بولنیور ؟
« اکثر سوزی طالب وکلیمک
« اشکنجه سی طبع مستقیمک »

قولی موافق حق برسوزمیدر؟ طالب گبی :

« هنوز اندک شعوری دارم ای ساقی زمن بگذر
« بچشم مست خود تکلیف کن این جام خالی را »
بولنده لطائف ویا کلیم گبی :

« بامن آمیزش اوالفت موجست وکنار

« روز وشب بامن ویوسته گریزان ازمن »

طرزنده بدایع اختراعنه قادر اولان بلغایه طبایع
سلیمه نك اشکنجه جلادی نظریله باقمق نصل لایق اولور؟
قاآنی یه دائر اولان :

« گلسه نه عجب سلفدن آخر

« مجلسره کج گلیر اکابر »

بیتمک مألنی « عادت بودر آخرده گلور بزمه اکابر »
مصراعیله توارد قیلندن عد ایتک ایستردم . فقط

نه دن کاله اسناد نقیصه قییلندن اولسون ؟ اصحاب
 نبی حقنده جائز اولان بر وُصف اولیای کرام ایچون
 نصل تنزیل قدری موجب اوله ییلور ؟ اصحاب حالك
 گعبی یاران بیغمبریدن عالی اولدیغنه دائر بر قاعده
 جدیده می کشف اولغمشدر ؟

§

نه غریبدرکه رود کینک زمان ظهورندن بیـک
 تاریخنه گانجهیه قدر آلتی یوز للی سنه دن زیاده در .
 ظهور ایدن ایران شعراسی ایچنده یالکز اوتوز آلتی
 ذاتک نامی تعداد اولغمش ایکن بیـک تاریخندن
 صکره گلان شعرا حقنده هم :

« بیگدن صکره گلوز اواخر

« برشاعر تام ایچنده نادر »

وهمده تعریض گورنلرندن قطع نظر سـتایشلریله
 برابر اون بش شاعر اسمی تعداد بیورلمشدر . نصل
 اولیورکه اعتقاد عالیرنجه ایرانده شعرك دور کمالی
 اولان آلتی بچق عصر ظرفنده شایان ذکر یالکز اوتوز

« نای خشک و چوب خشک و خشک پوست

از کجا می آید این آواز دوست »

بیتندن گوزل بر مفرد نظامینک خمسه سنده ده بولنه ماز.

« من بنده شدم بنده شدم بنده شدم

« من بنده بیای تودر افکنده شدم

« هر بنده که آزاد شود شاد شود

« من شاد برانم که ترا بنده شدم »

رباعیسنده متین بر اثر خیامده دخی یوقدر .

§

مقدمه نك اشعار عربيه متعلق اولان فصانده :

« کعب بن زهیری قیلدی حضرت

« شایسته پرده سعادت

« حسان ایدی شاعر پیمبر

« اصحاب گزینده شاعر اکثر »

دیورسنگز ؟ اصحاب کزین اکثریت اوزره شاعر

اولنجه مولانا گبی، کلشنی گبی اهل حاله شاعر دیمک

« شاعر دیمک اویله اهل حاله

« اسناد تقیصه در کماله »

بیت‌لرینه نظراً اعتقاد دولتلرنجه بر انسان نظم ایله
 افاده مرام ایتمک ایستدیگی زمان حقیقتدن بتون
 بتون انسلاخ ایله یالانجیاق ایتدکجه شاعر عنوانه
 مظهر اوله میه جق! قولگزده بو ادعایه قارشو فضولینک
 « الدانمه که شاعر سوزی البته یالاندر! » مصراعنی
 ایراد ایلسهم، رأی عالی‌لرینه معارضه صد دنده
 ینه او فکردن آیرلامش اوله جغمدن انفعال دولتلرینی
 موجب اولماز صانیرم. سوراسنی ده آیریجه بیان
 ایتمک ایسترم، که حضرت ملای رومک مثنویسی
 وَگَرک دیوانی نشئه تصوف اوزره صرف الهیاتدن
 معدود و صنایع شعریه دن عاری بعض ایاتی حاوی
 اولغله برابر ایرانک اڭ بیوک شعراسنه غبطه رسان
 اوله جق پک چوق اشعاری دخی جامع و بناء علیه
 حضرت پیر (قدس مآثرهم) ولی و همده شاعر در.

« ممدوحنی خیره سوق ایدر هپ

« هر برسوزی بویوله گیدر هپ

« سویلر عدلک ثوابی اوزره

« سویلر ظلمک عذابی اوزره »

بیورلمش ایکن قصائد سنیه لرنده سعیدینک مسلکی ترک

اولنوبده انورینک طریق سقیمنه کیدلمسی شایان

استغراب دگلمیدر ؟ بزافدمزگی مقتدای ادبا

وَمَجْأَ عَرَفَا اَوْلَانَ بِرِذَاتِي :

« وراك بفعال مایقول وربما

« مزق الحدیث یقول مالا یفعل »

یتتک مصراع ثانیسنده اولان گروه ایله اطراد

حالنده دگل مصراع اولک وصفنه مظهریتله انقراد

کالنده گورمک ایستر ایدک . جناب مولانا وحضرت

کلشن حقنده ایراد بیوریلان .

« مقصدلری بونلرک عیاندیر

« شعر ایله حقیقتی بیاندیر

- « ممدوحنی گوکلره چیقارمش
 « یوق گوکلره لامکانه وارمش
 « ایتمش صله دردی ایله بیجا
 « برخرمنشی مسیحه همیا
 « معناده کدالغه اوزنمش
 « شعر یاه شرابه دک دیلغش
 « حقا که لطیف سوزده بولمش
 « فرض ایلیه لم که معجز اولمش
 « نظمنده نه دگلو اولسه صنعت
 « استاد یالانجیدر نهایت
 « اما او قو سعدی بی سراپا
 « باق نیجه قصیده دلارا
 « تدقیق ایله بتون بیان
 « طوت وصفده او یله بریالان
 « نظم ایتدیگی نسخه فریده
 « هب موعظه در دگل قصیده

سعدینک وصفنده اولان :

« برجیس ادا عطار آیین

« شعری شعری ونثری رنگین »

ییتنده او قدر یلدرز تشبیهلری جمع بیوردینی حالده
مصراع ثانینک قافیه سنده رنگین یرینه [پروین] دنیاه -
مدیگنه تعجب ایتدم . بولفظ مراعات نظیری اکمال
ایتدکن بشقه ادبیات عتیقه یه گوره نثر ایله پروین
آره سنده برطاعتق علاقہ سی اولدیغندن، مناسبتری
برجناس خطیدن عبارت اولان « شعری ، شعری »
ترکیبندن دها گوزل اولوردی صانیرم .

« تنظیم سخنده ایلم بن

« سعدی بی مرجع انوریدن »

ییتنده اولان مرجع کلمه سنک ایلم اداتیله برابر
ترجیح مقامنده استعمالی شیوه لسانه یاقیشیرمی ؟
سعدی ایله انورینک مقایسه سنده :

« ایتمش عمرین اوصاحب لاف

« اغراق ومبالغه یله اتلاف

بیتک مالی دخی یکدیگرینی مؤید اولمازمی ایدی ؟
نظامی ایچون ایراد بیوریلان :

« ویرمش آگا شهرت وصلابت

« تکثیر تنافر و غرابت »

بیتی ده جالب نظر گورینیور؛ اولو تنافر و غرابت
نظامی یه نصل شهرت وصلابت ویره بیلیور ؟
دیمک که او شهرت منفور و کاذب و اوصلابت مدعی
اهل صلیب گبی غریب و غارب ایمش ! یا حال بویله
اولنجه نظامی حقنده :

« بردرینه لیک او پیر فانی

« یوق خمسه سنه نظیر ثانی »

ستایشنه محل وارمیدر؟ اگر خمسه سی تنافر و غرابتن
بری ایسه نیچون تصریح بیورلماش ؟ خمسه ده او
نقیصه لری جامع ایسه نصل دنیاده نظیری بولنجه جق
بر اثر عد اولنه بیایر ؟ برده : « یوق خمسه سنه نظیر
ثانی » مصراعنده اولان ثانی قیدینه نظراً نظیر اول
موجود اولوق لازم گلیور. او نظیر هانگی خمسه در؟

گوستردك شاننى اعلا اتمش وَهمده كندپسنگ
 بیوكلگی بیوك طوغمقده قیاس ایده جك قدر افكار
 سقیمه اصحابندن بولندیغنی ابراز ایلشدر . خاقانی
 حقنده :

« طبعی غرّا وَشعری غرّا »

« اّما ادرا کدن معرّا »

یتتی ایکی سکتته ایله برابر برده معناسزلغنی جامع
 دگلمیدر؟ مادام که خاقانینک شعری ادرا کدن
 معرّا در غرّا الغنه نصل حکم اولنه بیلیر؟ واقعا آنی
 تعقیب ایدن :

« چوق نکتته لری آچلامشدر »

« چوق سوزلری آگلاشلامشدر »

یتتی ایله خاقانینک عموم اییاتی ادرا کدن معرّا
 اولدیغنه ایما اولنمش ایسه ده بوده یوقاریکی یتتی
 تأویل دگل بیاغی نقض ایدیور . مصراع ثانی
 (اّما چونغی در کدن معرّا) طرزنده اولسه یدی
 سکتته قبیجه دن وَمعناسزلقدن قورتلغله برابر ایکی

آتی قات توسیع ایلمش اولان بر شهر یار غازی نیک
 بر قاج بیگ پارلق یالانسه قاپیلوبده بر رافضی بی
 اومدیغنی قدر توقیر و بیت المالی بیهوده یره اتلاف
 ایتمدیگنه تأسف ایتمک افندمزگی قواعد شرعیه
 و دقایق مدنییه و قوفلری مسلم اولان بر ذات عالیقدرک
 وجدانسه لایح اوله جق خواطردن میدر؟ محمود
 غزنوینک فردوسی حقیقده اهلپرورلگی ایلری
 گوتوره مامسی کندنجه بر نقصان اولسه بیله فردو.
 سینک دین و ملتیه او قدر خدمتی سبقت ایتمش اوله
 مبارک بر ذاتی هجو ایتمکده اولان ادبسنزلگی قدر
 بر قباحت دگدر آ! اغراقات معلومه عجمانه دن
 حکیم عنوان کاذبیه نائل اولمش اولان فردوسینک
 هجو معهودی بقا بولغله نه لازم گلیرکه مبارک :

« اگر شاه را شاه بودی پدر

« بسر بر نهادی مراتج ور . »

بیتمده هم پادشاه مرحومک سلطنت میراث یدیلرندن
 اولدیغنی حالدیه قلیجی اتمگیله او مسنده نائل اولدیغنی

تصدیقه ده مجبوریت درکاردر . حقنده اولان ستایش
 دولترینی متعاقب اونقیصه سنده بحث بیسورلمش
 اولسهیدی عصرک افکار حکمتنه دها مطابق وادیات
 حاضره نك موجد لرندن بولنق صفت فاخره دقایقشنا .
 سیلرینه هرجهتله لایق اولوردی سانیرم .

« یازق اوشهنشه قوی به »

« سلطان جلیل غزنوی به »

« ایتدی او سخنور جهانه »

« نجلی ایله ظلم بیکرانه »

« کیتدی ایکیسیده قالدی موجود »

« شهنامه ایله هجای معهود »

بولنده اولان محاکمه سنیه لری عصر مزده رغبت عرفایه
 دگر می ؟ محمود غزنوی فردوسی بی مأمول ایتدیگی
 درجه لرده بهره دار احسان ایتدیه بوگا سبب مذهجه
 اولان اشتباهی ایدی . حدود هندوچین اوزرند
 شوکت اسلامی اودرجه اعلا ایتمش و پدردن بولدیغی
 ملکی یالکز مشرکلر لندن فتح ایتدیگی یرلره بش

ثانیاً، ولو شعرك ترقیسی تلاحقه محتاج اولسون؛
 رودکی نك هر وزنده هر نوع شعر سویلیسی ایرانده
 گنددن اول شاعر گدیگنه دلالت ایتمز. چونکه
 معلوم عالیلری اولدینی وحتی مقدمه ده دخی بیان
 بیوردینی اوزره اوزان عجم عروض عربدن مستعار-
 در. رودکینک زمان ظهورنده ایسه عربك عروضی
 تدوین اولنمشیدی. مشار الیهك معرفتی کندی
 لسانی اوزره عربك اشعارینه اوزان وحتی صنایعیاه
 تقلیددن عبارت اولیور. بوقدر مزیت ایسه برصاحب
 فطنت ایچون نهدن محال اولسون؟ نیچون تلاحق
 افکار واتباع ادواره احتیاج گوسترسون؟

« فردوسی یه وصفده ایرلمز

« برکیمسه یه بوشرف ویرلمز »

مالی انکاری غیر قابل بر حقیقتدر. فقط فردوسنک :

« فروشد بماهی و برشد بماه

« یل نیزه وقبه بارگاه »

یولنده اولان مبالغاتی چکیلیر شیلردن اولدیغنی

« هرزنده قطعه ایتش املا
 « برچوقده رباعی دلارا .
 « برمخترع جدیده البت
 « بوجودتی ویره من طبیعت
 « زیرا حکم طبیعت اوزره
 « افکار یورر بطائت اوزره
 « عالمده ظهوره گلدی روشن
 « تدریج وتلاحق ایله هر فن . »

یولنده کی محاکمه علیه لری دخی بر ایکی جهتله مجروح
 گورینور . اولاً شعره مخصوص بعض فنون وار
 ایسه ده شاعرک ماده سی برفن دگلدی ؛ بناء علیه
 ترقیسی تلاحق افکاره احتیاج گوسترمز .
 بالعکس ال بیوک شاعر لر منسوب اولدقلری
 ملتدره ادبیاتک ابتدا سیله برابر ظهور ایده گلمشله .
 در ؛ عربده اصحاب معلمات ، یونانده اومر ، لاتینده
 ویرژیل ، اسپانیاده سروانتز ، انگلترده شکسپیر .
 فرانسه ده قورنی ، مولیئر ، آلمانیا ده شیلر ، گوته گبی .

ایدر . شمعی برارده فارسی و عربی به متعلق بعض
مطالعات ایرادینه جرأت ایده جگم :

خراباتك فهرستنده شعرای عجمدن اوتوز سكر
ذاتك ناملری گوریلدیور . حال بوکه مقدمه نك اشعار
فارسی بختنه متعلق اولان فصلانده بو اوتوز سكر
ذاتدن اون برینك نامی یوق . بونلر شاعر ایسه
نیچون مقدمه ده حاللرندن بحث اولنه مامش ؛ دگلسه لر
نه دن اثرلری خراباته داخل اولمش ؟ بو التزام
غریب شعرای ترك حقننده دخی وقوع بولمش ؛
وحتی بالاده اشارت اولنمش ایدی . هر نه حال ایسه
مقدمه نك احوال شعرای ایران عنوانلی فصلانده :

« ایرانده دینور برنجی شاعر

« استاد ادیب رود گیدر .

« لکن گورینورکه بو روایت

« عقلاً اوله مز قرین صحت،

« زیرا او هنرور گزیده

« هر وزنده سویلش قصیده،

بیورلمش . حال بوکه دن بری هانگی
 مأموریتده بولونلایسه کندیسنی تحقیر و اعتراضلر
 آلتنده ازه گلدیگنر بر از احوال مملکه واقف
 اولانلرک جمله سینه معلومدر . ظفر نامه گبی آثار
 برگزیده لرینک هر بری گرک آنک و گرک رفیقنک
 گوگلرینه هلاکارینی تسریع ایده جک درجه لرده
 تأثیر ایلدیگنی ده هر کس بیلیر . بونلرک آره سنده
 برده یالوارمقلر، اعتذارلر، تضرعلرمی وار ایدی .
 عالمه قارشى سیئاتندن بحث ایلدیگنر آدملرک مجالس
 تنه ایدده اتکلرینی اوپر، حسن توجه لرینی می نیاز
 بیورردیگنر ؟ استغفرالله ! بز علو فطرت سینه لرینی
 بودناتدن دائماً بری بیلیرز .

.....

§

اشعار ترکی حقنده بوقدر تصدیعات کفایت

« شکرانه » عنوائلی اولان قصیده بتون بتون غریب
 برشی اوله رق ، بز ایسه ذات والای کریمانہ لرینی
 پروران زمانک مقتدرلرندن ، واستقبال امتک
 امیدگاهلرندن بیلدیگمز ایچون آنک حقنده بعض
 استیضاحاته احتیاج گورورز . [*]

.....

« یالواردم اعتذار وتضرع لر ایلدم
 » اصلا تغیر اتمدی کین وخصومتی «

[*] نقطه ایله چکیلان محللر ضیا پاشا مرحومک مسالک
 سیاسی حقیده بعض مؤاخذات واستیضاحادن عبارت
 اولدیغندن، وتخریبی نثرندن مقصود اصلی ادبیاتک اقسام
 عدیده سنه متعلق اوله بر اثر کریندن منتسین شعر وانشایی
 مستفید ایتکدن عبارت اولدرق سیاسیات وشخصیات
 کبی مسائل ایسه ذاتاً بوجموعه نك مقصدندن خارج
 بولندیغندن بالاخیار ترک اولندی . [لطابع]

درجه‌یه گلمش اولان عریضه عاجزانه می خرابات
 قدر بر کتاب شکنه گتیره جگندن، وسو یلنیه جک
 شیلر بدایع آشنای کمال اولان نظر حکیم دولت‌ترینه
 ذاتاً مستور اولدیغندن، اوتفصیلاتدن کف لسان
 ایلدم . فقط شتائیه‌نک ایکی بیتتی بر درلو مسکوت
 عنہ براقه‌میه جغم؛ اویبتلرده :

« زمستان گلدی؛ حکم زمهریر ایردی جهان اوزره
 « فلك آق جامه لر کسدی سواد بوستان اوزره »

مطالعیه

« ویرر اول رتبه طبع آتسه حکم برودت کیم

« سمندر پاره لر پرواز ایدر باد وزان اوزره . »

مفردیدر . مسکوت ایله کچشدیرمدیگمه سبب ایسه

دنیا ده اثواب کیر بوستان اولدیغنی ایشتمدیگم

و برده سمندره پارچه اسناد ایتمکده برتوجیه شاعرانه

بوله مدیغم در . ذکر اولنان قصیده لر صرف مبالغات

عجمانه و خیالات طبیعت گدازانه دن عبارت اولدیغنی

ایچون محاکمه لرنده پکده اهمیت یوقدر . فقط

« ملجاء بیچار کانسک دستگیر اهل غم
 « خاکپای دولتکدر؛ عالم کھف الامان . »

مضمونیدہ غریب گورینیور! عالمک التجا گاہی
 نہ تحف کھف ایمش کہ آباق توزندن یاہلش! ظاہر
 بوندن طولانی اولق گر کدرکہ دنیاہ روزگارک خفیجہ
 برصدمہ سنہ اوغر ایانر، اوتوزلرک ہمان برہوا اولسی
 مناسبتیہ صغنه جق بریر بولہ میورلر!

« قندہ بن، قندہ ادای حق وصفک اولسہدہ

« کنج حکمت خانہ فکرمدہ بیگ واسع اسان . »

مألیدہ یگی چیمہ برشی! کوشہ لردہ ویا خزینہ لردہ
 دل صاقلاندیغنی ایشتامش ایدک! واقعا بعض بقال
 دکانلرینک کوشہ سندہ، بوجاغندہ ادرنہنک صیغیردی
 گوریلیور؛ فقط البتہ مضمون دولترلی آندن مقتبس
 دگلدر. گرک بہاریہ وگرک جلوسیہ وگرک شتائیہنک
 حاوی اولدیغنی خلاف طبیعت برچوق مبالغاتک برر
 برر تشریحنہ گریشمک، اوزونانغی کلال ویرہ جک

جود وسخا ایله نه آلیش ویریشی اولسه گرك !
 عجا بوا سم ایکی سنك آخری میم اولمق مناسبتیه
 (حاتم) یزنده می استعمال اولمشدر ؟ یوقسه حاتم
 دیندیگی حالدده صاحبقران قافیه سی معناسز قاله جغندن
 براوشاغك افندیسی طرفندن مرجان بالغی آلمغه
 گیدوبده پالاموط گتیرهرك ، مظهر سؤال اولنجه ،
 « کیم اینمش دگرك دینه ، کیم قویمش بونك آدینی ؟
 ها پالاموط دیمده مرجان دیویر ؟ » یولنده کی
 جوابی گبی ، هاسزده رسم لفظندن حاتم معناسی
 آگلایویرك می بیوریه جق ؟

« بابی اول برج شرفدر کیم دگل زر خلقه لر

« مهر دولت ، ماه اقبال آنده ایتمش اقتران . »

مفردی برشیئه بگزه دیمی یا ؟ مهر وماهك قرصلرینی

خلقه لرگی اورتیه سی دلیك برشیئه تشبیه ایتمش

موافق طبیعتیدر ؟ یاهاه اوگومش گبی بیاض اولان

مرك صاب صاری آتونه مشابه طوتلمسی رنك آشنا-

یان معانی نظرنده نصل مقرون قبول اوله ییلیر ؟

یری وارمیدر؟ معهود ابراهیم پاشا چراغانلرنده یوموزطه
قبوغیله قنذیل یوزدیرلدیگنی یاد ایتک ایچونمی شراب
ایچنه قدح قویویر یله جک؟ یوقسه قسطمونی عمله سنک
آران چناغنه چامچاق صالیویرلدیگنه رندانک عشرت
محاسنده تقلیدی اولنور؟ بوندن بشقه گلک باده یه
تشیبه یی یالکز رنگندن طولایمی اولیور؟ طوته لم که
گلک مله رنکچه مشابته اولسون . برینک اجسام
صلبه دن ، و دیگری نک اجسام مایعه دن اولدیغنه
نه دیه لم؟ گل ده لاله ، لاله ده گل صورتی عجا طبیعتک
هانگی بدیعه سندن استنباط اولنمشدر؟ فرض ایدم
که گل برهوس طفلانه ایله لاله یه قونیله بیلسون .
بووضعده برلطافت حاصل اولق احتمالی وارمیدر؟
هله لاله گلک ایچنه نصل درج اولنه بیلیر؟

« مجلس فضل وهنرده خواجه دانش قرین

« عرصه جود و سخاده رستم صاحبقران . »

یتنک تشبیهاتنده برملا یمت گوره میورم . رستمک

ترجیعک : - « اجرام بی نهایت ایلہ پر در آسمان »
 مصرع ایلہ بدأ ایدن بندندہ فن ہیئتجہ اولان معلو-
 مات گونش قدر جلی ، سیارات گبی متعدد دلیللر
 گوستردکن صکرہ ، افلاکث ییلان گبی بوکم بوکم
 برشی اولدیغی اعتقادندہ بولندیغکرہ نصل احتمال
 ویریم ؟ اواعتقادده بولندیغکرہ خالدہ اولیہ بر
 مناسبتسزلگی لسانہ گتیرمکرہ نصل تعجب ایتیم ؟
 اقدمز شاعرک اینانمدیغنی سویلر طاقندنمیسکر ؟
 انوری حقندہ ایراد بیوردیغکر « استاد یالانجیدر
 نہایت » وصفنی حق عالیارندہ قبول بیوررمیسکر ؟
 افلاکدہ طبقات اولغلہ اژدرہ بکرہ مسی نهدن لازم
 گلسون ؟ قات بشقہ ، بوکم بشقہ دگلمیدر ؟

« گاہ ساغر بادہ دہ گہ بادہ ساغر دہ طوروب ،

« گلده لاله ، لالہ دہ گل صورتی اولسون عیان . »

تصوّرینک ، مقدمہ دہ کمال شدتہ تقبیح و مؤاخذہ
 بیوردیغکر شوکت و بیدل خیالاتندن آشانی قالیر

دیدگی مطایبات ادبیه‌ده مشهور اولان حکایاتدندر .
 اوقیلدن اویله [عوج بن عنق] گبی افلاکه سر
 چکمش اولان ومفتونلری ایچون آیاغنه یوز سور-
 مکدن بشقه برحاله وصول ممکن اولیان (یار) دن
 فارغ اولسه ق حقلی دگلمی یز ؟

« صانکه برکنجینه در ؛ بو حسن ایله روی زمین
 « اژدهای پاسباندر آگما قات قات آسمان . »
 بیتده اولدیغی گبی ، نفعینک :

« شیچراغ دین ودولتدر وجودک حفظ ایچون
 « قات قات اولمش اژدها در هفت چرخ چنبری . »
 تشبهنک عیناً نقلنه قواعد ادبیه‌ده بر جواز وار ایسه
 بنده گزده برینک حقننده :

وجودی جوهر علم و هنر کنج نهانیدر
 فلکلر قات قات اولمش اژدهای پاسبانیدر .
 مطالعنده برقصیده سونلگه باشلایه جغم . یا هله انتخا-
 لنه تنزل بیوریلان مال باری دگرلی برشی اولسه !

مألی تصوّرات شاعرانه‌ک اغاجیندن معدود اولسه
 شایسته‌در. گومش زنجیر لوله باغلی دلی گورمامشده.
 بوتش‌بیه اولسه اولسه خفایای تشریفاتی بزم‌گی
 عجزیه مستور اولان عاداتندن مقتبس
 برشی اوله‌جق !

« سرولر افلاکه سر چکمش مثال قدّیار . »
 مصراعنده قدّی توصیف اولنان « یار » غول
 بیابانمیدر ؟ یوقسه بعض مثلرده ایش‌تدیگمز باشی
 گوکده ، آیقلری یرده اوماجی عربمیدر ؟

برواعظ ، اگر فلان کجه ، فلان نماز ادا اولنور.
 سه ، مکفاته انسان باشی مشرقده آیاغی مغربده
 برحوری‌یه مالک اولور ؛ دیمه‌سی اوزرینه سامعیندن
 برینک : - واعظ افندی ! فقیر اونمازی قیلارم ؛ فقط
 مکفاتی اولان حوری‌یی ایسته‌مم ؛ چونکه بن‌باشینک
 یاننده ایکن آیاق اوچنده ویا وسط بدنده برمنه -
 سبتسزک ظهور ایده بیلسندن امین اوله‌مم ! -

تشبیهلرندن حاصل اولان تصور (دولاب) ك اون
 دردنجی نومروسنده گوردیگم [چارشنبه قاریسی]
 تصویرینه ده رحمت اوقودییور. [۱] باغچه قدر، یعنی
 دیوانالردن بیوک برجوده گل قدرجق برچهره نصل
 یاقیشیر؟ یا هله ارغوان ایله غازه ییننده نه وجه شبه
 تصور بیوردیگز؟ لیلاق گل یاراغنه یایشق برشمیدر؟

« هر فراز نخله گیدردی برر زرین کلاه

» صجدم عرض شکوه ابدوب شه خاورستان. «

تشبیهنه بوزمانده محل وارمیدر؟ پادشاهلرک شوکا
 بوکا آلتون کلاه گیدردیگی زده گوریلیر؛ اسکی
 شاعرلرده بویله تشبیهلر یاپارلرمش؛ فقط زمانلرنده
 مشبه به عد ایتدکلری اشیاده موجودایمش دگلمی؟

« بید مجنونه صفا سندن ینه گلمش جنون

» کیم گومش زنجیر لر طاقمش آکا جوی روان. «

[۱] دولاب ۱۲۹۰ سنه سنده نشر اولنان بر مجموعده

هاه منتخبات آره سنه ایکی مغناسیاه مهمل ایکی
 قصیده درج اولمنسنی کمالات ادیبانه لرینه بر وجهه
 لایق گوره مدک، چونکه: « کلام مهمل اولورسه
 مآلده اهمالده اولسه مکمل اولور. » یولنده
 برقاعده گوره میورز. هریتی هیچ اولمازسه او ایکی
 قصیده عالیارینک اییاتی قدر اولسون متین
 بر مهمل دیوان گورمشدم. قصیده سنیه لرینک
 خراباته درجیاه برابر او دیوانه وحتی صاحبک
 اسمنه دائر مقدمه ده برکله بیاه بولمامسی غریب
 دگلمیدر؟ قصیده لریک مهملاتی یک نظرده آکلا.
 شیلیر شیلردن اولدیغندن، تصدیعدن احترازا او باده
 تفصیلاتدن اجتناب ایدرک، یالکز هریتنه برکرده
 اماله نگاه دقت بیورلمسنی توصیه ایله اکتفا ایلم.
 شیخه مسامحه کاری عالیلرندن اغتصاب عفو ایله
 برابر بهاریه حقنده دخی برقاچ کله سولیک ایسترم:
 « دوندی برشوخ دل آشوبه طرب گاه چمن
 « کیم رخی گل، زلفی سنبل، غازه سیدر ارغوان. »

دنیاده عدالت و اقباله هیچ مثلاری مشهود اولیان
 دور دولت‌لرینه ترجیح ایتمک شعورده دگل حما
 صایقلامسی آره‌سنده بیله اولسه عندالله مسئولیتدن
 وین‌الحلق محجوبیتدن بری قاله بیلسی قابل اوله‌جق
 یالاندردن دگلدر صانیرم .

« عنایاتیه مرده عالمه بخش حیات ایلر

» یا عیسی در کف پر جودی، یا خود ابر نیساندر . »

تشبیهی انسانه نه قدر غریب گور نیسور . ممدوح
 دولت‌لرینک یالکز آوجینک ایچی [الوالعزم] دن
 پیغمبر اولنجه بتون وجودی نه اولق لازم گلیر ! ینه
 تکرار ایدهلم : « سبحان من تحیر فی صنعه العول ! »

« کل و بلبلدن اوزکه کیمسه‌ده یوقدر زماننده

» گرك فریاد و افغاندر؛ گرك چاك گریباندر . »

بیننده نه عجب شیوه لسان اختیار بیورلمش ! او قودقجه

گندی عیشیر زمانی بخاراده ، و یا فضولی وقتی

بغدادده ظن ای دیورم .

« ادراك معالى بوک کوچوک عقاه گرگمز

زیرا بوترازو او قدر ثقلتی چکمز . »

معذرتندن بشقه سویلیه جک برسوز بیه میورم .
 یعنی شونی آگلامق ایسترم ، که مدوح دولتیرینی
 صحیحاً تالهی بیورمق ایسترسکمز؟ یوقسه مقصد عالیبری
 انسانیتدن ملکیت و یا حیوانیت و جمادیته تحویل
 اتمک میدر ؟

»

« که عصری غبطه بخش عهد فافاروق و سلیماندر . »

»

»

»

»

. دیه لم که مقصد مبالغه ایمش . ملت

اسلامیه نك ادوارنده الك ضعيف ، الك آشاغی گوردیگمز

بر عصری ، بر نبی ذیشان ایله بر صحابیء عالیقدرک

گستانلردن، بوستانلردن قیاس ایتمه عقل قائل اولسه، گوز راضی اولمق احتمالی وارمیدر؟ یوقسه بوغاز ایچنک وصفی ایچون اله قلم آلنجه خیال بی مثال دولتلی مسلم عالم اولان سرعت جولانی اقتضاسنجه (تایمس) ویا (سن) نهرلرینک کنارینه می انتقال ایتشیدی؟

« روا اولمز اگر تشبیه اولنسه بیت معموره »
 « بونک حسنی عیان زیر آآنک آثاری پنهاندر. »
 نه دیمک؟ اوللا بیت معمورک آثاردن نه مراد اولمش؟
 عجبا « بیت معمور » بیتلرمی یاپار؛ بنالرمی اعمال ایدر؟ ثابیا بیت معمور اعتقاد مزجه « بیت الهی » اولوب، احتمال که توصیف بیوردقلری سرای، شدادک جنتنه فائق اولاییلیر. فقط اللهمک بیتدن مرجح طوتمسنه عقل و نقل جواز ویررمی؟

« بورسمی طرح ایدن معمار طبع »

« بو معناجه آگا صنع بشردر دینسه بهتاندر. »

بیتده کی نکته بی بیلکدن دخی :

« هواسی روح بخشا خاکی رشک روضہ رضوان

« شرابی آب حیوان دلبری غایتہ فتاندر . »

یتنک « خاکی رشک روضہ رضوان » غلوینی مبالغات

شاعرانہ سیئاتیہ اعتیادہ باغشلاہلم؛ مملکتک شرابی

وصف ایتمکده بر لطافت وارمیدریا؟ خصوصیہ

افندمز اوروپاییدہ گورمشدیگز « برشیشہ شراب

وبرسمن خد » مقصد شاعرانہ سندن اوزماندر البتہ

بتون بتون اتقا بیورلماشمیدر !

بوغاز ایچی وصفندہ اولان :

« ایکی جانبده رنگین کاخدر، کاشانہ لیریر

« ایکی ساحل سراپا باغ وبستان و گلستاندر . »

یتی صرف بداهتہ قارشی بریالان دگلمیدر؟ واقعا

ایکی ساحلده افندیلمزک بعض شدادی بنالرینی .

قوناقلرینی گوریورز، فقط قوزغنجقدہ کی چیفیت

یالیری قیلندن اولہرق اکثریت اوزره ایکی ساحلی

طوتمش اولان خرابہ لری او کاخدرن، کاشانہ لردن

قطمیر تمثیلی حق دولت‌لرنده ولو لسان عالی‌لرندن
 اولسون ایشتمگه تحمل ایده من ایسه کده ، بیک ایکی
 یوز سنه دن بری دنیانک همان بر ثلثنده نشر آثار کار
 ایدن اوچ بیوک قومک اڭ بر گزیده، اڭ منتخب
 شعرلرینی جامع اولمق اوزره ترتیب بیوریلان ایکی
 یوز سکسان بش صحیفه سنی کندی آثار علیه لرینه
 حصر ایده جک قدر اعتنای نفس حالنده بولمهلرینی
 دخی کمالات تواضع پرورانه و فضائل ادیبانه لرینه
 یا قشدره مدم !

هله ایراد بیوریلان قصائدده ولو ادبیات عتیقه یه
 مطابق اولسون، عصرک ترقیات حکیمه سی ایله اصلا
 توافق ایده میه جک بعض بیتلر بولندیغنه تأسف
 اولنور؛ از جمله :

« دگدر جدول دریا اولان جاری بوغازلردن

« اوشوخی گورمگه گویا که دریالرشتاباندر. »

ییتده معنادن اثر کوریله میور ! استانبول حقنده :

یستی گبی تشبیهی غایت ثقیل و مناسبتر بر سوزی
 ابقا بیورمشکز ! بوکا نه دیهلم ؟ هیچ عاکف پاشانک
 عدم قصیده سندن :

« آکلامش نسبتی مهر ووفای یارده

« ایدن اولدر دل بچاره نی جو یای عدم . »

یستی گبی رنگین و نازنین سوز طرح اولندقدن صکرده،
 عزت ملانک یوقاریده بحث ایتدیگم دیکنلی میکنلی
 یستی بر منتخباتده ابقامی ایدیلیر ؟

§

تریه سزلگمه محمول اولسه بیله ایکی معناسیله
 ادبه متعلق بر افاده نك دها ایرادنن کندیمی بردرلو
 گری آلامیورم؛ شونی دیمک ایسترمکه :

بن گتدگگز یوله گیدیدم

بر منتخبات جمع ایدیدم .

شهنامه لر ایتمش اولسه م انشاد

بر یستی ایلزدم ایراد

بعضلرینی تنقیح و ترخیم ایله قولاغی، قویروغی کسلش
 کدی یاوریسنه بگزتمکده نه لطافت وار ایدی؟ ذاتاً
 اشعارمزده ربطک قلتندن. و موجود اولانلرینک
 توجهات و ملاحظات دورا دورا احتیاجندن شکایت
 ایدوب طوریی-ورز . او یولده اولان آثار تنقیح ایله
 برقاتدها ارتباطدن ساقط اولنجه لذتله اوقونه بیلک
 احتمالی وارمیدر؟ شوراسی شایان تأسفدرکه تنقیحات
 واقعهده اکثریت اوزره اڭ فنا بیتلر ابقا و اڭ گوزل
 سوزلر ترک اولنمش ! مثلاً بنده گز شعر ایله الفته
 باشلادم باشلایهلی باقینک نامی آگلادجقه سنبل
 قصیده سنک و او قصیده دن بحث اولندجقه :

« دامن کوه قناعتده می بتمش بیلیم

« برپاز ایله کچندی نیجه بیللمر سنبل »

بیتک وصفی ایشیدیردم . افدمز ایسه آنی تنقیح
 بیورمشکزده

« ینه فراش صقت دستنه چاروب آلمش

« که ایده خدمت خاکدر دوار سنبل . »

« گجھلر عزم ایتدیگم اول ماهه سایه مخوفیدر،

« بر طریق ایله قبول ایتمز محبت شرکتی . »

یتی گبی واصفده، نورسده برسوز وارمیدر ؟

شمعیلر، نظامیلر، خیالیلر، نادریلر، امریلر،

فائزیلر، عالیلر، آلیلر، شافی زادهلر، تذکره جی

نعمیلر، شیخ رضالر، پرتولر، غزتلر، دانشلر، جاویدلر

بر طرفه طورسون؛ بیجاره فطنتله، لیلانک نه قباحتی

وار ایدی که اسملری ساسله شعرایه داخل اوله مدی؟

نورسک آثارنده :

« گللر قزاریر شرم ایله اول غنجه گلنجه

« سنبل خم اولور؛ رشک ایله کاکل بو کولنجه . »

ویا خود

« پر آشم آچدیرمه بنم آغزیمی زنهار

« ظالم بنی سویلتمه درونمده نه لر وار ! »

یتلری قدر گوزل برسوز گوردیگزمی ؟

عفو عالیلرینه استناداً بر مسئله حتمنده دها بعض

اشکال عرض ایده جگم: انتخاب بیوریلان قصائدن

یتـلرنده نابی گبی، راغب گبی، اسکی افکاره گوره
 ماتک ال بیوک شاعر لرندن معدود اولان اعظم
 ادبایی چکنه مش اولسی، طبیعتک پارلاقلغنه بر
 برهان دگلمیدر؟

انتخاب دولترینه مظهر اولان و « مفتی فن »
 صفتیه تعریف بیوزیلان وهی مهتاب غزلارینی
 تنظیر ایچون طبیعتده نه قدر قوت وار ایسه بذل
 ایدرک، اثر معلومی میدانه گتیردکن صکره، بر
 مجموعه ده بلیغک غزائی گورنجه « بز نابی وراغب ایله
 اوغراشدق؛ اگر بلیغی گورمش اولسه ییق بوزمینده
 اتعاب طبیعت کستاخلغنی اختیار اتمز ایدک . »
 دیدیگی بین الادبا شهرت بولمش بر فقره در . شمعی
 نصل اولیورکه افدمز وهی بی شاعر عد ایدیورسکیز .
 ده آنک کندینه فائق گوردیگی بر شاعری هیچ
 مشابه سنده طوتیورسکیز؟

نظیفک منتخباتنده فصیحدن بر چوق آثار وار .
 سائر لرندن قطع نظر یالکیز شو :

« چیمدی برنیتن قدّ بلند همته

« اطلس گردونی برقاچ کرّه تخمین ایتدیلمر . »

و یا : « چوقدن حصولنی گوردم مدعارک

« تأثیری قالمشدر افندی دعارک ! »

و یا : « غنجه نك كتدی باشی آره یه برخنده ایله

« وار قیاس ایله بوگشنده دمادم گنی ! »

طرزنده اولان اشعارینی می ؟

« فصیح و بلیغك آثاری البته گورلمشدر ؛ او

بچاره لرفصاحتده ، بلاغته واصفدن فلاندن آشاعی می

ایدیلر ، که هیچ بریسنك شاعر لکلری دخی تسایم

بیورلماش ؛ بلیغك او ادبیات عتیقه جه سامیدن .

منیفدن گری قالمیان قصیده لرندن ، او [حامنامه]

[ترزی نامه] گبی ، نوزمین اثرلندن قطع نظر ، یالکیز :

« کیوب برآل اتکلک هاله دن میدانه عزم ایتمش

« سماده مولوی آییننی تصویر ایدر مهتاب

« النده خامه زرینی مولانای رومیدر

« گجه آثار شمسی شوق ایله تنظیر ایدر مهتاب . »

« چشم انصاف گبی کامله میزان اولماز .
 « کشی نقصانی بیلک گبی عرفان اولماز .
 « ایاسه کُ هر نه قدر طوطی یه تعلیم لسان
 « سوزی انسان اولور اّما اوزی انسان اولماز. »
 یولی حکمتلره دیوانچه سنی مالا مال ایدن (طالب)
 او [ترجیع] نفیس و [ترکیب] سلیمس یازان قلمک
 یارم سطر حق برستایشنه اولسون مستحق اولمازمی ایدی؟
 بیچاره نورس قدیمک نه جرمی وار ایدی، که
 آنک نامی لسانه بیله آغسونده شمّدیکی نورسک ترکی
 وفارسی (تأدباً نعت مستثنا) ایکی پارچه مزخرفاتی ایله
 خراباتک اوته سی بریسی تلویث اولنسون! حق الانصاف
 عالم طبیعتدن افند مزه اهدا یورلمق لازم گلسه
 دیوان دولتلرینه ادخال ایچون یگی نورسک «صورتی»
 قصیده سنی می قبول بیورردیگیز؛ یوقسه اسکی نورسک:
 « حجه گاد خسروی برشب که تزیین ایتدیلمز؛
 « خون فرهادی حنای پای شیرین ایتدیلمز.

وَلَا زَمَ الْإِخْطَارَ نِجْهَ أَحَادِيثِ وَأَثَارِ أَهْمَالِ وَنَسِيَانِ
 يَغُولُهُ لَزْنَدَهُ قَرَارِ اِئْتِدَائِكِي شَائِعِدْرِ . اَمْدِي اَسْلَافِ
 وَآخْوَانِمَزِ ضَبْطِ وَقَائِعِ وَتَوَارِيخِ اَيْلِهِ بَرِي بِيكَ يَلْمَقِ
 اَمُورِهِ وَقُوفِ وَاطْلَاعِ فَائِدَةِ سِنْدِنِ حَصَّةِ دَارِ اِئْتِدَائِكِي
 كَيْ بَرْدَنْدِهِ اِخْلَافِ مَزْدِ بُوَيْلِهِ يَادِشَاهِ جَمْعِجَاهِ وَشَهْنِشَاهِ
 عَالِمِ بِنَاهِ اَيْدِهِ اَللَّهِ وَقَوَاهِ حَضْرَتِ لَرِي نِيكَ نَامِ نَامِي لَرِي لِه
 مَصْدَرِ وَمَزِينِ بِرِ مَقَالِهِ مُشْكِينِ كَلَالِهِ يَادِگَارِ اَوْلَمَقِ
 وَاجِبَةُ مَرْؤَتِ وَلا زَمَةُ فَتَوَتِ وَعَبُودِيَّتِي تَدْرِ . جَنَابِ حَقِ
 ظَلِّ ظَلِيلِ رَأْفَتِ وَعَطُوفَتِ لَرِي نِ بِلَادُو عِبَادِ اَوْزَرِهِ
 مَسْتَدَامِ وَزَمَانِ بِرِ نَجْتِ اِقْتِرَانِ خَسْرُوَانِهِ لَرِي نِ اَنْوَاعِ
 فَتُوحِ وَبِشَائِرِ اَيْلِهِ شَادِكَامِ اَيْلِيهِ اَمِينِ .

تحريراً فی اواسط محرم الحرام

۱۱۸۶

لِسَنَةِ

تَم

تمثیلی : فی اواسط شعبان المعظم

۱۳۰۳

لِسَنَةِ

علیهنه اتفاقاً تملرینه باعث اولق کیفیتلری مشهوردر.
 بوبهانه لرله برآنده برق قرالی ولایتک تحمّاندن
 زیاده عسکر تدارکنه بذک مکنّت و لیل ونهار سلزیه
 سنجانغی محافظه سنه صرف همتّه مضطر اولمشدر .

خاتمه

خصوصات مسطوره شمّدیلک هرکسک بیلدیگی
 شـیلر اولغله بو مرتبه تفصیله نه حاجت صورتنده
 اخوان الصفا دن اعتراض مقدره شو یله جواب
 ویریلورکه : یگرمی اوتوز سنه دنصگره بوصددلره
 عارف اهل خدمت و درایت مفقود و موجود اولنلرک
 روایت و خبرلری متخالف اولغله قولنه اعتماد اولنور
 آدم مقوله کما و عنقادن معدود اوله دوشر . بناءً
 علی ذلک قلم رائد و ساعد مساعد ایکن قصه یی
 حقیقتی اوزره سرد و بیان و ثبت جریده اتقان ایملک
 وقتیه فواید شتایی منج و مورث و البته ذکر جمیاه
 باعثدر . طرف طرف تحریر حوادث و آثاره حاجت
 مس ایتمدکجه محرر و متکلمده عدم قدرت و مخاطب
 و مستعمده قصور رغبت ظهورندن ناشی واجب التذکار

[شوق] میانده حادث اولان کلّیتی جنکرا اثناسنده
 قرالک ایکنجی جدسی ایشه قریشوب اوکش مکشلم
 خلانده پروسیایه مالک و پروسیا قرالغنی نامنی تحصیل
 اتمش ایش. اولزماندن برو توسیع دائرۀ امارت
 قصدیه برلین شهری تعمیرینه صرف همت و مالک
 اولدقلری یرلرک نظامنه غیرت ایلوب برلینی مقرّ
 امارت اتخاذا اتمشلم. شمّدیکی قرال تواریخ آشنا
 وجنک وجدالدن بی پروا بالا پرواز آدم اولغله
 اجدادینک ملکینه قناعت ایتوب یوز الّی اوچ
 تاریخی خلانده پدرینک وفاتی نمچه چاساری آلتنجی
 قارلوسک رحلتنه مرادف و نمچه دولتک اختلالی
 زمانه مصادف اولغن ایمپراطورلق سوداسیله فرانچه
 دواتی کندویه اویدوروب نمچه اوزرینه قالمش
 و اولزمانده نمچه لیلرک مابه الافخاری اولان سلزیه
 ناحیه سنی اختلاس ایتشیدی. سلزیه مادّسی بردرد
 نادوا اولغله مرور زمانه میانلرنده کلّی جدال
 و منازعهیه مؤدی و سقسونیه ایالتک پایمال اولسنه
 و بالآخره فرانچه و مستقودولتارینک برآنده برق

بومشوره سیدر منظومه سی شویله که :

« ارباب حکمت و معرفتدن برآشناسی کندویه
 نصیحت صورتنده کاغد تحریر ایدوب، بنم افندم !
 اگرچه شمديك سزه بخت یاور و پرتو اقبالکوز
 رشك خاوردر . اما حرکات فداکيه برقرار
 اولیوب ناگهان مرامکوزك عکسنجه دوران ائلك
 عادات دهردن مستبعد اولمامعن میدان نصرت
 وغالبیت سزده ایکن خصما کوزله مصافات و مسالمة
 اختیار و محافظه صیت و صدایه ابتدار بیورسگوز سزه
 خیرلودر » صورتنده بعض ترهیب و تربیه مضموننی درج
 اتمکن جوابنده یازمش که : « بنم محب صداقتکار و حکمت
 شعارم فرضا سن اغنیادن اولوب آچیهی چوق
 خرج اتسك سکا مسرف و متلف و آز خرج اتسك
 ممسك و مفرط دیرلر . لابدایکیزی میاننده حد و وسط
 و طریقه اعتدال تحصیلنه محتاجسن ! بومقدمه اوزره سن
 شمديکی حالده پك جسم و بهادر دکاسنکه سندن
 خوف و خشیت اولنه . و پك صغیر الجسم و قصیر دگل
 سنکه مسخره لر گروهنه لاحق اولمغله خلق سنی

وارثت ایتدیلر . برکسنه نك نظم ونثری ترجمان
عقل وفکری اولوق ملاحظه سیله کشیده سلك سطور
اولمشدر . مضمونی بوکه :

« بنم محب مهربانم وَ همجوار گامرانم موالاة
درونی ومصافات بیرونی یه مناسب تحیات راتقه و آسایات
فائقه ابلاغدن صکره منهای مخلص دلر بوده بودرکه بر
مقتضای شیوه روزگار میانمزده مرورایدن کارزار سببی
ایله بری بریمزی استیصال مرتبه لری بدیدار اولدیغی
محتاج بیان دگلدنر . بویله ضرر کلی یه قادر اولان آدم
فائده عظمایه آلت و عالت اولوق قواعد مجربه دن
خارج اولدیغن ملاحظه ایدرک دائما بزمله مصافاة
مسالمه یه همت و یانگزده بولنوب سزی سمت منافردیه
ترغیب ایدنلرک کلامنی اصفا اتمکله عنایت بیورمگنر
مرجودر . سزه خلوص و محبتده راسخ دم وثابت
قدم اولدیغنی ابراز و اثبات ایچون انشاء الله تعالی
قرباً جنابگزه بر مرؤت و آدمیت اتمک ضمیر گذار .
مدکه صورت حالی گورنلر ساپاش و تحسین و اطرافدن
گوش ایدنلر همت صادقانه یه آفرین ایدلر . »

ینہ محلّہ ایصال ایدر . هر بلوڪ طائفه سی آخردن
 ممتاز اولق ایچون کیمی بوشناق و کیمی مجار قیافتنده
 عجوبه هیئتله گورن برشیء قیاس ایدر . اکثرینه
 یشیل چوقه گیدر و ب اهل اسلامه اظهار مؤدت
 ایتمکله همجوار لرینک بووضعنه جانی صقیلوب « برآنده -
 برق قرالی مسلمان اوله جق ایمش » دیو طعن و تلمیح
 ایدر لر . مومی الیهک بومقوله حیلہء حربیه و امور
 سیاسیّه ده اهتمامی تمام اولدیغندن غیر ی کمک یدنده
 ناطق و صامتدن بر کلیتلیجه شیء گورسه [محشردہ
 حقاشمق] شرطیله آلوب بعض کرّه ادا و اکثر نده
 لیت و لعل ایله اهل و اغضا ایدر . نظم و نثر ایله
 ادارهء کلامه قادر خدیعه کار ماهر اولمغن لابه شا -
 عرانه و مطایبه منشیانه بلور . حتی کچن سنه نمچه
 قرالچہ سنه [خواب خرگوش] نیتی ایله بر مکتوب
 مبهم المفهوم یازمش ایمش . ختاری و خدیعه کارلقده
 کیفیتی معلوم اولمغن اورته لغه یاییلوب لهلولر استنساخ
 و مبهم اولان فقره لرینه درلو درلو معنالر یاقشدر مغله
 نقل مجاس اتخاذ و لهسدن مروریمزده بزه قرأت

قوللقدہ اولنلری قوللقدہ آزاده ایسه اگانوب
یاندیغی محله یوقلیوب فرار و غیبت ایتمش اولورسه
در حال ظاهر اوله دوشمگله خارج بلدهده برگوچک
قلعه دن ایکی اوچ پاره طوپ آتیلوب کیفیت معلوم
وَ اطرافه آرائیجیلر یاییلوب مسامحه ممکن اولمامغن
الته اخذ ایدرلر. وَ بلوگنه ایصال ایله قیودانسه
تسلیم و میدان سیاسته تقدیم ایدرلر. ایکی طرفنده
اوتوز قرق قدر یولداشلری اللرنده برر قرماز چبوق
فراری بی بلندن یوقارو عریان ایدرلر وَ فریاد و استر-
حامه مجال اولمامق ایچون اغزینسه برپاره قورشون
ویریلوب اون بش یگرمی کرّه ایچلرندن گیدوب
گلدجکه جماله سی چبوق ایله چارپارلر. جانی چقمغه
یاقلاشدقدہ ثیابی آرقه سنه و یروب دکانلردن مرهم
آچه سی نامنه بررپاره دوشرتمکله ضمناً شهیر عالم
ایدرلر. بومرتبه ایله متنبه اولمیوب ایکی اوچ کرّه
فرار ایدرسه آیاغنه برانقه اوریلوب برطامه حبس
ایدرلر. اعیان بلده دن امور شاقه ایچون خدمتکار
استین گتوروب گونده برپاره اتمکه استخدام وَ اخشام

اقدام واحجامده نظام صنی بوزمامق اوزره تعلیم
 و تربیه و کندیلری اولیه جک قدر برپارچه نان ایله
 اسیردن بدترحیران و سرگردان گیجه گوندز توفنک
 الده، پلاسقه بلده، قارنده کی قارنده، صرتنده کی
 صرتنده تحت القهر قوللندیروب بروجه محرر بیرا قدر
 نامنه برتازه اوغلان، النده مزراق بر بلوک صولتاتی
 اوکنه قاتوب هر نه اشارت ایدرسه بر طریقله مخالفت
 ممکن دگلدیر . ایکیشر ایکیشر شهرلی خانه لرینه
 تقسیم ایدوب بوغازلری طوقلوغنه اوصاحینه خدمت
 ایدرلر [۱] هفته ده ایکی گون کار و کسبه رخصت و یروب
 صنعتدن بهره سی اولیانلر خلقک باغچه سن قزمق
 و اودون یارمق مقوله سی خدمتلیله سدرمق ایدرلر .
 ایکی ساعتده بر کرّه اون باشیلری الدرنده دفتری

[۱] بو اصول بو کون هر دولنک موازنه مالیدسنده
 غایت حرمتلی بر یکون اراند ایدن (تخصیصات عسکریه)
 قاعده سنک ظهورندن یعنی اداره ملک خصوصنده برطاقم
 قواعد مخصوصدینی حاوی بر فن مخصوص حالی بولان
 (حقوق اداره) نک وضعندن مقدم هر دولته فقط بشقه
 بر طرزده جاری ایدی .

قاعه یه وَقَوْلَلْقَدْنِ قَوْلَاللَّغْه تَحْرِیْکَدْنِ خَالِی قَوِیْمَاق
 وَأَوَاقَاتِ مَخْصُوصَه دَه شَهْرِ اِیْچَنْدَه وَأَطْرَافَنْدَه مَعِیْن
 مِیْدَانِرْدَه تَوْفَنْکِ طَوْتْمَقِ وَأَوْچِ یُوزِی بَرْدَنْ طَوْلْدِ .
 وَرُوبِ بُوْشَانْدَرْمَقِ وَدِیْوَارِگِیِ یِکْپَارَه یُورِیُوبِ

کمالرینه حیران اولدیغیز اقوام غریبده اصحاب علم
 و معرفت همان خواص مخصوص اولدوق افراد عوام ایسه
 علوم و معارفدن محروم ایدی . بناءً علیه تحصیل علوم
 و فنون خواص عالییه و معنویدنک اساسی بولندیغی و افراد
 عسکریه حکم ایلیدجک ضابطان ایسه خواص عالییه ایله
 مناز بولنور ایسه معینرینه تاثیر نفوذ ایتدیره جکری و یا
 تاثیر نفوزه کسب صلاحیت ایش اولدجقلمی معلومدر .
 فقط مؤخرأ معارف عمومیه و صغفه لایق بر صورتده
 خواص و عوام آردسندگی فرق معرفتی بر طرف ایدهجک
 درجهده تعیم ایش اولدیغندن بوحال دخی اوسبیلد تبدیل
 ایش والیوم هر هانکی صغفه منسوب اولورسد اولسون
 اصحاب فضل و معرفتدن اولانلر مارشالغه قدر واصل
 اولتمده بولنمشدر .

بناءً علیه صاحب تقریرک ظاهر بینانه برطور ایله
 یاشکر ظرافت لباس و اندامه حصر نظر ایشمی اولباس
 و اندام صاحبلمینک سیرتترینی تزین ایدن حلیه معارفی
 ملاحظید وقت بولدمامسندن نشأت ایش اولسد کرکدر .

طامق و کمینک بویینه پالهنک صورتنده گومشدن
 برشیء صارقتق ایله امثالندن تمیز و اکرام و در حال
 بر بلوک عسکره بیراقدار و یا اون باشلیق، یوزباشلیق
 مثللو خدمتله ایله توقیر و احترام ایلیوب هر فنده
 بر سر و قامت خوب رو غلام وار ایسه بومقوله سرگر.
 دهک اعتباریله ممتاز و مختار و دردمند صولتاتلر
 بومثل و ضابطلرینک لطافت و ظرافتلیله اهترزاز و افتخار
 ایلیوب [۱] عسکری مقوله سن کجه گوندز قلعه دن

[۱] صاحب تقریر، پروسیا افراد عسکریه سنک
 ضابطلرینک لطافت و ظرافتیه افتخار ایتدکلرینی افراد
 هر قومتهک حماقتنی کوسترر بر نسان ایله بیان ایدیور. حال
 بوکه حقیقت حال هیچده آک نهانی کی دکلدر. « پروسیا
 اردوسنک روحی ضابطاننده در » قولی که پروسیا اعظم
 عسکریه سنک روحاک نساندن صادر اولمش و بر مثل حکمنی
 آلمش اقوالدندر. منون در غولتس پاشا ملت مسلحه
 اسمنده کی تألیف مشهورنده قول مذکورک ماهیتنی شو
 و جهله ایضاح ایتشدز: « پروسیا هیئت ضابطاننی
 وجوده کثیرن بیوک فره دریق هیئت مذکورده بی اوزمان
 اک زیاده متفنن بولنان زادکان صنفندن تشکیل ایتشدز. »
 چونکه بوندن بر عصر اول بوکون فضائل و معارفده کی

امورنده استخدا م وَاکثر اوقاتده یانندن آرمیوب
 « بنم سعی و همتم ثمراتی سزه راجعدر » دیهرک کندویه
 رام ایلیوب رجال و سرگرده لرینه اکرام و اعتبار و هر
 برینه مامور اولدیغی خدمتده استقلال و یروب
 تنبیه و تقصیمی اقتضایدن موادسی سرّاً افاده و آخری
 محرم اتممکه ز عنجه گامکار و جاب خاطر ایله منتدار
 ایلیوب جنک اثناسنده مجروح و عمل مانده اولنلر اچون
 تعیین وظائف ایله تاو خانه لر [۱] و اولاد و عیال لرینه
 تربیه اچون کاشکانه لر احداث ایلیوب بومقوله دن
 جنرال زاده و بگزاده اولنلری اون درت اون بش
 یاشنه وارنجه اوقودوب یازدیر مق و حرکات حربیه
 تعلیم ایتدرمک اوزرد مخصوص محلمر تعیین و حال لر
 ینه گوره الوان چوقه دن گوزلجه لباس گید یروب
 حد تمیزه بالغ اولدقدن صکره صرتنه مائی اسکرلت
 چوقه دن برگومش چپرازی (تمورقوپاران) لباس
 ایلدیگندن بشقه کمینک اوموزینه صرمه لی شریت

[۱] بو تاو خاندن مرادی (اوتل ده زانوالید) دیلان
 دارالمنقاعین در. اثنای حربده اعضای بدنندن برینی غائب
 ایدن افراد عسکرینه نک عالمه لر یله برابر ایوالرینه مخصوصدر.

برمدتن برو اطراف واکسنافه جوّاس آرامش
و مشول منزلیکاه اولنه رجوع و حلول ایلدی .
خمداً ثم خمداً ثم خمداً .

اوتشاف قرال برانده برق

مومی الیه فنون معارفدن حصّه دار ، خصوصاً
آشنای تواریخ و اخبار اولغله لیل و نهار اسکندر
و تیمور مقولهسی صاحب ظهورلرک اطوار و آثارینی
مطالعه ایله جنک و جدال بابنده صدوره گلان
تدابیر و حیللرینه اقتدا و اولاد و عیال غائله سندن
بی پروا مذهب و دیانت قیدندن مبرا اولوب افکار
و اوطاری توسیع دائره مملکت و تخیل شان و شهرته
مصروف و مقصور اولغن محتاج و مراجع اولدیغی
آدملره اظهار تواضع و موالاته و اطرافنده بولنان
همجوار و اقرباسیله اقتضای حاله گوره مداره و مجازاه
ایدوب حالا ایشه یرار ایکی برادری و ایکی برادر
زادهسی و ایکی همشیره زاده سندن بشقه قوم و قبیله .
سی وافر اولغله بونلری سرعسکرلک و عسکر پرورلک

مقرّامارت بغداد اولان یاشه واصل و هنوز واصل
اولمش بغداد و یوده ده سی او چنجی لغور بکه مصادفه
و بوندن دخی تکرار عرب به و بارگیر ماده سنه نظام
و یریلوب قلاص و ماچین یولی اقتضای وقتله زحمتلی
اولدیغی معلوم اولمغن (بورلات) نام محلدن افلاقه
طوغری توجه و اوچ گونده بغداد ایله افلاق
میاننده حدّ فاصل اولان (فحشان) نام شهره و یریلوب
بونده دخی افلاق و یوده سنک مهمانداری استقبال
و بوکرشه اوغردمق سزین درت بش گونده طونه
ایله (ارجس) نام نهر میاننده (اول تلنج) نام قریه دن
غردّه محرّمده طونه اوزرندن تورقان نام قصبه یه
داخل و بونده اون آیدن برو حسرتکش اولدیغنز
جامع و مناره مشاهده سیله کیلی مسرت حاصل
اولمغن سجده شکره مبادرت و دعای دوام دولت
علیه مواظبت ضمننده هزار غراد و قرین آباد
و قرق کلیسا اوزرندن آستانه سعاده بالکشیای
مسارعت و بفضله سبحانه سنه کامله تمامی اولان ماه
محرّمک اون دردنجی گونی استانبوله دخول ایله

جوابنامه بی متعاقب باش وکیل یدیه بعض هدایای
 جزئیّه اعطا اولندی . بوند نصگره بزى حدود دن
 استقبال ایدن مهماندارینه له حدودینه ارجاع
 وایصال ایچون عربّه وبارگیر احضار اتمکن غرّه
 ذی القعدة برلیندن خروج واون درت گونده
 مقرّ امارت (سلزیه) اولان مارالذکر (براسلاو) شهرینه
 ولوج اولنوب آنده بش آلتی گون اقامت و مجدداً
 عربّه مصلحتّه تمشیت ویرلمگه قرای حدود لهدن
 (اطری پچا) نام قریه یه داخل و قطع مراحل اولنه رق
 ذی الحجّه نك بشنجی گونی خوتینه اون بش ساعت
 بعدی اولوب له ایله بغدادن طوپراغی میاننده حدّ
 فاصل اولان (خورودنقه) نام قصبه یه وصول زده اسلوب
 سابق اوزره بغدادن ویوده سی مهمانداری استقبال
 و احضار لوازم حطّ ورحال ایدرک اون ساعت
 بروده نهر (بروت) اوزرندن مرور ایله (چرناویچ)
 نام قریه یه . بوندن دخی (پودشان) نام قصبه یه گنوب
 عید اضحی توّسط وایغورلر متادی اولمغن بونده
 اوچ گون اقامت و بو محلدن دخی اوچ گونده

اولدقلری عفو وعاطفتدن حالا متأسّف ودلگیر
اولدینغی احساس اولنمشدر . [۱]

مرور ایامله تمام آلتی آی اولمغه وقیش نهایت
بولمغه یاقلشغله ماه شوالک یگرمنجی گونی ینه اسلوب
سابق اوزره نامه همیون جوان المغه قرال طرفندن
دعوت وبوکوره بشقه براوطهده عقد جمعیت
اولنغن طریق اوزره (یعنی تشریفات ایله) قرال
یانسه گیریلوب اتمام لوازم مسافرتله عودته عزیمت
اوزره اولدیغز و نامه همیون جوان المغه واردیغز
تقریر وتفہیم اولندقدہ ایلیچیاغمزدن اظهار شکران
وبزدن آستانه سعادتده مراملری حصولنه دائر
دوستلق امیدنده اولدقلرین ذکر و بیان ایدہرک

[۱] اشارت ایدیلان وقعه سلطان احمد ثالث
زمانده بالطہجی وزیر محمد پاشا قومانداسنده ۱۵۰ بیک
عثمانلی عسکری و ۱۰۰ بیک تاتار سواریسندن مرکب اولان
اردوی همایونک جسم بر روسیه اردوسنی ایبراطورلری
پترو ایله برابر پروت نہری جوارنده براورمانده
حصر وتضییق ایلسی کیفیتی در . للطابع

اولنق ممکن ایکن نیچون مسامحه اولندی؟» دیو سؤال
ایلدکده «وقعه مذکوره دولت علییه نك درت قرال
ایله اون یدی سنه علی التوالی مدافعه و مجادله
ایلدیگی اوقاتدن چوق اوزاق اولدیغنه بناءً او یله
اطراف آچق محلا رده رعایا و برایانک پامال اولسی
تجویز کرده جناب خداوندگار اولمیوب مجرد دفع
صائل و سد سکندرگی سیل عمر مره حائل اولق
ایچون عجماله الوقت برسر عسکر تعیین اولمشیدی .
چار مذکور کندينك سوء عملی بلاسنه گرفتار واکل
اوراق اشجار مثللو مشقتاره دوچار اولغاه استیمانه
مسارعت و اطرافیه ازاق قلعه سن تسلیمه مبادرت
اتمكن [العفو زکاة الظفر] مدلولنجه رجاسنه مساعدده
و سبیلی تخلیه اولنق شیئه کریمه پادشاهانیه مناسب
اولان امور دندر.» دیو جواب ویریلوب اگرچه قبول
صورتنده سکوت ایلدی اما مستقولودن غایتده
آزرده خاطر اولغاه الی درت ییل مقدم مظهر

بانوی لندن طوتوب بینرنده غیرت و حمیت دغد-
 غهسی برطرف اولمغله دور و دراز نشیب و فراز
 اولته ایله اجرای لوازم اهتراز ایدر لر . گویا مستور .
 الحال اولق زعمیه قول قول بکندکاری محله
 گیدر لر . بوجمیت عقبنده کار خانه نک بر او طه سند
 قرال سفره سی دوشنوب رفع نقاب وحشت ایله
 گوزلجه ندمایی یاننه دعت و ساعت بشه آلتی به وارنجبه
 عیش و عشرت ایله اظهار مسرت و بوزم خاصه
 داخل اولنلر استیفای لذتد مفاخرت ایدر لر . [۱]

بو اثناده قرال برکجه قوناغمزه یقین اعیان بلده دن
 برینک خانه سنه گلوب بزی یاننه دعت « و آیا دولت
 علیه نک بر قاچ سنه ظرفنده جنک وجداله نیتلری
 وارمیدر ؟ » دیه رک کلامی سمت آخره توجیه و « یوز
 یگر می اوچ تاریخنده بروت صوی کینارنده وجه
 معهود اوزره تضیق اولنان مسقو جاری اخذ واسیر

[۱] سفیر افندینک تعریف ایتدیکی محل بالو اولدیغی

پوسطامدن برلینه گلوب خلاف معتاد ایکی آی
 قدر برلینده اقامت و [قومدیه] تعبیر اولنور خیالخانه
 نظامنه صرف همّت ایتمکه بزم ایچون برصفه
 تخصیص و برقاچ کرّه دعوت وکندیسی اعوان
 واقرباسیله حاضر مجلس اولنلره بخشنده لطف
 وبشاشت اولوب رقاص قزلر و [یوغرتجی] نامنه
 مقلدلر لساندن عشق و محبت و عاشق و معشوق
 میانده تسهیل مصلحتّه دائر وساطت و قیادت
 حکایتلری و آردلقده ساز و سوزانبساطلری ایله
 اوچ درت ساعت امرار زمان گامرانی و اظهار
 شادمانی ایدر. بعض کرّه ردودنامنه بشقه بر جمعیت
 ترتیب ایلیوب رجال و نسوانی قرمه قریش قرمزی
 صندل و جان فسدن جلیاب و کرّا که رسمنده اوزر.
 لرینه برر شیّ کیوب و یوزلرینه آدم چهره سی
 صورتنده برر برون دروق طوتوب کیم اولدینی بلنمکدن
 قالدقدن صگره کار خانه ایچنده دورانه آغاز و حرکات
 وسکناتندن حس ایله هرکس گوگلی چکدیگی

قرالک احیا کرده سی اولغله بونده مکلف سرای
 و باغچه و اوگاهلری اولوب برلینده ایلیچیلر زحامنندن
 و اصحاب مصیحت و شکایت دغدغه سندن آزاده خاطر
 اولق ایچون اکثر اوقاتده اکلنوب تداییر ملکیه
 ایله خیل حربیه ببنده خاطرینه گیلن اموری
 ملاحظه و ضبط و تحریردن و رجال سرگرده لرینه
 اخطار و تنبیهی اقتضا ایدن اموری بشقه بشقه تلقین
 و تعامدن خالی دگلدرد. منوال محرر اوزره برلینده
 اقامتیز ایامنده خاطر خواهمز اولان محلماره وارمق
 ایچون قوناغمزه بر [چقو] تعیین و اعیان و اکبری بزی
 دعوت و اکرام ایشک حاتی تنبیه و تلقین اولغن
 برادر و برادر زاده لری و سائر رجال و ضابطانی بزی
 ایکی اوچ گونده بر باغچه و خانه لرینه دعوت و نهایت
 وسع و ساحتلی اولان شکر ضیافتلریله اجرای
 لوازم انس و انفت اتملریله « دارهم ما دامت فی
 دارهم » مضموننه رعایتله امرار زمانه بذل مکنت
 اولندی . ایام شتانک اوزون کیجه لرنده قرال

ایلچیلرینه اون سکرز آیده ویریلان تعینات بهاسی طرفزده آلتی آیده ویرملک اوزرد قول وقرار وکنده .
 یسی اکثریا اکلنه گلدیگی پووستام نام بلدهیه رفتار ایلدی . برقاچ گوندن صکرده تنقل و ضیافت طریق ایله بزی پووستامه دعوت و سرای و عسکر .
 نینی و ککندونک بالذات ترتیب و نظاملرینه قیام حالتلرینی سیر ایتدیروب برادر زاده لريله ایکی اوج گره پووستام قوریلرنده صید و شکار تماشاسی ایتدرد کد نصکرده برگون بزی تنها دعوت و خوش آمد مقوله سی نوازش و استیناس ضمنده دروننده جایگیر اولان خصوصی درمیان و یاننده اولان خریطه ایله عوائد و فوائدین بیان اتمکن مقدا آستانه سعاده عرض اولنان وجهله مایوس اولیه .
 جق صورتده جوابی ویریلوب ینه برلینه رجعت اولندی . پووستام برلینک جانب غریبسنده برلینه |
 یدی ساعت بعد ایله برلین ایچنندن جریان ایدن |
 صو اوزرنده برمتوسط شهر اولوب اکثر محاملری

علامه ملوکانه لیدر « دیه رک نامہ و صور غوجی بری
 بری آردنجه قرال یدینه اعطا و اولدخی واحداً بعد
 واحد آلب صور غوجی کوشه چشمه ملاحظه ایدہ -
 رک یاننده طوران سریر اوزره وضع وابقا و ترجمان
 وساطتیه دولت علیہ دن کندو حقندہ ظهورہ گلان
 التفات و عنایتدن منتدار و ایلیچیاغمزدن محظوظ
 اولدیغن یاد و تذکار ایایوب وارد اغمز هیئتده رجعت
 اولندی . رجوعمزعقبندہ قرال ہدیہ اتلری خاص
 اخورلولر یدبہ سرای حولیسی ایچنندہ ایکی اوچ
 گره دولاندیروب حولیہ ناظر پنجرہ دن ملاحظہ
 و کندیلر صویوب آدملرینہ تسلیم ایدلر دیو تنبیه
 اتمک اثناسندہ مجوہر رختلر و مطلا کسمہ لر شعشعہ سی
 صفاسندن قرال کندوی ی تورب کسنہ یہ برشیء
 و یرمک عادتلری دگل ایکن خاص اخورلولرہ بر
 ساعتہ برقاچ آتون اعطا ایلمشدر . ابلاغ نامہ و ہدایا
 بو کیفیتده ختام پذیر اولدقدن صکرہ قش بہانہ سیلہ
 یرلیندہ آتی آی اقامتہ نیت و آستانہ سعادتده کندی

اولنوب قرال سراینه وارلدی . نجه لیلر طرفندن [۱]
 صورت دفتر گتوردیلوب آنلرک رسوم و آدابنه رعایتیه
 حرکت ایتملریله نامه هایون دیوان افندیسی یدنده
 و صورغوج بهجت نمون ظرفیه کتخدا منر النده
 اون بش قدر اتباعله دیوانخانه یه گیریلوب مور قظیفه
 ایله دوشمش اوچ قدمه لی برصفه اوزرنده بر طرفنده
 مفضض صندلی و بر طرفنده نامه قویه جق سریر
 اورته سنده مائی قظیفه دن ثیاب هر روزه غبار آلود
 ایله [۱] قراله ایاق اوزرنده ملاقات اولمغله « حالاً اریکه
 پیرای سلطنت عثمانی شوکتلو مهابتلو پادشاه عالمپناه
 [سلطان مصطفی] افندی منر حضرتلرینک سز حشمتلو
 منزلتو دوستارینه تمهید موالات زمینده اهدا
 بیوردقلمری هدایای خسروانه لرینی مشعر نامه مودت
 [۱] نجه لیلر دن مقصد آوستریا لیلر در که دولت مشار
 الیه یه مقدمنا برقاچ کره سفیر ارسال قلمش اولمسندن
 اصول تشریف آیدده پروسیا لیلر آنلری تقلید ایلش دیک
 اولور .

اطراف و لوازمه باقدقدنصکره قراله وارمقدن
برگون مقدم عکاملریمز ایله قرال سراینه ارسال
وآنده برمناسب محله نصبه مفروشاتی بسط واکمال
اولندی . ایرتسی گونی صورغوج و آتلردن غیری
هدایای متنوعه بوغچه لری اوزرنده اسم و رسملرینی
مبین یافته لر ایله عربیه تحمیل و بعض خواص
اتباعمز معرفتی و ترجمان معیتی ایله قرال سراینه
گوندریلوب یدلرنده اولان دفتر مترجه تطبیق اولنه .
رق دیوانخانه کینارنده عجم قالجه لری اوزرنده
ترتیب و تسلیم اولندقدنصکره هدایادن اولان اوج
رأس آت دخی تسریج و تزین و خاص اخوردن
تعین اولنمش آدملرید کینه و یریلوب و کندی آتلیمز
دخی مکمل رخت و بساطله یدک ایتدیریلوب
گندیمز عادت اوزره قرالدن گلن هنطوه و خواص
اتباعمز عثمانلی بساطیله ینه قرالدن گلن آتله
راکب اولوب بزی دعوت و استقباله گلن قرشوجیلر
آردنجه آلتمش قدر توابع و لواحق ایله آلائی ترتیب

گوره بر طریقاه ردّ اقتضا اتسه عار مغلوبیت و شمار
 حمیتدن بشقه یگر می بش سنه دن برو چکلن مشقتلر
 هدر اولغله خصم طرفندن غلبه ظهوری البتّه محلّ
 اضطراب و حیرتدر . بناءً علی ذلك یا خصمی
 جانب آخردن اشغال ایله سلزیه طرفنه توجّهدن
 منع وادیلرینه انتهاج ویا مملکتلرینک بعضیسنی
 قونشولره پیشکش چکمک ایله قواسنه ایراث ضعف
 اسبابنه تشبّه محتاج اولغن بالضروره امید وار
 اولدینی مادّه نک حصولنه طلبکارلقده ابرام
 واصراردن غیری چاره سی اولدینی ظاهر و بیداردردر .

§

بروجه محرّر جمادی الاولی غره سنده برلینه
 وصول و جانب غریبسنده فرش و مهیا قلنمش خانیه
 نزول و اون گوندن صکره باش و کیله وار یلوب عنایتلو
 صاحب دولت افندیمرک مکتوب عالیاری ابلاغ
 وقراله بولشحق گونی مذاکره و تعیین اولنغن هدایای
 هایوندن اوتاق ۲۰ نجات نمون اوّلا قوناغمزده قور یلوب

له مملکتی میاننده جانب شمالیسی برانده برق سنجا.
 غنه متصل و جانب جنوبیسی طمشوار سمتنده اولان
 مجارستانه متقارب اصلنده بر قاج دوقه لقدن مرکب
 اوتوز قرق بیك عسکر اوتارمغه متحمل و فرت
 حاصلات و نفائس ما کولات ایله مشار بالبنان قلاع
 و حصونی مشتمل خصوصاً بر اسلاوگی قلعه نامدار
 و ماوای تجاری متضمن اقل متیقن طولاً یوز
 و عرضاً آلتش ساعت چکر طولانی بر خطه اولوب
 از جمله او یوار صلح نامه سنده تعداد بلاد و امصار
 و موقع مباهات و افتخارده آشای سلزیه دیو ایراد
 اولنان ناحیه اولمغه، اولور اولماز عوارض ایله نه نچله
 طرفدن قصرید متصور و نه بر آنده برق جانبندن
 رده سماحت میدسردر. بلکه ایکی طائفه میاننده غده
 بعیرگی بردرد نادوا و بر مشغله آرام فرسا اولوب
 نچله لویه گوره مساعدت روز گاره انتظار ایله
 معذوریته ملابس صاحب اولک استحقاقی ملا.
 حظه سی اولدچه وسیله تسلیمت، اما بر آنده برقه

سنجاغی بلاجنک وجدال روسییه حشراته پامال
 اولدقدن صکره برانده برق سنجاغنه هجوم واقخامه
 مبادرت و یوزیتمش دت تاریخی خلاننده مقرّ
 امارت برانده برق اولوب قرال مرقومک مایه ابتهاج
 واقخاری اولان برلین شهرینه و اطرافنده اکثر دار
 و دیارینه بری بری آردنجه جرب فرنگی گی سرایت
 و اهالی بلاددن بی نهایه مال امان تحصیل ایله کلی
 خسارت و قرالک جبه خانه و کاشانه لرین نهب و غارت
 اتملریله صوت علوگیر و حدت عدو تدمیرینک
 الحطاط و فتورینه عات اولملرینه متعاقب روسییه
 دولتنده تبدل چار حدوئی و نمچه دولتی طرفندن
 تلف عسکر و نفاد خزینه خصوصی و قرال موصوفک
 دولت علیه ایله معاهده سی اگرچه بینلرنده شمذیلک
 وجه معهود اوزره متارکه و مسالمه و قوعنه باعث
 اولمشدر . اما سلزیه ماده سی حوصله هضمندن
 خارج بریوک لقمه اولوب نمچه چاسارینک قوّة الظهری
 و مابه الافتخاری اولان [چه] نام دیگر بوهمیا ایالتی ایله

ایالتارینه و بانک اوروپانک اکثرینه استیلا سودالری
دماغده غلیان و معیشتگاه قدیمی برانده برق سنجاغنه
معادل سلزیه گبی گزیده و منتفع بها بر ناحیه دست
رس و سقصونییه فرسران هوس اولمق ضمننده
طرف طرف خصمه غالبیت ایله گویاکه مافی الضمیری
مقدمه سی نمایان اولمشیدی . اما چون دستور
مسطور اوزره مظهر تقدیر جناب قدیر اولان طبیعت
دهری تغییر امر مُتَمَنَع و متعذر و دول نصاری بیننده
علی الدوام منافسه و موازنه قیدلری ملترم . یعنی
گندولردن پسپایه اولنله عنوان و امارت جهت لریله
حدیثی تجاوز ایتدرمامک بلکه خصم سیه مصالحه
و یابر خاندان معتبردن مناحکه مراد ایتدیگی صورتده
انجام کار فکریله رأی و مشوره لری منضم اولدقچه
حصول پذیر اولماق حالتاری مرعی و مبرمدر . فراچہ
وروسیہ دولتاری مومی الیهک سورت و شدتئی کسر
و اولکی مرتبه سنده حبس و قسراچون نچہ دولتی طرفنه
معاونته قیام و امثال و تقریب مجاورتله اولا پروسیا

آناتولیده دانشمندلو و آل سلجوق و بنی ارتق طائفه لری
 و آتی یوزده اکراد ایوبیه شعبه لری، یدی یوزده
 عثمانیه عالی شانیه دولتی، سکر یوزده تیمور پرزور صواتی،
 طقوز یوزده سلطان سلیم و سلطان سلیمان حضر تکر -
 ینک دبدبه مملکت کشارلیه شاه اسمعیل صفویه نیک
 آثار طغیان و فحوزی وجه مشهور اوزره چهره افروز
 بروز اولمشیدی . طقوز یوز الی حدو دند نصکره
 بحکمه الله تعالی دنیانک قواسنه رخاوت و هرم عارض
 اولوب دولت مستجده مستمره مهدی بر صاحب
 ظهور انتاجنده اظهار فتور، و جابجا اثبات وجود،
 دغدغه سنه دوشنلر نهایته الامر عصر میزده حادث
 اولان میراویس و نادر شاه مثللو زمان استعلا
 و استیلاری یگر می اوتوز سنه به متناهر و افعال
 اقبال لری کندو ذاتلرینی متعددی و متجاوز اولماق
 سرتدن زهول و غفات و مجرد تدبیر و همت ایبه
 پذیرای صورت اولور ملاحظه سیله حالا برانده برق
 قرالی مارالذکر فردر یقوسک جرمانیا و آلمانیا

سابقه

ذکری سبق ایدن سلزیه سنجانگی محلّ نزاع
 وجدال و مبنای قیل وقال اولوب تعریف و توصیفی
 مقتضای حال اولدیغنه بناء مقالهء معرفه سنک بر
 مقدمهء لازمه الاعتبار ایله تمهید و توشیحنه تحریک
 خامهء غرائب نکار او انمشدر : جناب حق اقتضای
 حکمت صمدانیه سیله اناطولی و روم ایلیک علی التدریج
 قرارگاه امت جناب خاتمیت اولسن اراده
 بیورمغن اوائل ظهور نور محمدیده مصر و شام
 دستیاریء صحصام مخالف انداز ایله ماوائی اهل
 اسلام اولدقدنصکره مرور زمانه غیر تکشان اصحاب
 ایماندن براز مردان شجاعت نهاد علم افزا میبدان
 غزو و جهاد و پیشوای ارباب اصدار و ایراد اوله
 گلمک طریقه سنجه بشیوز تاریخلری خلانده
 محبتله آنده اصرار ایتمدلی حالنده تعلق ایدرهک یوقسه
 اباطیلدن اجتناب و قبول حقه میل ایله تصحیح ذهاب
 ایتک ایستیانلر هر وقت ممدو حدر .

یدی ساعت بعدی اولان پووستام [۱] نام بلده ده
 اکنه گلمشدر . اهالیسی لوطران [۲] اولمغله هر نه قدر
 دیانت دغدغه سندن مبرا ایسه لر کنیسه لر نده پوت
 اولیوب موحدک ایله افخار وقطولقره کئی عداوت
 اظهار ایدر لر . نبوت محمدیه یی انکار ایتیوب
 مسلمان اولورز دیمکن عار ایتزلر . [۳]

[۱] مشار الیه فره دریق غالمه حریه دن آزاده
 اولدقجه بوستامده واقع سانسوسی سراینده اقامتله سرقل
 لیتدره نامی ویردیکی دائره ادیده رفقای فاضله سیله امرار
 اوقات ایدردی . حتی وفاتی دخی او سرایده وقوع بولمشدر .
 انجمن مذکور فرانسه اعظم حکما سندن [موپرتوتی] نک
 تحت ریاستنده اولدوق وونتر مارکی دراز ژانس کبی
 احببئر و مهدلسون نیتولای له سینغ کبی آلمان علما و
 شعراسی دخی مداومینندن ایندی . للطابع

[۲] پروتستانلغک واضعی لوترک مذهبنه سالک
 اولانلره (لوتران) دیر .

[۳] احمد رسمی افندینک بو محله (عار) بعبرینی
 استعمالدن عار ایتدیمی لاطحهٔ لسانیه قیلندندر . چونکه
 عار ارباب عقولک ذمایدن معدود اولان حالته اظهار

اہالیسی فغفوری یہ مائل اولغہ کبارلرینک مخصوص
 و مرتب فغفوری اوطلہری اولوب باغچہ سیری گی
 کاد کاد ایچندہ تفریح ایدرلر . اصلندہ ہند و چیندن
 گتوردرلر ایمش . سقسونیہ فغفوریسی ظہور ایدلدن
 برو بوکا غایتدہ مغرم و برکاسینی یگرمی آلتونہ . بر
 مصنجہ طباعی بش اون آلتونہ آلوب صاتمغہ رغبتلری
 حدسی تجاوز اتمکن آقچہلری طشرہ کتامک ایچون
 قرال شمدی سقسونیہ دن فغفوری گامگی یساق
 و سقسونیہ دن استادر گتوردوب مجدداً فغفوری
 کارخانہسی ایجاد و اعمال ایتماکہ براقچ سنہ یہ دک
 سقسونیہ یہ بگزتمک احتمالی وارد . براندہ برق
 سنجاغی قومسال اولوب محصوللری کندولرہ وفا اتمامکن
 اکثر ذخیرہلری سقص (یعنی ساقسونیا) ولہدن
 ودواب و مواشیلری افلاق و بغداد و بوجاقدن گلور .
 قرال برلیندہ موجود اولان ایلیچیلر زحماندن و مباشر
 اولدیغی امورہ اطلاعاری خوفندن اکثر ایامدہ برلینہ

اور تمشدر که قرق سنهده بر کره اقتارلمه غانله سنندن
 مبرادر . احراقدن خوف و تحفظ ایتلمریله کجه
 گوندوز بکچیلرندن بشقه هر صوقاقده بشره اونر طولنبهلی
 قیولر و هر قیو باشنده قزاقلی فچولر مهیادر . سوری
 غایت واسع اولغله حالا چوق یری خالی اولوب بر
 طرفدن خانه و باغچه لر احداث اولغمه دره . نباتات
 و ازهارك اکثری موجود و اطراف و اکنافدن
 گتوریلوب تربیه و قشایرده صوبه لرله تمیه اولغله قهوه
 آغاجی و سائر اشجار غریبه گورلمشدر . طشره دن قماش
 و متاع گامک یساق اولغله اهالیسی بالضروره بونده
 یاپولان قماشه محتاج اولمق بهانه سیله هر شیلری بهالیدر .
 دکشمش و متین کار کیر بنالره تحویل ایلش اولسنندن بو بونده
 سققلره احتیاج قالمامشدر . صاحب تقریرك اور کوجه
 تشبیه ایتدیکی طاملر ایسه بعض سققلرک شکل هر میده
 اولقله برابر بربری اوزرینه مصنوع یعنی الك اوستنده کی
 آلتنده کینک اوزرنده خطوس کی موضوع بونندقلری
 اعتباریه در . للطابع

آتی بچق ساعت، الی بر عرضنده برگوزل شهر اولمشدر.
 نهر مذکور کنارنده قرالک سرایی و جبهه خانه سی
 موجود اولوب ایچنده و اطرافنده باغچه لر و سرایلر
 و آوگیا و کشتزار لر واردر. یتش درت سنه سی خلاننده
 نچه و مسقو عسکری بری بری آردنجه بوبلده یه گلوب
 قرالک جبهه خانه و کاشکانه لرین تالان و بلده اهالیسنه
 مال امان سالوب چوق زیان اتمش لر ایکن ینه سکا نی
 تجملدن خالی اولیوب گوزلجه خانه لری و اسباب
 احتشاملری موجوددر. هواسی اعتدال دن خارج
 اولماغن رجال ونسواننده اصحاب حسن و جمال
 چوقدر. خانه لری اوچر در درقات کارگیر اولوب، قیش
 گونی صغوقدن، یاز گونی سچقدن بعض اشیا لرین
 محافظه ایچون خانه لرینک برر طبقه سی زیر زمین
 مثللویر ایچنده اولق ملتزمدر. خانه لرینک اوزرلری
 اورگوچلی تکنه [۱] اولوب برنوع قالنجه کرمت ایله

[۱] بلاد شما یه نیک اکثر یسنده ایام شتاده قارن
 کثرتدن طولایی سقفلرک چوکامسی ایچون طاملری وضع
 هر میده بنا ایدر لر. ایوم بوقاعده قصبات وقرای شما
 لیه ده جازی ایسه ده بیوک شهر لک طرز معماری لری کلیاً

اوزرینه خانه و باغچه لر و صویه محتاج اولان صنایعدن
 دگرمان و شکرخانه و چیت خانه مثلماو کارخانه لر یاپدیر.
 یلوب گوندن گونه بیوت و دکا کینی توفیر و طشر ددن ادوات
 و متاع مقوله سی برنسنه یه محتاج اولماق ایچون چوقه
 و قماش و سائر آلات و امتعه کارخانه لری ایجاد و نهر
 مذکور غائله طغیاندن بری اولغله هر کسک خانه
 و باغچه سنه اقتضای مرتبه اجرا و ایراد اولوب
 دروننده بی نهایه چکدیری گبی چاملر و شایقه مثلماو
 معونه لر متصل حرکت و نهر مذکورک یوقارو طرفی
 سلزیه ده براسلاو شهری قربنده اودر نهرینه
 و آشاغی طرفی بحر شمالی کنارنده حامبرق اسکله سنه
 متواصل اولغله آشاغیدن یوقارو، و یوقارودن آشاغی
 سفینه لر ایله زخائر و اشیا گلوب کتشدن خالی دگدره
 مجدداً یاپولان خانه لری بر چرپیده یکدیوار و هموار
 و صوقاقلری قرقر الیشر آرشون و سعتده برقرار
 اولدقدن صگره شمال طرفی نهر مذکور و اطراف ثلثه سی
 خفیفچه سور ایله احاطه اولوب اطول نهاری اون

قابل تعبیر اولدیغندن غیرى، بتخصیص برلین شهرینه داخل اولدیغمز گون صغیر و کبیر برنا و پیری یوللرک ایکی طرفنده اوچر بشر طبقه خانه لرینک پنجره لرند قات اندر قات تراکم و تماشایه ترادف و تراحملى وصفدن خارج و انس و اشتیاقه دائر عرض ایلدکلری انبساط و احترام مرتبه مبالغه یه عارجدر .

وصف بلده برلین

بلده مذکورده حالا برآنده برق قرالنک مقرّ امارتی اولغله اولحوالیده مثلی بولنماق ایله مشهوردر. قرق الی سنه مقدم برمتوسط شهر ایکن قرالنک ایکنجی جدی توسیع مراد اتمکن کنارنده جریان ایدن نهری شهرک ایکی اوچ یرنده کاغذخانه نهری گبی اجرا و اطرافنی سنک تراشیده ایله طوتدیروب اخشابدن اوتوز قدر کپری احداث و کندی صورتی (یعنی هیکانی) توچدن آت اوزرنده برکارگیرکپری باشنده تصویر (یعنی رکنز) ایتدیرمشدر . مرور زمانله نهیر

بو محمدن درت گونده [قلاقوغ] و اوچ گونده فران -
 فرت نام قلعه لره وارلمشدر . بونلر دخی نهر اودر
 کنارنده متین و معمور قلعه لر اولوب فران
 فرت برانده برق سنجانغی حدودی قلعه لرندن
 معدوددر . بوندن اونه درت گونده مقرّامارت ومایه
 فخر و بهجتلی اولان [برلین] قربنده آق دگر نامنه
 برگول کنارنده چفتک مثللو بر محله آتی یدی گون
 استراحت ونزول و غرّه جمادی الاولی ده آلی
 واحتمشامله بلده برلینه وصول و بلده مذکورهنک
 جانب غریسی نهایتده اعداد اولمش بر مکلف
 سرایه دخول میسر اولمشدر . بو قطرک اهالیسی
 مدت عمرنده اهل اسلامدن آدم گورمش و بویه
 اسباب احتشامله ایلیچیلک نامنی اشتماش بر غریب
 طائفه اولغن اولاد و عیال لریله اوچر بشر گونلک
 یولدن مرور گاهمز اولان قصبات و قرایه جمع اولوب
 قوندیغمز ساعتدن گوچدیگمز دمه دک یانمزه حاضر
 و اوضاع و اطواریمزه ناظر اولمقده و یردکبری ازدحام

قار یاغدیغنی گوریلوب اوج درت گون اقامت و تسویه
 لوازم نهضتد نصکره قرارگاه قرال اولان برلینه طو.
 غری عزیمت و طی منازل اولنه رق آلتی گونده
 سلزیه سنجاغنگ مقرر امارتی اولوب حالا قرال وکیلی
 نامنه برمتعین جنرال ضبطنده اولان [براسلاو] نام
 شهره وارلدی . شهر مذکور الی بر عرضنده نهر
 [اودر] کنارنده متین و مستحکم قلعه و واروشی
 معمور بر حصار مشهور اولوب نهر مذکور ایکی اوج
 قات عریض و عمیق خندق ایله شهر مذکور احاطه
 ایله کدن غیری ذکر اولنان اودر نهری نهر آخیره
 اتصال ایله برطرفی برلینه و برطرفی بشقه یولدن وصفی
 مرور ایدن خامبرق اوکونده دریای شماله منصب
 اولغین بوبلده مقرر تجارت و محمل فوائد و منفعت
 اولوب افلاق و بغداد و له و آق کرمان طرفلرندن
 قویان حیوانات و حمولات ابتدا بونده بیع و شرا
 و متفرق بلاد و قرا اولغله وسعت و منفعتده بوندن
 معمور و متانتده بوندن مشهور بلده لری گورلمشدر .

صف
 ده
 اسلاو

اولدقلری مشهور در . بناءً علی ذلك صورتاً ذخیره
 دوشورمک و ضمناً بومصلحتی بتورمک بهانه سیاه مسقو.
 لونک بر مقدار عسکری له طوپراغنه داخل و مقرّر
 امارتلی اولان وارشاو شهرینه واصل اولوب له لونک
 وارشاوده مجتمع اولان عسکریه ازدحام و کثرت
 حاصل و بلدۀ مذکورہ نک بش آتی آباق ذخیره سن
 بش آتی گونده دو کتگاه قتلق بلاسنه گرفتار و اچاق
 سببیه مباشر جنک و پیکار اولدقلری شایعدر .
 له جمهوری وجه محرّراوزره راحت و رفاهیتہ آلتشمش
 بر جبان و سایه پرور طائفه اونغله ادنا حرکتدن
 خوف و خشیتہ تابع اولوب بر طرفدن مسقو و بر
 طرفدن تاتار عسکری ولایتیزی تاخت و تاراج اتمک
 اوزره ایمش دیو متاع و اشیلرین زیر زمینلره
 صاقلیوب کندیلری اطراف و اکنافه پریشان
 و گریزان اولدقلری مشاهده اولمشدر . قراقوودن
 ایکی گونده سلزیه حدودنده [طرناوج] نام قصبه ده
 مهمانداره ملاقات و آنده تشرین اول ابتدا سنده

مال و منال ایدر لر روس و یهود نامنه ایکی طائفه
 بونلره مستخر اولغله زراعت و حراثت مقوله سی امور
 شاقه بی روس طائفه سنه و شهر لر ده احتکار و حیاه کارلغه
 دائر بیع و شرا و باج و مکوس مثل او اش لری یهود
 طائفه سنه گوردورب قزاندقلرین آللرندن آلمغله
 گندیلری فریح فخور صفالریله مشغول اولوب شهرلوی
 تاتارانه دولامه و چپکان و قوزی دریسندن خنیغچه
 قالپاق گیوب « اهل اسلامه محبتزدن زی ولباسمز
 آنلرک لباسنه مشابهدر. » دیو افتخار ایدر لر. قرال لری مرد
 اولدقچه اطرافده اولان قونشولری دول نصاری
 میاننده جاری اولان بعض دورادور ملاحظه لر
 اقتضاسیله قرال نصبنده رای و معرفتی منضم اولمق
 اوزرد هر بری حرکتدن خالی اولمامق عادت
 مستر دلری اولدیغنه بناء بودفعه فرانجه ایله تمچه
 دولت لری قولاً مداخله ایله اکتفا ایدوب روسیه
 و پروسیه طرفلری قرب جوار سببیه لهلودن
 برکسنه بی بالفعل قرال نصب ایتدر مک سوداسنده

قرالی « بعض ابنای جنسندن و عهد و کفتاریگزده
 راسخدم وثابت قدم اولیور سیز » دیو اعتراض ایدنلره
 « بن بازرگان دگلم » دیدیکی مشهوردر. [انتهى]

وصف مملکت له

مملکت مزبورده حدود عثمانیه دن طورله و بغداد
 و مسقو و سلزیه و حبال اردل و بحر شمالی ایله محدود
 بر بیوک ایالت اولوب جمهوریدنده اولمغه هر ناحیه
 و هر شهرینک رأی و حکومتده مستقل بشقه مالک
 و متصرفی اولوب بری برینه اطاعتلری و قراللرینه
 چوقاق التفاتلری اولدیغندن هیئت اجتماعیه
 ملکله لری پریشان اولدیغی قدر طوپراقلری معمور
 و آبادان و اطرافلرنده اولان همجوارلری بونملکتدن
 بر طریقله حصّه یاب اولمغه بهانه جویان ایکن بری
 برینه مزاحمه و مدافعه دن ایکی یوز ییلدن برو استیلایه
 اللری دگمیوب لهلولر بوتقریباه یرلرنده آسوده حال
 و هر بلوکی بر دولته منسوب و متعلق کچنمگله حفظ

اکثر ولایتلرینه فقر وفاقه سریان و برپاره نان و حمله تغدئی ایدنلر مشار بالبنان اولوب گشت و گذار اطراف ایدنلر « خیر و برکت ممالک عثمانیه مخصوصدر . » دیوانصاف و اعتراف ایدرلر . هر نه اینسه بیع و شرا ماده سی مدار تعیش و مبنای مرؤتلی اولمغه لوازم رواجنده غایتده اهتمام و تمشیت اسه بابنده قصور و فتور اتمزلر . شویله که : فرضا بر آدمک بازار محالنه وارمغه گوجی تیموب یا خود مرادینک ارتکاب سفره تحملی اولسه اولدیغی بلدهده بر متعین بازار گانه دفتر و آچه و یروب مثلا - لیسقه پنایرندن فلان متاع مطلوب بدر - دیمکه حریف مراد ایتدیکی متاعی پنایر محالنهده شریکنه تحریر و پشته تعیر اولنور معتمد علیه منزل عربه سیله تسیر ایدر . گونیه ، ساعتیه مطلوبی آیاغنه کلوب بلا تکلف کندویه و اصل اولوز . تجارت خصوصنده سوزلرنده صادق و درستی معامله لرنده اقرانارینه فائق اولمقده امکانی مرتبه صرف مکنت و تحلفدن خدر و مجانبت ایدرلر . حتی واردینغز برآنده برق

قایق‌لری و قهره‌دگز شایقه‌سنه معادل معونه‌لری قولانغه-
 دك يوكلدوب بشر اوزر آدمه اغر اغر قوللنه رق گاه
 يلکن آچوب گاه ايکی طرفنه اوزون صرقلرله دایانه رق
 یوقارودن آشاغی سهولتله اون گونده اون بش گونده
 گیدرلر. آشاغیدن یوقارو گلورکن روزگار مساعده‌سنه
 موقوف اولغن اوتوز قرق گونده گلورلر. بو واسطه‌لر
 ایله یگی دنیادن و سائر بحره مجاور اولان محملردن
 پرنج و قهوه و سکر و سائر ما کولات و ملبوسات
 مقوله‌سی قاره‌یه چقماق‌سزین بحراً و نهراً بلده‌لرینه
 و بلکه کارخانه‌لری قپوسی اوگنه یناشمغله تجارت
 و تعیش ایدرلر. و مملکتلرنده طرف طرف موسم
 معینی ایله پنایر تعیر اولنور معین و مشهور بازار
 شهرلری اولغله و قتیله ذکر اولنان ارزاق و امتعه‌یی
 برآ و نهرا اول محملره ایصال و اطراف عالمدن بو
 بازارلره دنیانک تجاری نقل اموال و حطّ رحال
 اتمکله بیع و شرا و اغنای بلاد و قرا ایدرلر. بویله
 ایکن عیاداً بالله کفرلرینه مجازاة دینویّه اولق اوزره

ارزاق اولوب هند قدیم وجدیدن قویان پورتکیز
 و انگلتره و فنک و سائر ملل مختلفه سفینه لری بلا
 تکلف بو اوچ محله یناشوب مسردام اسپانیه
 و افرانچیه نک جانب شمالیسی اسکله سی و خامبرق
 نیجه مملکتی اسکله سی و دانسقه له ولایتی اسکله سی
 اولغله اورویادن بو محله ره طوغری جریان ایدن
 انہاردن وشله نہریکه قراقوه و وارشاو نام بلده لر
 اوکندن مرورایدن و [اودر] نہریکه سلزیاده براسلاو
 و برانده برقدہ [فران فرت] [۱] اوکندن گذار ایدر؛
 و برانده برقدہ اشبر نہریکه حالا مقرّ امارت لری اولان
 برلین و پووسطام کنار لریدن کچر؛ اشته بو نہر لر اطرافدن
 براز انہاره متلاحق اوله رق انواع ذخائر ایله کنار
 دریایه نازل و بو انہار ثلاثیہ مخصوص سفاین
 متنوعه اجناس ارزاق و امتعه یه متحمل اولوب
 مملکت لرندہ قورصان و حرامی غائله سی بر طرف اولغن
 چکدیری مثللو چام و بورازان تعبیر اولنور اوزون

مالکا او بحرا « مثلنجه حالا اعظم سلاطین روی
 زمین و اکرم خواقین معدلت آیین شوکتلو مهابتلو
 [سلطان مصطفی خان ثالث] افندیز حضرتلرینک
 جوار عطف و حمايتلرینه التجا دولتته نائل
 اولانلر کف کافقیمی شیملیله مرزوق و ممنون اولدیغی
 گبی ذکر اولنان ممالک اقطار اهالیسی دخی لیل
 و نهار امداد فیوضات بحر سفید ایله بر خوردار
 و سواحل شمالیه سکانی دستیارى دریای بالتق ایله
 مغنم و گامکار اولمقددر . بناءً علی ذلک آق دگرک
 سلائیک و وندیك و مارسلیه اسکله لری مشهور آفاق
 اولدیغی گبی بلاد شمالیه نك دخی مسردام و خامبرق [۲]
 و ذکرى سبق ایدن دانسقه اسکله لری اوروپایه مقسم
 اولوب مذکرده دخی (پورتو کد) دینز . چونکه مملکتک
 اسمی پورتو خالدز . حال بوکه بز منسوب منسوب له مقامتد
 ادخال و صکره نسبتده دخی پورتو کزلی تعبیری استعمال
 ایتمکده یز .

[۲] یعنی ایسوج پای تخی اولان آمستردام ایله آلمایا
 ممالکندن اولان هامورغ

وپومرانیہ (یعنی پومہ رانی) وَلہ مملکتارینک معمور
 ومسکون اولمرینہ ارادۃ علیہ سی تعاق اتمکن ذکر اولنان
 مملکتلرکہ حالا جغرافیا اربابی عندندہ اوروپا نامیلہ مذکور
 والسنتہ ناسدہ روم ایلی وفرنکستان لقیلہ مشهوردر .
 دریا ایچندہ ایکی طرفہ چیقنتلی براوزون دیوانخانہ
 رسمندہ ایجاد واطہار وَالطف اقطار وامصار بیوردقدن
 صگرہ جوانب جنوبیہ سن آق دگز ایلہ احاطہ ایتدیگی
 گی جوانب شمالیسن دحی بحر محیط شعبہ لرندن آلمان
 وَبالتق دریالرینہ دراغوش ایتدیروب فرضا کلیبولی
 بوغازندن بوزجہ آطہ وَاَلمنی یہ طوغری چیقنجه آق
 دگز گومجنہ وَقوالا وَقولوز وَآغریبوز وَسَـلَانِیک
 وَمورہ وَچچیلیا وَاطالیہ وَروما وَجنوہ وَصاووا
 وَقورسقمہ وَافرانچہ وَاسپانیول وَسبته بوغازندہ
 جبرالترہ (یعنی جبل الطارق دیمک ایستر) وَطش
 یانندہ پورتکیز [۱] سـواحنی قپـلایوب « جاور
 [۱] فرانسرجه ییلانرجه محتاج ایضاح اولمدیغی
 اوزرہ پورتکیز لفظی (پورتوغالی قادین) معناسنہ

شرقه تقووس ایله قصبات وقرایانندن مرور و حالاً مقرّ
 امارتلی اولان [وارشاو] نام شهره اوغرادقدنصگره
 آندن آشغی ساحل بحر شمالیده حالا له مملکتک
 برّا و بحرّاً مقسم ارزاق و مجمع تجارت آفاقلری اولان
 [دانسقه] [۱] شهری اوکنده بحره واصل اولمغه
 بونپردن له دیارینه منافع کلیّه حاصلدر . دانسقه
 شهری اطرافنده برپاره یرایله هر نه قدر بشقه برجههور
 ضبطنده ایسه ده جمهور مذکور له دولتی حمایتنده
 اولمغه له ولایتدن معدوددر .

(استطراد)

جناب قادر مختار پروردگارک قدرت صانعه
 و حکمت بالغه سنه نهایت اولیوب استانبولدن غربه
 طوغری روم ایلی و نمچه و وندیک و پاپا و افرانجیه
 و اسپانیول و پورتکیز و بونلرک جانب شمالیسنده
 انگلتره و فنیک و سقسونیه و دانمارقه و شود و قورلانديه

بوندن اوچ گون صکره بیوک حطمانه [۱] مخصوص
 [موسیقی] نام قصبه یه واریلوب آند حطمانه ملاقات
 وصحبت وایکی گون اقامت ایله اجرای لازمه ضیافت
 قلندی. بوندن اون ایکی ساعت اوته [طوره] یه معادل
 [صوم] نامنده برنهردن پوت ایله کیلوب [براسلاو] نام
 شهره وارلمشدر. بونک دخی اسکجه قاعه سی اولوب
 بلاد معتبره لرندن معدوددر. بوندن آلتی گونده الی

برعرضنده قراقوه [۲] نام بلده یه وارلمشدر. بو بلده
 سلزیه یه مجاور حدود قاعه لرندن پای تحت قدیم لری

بریوک شهر اولوب له قرالترینک تاج کیدک لری
 وبالآخره دفن اولندقلری محل اولدیغندن غیری

[موراووه] مانندی [وشله] نامنده برنهرک کنارنده واقع
 اولوب نهر مزبور بو بلده نک یانندن جریان و جانب

[۱] لهستان قرالزیه خاندانده اطلاق اولنور .

گران دوق کبی

[۲] Cracovie قرا قووی قصبه مشهوره سیدرکه

لهستانک آوستریا نده بولنان غالیجسیا ایالتک رأس

حدودنده در .

صف
 قرا
 ه

صف
 وشله

سکز گونده (ایلبو) نام شهر مزبورده وارلدی . بلده
 مذکورده له مملکتک جانب جنوبیسنده قمانچهیه تابع
 اولان [پودولیه] ایالتک معتبر شهر لرندن قلعهلی،
 واروشلی، بوستانلی، باغچهلی برگوزل محل اولوب بوجه
 مین بیک سکسان اوچ تاریخنده قمانچه قلعهسی
 محاصرهسی ایلمنده قمانچهیه تابع اولان یرلری
 تاخت وتاراجه مأمور اولان سلیم گرای خانه حلب
 والیسی قیلان پاشا مملکت اعدایی بو محله دک غارت
 و بتخصیص بو بلدهیه طوپ و تفنگ ایله امکانی مرتبه
 ایصال خسارت اتملری آتارندن یادگار اولمق اوزره
 حالا کنیسه لرینک یرنده برکله بارو کذار آویخته
 طاق اعتبار قلمش اولدیغی منظور و بو بلدهیی اول
 زمانده وقوع بولان صلح اثناسنده سکسان بیک
 غروش پیشکش ایله استخلاص واستیفا ایلدکلری
 توارینخده مسطوردر . بو محله وارنجه اراضیلری
 قورشونی سیاه طوپراق اولوب ماوراسی قومسالدر .

بعض سوء حرکاتہ مجازاتاً اعمال و کیندولرہ کوشمال
اولمق اوزرہ قہراً فنج و تسخیر اولمغن « دوشدی قمانچہ
حصنہ نور محمدی » مدلوانجہ اورتہ سندہ ایکی بیوک
کنیسہ وضع منار و منبر ایلہ جامع لامع قلنمش ایمش .
۱۱۱۰ سنہ سی اثناسندہ اقتضای صلحہ کیندولرہ
رد اولندقدہ یادگار اہل اسلام اولمق اوزرہ ذکر
اولنان ایکی جامعدن برینک منارہ سی و برینک منبری
علی حالہ بقا اولنوب منارہ ظہرینہ تاریخ وضعیہ
« وَاذا نظرت الی البقاع وَجَدتہا تَشْفی کاتَشْفی الرجال
وَ تَسْعَد » مضمونی تحریر اولندیغی مشاہدہ اولمغن
عنایات سبحانیہ ایلہ قریباً اصل اسلامیسنہ راجع
و آئب و منار و منبری کالاول کلبانک محمدی ایلہ ولولہ
انداز اطراف و جوانب اولمق رجاسی عرض درگاہ
مولای عظیم المواہب قلنمشدر . ذکر اولنان ایزوا -
نجدہ دن قطع منازل دیار و اکثریا گولار کینارندہ
عمارت پذیر اولمش قصبات وقرادن گذار اولنہ رق

اولندی . قلعه مزبورہ بر سحرای وسیع اورتہ سمنده |
 تخمیناً عرض وقدسی اوتوزر آرشون خندق و نهر |
 جاری ایله احاطہ اولمش کسمہ قیادن بر صفہ اوزرنده
 برج و بارو قیدندن آزاده متوسط بر قلعه خود رسته در .
 جانب جنوبیسنده بر کوچک قلعه و تابیہ بنا قلوب
 بونلر ایله بیوک قلعه مابینی بر اوزون مناره [۱] بویی
 یوکسک کارگیر کوپری ایله اتصال پذیر اولمشدر .
 الحاله هذه بر مدتدن برو تعمیر مقوله سی التفاتدن
 ساقط اولمغن یاپولو بر لرینک اکثری یقلغه یوز
 طومش اولدیغی معاینه و یانمژده بولنان بعض قابل
 خطاب آدمارینه «بونک گبی گرکلو قاعه یی نیچون بویله
 خراب ترک ایدرسز» دیدیگمژده «بو قلعه نک دولت
 علیه دن غیر ی خصم و خربداری یوقدر ؛ آنلر ایله
 صلحمز مؤبد و مؤکد اولمغن بیهوده تعمیر و تحصین
 دغدغه سی چکلیمک اقتضا ایلز . « دیو جواب
 ویرلمشدر . قلعه مزبورہ ۱۰۸۳ تاریخنده لهلونک

[۱] زهی مقیاس عامیانه !

رسم اوزرد سلام وکلام قاعده لری مراعات و عرض
 مودت و موالاته ضمننده بزى يانلرينه آلوب ايزوانجه يه
 ايصال وايوا ايلديلر . ايزوانجه . قصبه سى جانب شما .
 ليسنده دارالاماره نامنه بر حصار جنى متضمن هواسى
 آلچق بر محل مبرود اولديغدن غيرى عربه و بارگير
 استكراسى ايچون آنده اون گون قدر ا گنمك اقتضا
 ايمگله اتباعمرك اكثريسى خسته لنوب بونده خيلى
 زحمت چكلمشدر . نه حال ايسه لوازم طريقه نظام
 و ماہ صفر ك اونجى كوني ايزوانجه دن جانب مقصوده
 قيام اولدى . ايزوانجه دن ايكى ساعت قدر گيدنجه
 صاغ طرف مزده حصار سنكين معناسنه [قمانجه] قلعه سى
 ظهوره گلوب اصلنده بونجه مدت توارينجده اوصافى
 گوريه گلان قلاع مشهوره دن اولديغنه بناء طبيعت
 مشاهده سنه مائل و بر طرف دن مانع و حائل اولمامغن
 سير و تماشا طريقه اوغرايوب طوبجى باشيلرى نامنده
 بر صاحب سامان آدمك خانه سنده ايكى اوچ ساعت
 سجاده كستر و قلعه نك زير و بالاسنه امرار نظر

سف
 سبه
 وانجه

مهماندارك بومحبه گلمه سنده بعض ملاحظه مانع اولمغه
 عفو ایدوب همان حرکت همت اینکتر مأمولدر. «
 دیو ابلاغ سلام وکلام ایتمه که خوتین والیسی طرفندن
 لهلونک خوتین مقابله سنده واقع ایزوانچه نام قصبه ده
 اولان ضابطلرینه آدم گوندریلوب قارشویه مرور
 اراده سنده اولدیغمز اخبار اولمغن «خوش گلدیلر! معزز
 ومحترم مسافریمز اولوب آنجق امین وسالم سـلـزیه
 حدودینه ایصال ایچون یانلرینه برقیودان ایله اوتوز
 نفر آدم تعیننه مأمورز. مرکوبات و ما کولاتلرینه
 قارشماز» دیوب جواب ویرملریله ایرتسی گون
 طورله نك ایکی یاننده [پوت] نامنه ایکی یصی کچت
 حاضرلنوب [ایزوانچه] قصبه سی و [پوت] یری خوتینندن
 یارم ساعت جانب غربه دوشمکن خوتینندن محل
 مزبوره قاعده سرحد اوزره مکمل آلا ی ایله وار.
 یلوب پاشا کتخداسی و خوتین دفترداری بزمله پوته
 سوار و لهلودن دخی اوته طرفدن پوت ایله ایکی اوچ
 معین آدم طورله اورته سنده استقبال و قرار ایلیوب

خداوندگار مغفور مشار الیه ایچون آیاصوفیه نامنه بر
جامع شریف تعمیر و تعیین وظائف و خدماته تطهیر و تنویر
اولنوب حولیسندده یاز گونلرنده بوزدن مستغنی مانند
زلال برآب سلسال اجرا و برگوزلجه چشمه بنا اولغش
ایمش. مرور ایامه قنوائی خلل پذیر و باده مذکورده
استاد صویولجی اولمغله چشمه مذکورک صوی
وجه اهل صلاح گبی یرده قلوب التفات و عنایته محتاج
اولدینی گورلمشدر. حالا خوتینده اولان بنا امینه
جامع مذکورک امامی نظارتیه طور قدیمده تعمیر
تنبیه بیورلسه ادنا همت ایله حصول پذیر اولوب
اهالی محله نك دعوات خیریه سی استجابنه باعث
اولسی بی اشتباهدر. وجه مسطور اوزره خوتینده
ایکی گون اقامتزن ائناسنده برانده برق قرالی طرفندن
مهماندار موعود یرینه طیب نامنه برآدم ظهور
ایدوب «قرال برگون اول قدومگزه مشتاق و مهماندار
[سلیزه] حدودنده ورودیکزه منتظر و بن اثنای راهده
اقتضای حاله گوره طبابتکز خدمتنده مأمورم.

استحکامنی ایجاب و اخطار اتمگن خداوندگار جنت
 مکان مرحوم و مغفور سلطان احمد خان حضرتلر-
 ینک همت خسروانه لریله یوزیگر می بش تاریخی
 اثناسنده حصار مذکورک جانب جنویسنده مجدداً
 برقلعه استوار تمهید و ترصین و درونه کفایت
 مقدری ادوات و محافظین وضع و تعیین اولمغله
 حصار قدیم الحاله هذه حصار جدیده جبهه خانه
 منزله سنده قالمشدر . بناءً علیه نهر بروت ایله
 نهر طورله میاننده واقع برسجاقلق یرمزراع
 وقراسیله بغدادن ایالتندن افراز و خوتین محافظه
 سنه مأمور گاه بروزیر وکاه برامیره توجیه
 اولنه گلوب قرای معموره سی اوجاقلق طریق ایله
 یرلی قوی نفراتنه تعیین اولمشدر . بلده مذکورده
 حالاً اطرافنده بوستان و باغچه لری موفور و قرق طقوز
 عرضنده برشهر معموردر .

لاحقه

بو بهانه ایله قلعه مرقومه واروشنده

قلاص اسکاه سنه نازل و آندن قره دگر سفینه لریه
 استانبوله واصل اولمده در . یاشدن حرکت وایکی
 گونده نهر بروت اوزرندن مرور ایله ماه صفرک
 یگر می بشنجی گونی [خوتینه] وارلمشدر . خوتین
 قلعه سی نهر طورله کنارنده علی روایه زمان حضرت
 عیسان قلعه عیوقه پیوسته روم ایلی حصاری قدر
 بر حصن متین اولوب اصلنده بغداد ایالتی سرحدی
 اولمغله بغداد و یواده لری محافظه ایدرلر ایش .
 ۱۰۲۶ تاریخی اثناسنده بغداد و یووده سی [غشپار]
 نام لعین خیانتیله [له] کفره سی پنجه سنه دوشوب
 بیک اوتوزده سلطان عثمان سفینه عتت و اساس
 و بعد الرجوع صلحله استخلاص اولمشیدی . بیک
 سکسان درت خلاننده دخی [قمانچه] قلعه سی سفر لری
 تقریبیله تکرار لهلویه گرفتار و ایرتسی سنه یدلرندن
 انتزاعله کماکان سزاوار اعتبار قلندی . بیک یوز یگر می
 اوچ تاریخنده مسقو چارینک بی مها با بغداد ایالتنه
 هجومی و عون باری ایله انهمزام نکبت لزومی بوجانبک

و وصف
 قلعه خو
 نین

نام سرایه نزول اولنوب حسب الاقتضا آنده اون بش
گون قدر قرار و آرام و قصور لوازم طریقه نظام ویرلدی.

بلده مزبورده نهر [سرت] ایله نهر [بروت] آغوشنده

برصرت اوزرنده شرقدن غربه متمد اولمش و جانب
جنویسی برنهر مختصر ایله قوشانمش و حلزار و خامت
گستر قرق آتی عرضنده طولانی بر شهر اولوب اورته لری
دار الاماره و بعض ابنیه کارگیر ایله معمور و کنار لری
اخشاب و اعشابدن فقرای رعیت خانه لریله محاط
و مستوردرد. قارشوسنده ایکی پشته اوزرنده [غلاطه]
و [چانه چویه] نامنده ایکی بیوک کنیسه اولوب ذکر
اولنان دار الاماره ایله بو کنیسه لرک حشرات خفیفه دن
تحفظه مدار اولور حصار گونه ابواب و جدار لری
موجود، اطرافنده باغ و باغچه لری معمور و غلاطه صوی
برودت و لطافتله مذکوردر. مارالذکر نهر سرت ابرائیل
ایله قلاص میاننده و نهر بروت [بوجاق] و [طومار اوه]
گنارنده طونه یه منصب اولغله بغداد ایالتنده حاصل
اولان کراسته انواعی بونهر لرک برکاتیه سهولته

وصف
بلده یاش

بدر و داود پاشا سراینده سرمه نعال یمن اشمال ایله
دیده منور و تنبیهات ملوکانه ایله عطیه هایونه مظهر
اولدقدنصکره جانب مقصود مأمور بهه عزیمته مسؤل
و یگر می گونده طونه کنارنده واقع ماچین نام منزله
وصل میسر اولوب محلّ مزبورده بغداد و یوده سنک
مهمانداری استقبالی اتمکن ابرائیل ناظری معیتنه
مأمور میری فرقتیه « بسم الله مجریها » عنایتیه سوار
و قلاص قصبه سنه گذار اولندی. ذکر اولنان ماچین
و قار شوسنده ابرائیل و قلاص طونه کنارنده سپایه
مثابه سنده اولوب ابرائیلدن قلاصه وارنجه طونه
اورته سنده طولی ایکی ساعتدن زیاده بر آطه موجود
اولمق تقریبیه ابرائیل و قلاصه گوزلجه لیمان یرلری
پیدا و علی الدوام زخیره سفینه لرینه مقر و مرسا اولمشدر.
قلاصده اوچ گون اقامتدنصکره درت گونده مقر امارت
بغدان اولان یاش شهرینه وصول و بلدّه مذکوره نك
جانب جنویسنده گوک صویه مشابه بر گول کنارنده
مسافرین دولت علیه ایچون اعداد اولنمش [فرموسه]

و صف
قلاص
و ابرائیل

ایتدکاری مباحات و افتخاره ایمر دنوب برمدتن برو امنیه
 مذکوره تحصیلنه اقدام ایتمشیدی. «من قرع باباً و لج و لج»
 مفهومی منجه مرور ایتامله اسباب مرای آماده و یوزیتمش
 بش سنه سی اثناسنده جناب خداوندگاریدن کندویه
 درگاه عطوفت و مساعدنه کشاده قلوب تمهید اساس
 موالات و معاهده اولمغه متعاقب داب دولت اوزره
 ایلیچی سده سعادت چهره فرسا و هدایای گرانها
 ایله عرض کالای تمخص و اتجا و اورویا قرالاری
 میاننده کندویه و اخلافنه سرمایه تبجج و افتخار
 اولق ایچون عقبه علیه دن مخصوص ایلیچی ارسالی
 رجا ایلیگی اجلدن جناب شهنشاهیدن دخی اظهار
 ایت خلافت اتسام و افهام علو منزلت اسلام
 قصدیله هدایاسنک اضعافی تمیز و ترتیب و بوعبد کمینه
 طریقه سفارته تعیین و تسیر بیورلمشیدی. بناء علی ذلک
 میلاد حضرت عیسانک بیک یدی یوزیتمش یدی
 سنه سنه مصادف ۱۱۸۵ سنه سی محرم الحرامی
 اوائلندن اولان برروز سعادت برزده آستانه علیه دن

القطورلق نشانی و روسیه ایله له مملکتلرینه مجاور
 و مختلط پروسیا ناحیه سنه قراللق عنوانیله متصرف
 اولان [فردریقوس] چانشین پدر اولدیغی یوز الی اوچ
 تاریخنندن برو توسیع دائرة دیار و ترفیع منار اعتبار
 نیتته کندونک متبوعی مقامنده اولان نجه چاساری
 و روما امپراطوری ایله جنک و پیکاردن خالی اولیوب
 بالاخره فرانجه و مسقو دولتلری چاسار مذکورده
 معاونتده یکدل و جانبدار اولشلر ایکن قرال مومی
 الیه میدان و غاده اظهار ثبات و قرار و اقران و امثالی
 میاننده کرچه کسب اشتهار ایلدی اما بروجه محرر
 کندونک متبوع و ملتجاسی اولان کمسنهیه خصومت
 و مصادمت دغدغه سنه دوشن سپهسالار گیردار خصمندن
 بیوک بردولت مؤید ایله استظهار ایلک مقتضای حال
 و کردار اولدیغندن غیری همجانب و همجواری
 اولان له و دانامارقه و فلنک جمهورلرینک و حالا
 اینشته سی بولنان [شود] (یعنی اسوه چ) و هم مذهبی
 انکاتره قرالترینک دولت علیه معاهده سیله ادخار

سفارتنامہ

احمد رسمی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

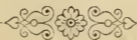
حمد موفور، و سپاس نامحصور، مالک مالکوت
اسمان وزمین اولان خداوند جهان آفرینہ سزادرکہ
ارسال رسل و رسائل ضمنندہ تبیین ملل وادیان،
« وَکَلَّ یَوْمَ هُوَ فِی شَأْنٍ » مدلولنجہ قرناً بعد قرن
استخلاف سلاطین و شاہان ایہ، کارخانہ عالمی معمور
و آبادان « وَصَلُّوا عَلَیْہِ وَسَلِّمُوا » تشریفیہ خاتم الانبیانی
علی الشان، وَ جلی البرہان بیورمشدر .

اما بعد، تقریر کترین بندگان دیوان سامی
الحاج احمد رسمی بودرکہ : بلاد شمالیہ غریبہ دن
جرمانیا مملکتی داخلندہ فی الاصل [سقسونیہ]
ایالتدن معدود اولان [براندہ برق] سنجاغنه

دولیه و عادات و اطوار جہ بر تعرفہ سی مقامہ قائم
اولدینی اعتباریہ عادات اقوام نقطہ نظرندن ینہ
پک چوق غرائب معلوماتی شامل اولدقاری تسایم
اولنور . بناء علیہ بونلردن اله کچیریلان تقریرلرک
کتابخانہ من صرہ سنده نشریہ اصحاب مطالعہ نک بو
صورتلہ دخی توسیع اطلاعاتہ خدمتی وجیبہ عد
ایلدک . و بناء علیہ اشبو اون دردنجی جزئی سلطان
مصطفای ثالث دوری رجال سیاسیہ سندن کریدلی
احمد رسمی افدینک پادشاه مشار الیہ طرفندن
براندبورغ الکتوری یعنی پروسیا قرالی مشهور بیوک
فرہدریق زدینہ وقوع بولان سفارتی حاکی اولان
تقریرینہ تخصیص ایلدک .

مؤلفک رسم املا و طرز افادہ سی عیناً ابقا ایلد .
یگی گی اوزمانک احوال و عاداتنجہ الیوم محتاج تفسیر
گوریلان خصوصات و بعض اسامیء بلاد طرف
عاجزانہ مزدن حاشیہ صورتیہ ایضاح اولمشدر .

[للطابع ابوالضیا]

وسائطدن تمامیله محروم ایدک . بوسبیلله اڭ طوغری
معلومات آلا بیلک احیاناً دولتجه اعزام قلنان
سفرانک مشهودات واستطلاعات اوزرینه تنظیم
واعطا ایتدکری تقدیرلره منحصر ایدی .

واقعا بوتقریرلرک محتویاتی اکثریت اوزره پک
عادی معلوماته قدر شامل ایسهده برقومه گوره
احوالندن هیچ برصورتله خبردار اولمدیغی اقوام
سائرهنک . ولو عادی اولسون هر درلو عادات و اطوا .
رینک بدرجهیه قدر مراقی موجب اوله بیلسی
وبوگون کثرت اختلاط ویا وقوف عادات جهتیه
زه گوره تعریفدن مستغنی صاییلان برحالك اوائلده
غرائبدن عد اولنه بیلسی استبعاد اولنه ماز . بناء علیه
بوگی تقدیرلرک زمان تحریری تأمل اولنورایسه زواندینه
دگل بلکه پک چوق تقرعات احواله قدر شامل
اوله مامسندن طولایی نقصانه حکم ایتک لازم گیر .
ماحصل بوسفارتنامه لر شمدیکی حالده ایشه
یرامازگی گورینور ایسهده او زمانک تشریفات

ناپولیون بوناپارط نزدینه مأمور اولان و حید افند .
ینک تقریری گورولمشدر .

عمومی اولانلری ایسه سفرانک گزوب گوردکاری
محمدرک احوال ملکیه و عسکریه سیاه معارف و صنایعی
و وسائط سائر مدنیه سی حقنده مطلع اولدقلری
اطواری حاکی تقریرلردرکه زمانه گوره بونلرک پک
چوق فائده سی گورولمشدر . نته کیم سلطان احمد
ثالث طرفندن اون بشنجی لوئی نزدینه هدایای سنیه
ایله اعزام اولنان یگرمی سکز محمد افندینک برارنده
بولنان مخدومی سعید بک که مؤخرأ مسند صدارتی
احراز ایتمشدر : بوسفارت اثناسنده فن طباعتی
مشاهده و فوائدینی تقدیر ایتماکه مؤخرأ استانبوله
عودتنده ترجه ده تطبقنه موفق اولمشدر .

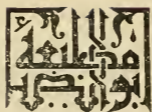
او عصرلره گوره بوگی تقریرلرک لزومی درکار
و فوائدی ناقابل انکار ایدی . چونکه اوروپا ایله
هیچ برصورتله اختلاطمز اولمامسندن اقوام غربیه نک
اطوار مدنیه لری حقنده استحصال معلومات ایدجک

سفرنامه

مقدمه طرف سلطنت سنیه دن یا اخبار جلوس
و یا تبریک قعود و یا خود عقد اتفاق مقصدیه اوروپا
حکمداراننه اعزام اولنان سفرانک، نزدینه مأمور
اولدقلری دولتک احوال سیاسیہ و عسکریہ لری
حقنده عودتلرندہ باب عالی یه برتقریر تقدیمیه اظلا -
عائنی عرض ایتمه لری اصولدن ایدی .

بوتقریر لر صاحب لری نیک مأمور اولدقلری خدمت
و مصلحتک نوعنه گوره یا خصوصی اولوردی و یا خود
عمومی صورتده معلوماتی حاوی بولوردی .

خصوصی اولانلری سفرانک اساس مأموریتلر -
ینه عائد تقریرلردرکه بونده مأمور اولدقلری مصلحتک
صورت جریانیاه نتیجه سی بیایدیریلیر و بونلرده اکثریت
اوزره پولیتیکه یه متعلق بولنور . بوقیلدن بزده یالکیز

سفارتنامه احمد رسمی

پروسیا قرالی بیوک فرهدریق نزدینه سفارتله کیدن
کریدی احمد رسمی افندینک تقریری در

برنجی طبعی

معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک رخصتیله

هرحق طابعکدر

قسطانطینیه

۱۳۰۳

مطبعه ابوالضیا

وقایه می مساعد اولدی؛ یوقسه شاعر دگل ایدیلرده
 اثرلی قضا و یا بشقه براقضا ایله می خراباته درج
 اولندی؟ برده یوقاریده بالمناسبه بحث ایتدیگم
 فهیمن ماعدا ملتک خیلی بیوک شاعرلی اوئودلمش!
 بر ایکیسنی تعیین ایدیم: احمد ثالث دورنده ظهور
 ایدن کلیمک دیوانی نصل اولدی ده منظور دولتلی
 اوله مدی؟ منظور اولدیسسه نهدن اقتضا ایتدی. که
 نامی ذکر اولنمدی؟ شوزیرده یازدیغم:

« عیاندر خون دل مدّ نگاه چشم پرگوده
 « گورک اعجاز حسنی گلار آچمش شاخ آهوده
 « اولور ماه نوه پیوسته تیر آهی عشاقک
 « خیال ایتدکجه مژگان سیاهک زیر بروده.»

بیتلی عزت ملانک دیواننه، هیچ اولمزسه آندن
 انتخاب بیوریلان قصیدهیه دگزمی؟ وحتی صبری
 شا کرک اعجاز درجه سنه چیقار دیغکز قصیده سی
 عیارنده دگلمیدر؟

ثابت وسامی بی تعیب ومؤاخذہ بیورمش اولدیغکز
 حالده « لفظ دیکن » تعیرینه نهدن ایلشمدیکز .

عربی برکله نك ترکی برلفظه اضافتی گبی، زروا
 تأویل قبول ایتک لازم گلسه بیه توجیهی قابل
 اولمیه جـق برخطای فاحشی مقبول عد ایدہ
 بیایرمی یز؟ رأی دولترنجہ، اون ایکی کلمہ دن عبارت
 ایکن معناجه قوس قوجه ایکی ہذیانى وَلَفْظاً اَکْ
 آچیق برسقامتی حاوی اولان بویته دخی شعر
 دیمک لازم گلیرمی ؟

§

« احوال اشعار ترکی » فصلنده افادات سنیه لر۔
 ینہ متعلق ملاحظات قاصرانہم بورادہ ختام بولدی؛
 فقط اوفصلی بتون بتون الدن براقہ میہ جغم دە
 [استطراد] قبیلندن بعض شیلردہا سویلیہ جگم :
 خراباتده عاکف پاشانک، نوعینک، نشاطینک بعض
 آثاری وار . حال بوکہ مقدمہ دە اسملری یوق !
 نوداتلر شاعر ایدیلرده ناملرینک ذکرینہ وزن

خطیأت ایله مالا مال کورینور؛ از جمله انتخاب
بیوردیغکز قصیده سنده کی .

« باغ معنای خیالم او قدر ناز کدر :

« برك گلبرك ترطبعه باتار لفظ دیکن . »

بیتك مصراع اولنده کی « باغ معنای خیال »
ترکینده هیچ معنی اولدیغی کی، مصراع ثانیده کی
« برك گلبرك » کل پیراغنک پیراغی دیمک اوله رق؛
بونک ایسه استانبولجه اک زیاده مستعمل اولان « باب
همیون قپوسی » غلط معروفندن ویا خود نصرالدین
خواجه نك « طاوشانك صوینك صوی » یولنده کی
حکایه معلومه سندن برفرقی یوقدر .

یا هله افندمز عین اماله سی گبی، برمساهله
جزویه ونون ساکندن اول گلان حروف عالی
قصر ایتماک گبی یوزده برمصراعک آنجق سلاستنه
طوقنه بیله جک برنقیصه خفیفه ایچون عزت ملا
ایله بینارنده کی فرق، ثری و ثریا رتبه سنده اولان

« باش قويدى ؛ بودولتک يولنده

« جان ويردى بوملتک يولنده

« نادانلرى منع ايچون خطادن

« قورتارمغه دولتى بلادن ،

« كندى باشنى قودى بلايه ؛

« سيواسده اوغرادى قضايه . »

ستایشلری خلاف مقصد اولزمی؟ حقیقت حالده
 دخی فداکارلقله شاعرلك آره سننده نه مناسبت اوله
 بیلیر؟ مولیئرک [میرانتروبنده] اولان و «انسان هم پک
 ناموسلی اوله بیلیر . هم ده پک فنا مؤلف اوله بیلیر . »
 مآلنده بولنان مصراع البته نظر دقت ادیبانه لرندن
 نورتلماشدر . او حقیقته بناء بزده دیه بیلیرزکه ملا
 سر حومک حمیت وطن پرورانه سی هم کندینه هم
 بلته مدار مفحرت عد اولنسه شایسته در . فقط
 شعاری منتخبانه دخول مزیتدن بری اولدقدن بشقه
 وهوس بر شاعرک قلندن صادر اوله میه جق درجه لرده

حسن و عشقی آثار برگزیده در اوله رق، سائر شعر لری
 زوائد قبیلندن بولنق اقتضا ای دیور . برشاعر یالکز
 بر اثر میدانہ قومقلہ نصل یکانہ وصفنہ لایق اولہ
 بیایر؟ بر قافیہ خاطر یچون بو قدر آچیق بر منطقسرلغہ
 جواز وار ایسہ، اوراسنہ نہ دیہلم ؟

§

بعض ملاحظات عاجزانہم تکرر ای دیورسہدہ
 بواکثار مقتضای حال سائقہ سندن نشأت ایتدیگی
 ایچون معذور طولق امیدینی مقدمہ مقال ایدرک،
 شوراسنی بیان ایتک ایسترم کہ، یوقار یددکی :

« برشاعرہ منتهای مقصد

« برشیشہ شراب و برستن خد »

بیتی قواعد کلیہ صورتندہ تمہید بیورلدقندن صگرہ،
 عزت ملا ایچون :

« گوز مشمی عجب سپہر دوّار

« بر اولہ سخنور فداکار ؛

حضرتلرینه (عائد دیمک اولوب، کندیسینک معرفتی ایسه برترجانلقدن عبارت اولغله، آنک خدمتی ناینک فضیلتندن مقدم ذکر ایتمک لاتشبییه (ضیا بک افندی حضرتلرینک ترکیب وترجیع وظفر نامه گبی، بونجه آثار حکیمانه وادیهلری وار ایسه ده البته هیچ بریسی قصیده برده مزیتده دگلذر . و حال بوکه دیار بکرلی شعبان نامنده بر آدم قصیده برده بی تحت اللفظ ترکیه یه ترجمه ایلدیگندن، او آدمک بلاغت عثمانیه جه ضیا بک افندی یه تفوقی لازم گایر .)
اعتقادنده بولنق قیلندن اولمز می ؟

§

شیخ غالب مرحوم ایچون، حسن وعشقی تعریف یولنده ایراد بیورلمش اولان :

« گامشدر اوشاعر یگانه

« گویا بوکتاب ایچون جهانانه ! »

تتده برنوع تناقض گورنمز می ؟ رأی عالیلرینه فیلیرسه شیخ غالب هم برشاعر فرید اولق وهمده

ایسه ولو مکمل اولسه بیه هراوقور یازارک مستفید
 اوله گلدیگی فکر حکیم و طبع نقاد عالیترینه خفی دگدر.
 هاه ناینک خیره سنه :

- « صنعت ایله ایشدر اول پیر »
- « عصرنده کی حال ملکی تصویر . »
- « ظلم وزرای سوشدر : »
- « حال فقرای سوشدر ، »
- « علم و ادب اوگره دیر زمانه »
- « تعلیم کمال ایدر جهانه . »

توصیف لریله ویریلان شرف و عنوانه نظراً خیره ،
 مثنوی یولنده لسانمزده یازیلان آثارک دگل . ایرانده
 مشهور اولان شهنامه لرک ، خمسه لرک فوقنده اولمق
 لازم گله جگندن . اعتقاد عالیرنجه « جهانه تعلیم
 کمال » ایدن اوپله بر اثر ، اکمل آثار اولمق اوزرد
 ایراد بیورلمق اقتضا ایدردی . نحیفینک مثنویء
 مولوی ترجمه سی آندن فائق اولسه بیه فضیلت
 ترتیب و تصویر ی جناب ملای روم (قدس سره

نچون اقسام شعردن خارج عد اولنمش؟ تاریخ
اقسام شعردن معدود اولینجه لغت کتابی - ولو منظوم
اولسون - نصل شعر نوعندن صایله بیلیر؟

« نایده او یولده پهلو اندر

« خیره سی فضله نشاندر . »

نه دیمک؟ ناینک خیره سی شعر اعتبار یله
نخیفینک ترجمه سندن آشاغمیدر؟ اوروپا اشعارینک
بعض مزایاتی تسلیم یولنده اولان تعریف عالیلرندن
گلاشایدیغنه گورد، نه دن بوگونلرده ترجمه طریق
رجیح بیورلمغه باشلامش بیله مم! البته برلساندن
لسانه ترجمه اولنان شی مثلا مائی گوزلی، آق بگزلی.
ساری صاحلی برانگلیز قزینه قاره گوزلی قاره قاشلی
تحریر بگزلی برعرب دلبرینک البسه سیله زینت و یرمک
دیمک اوله جنی ایچون بدایع پسندان عالم نظرنده
بیعتک ایجاد ایده بیله جگی هر درلو محاسنی جامع
به ماز. ادبیاتجه ترجمه دن، اولسه اولسه یالکزا صحاب
بعض فوائد استحصال ایده بیلدیگی و اختراعاتدن

نجیفی حقنده :

« حقا که نجیفی هنرکار

« یازدی نیجه برگزیده آثار .

« تحسین او شاعر قوی به

« کیم ترجمه یازدی مثنوی به . »

یولنده اولان ستایش ادیبانه لرینی دخی حقیقته

موافق بوله مدم . چونکه ترجمه نك شاعر لگه تعلق

ایدر بریری یوقدر . واقعا :

« فکر ایت نه قدر بضاعت ایستر

« بونظمه نه استطاعت ایستر ! »

قولی مسلمدر . فقط او (بضاعت) واستطاعت

طبیعت شاعرانه به عائد بر مزیت اولسه گرك .

بنده گرك ظنجه اشعار بشقه ، تنظیم کلامه اقتدار

بشقه در .

برده افدمز وهینک نخبه سنی ، تحفه سنی

شاعر لک آثارندن عد بیورمشسگر . فقط بیله مم که

تاریخده یکانه لگی مسلم اولان سرورینک او معرفتی

عقلیه و نقایه ایله تقیدسزلك اعتیادندن نشأت ایتمش
 بر سرج لسان اولدیغنه حکم ایتمکن بشقه بر چاره
 بوله مدم .

§

صاحب خمسه یحیی حقنده :

« سیف اهلی ایدی او اهل تمیز

« سیفی قلمی گبی ایدی تیز . »

دینلش ! هانی اعتقاد عالیرنجه :

« شاعر لرد منتهای مقصد

« بر شیشه شراب و بر سمن خد »

ایدی یا ! او حالده بر شاعری اصحاب سیفدن اولمغله
 توصیفه نه لزوم وار ایدی؟ عجب ادیب یحیی قلیجیاه شیشه
 شرابك طپه سنی می آچار ایدی . یا خود منتهای
 مقصدندن بری اولان سمن خده بر برك می ایدردی؟

§

« عشق سخن آنده مجتهدر ؛

« باشند باشه سهل ممتهدر . »

شو قدر وارکه بر اثر نه قدر برگزیده اولسه
وَحْتی افصح ناس اولان نبی آخر زمان علیه الصلوة
والسلام افدمزک احادیث سنیه لرندن بولنسه « مثل
قرآن » تشبیهله وصف ایتمگه فقهاً وکلاماً وعقلاً
وادباً جواز وارمیدر بیه م ؟ بوجوازی افدمز
گی زمانمزک علامه ادبی عد اولنان وَحْتی اوچ
بیوک مات اسلامیه لساننک کافه آثار شعریه سنی
انتخاب و محاکمه یه طبیعتنده افتدار گورن بر نحریر
صاحب کالاتک آثارنده تحری ایلدم .

« قرآن نه عجب اولورسه فائق

« مخلوقه شبیه اولورمی خالق . »

بیتنه نظراً ذات دولترینک دخی او تشبیه جائز اوله
بیلک اعتقادنده بولمقدقلرینی آ گلادم . بناءً علیه
مولد نبوی منظومه سی حقه ده اولان « قالدی ینه
بکر، مثل قرآن » مصراعنی دخی اشعارده قواعد

[کنه الاخبار] نده تفصیل اولندیغی اوزره شهزاده سلیمان پاشانک ۱۲۸ تاریخنده روم ایلی یه وقوع بولان کذارینی :

« کرامت گوستروب، خاتمه صویه سجاده صالمشسک؛
 « یقاسن روم ایلینک دست تقوی ایله آلمشسک ! »
 بیتیه تبریک ایشدر . بوحاله نظراً مرحومک جهان معارف وادبده ظهوری بش یوز الی سنه یی متجاوز ایکن درت یوز سنه دن بری مولدینه نظیره سویلنیه مدیگندن بحث ایتمکده معنی ندر ؟ عجبا یوز الی سنه در مولد نبوی منظومه سی قابل تنظیر اولماق عزیتندن ساقطمی اولدی ؟ یوقسه شاعرک :

« یا مگردر عبارتی ترکی

« بشیوز آتون دو یست دینارست »

قولی گبی ترکک اصطلاحات شعریه سنده درت یوز سنه تعبیری بش بچق عصر معنا سیمی افاده ایدر ؟ مولد منظومه سنک دائماً قبول عامه یه مظهر اوله کلمسنه نظراً احتمال که رای عالیبری گبی ،

اولیہ می ؟ عجایب ! ہانیا یوقاریدہ « احوال اشعار
ترکی . » بچشدہ

« اسلافدہ احمد ونجاتی

« آوارہ دلشکستہ ذاتی؛

« ترکی سخنہ تملم قومشلم؛

« گرچہ تملم گوزلم قومشار . »

دنلمشیدمی یا ! مثنوی طرز می ترکیہ سخن نوعندن
دگلمیدر ؟ یوقسہ احمد ونجاتی وذاتی صاحب مولد
سلیمان ددہدن مقدمیدر ؟ بردہ سلیمان ددہنک
مولدی حقندہ :

« درت یوز سنہدن بری افاضل

« برسوز دیمہدی آگامائل . »

بیتی نہ مطالعہ ایلہ ایراد بیورلدیغنی سؤالہ جسارت
ایلسہم، عجبا معذور طوتیلیرمی یم ؟ عیب دگل آ ؛
آگلایہمدم !

بندہ گزک بیلدیگمہ قالیرسہ سلیمان ددہ سلطان
اورخان عصری رجانندن اولہرق، حتی عالینک

موافق یازہ جغز دیہ منطقک اڱ بدیہی قاعدہ سی
 وَبَدِیہیات اولیہنک اڱ بیوک اساسی اولان « برشی
 ہم وار، ہم یوق اولہ ماز . « قضیہ سنی دہ می ابطل
 ایدہ جگز؟ اللہ ایچون اولس-ون شوراسنی آکلابہ لم!
 رومدہ مثنوی سونلمش شاعر چوقمی یوق، ہیچمی
 یوق؟ یاخود ہم قلیل، ہم معدومیدر؟ وقتیساہ
 اکاذیب شعریہ حقندہ :

« شویاہ شہرت بولدی عالمده یالانی شاعرک :

« یانسدہ کیسہ اینانمز خانمانی شاعرک . »

بوللو شکایتلر وقوع بولمش . انسان بویاہ جامع
 النقیضین سوزلرک شعر سایہ سنده عالم ادبیاتہ داخل
 اولدیغنی گورنجه برشاعرک خانہ سنی یانارکن مشاہدہ
 ایلسہ اینانمہ جنی گلمز می ؟

« بویولده امام اهل عرفان

« [مولد] اثرین یازان سلیمان

« اولدر شعرای رومہ استاد

« اولدر ایدن اهل نظمی ارشاد . »

احتمال یوق ایدی . چونکه نابی صرف عجم مقلد -
 لگنی، واصف ایسه یالکزجه استانبول ترکیه سی
 شیوه سنده شعر سوبلکی التزام ایتملر . بوحاله گوره
 واصف، اگر تمایلات موجدانه سنی اوزان عجم یرینه
 پارمق حسابی التزام درجه سینه گوتوره بیلیدی :
 ملتزده مشهور ومقتدر برشاعر اولوردی . یوقسه
 طبیعتی استانبولک شیوه الحان نازکانه سیله پرورده
 اولمش بر چلبی حکیم فارایینک علیه ظهیر فارایینک
 طبیعتی جمع ایلسه ینه اورفه آغزی نغمه سازلغه البته
 میل ایتمز .

« یوق رومده مشنوی دیمش چوق

« ایرانه قیاص اولنسه هیچ یوق . »

بیتتی انسان گوزینک اوکنه آلبده اووقودجه اشعارمن
 حقنده تفعینک « همان بر اولقدر واردرکه موزن
 ومقفی در . » مصراعنی تکرار تذکار ایتمکدن بشقه
 خاطره نه گایر ؟

برقاج سطر یازی بی افاعیل وتفاعیله وقافیله وروی یه

دنیله کدن صگره سخن قصیده سنک انخابنده نه معنی
وار ایدی ؟

« واصف دخی برلطیف شاعر

« معلوماتی ولیک قاصر .

« یارای طبیعت ایله سویلر

« غایتده سلاست ایله سویلر . »

حکمنده ده حقیقتدن بر اثر اولمدیغنی اثبات ایچون
یک چوق سوز سویلکه احتیاج گورنمز . واصفک
اشعارنده جهلنه دلالت ایدر هیچ برسوز اولمدیغنی
گی، دیواننک نصفندن زیاده سی دخی « اوله سوقاق
سپورکه سی قادین قادینجق اول ! » مصراعی گی
سلاست دگل انواع رکاکت ایله آوده در .

اوده کندی کندینه وزمانینک شیوه تکلمنه
مطابق صورتده بروادی آجق ایسته مش؛ افاعیل
وتفاعیل بلاسیله موفق اوله مامش . وهی دگل
ابن کمال اولسه ایدی ینه نابی یولنده برشاعر اولسنده

تذکره لرده گوریله مدی . مرحوم یالکز عرییده
شاعر اولغله، ترك شعراسی بینده استنی یاد اتمک
نهدن اقتضا ایتسون ؟

اکشار کلام ایراث ملال ایده جگنی بیلدیکم
حاله راغبه عاصم حقنده اولان :

« سوزده ایکیسی دخی متیندر

« غایتده لطیف و دلنشیندر . »

بیته دخی « جای نظردر » دیمکن بردرلو کندیمی
آلامیه جغم . عاصم ایله راغب پاشانک متین ولطیف
و دلنشین اولان سوزلری دگلدرده کندیلریمیدرکه
بیت عالیبرنده سوزده ایکیسنک دخی متانت ولطافتدن
بحث اولنیور ! مرحوملر عجا شاعر دگللر دیده
ایکی پهلوان و یا ایکی محبوب دلستانمی ایدیلر ؟

سنبل زاده وهی ایچون :

« اتماکه قصیده وغزله

« بکزر قوقوسز گله جبلده . »

گوپرلی خاندانك مدار مفخرتی دگل فقط اعضای
 فاخره سندن عد اولمغه شایاندر . آنجق اسعد پاشا
 گبی مدت عمرینی مکابره ایله . کچیرمکه برابر کافه
 مقاصدینی « برشیشه شراب و برسمن خد » مسلك
 قلندرانه سمنه حصر ایتمش ؛ وحتی برادری بولنان
 عبدالله پاشانك ، قدر خاندانی محافظه ، وقوع
 بولان عرض واستدعای مخصوصی اوزرینه وزارتی
 رفع اولمخش اولان تن پرور برآدم برقاج گوزل غزل
 سوسلکه محمد پاشالرك ، فاضل احمد پاشالرك . شهید
 مصطفی پاشالرك عمجه زاده حسین پاشالرك نهدن
 مدار مفخرتی اولسون ؟

برده ظن عاجزانه مه گوره گوپرلیلردن عربی
 دیوان صاحبی نعمان پاشادر . عجبا توصیف بیوریلان
 دیوان عربی آنك آثاری اولوبده سهواً رینه عبدالله
 پاشامی دنیشدر ؟ یوقسه عبدالله پاشانك آریجه
 عربی دیوانی واردرده بنده گرمی بیلیورم . بوندن
 بشقه عبدالله پاشانك ترجمه اشعاری اولدینی تاریخلرده .

سید وهبی به متعلق اولان :

« اشعاری دوکلسه هپ خضوره

« گلز بر ایکی غزل ظهوره . »

بیتنه منصفانه امالهء نگاه بیورلسون ! وزن وقافیه
ایچون بو قدر معناسزلق اختیارینه جواز وارمیدر؟
سید وهبینک دیواننده ایکی یوز قدر غزل واردر .
حال بویله ایکن اشعاری بتون بتون خضوره
دوکولنجه نصل اوله جق ده یالگلز ساکنز اون غزل
ظهوره گله جک ؟ مراد منتخب غزل دیمک ایسه
بویله می افاده اولنور؟

کوپریلی زاده لردن اسعد پاشا ایله عبدالله پاشا
شاعر اولمغله ، افرادی سلطنت سنیه یی برقاچ کرده
تجدید واحیایه موفق اولان ، برخاندان عظیم الاقدارک
نه دن مدار منخرتی اوله بیلیر ؟

عبدالله پاشا مرحوم دیه لم که شرق سفر لرنده
برچوق مآثر عظیمه یه موفق اولدقدن بشقه دولتنگ
اعتلای شرفی یولنه فدای جان ایتمش اولسنه نظراً

غزلرندن صنعتلی، وَفَقَطْ نَهْ قَدْرَ صَنْعَتِلِ ايسه او قدر
لطافتلی آثارهانکی شاعر مزك ديواننده بولنه بيلير؟

عزت پاشا حقنده :

« شایاندر اولور ايسه مفاخر

» مدح ایتدی آنی منیف شاعر . »

بولنده ادیبانه دگل عاداتا بی ادبانه مفاخره لری مروج
شیر سوئیک مشرب حکیمانه وَافکار حقایق پرورانه .
لرینه یا قیشیری ؟

مثلا حقی بك افندی منیفك :

« بو علی منقبه عزت بك کیم اودر .

» عقلی چاک افکن جیب خرد افلاطون . »

ییتی حق سامیلرنده :

یعنی علامه نحریر ضیابک افندی که آنک .

عقل کل قوه ادراکنه اولمش مفتون

بولنده اوته کندن دهامبالغه لی وَتعمیر آخرله ده ایلان
بر یولده تنظیر ایش اولسه افتخار بیوررمیدیکز ؟

نسبت قدمادن اولدینی و او حالده سامی ایله یکشیوه
 عد اولنجه سامینک نابی یه چراغ اولسی ممکن اوله -
 میه جفی خاطر نشان عالیلریمی اوله مدی ؟

برده سامینک معلوم اولان هر درلو تکلفات
 ادبیه سیله برابر، اطوار قدما مساعد اولدجه بلاغتی
 ساده لکده آرایان نظیم ایله آره لرنده نصل مجانست
 تصوّر بیورلدیغنه بر درلو عقم ایرمیور ! هله
 سامی ایچون :

« ایتمز ایسه الترام کلفت

« رنگین سویلر سوزی بغایت . »

دیمک، ادبیات عتیقه نقطه نظر نجه بتون بتون خلاف
 واقعی الترام دگلمیدر؛ انتخاب ایتدیگنر نعت ده سامی
 نه قدر کلفت ایتمش؛ مع مافیه نعتی ده نه قدر رنگین
 سویلش . روحی یه اولان نظیره سنده آزمی تکلف
 ایتمش؛ بونگله برابر ترکیبی نه درجه استادانه در ! هله
 « اوزلف و حال ورخ » و « مجنون برلیلا ایکی »

« بر نعت شریفی وارکه دلکش

« معراجیه دخی آگا اش »

بیوریلیدور. او حالده یالکز نعت شریفی منتخباته ادخال

بیوروبده معراجیه بی ترک ایتک ترجیح بلا مرجح

دیمک اولمز می ؟

« عزت ایله هم نظیم وسامی

« بر شیوه ده نظم ایدر کلامی . »

بیتی قلم ادیبانه دولترندن صادر اولدینی زمان، آندن

اوتوز بر بیت یوقاریده اولان :

« نابی یه بو اختراعدر خاص

« تسلیم ایدر آنی اهل اخلاص .

« راشد ایله وجدی، لمعی، رامی

« راغب، عاصم، منیف، سامی

« اول مکتبه اولدیلر مداوم

« اول خواجه دن اولدیلر ملازم . »

افاداتی بتون بتونمی فراموش بیورلمش ایدی ؟ یوقسه

نابی، نظیم زماننی ادراک ایتمش ایسه ده نظیم نابی یه

معقولیہ درکہ تعریض عالیہری یالکز اوتہ کی بچارہ یہ
حصر بیورلمشدر ؟

یاہاہ ندیمک قمر ایلہ مربی یابدیغی وارمیدر ؟
دیوانندن قطع نظر قصیدہ سی، مجموعہ منتخبات
عالیہری اولان (خراباتہ) طوروب طوریبور .

یوقاریکی تعریض دولتارینی دعوت ایدن

« قمر خمیرہ سی یاخود کنش مریمیسی

« بلور شاخمی یا نخل لؤلؤ شہوار »

بیتی و گلمیدر ؟ اویتدہ ندیم مربایی قمر دنی یاپدیر۔
مش یوقسہ گونشدنی ؟ قمر دن یاپدیردی ایسہ
نیچون بیتی (خراباتہ) بالادہ کی طرز دہ درج اولغش ؛
گونشدن یاپدیردیسہ نیچون « یاپدیردی قمر ایلہ مربی »
بیورلمش ؟

اوچ بیوک لسانک محاکات ادیبہ سنی حاوی
اولان بر کتابدہ بو قدر آچیق دقتسنزک جاژمیدر ؟
برده مادامکہ ثابت ایچون :

« برجسمه دیمک ایچون مصفی

« یاپدیردی قمر ایله مرّبی ! »

یولنده ایراد بیوردیغکر بیت البته خاطر نشان
عالیگزدریا؟ نفعینک :

« راست قیلسه قدّینی ایرمزینه قصرینه چرخ

« ایده ترتیب عناصردن مکرکیم نردبان . »

و یا صبرینک :

« نه ممکن شمدی روی دلبران اولق خط آورده

« جهان یک طور ویک خاصیت فردوس اعلا در . »

و یا حقی بک افندینک :

« سخن صدر صفتّه سی معموره دارالقرار

« جای دیوانخانه سیدر اوج کسرای زمان . »

و یا خود افندمزک :

« عنایاتیه مرده عالمه بخش حیات ایله؛

« یاعیسی درکف پرچودی یا خودا برنیساندر . »

یتلری ندیمک « گونش مرّباسی » تشبیهندن دها

بیتیه توصیف بیوریلان و مبالغه شاعرانه لری اولدجه
 حقیقتیه متقارب گورینه جک قدر فضائل علیه
 وعقاییه نی جامع اولان شیخ الاسلام اسبق عارف
 حکمت بک مرحوم . لسان عثمانیده ندیدن بشقه
 عرب وعجم تقلیدندن بری بروادیء مخصوص آچمش
 شاعر اولدیغنی دائماً سویلر طور ردی . اقدمز
 ایسه مشار الیهی هم فنون جزؤ وکلده « صاحب
 کالات » اولمق اوزره وصف بیوریورسکز ؛ همده
 آنک مخترع ومنفرد عد ایلدیگی برشاعری یحیی
 مقلدگیله اتهام ایدیورسکز ! یا بزهانگی قوله
 اتباع ایدلم ؟

چوق نیاز موجب کلال اولورسه ده برکرده دها
 استدعای عفو اتمکه مجبور اوله جنمده شو آشاغیده کی
 لقردیبری سویلیه جگم :

ندیمی تعریفاننده مرتبه مزاحه وارمغله
 اتهام ایدوبده،

و یا خود :

« برشکرین گرمه سی برطاتی خنده سی
« برنازنین تکلمی برخوش اداسی وار . »

و یا خود :

« آناک آناک سنک وار ایسه مهر وماهدر جانا
« که برباقشده مهره برباقشده ماهه بگزرسک . »

و یا خود :

« قیل نکه بالا بلندانک خط رخسارینه
« باق سیاه فتنه نک رایات مصحفدارینه »

و یا خود :

« قاشلرین بالاده سیرایت رخلرین گورزیرده
« قیل تماشا باغ خلدی سایه شمشیرده . »
بیتلری گبی برسوز سویلدیگی نظر تدقیق ادیبانه لرینه
تصادف ایتشمی اولسه گرک ؟

قصیده نونیه لرنده :

« سنسک اول صاحب کالات فنون جزؤ وکل
« کیم اولور هر برکلامک ایلدن ایله ارمغان ! »

بیتده بیان بیوریلان یحیی هانکیسی اولیور؟ ندیمک
 « کلامش کرچه غزله باقی ویحیی گبی . » مصرعیله
 ثنائیتدیگی مرثیه مصطفویه [ه] صاحبی یحیی بکمیدر؟
 یوقسه شیخ الاسلام یحیی افندیمیدر؟ هانکیسی
 اولورسه اولسون .

« صکره بویوله ندیم کتمش

« تقلید ایتمش زیاده ایتمش . »

بیتیه ندیمی آنلردن برینک اثرینه تابع عد ایتک
 عجبا نه درلو فکره مستنددر؟ ترکستانده نه قدر یحیی
 گلمش ایسه هیچ برینک

« آچمش اولدی سینهن سن برکرده آرام وسکون

« سینهدن بیلیم نه حالتدر گریزان اولدی هب »

ویا خود :

« بویدن خوش ، رنکدن پاکیزه در نازک تنک

« بلمش قوینده گویا کیم گل رعناسنی »

[*] مرثیه مصطویه دن مراد سائمان قانونینک ۴۱

باشنده اعدام ایتمش اولدیغی شهزاده سلطمان مصطفویه
 سویلنان مرثیدر مجموعه ابو الضیاده نشر اولمشدر .

« پاك طينت كوشه وحدتده خوار اولسونمی هیچ
 گوهر آغوش صدفدن دور اولور قیتمنور . » [ه]
 بتی آره سنده گرك طرز تصور و گرك شیوه افاده جه
 برملا یمت بولنه بیلسنه احتمال و یره م .
 برده لطفاً عفو بیورگز برشی ده اخطار ایده -
 جگم : « چون ایکسیده عراق دندر؛ اهل دل و
 صاحب سخندر » بیتنه باقیلیرسه عراق دن ظهور ایدن
 آدم لرك عمومی هم اهل دل و هم صاحب سخن
 اوله جق . اوحالده دولت ادبیات ایچون [برانجمن
 دانش] ترتیب ایتک ایستسه استانبولده نه قدر کرد
 وبغدادلی وار ایسه جمله سنی آکا اعضا ایتک لازم
 گلمز می؟ رأی عالیرنجه منتفک عشیرتنده کی بدویلرک
 عمومی برر شاعر آتش زباندرد؛ دیمک اولیور . ینه
 تکرار ایدم « سبحان من تحیر فی صنعہ العقول »
 « تنظیم غزلده برده یحیی
 « بروادیء خاص قیلش احیا »

[*] بیت اول حامینک، ثانی روحینکدر .

اشعارده حامی ایله روحی
 برگونده می ایچدیله صبوحو ؟
 يك نشئه میدر او ایکی استاد
 آمد زرده یازده بغداد ؟

روحی نفعیدن اوّل و بناءً عایه افتد مزك
 ترتیبجه شعرای تركك قدما سندن، حامی ایسه نایدن
 صكره . و اوجهته اه او اخردن معدود اولمق لازم
 گایرکن، نصل يك شیوه و يك آواز اوله بیلیرلر ؟
 حامینك اشعاری نابی و یاده طوغریسی ارانیلیرسه
 صائب مقلد لگندن عبارت دگامیدر ؟ روحی ایله
 بینلرنده نه مناسبت بولتمش بر درلو آ گلایه مدم .
 احتمال که بو عدم تقرّس بنده گزك ادرا کسز لکم دندر ؛
 او حالده قصورمی عفو بیوررسکز . فقط :

« دریای محیطی در وحدتاه لبالب

« کونین ایکی جانبده ایکی ساحلمزدر . »

اسکی نائی حقنדה

« الفاضلی سلیمس ومنتخبدر .

« مضمونلری باعث طربدر .

دنیلد کد صکره،

« بویولده ولی کلامی چوق یوق

« ملبوسندن برهنه سی چوق .

بیورلمش ! او برهنه لری هانکیلری اولدینی ایراد

اولنمش اولسه یدی افندمزدن یگی برشی اوگرنمش

اوله جنمز جهته جمله مزه برعظیم منت تحمیل ایدیلیر

ایدی؛ زیر اشمدی به قدر ادبیات عتیقه طرفدارلردن

نائلینک بریتنه گرك سلاست وگرك متانجه تعریض

ایدر برادیب گورمامش ایدک .

« روحی ایله حامی سخنساز

« یک شیوه ویک ادا، یک آواز

« چون ایکسییده عراقندر؛

« اهل دل وصاحب سخندر .

اوله می ؟

« ماه نومیدر بویا ایتدکده عزم آسمان
« ایش افلاک پارمق قالدیروب ایمان سکا . »

وایا

« هر حباب اشکمه برعکس صالمش پیکرم .
« شاه ملک محنتم طومتش جهانی لشکرم .
« عشق سرگردانیم گوگسده بریرداغلا .
« بر سپهر سائر م ثابت جمیع اخترم . »

وایا

« عشق معماری یاپان ساعتده گردون مخزن
« دود آهم چیمغه آچمش کواکب روزن »
بیتلری قدر صنعتلی شعر او یاه تکلفسزجه سویلنمز .
فضولینک ایاتی ایسه یوزده طقسان اعتبار یله صنعتجه
بالاده گوستردیگم مثالر فوقنده در . اعتماد بیورلمازسه
حقی بک افندی یه صور یله بیلیر . نورس افندی
حضر تلریده شعر دن بی بهره بولندقلری حالده براز
معانی ، بدیع ، فلان گورمش اولدقلرندن بوقول
عاجزانه می تصدیق ایدر لر صانیرم .

دولت‌لرنده، اولاً آکا برقرار ویرلمش اولسه ده صکره
بیان افکار اولسه نه لازم گلیردی ؟

هله فضولی ایچون تنظیم بیوریلان

« یانقدر او عاشقک کتابی

» نظمنده قوقار جگر کبابی . »

بیتنی او قودقجه کندیمی خراباتده دگل باغچه قپوسی
لوقانطه لرنده ظن ای دییورم . عفو بیوررسکز اما شو
« جگر کبابی » مضمونه نه قوقش سوز . نه ایگرنج
تصوّر ! دیمکدن بردرلو کندیمی آلامیه جغم . فضولی
دیواننی کدی یاوریلری ایچونمی سویلمش ؛ یوقسه
آرناودلرک مانده یوتدی دیدکلری مشهور کتابمیدر .
برده فضولی ایچون :

« ایتمز غزلنده فکر صنعت

» صنعت اولور آنده بی صنعت »

دنیلورسه ده پک ظن ایده مم چونکه :

« ای اولوب معراج برهان علو شان سکا

» گوکدن اینمش خاکه استقبال ایچون قرآن سکا

« پاینده لیک کفش یاپار مستزاد ایدن » قیلمندن
اولان گوزه لکلر میدر ؟

ناینک بر قاج گوزل غزلی و پک چوق گوزل
یتی اولدیغنی کیسه انکار ایتمز ؛ فقط دیواننی سراپا
مطالعه بیورمش ایسه گز « تعقید ورکیکه اوغرا مزهیچ »
حکمنک بتون بتون خلاف واقع اولدیغنی افند مزده
اعتراف بیوررسکز .

هله تناقض کتدکجه چوغالیور . نابی حقنده

« ترکیده طرزی فارسیدر ؛

« اطوار عجم ممارسیدر . »

دینلمش ایکن ، درعقب :

« نابی یه بو اختراعدر خاص

« تسلیم ایدر آنی اهل اخلاص »

بیورملق نصل جائز اوله بیلیر ؟ بیتلر برینه پک [نیزن
باقشلی] طور میورمی ؟ نابی عجم مقلد میدر ؛ اختراع
مخصوص صاحب میدر ؟ لله ورسوله ! ذهن دراک

دولتلی آره‌سنده بریوک تناقض گوستریور . هله
 صلیه « هیکل بازوی اقبال حسین پاشا کیم » مصراعی
 کبی « اگرچه وزن نه‌دارد ولیک بمعنیست » تکمنک
 ماصدقی بولنان برسوزی حاوی اولدینی خالد اوج قوجه
 ملتک منتخبات آثار شعریه‌سی آره‌سنده نصل ادخال
 بیورلمشدر؛ اوراسنی ادراکدن عاجز قالیورم !

« نابی‌یه منیف ایکن مقلد

« آندن ابلاغ دیمش قصائد . »

بیوریور سکز ! منیف هانکی اثرنده نابی‌یه تقلید
 ایتمش ؟ بنده‌گزر منیفک دیواننی باشند آشاغی
 مطالعه ایتمشدم . دروننده نابی شیوه‌سنه یقین
 بریت بوله‌مدم؛ وارایسه گوسترلسون !

« تعقید ورکیکه اوغرامز هیچ

« ایلا او قودجه طبعی تمیج . »

بولنده ستایش عالیترینه مظهر اولان غزلیات نابی
 « زعفران نوع نباتک خواجه نصرالدینی در . » ویا

ایتمش اولدیغم جهته بوراده تکراره حاجت گوردمم؛
فقط :

« نامیه فضله خوار فیضمدر

« کاسه مهر جرعه دانمدر »

بیتی یولنده اولان ترهاتی بلیغ تعیریله وصف ایتمک
زنجی یه مرجان اسمی طاقمق قیلندن اولسه ده چکلمز.

« نابی دخی سوبلش قصائد

« اما که مقوله زوائد

« اویمز آگاپک قصیده نظمی

« توحیدیدر الک گزیده نظمی

« صلیه سی، نعتی دلنشینمدر .

« عزلیه سی بر گوزل زمینمدر .

« آنجق گورونور که کلفت ایتمش ؛

« گویا جبر طبیعت ایتمش . »

دید کدن صگره ینه نابیدن بش قصیده انتخاب ایتمک

وَ خصوصیه توحید ایله صلیه وَ نعت و عزلیه دن ماعدا

آره یره برده جلوسیه قارشیدیرمق قول و فعل

« مهری دوندردك يولندن ماهی ایتدك سینه چاك
 « معجزاتك سویانور کشور بکشور روز و شب . »
 ییتنی حاوی اولان نعتی نظر تدقیق مزیات آشنا -

ییلرینه عرض ایدر؛ وَ حتی

استادلری اونمه اویله

بریتنه گل نظیره سویله !

تکلیف کستا خانه سنه دخی جسارت ایلردم. وَ کافه
 اصحاب تمیز البته بنده گزی حقلی بولوردی . چونکه
 خراباته توقیرات و تکریمات عظیمه ایله قبول بیوریلان
 نظیم ایله شیخ غالب بالاده بحث ایتدیکم « روز و شب »
 قصیده سنی دقتلر، اعتنالرله تنظیره چالشدقلری حالده
 بر مصراعنه یتشمامش لردر . نظیم ایله شیخ غالبك
 دیوانلری مطبوع وَ فهمیک آثاری ایسه هر کتبخانه ده
 وَ اکثر شاعرده موجود اولدیغندن، اراده بیوریلور
 ایسه قصیده لری بر برینه تطبیق ایدرسکز .

ریاضینك « فخریه لری بلیغدر پك » بیورلمش !

فخریه حقنده ملاحظات عاجزانه می بالاده عرض

سروی « بالا » سوزیله توصیف اتمک شاعرک
 ذهنده معشوق یرینه بر (غول بیانی) تصویر
 ایتدیگنه حمل اولنسه حسن طبیعتجه بریاکلمش
 یوله می گیدلمش اولور؟

هله ایکنجی مصراعک تقدیر عالیترینه مظهر
 اولدیغی دوشندکجه شاشقینلغمدن بیاغی گولیورم .
 بر گوزل ، یوریمک حالنده ایکن ولوچیر چپلاق
 اولسون ، نهره نصل بکزر؟ عجاآق ییلان گبی یوزی
 قوی سورینه رکمی یورر؟ یوقسه بر نهرک طالغه لرینه
 اولدجه بکزه مک ایچون گیده جگی یره قیجی
 قالدیره رقمی گیدر؟

عجیبدرکه مراد رابع شعراسندن ریاضی انتخاب
 دولترینه مظهر اولمش ده فهم اونودلمش ! بنده کز
 مجموعه دولترینده برقاچ قصیدده سی اولان و فهمیک
 پرستشکارانه مقلدی بولنان حتی بک افدینک یرنده
 اولسه یدم فهمیک :

امفطجه زینت و معناجه تشیهدن بشقه بر صنعت یوق
 اویله دگلمی ؟

برنجی درجه ده مصراع اولی اله آلام : صبرینک
 سـودیکی محبوب طوردینی زمان انسانک صبرینی
 گولگه گی درنکدن محروم ایدر بر یوکسک سروی
 آغاچه بگزرمش ! مصر اعنک معناسی بوندن عبارت
 اولیور . هایدی صبرک گولگه یه تشیهی صـبرینک
 بولندینی زمانجه مقبول اولسون ؛ و یاخود تخیلات
 غریبه قیامندن عد اولنسون ؛ معذور طوتلسون .
 بویک سروه بگزهدلمسی دخی کذک . فقط بر محبوب
 طوردینی زمان یوکسک یوکسک سرولر صاللانمقده
 مضطر اوله جغنه عجبا صبری آخرتدن دنیا یه گلمش
 اولسه نه دلیل گوستره بیلیر ؟ یوقسه سرولر یرلرنده
 طوردینی و اهتر از ایلدیگی حالدده گولگه سی هیچ بر
 وقت صاللانیمه جغنه دائر دنیا ده بر قاعده می کشف
 اولنشددر ؟ باخصوص که بر آدمک بوینی سروه
 بگزتمک مبالغه دن کنایه ایکن صگره مشبه به اولان

« بلا اندر بلاد در دلدۀ عشق یار اما

« یاز قلدرا که کیم بر بویله سودادن مبرادر! » [۰]

یتندن نکته لی او یتدن گوزل ، او یتدن لطیف
بر شی گور یله بیلیر می .

هله صبرینک قصیده سنی وصف ایچون ، بر
موجب التزام اطرا :

« بر مطالعی وار غزلده حتی

« معجز دیدی آگا اهل معنی »

بیورلمش . الله الله ! بومطلع :

« ویرر صبره درنک سایه طورسه سرو بالادر .

« آلور چشم قراری کتسه جوی سیم سیمادر . »

یتیمی اوله جق ؟ شمدی بنده گز عاشق غریبک

« شیطان بونک زه سنده ! » مصراعنی تحریف

ایتسه مده « معجز بونک زه سیدر ؟ » دیسه م طارماز-

سکز یا ؟ البته طارماز سکز ؛ چونکه مطلعجه ، ذاتاً

[*] بویتلرک ایکیسیده نفعینک قصیده صبری یه اولان

نظیره سندن در .

و مقفادر « مصراعنه ماصدق اولان هذیانلری قدرده
 نظر انتخابه مصادف اولمغه شایان دگلمیدر ؟
 صبرینک آثارنده :

« گویا که صیقوب بتون حواسن .

« جمع ایش آنده هب قواسن »

توصیفته لایق برسوز وار ایسه بالاده ذکر ایتدیگم
 قصیده در . حالا بکر قالمش ؛ شمدی یه قدر برشاعر
 تقلیده جسارت ایده مامش . بیله مم که نفعی گورمدیمی ؛
 یوقسه قصیده نك تنظیمی او بیچاره نك اعدامندن
 صگرده می ایدی . ماترم عالیلری اولان قصیده نك
 ایسه ادبیات عتیقه جه دخی ، صنعتلی اولمقدن بشقه
 برمزیتی یوقدر . نظیره سنه دقت بیورلسون که نفعی
 اجبار طبیعت ایتمکسزین نصل تفوق ایتمش ؛ صبرینک
 قصیده سنده ادبیات عتیقه یه گوره

« جهان گویا که برشخص معیندر تصورد

فلک ابروی خمکشته وجودی چشم مینادر . »

متانتده بریت وارمیدر ؟ ادبیات صحیحه اعتبارنجه

ترجیعک دیگر بنددن آ کلا شلایغنه گوره
 مناقب طبیعیاته دخی اشتغال بیورلدیغی گبی اوروپاده
 بولونلدیغی زمان البته حیوانات باغچه لر یله نمونه خانهلر
 گورولمشدر؛ عجباً کتابلرده مرسم، باغچه لرده جانلی،
 نمونه خانهلرده قدید اوله رق، نظر تجسس حقایق
 بینانه لری یدی باشلی برییلانه تصادف ایتشمیدر؟

نفعی شاعر الویردی؛ برازده صبری شا کرده
 نقل بحث ایدلم :

صبری یالکز « ربرجسته قصیده یازدی . »
 اوله می؟ یوقسه آنک دیوانیده منظور عالیلری اولمیدده
 قصیده مشهورده سی نظیفک منتخباتنده می گورولدی؟
 صبرینک :

« کچدی قیلجدن فتن روزگار ،

« سیف یدالله اولوب آشکار . »

مطلعنده اولان قصیده سی هیچ اولمازسه عزت ملانک .
 نوریس افندینک « همان بر اول قدر واردرکه موزون

فقط ندامتگزك [یوم ندمه] قدر سورمیه چکنه اعتماد
بیور یگز ! -

§

ینه هتک برده اسراره باشلادق ! هایدی صد.
دمزه رجوع ایدلم :

« گردون یدی باشلی برییلاندر

« مسلوعی آنک هنرور اندر . »

بیته جواب اوله رق :

شاعر سوزی بزده هب یالاندر ؛

بویت ایسه آگه برنشاندر

دیسهم اغبرار بیورلمزیا !

فلکک ارباب کماله دشمن اولدیغنه متعلق مشهور

اولان قاعده فاسدهنک حقسرلغنی یوقاریده عرض

ایتمشیدم؛ آنک ایچون بوراده تکراره حاجت گوردهمم .

شوقدر وارکه افندمز فن هیئته توغل بیور مشکزدر ؛

ماخذ استدالم ایسه ترجیع بلیغ عالیترینک بر بندی

صرف هیئته دائر اولسی در . فلکی یدی باشلی

برییلانه تشبیه اتمک هیئت بیلان برذاته یاقیشیری ؟

« مرحمت قیلدی جناب حق بوملک وملتہ
 « سن مؤیدسن خدادن آگلا دم حق الیقین »
 بیورمشدیگز ! آندن بریدی، سکز سنہ صکرہ دخی:

« یارادی کندینسہ سلطنت عثمانی
 « ذاتنہ دینسہ سزا شاہ جہان ثانی »

بیوران ینہ افندمز سکز ! دیمک کہ شاعر ایچون
 ندیملکده نتیجہ ندامت استقرائی برهانلرله ثابت اولیور.
 اما افندمز ینہ ندیملک هوسندن واز کچہ مز مشسکزده
 اوروپا سیاحتی گبی یالکز ذاتکزه دگل ... بحق
 مدار افتخار اولمغه لایق بر حرکتکزی قصادکزده
 جان قورقوسی گبی (تعیر معذور اولسون) برتوهمه
 حمل ایله ملترزم صمیمیلری اولان مسلک حمیتہ پایو-
 چچی اوغلی احمد پاشا گریوه سنی ترجیح بیورمشسکز!
 اکا اصحاب قلمدن اولا وطن پرورلر نه دیه بیلسون ؟
 دیسه لر دیسه لر شونی دیه بیلیرلر :

- احتمال کہ ندیملک مقصدینہ ینہ نائل اولورسکز؛

« هله بن تائب اولدم هجوا ايله هم انتقام آلدیم » [*]

گبی سوزلرله توصیفات بیهوده سنك صرف یالان اولد .
 یعنی انتقام نامیله اخلافه آکلا تمغه مجبوریتدن بشقه
 برشی استفاده ایدمه دیگی پك قولای میدانه چیقار .
 حسن طبیعت ادبیانه لرنبجه هر درلو تعریفدن
 مستغنی درکه نفعی ، ندیم اکا بر اولق دگل « زکوة می »
 آرقه سنده میخانه میخانه طولاشدیغی حالده دخی
 « یوقلمزسك هیچ وارمی دلده داغك یاره سن
 « بویله می گوزلر گوزلار عاشق بیچاره سن .
 « آه ايله حالی بیانمزه عاشق بیچاره نك
 « چاك چاك ایتسون مکر آهی دل صد پاره سن . »

گبی طبیعت شاعرانه سنك گرچکدن قوتنی گوستره .
 چك یولده سوزلر سویلرگه عاجز قالمز ایدی .
 حدت بیورلماز ایسه براز دها گوزه لك ایده .
 جگم ! افندمز بر زمان :

[*] مصراع ثابسی شودر : « اگر ویسی بوخرلکده

قائیرسه ینه ارزانی » [للطابع]

سوزی مطابق حقیقتی در ؟ نفعینک طبیعت
 شاعرانه سنی پادشاه ندیملگی خلق و ایجاد ایلمش
 اویله می ؟ بنده گزه قالیرسه افندمزك « بیرام گبی
 خر زمانه « تحقیرینه وَ نفعینک « فیلسوف وزرا ثانیء
 عقل اول « یوللو بیك درلو توقیرینه مظهر اولان
 وَ بونکله برابر، نهایت جاننه قصد ایدن بر ذات
 حقنده کی اوصاف و هجویاتی دقتله مطالعه اولنسه
 و یا خود دیوانیله سهام قضاسی اله آله رق، گورجی
 محمد پادشا حقنده اولان :

« زیر عنقای شکوهنده فلک بر بیضه
 « کف میران وقارنده زمین بر مثقال »
 بیتیه ینه آنک همچونده بولنان

« مجسم ظرطه یخ بسته دیو دماوندی
 « مصور یسته افسرده بطریق نصرانی »

بیتی بر برینه تطبیق ایدلسه بیچاره نك ندیملکدن هر
 درلو مدایحنه ندامتن، وَ بو حقیقتی :

« بوکارگاه صنع عجب در سخانه در؛

هر بحث بر کتاب لندن نشانه در . »

پیدن متافر اوله ماز . بیک رنجی مصراعنده اولان « بو »
 کله سنک ترکیه شیوه سنه مغایر اوله رق ، و اوامالده سی ، ثانیاً
 « صنع » و « عجب » کله لرینک عینلری بر رینه چار -
 بشدیغندن طولایی بزم ملتک قبا تعبیرلندن اولان « عین
 چاتلامق » ضرورتی ، و ثانیاً (عجب) کله سنک باشنی
 کسیه ویرمکله برار در سخانه ده اجتماع ایدن (راء)
 و (سین) حرف ساکنلرینی موزون او قومق ایچون
 ضیق صدره اوغرامش بر ذاتک نفس آلمسنه تقلید مجبویتی
 وار . مصراعی وزنه کتیرمک ییغنی منجینق ایله چکمه که
 احتیاج کوستریور .

مصراع نایده کی « هر بحث » لفظی ده حلقومدن
 چیقارکن انسانک عرتلاغنه صاریلیور . [جامدن اوده
 او طوران قومشورینه طاش آتسده ها حیرلی اولمز می ؟] -
 دیه ییلوردی .

§

هرنه حال ایسه ، استطرادلردن یینه صده

انتقال ایدم :

« نفعی بونی صانمه مفت بولمش ؛

« اوچ پادشهک ندیمی اولمش ؟ »

گلان حروف علتک اماله سینه اعتراضی حاوی یوقا .
 ریلرده بر بحث کچمشیدی . اقدمز البته غالبک
 « جان حیران » بیتنده اولان امالیه معترض بولنور .
 سگزر . فقط بنده گزک ظنجه مرحوم او تعریضه
 قارشی - بن ایستدم (جان) یرینه (روح) کله سنی
 قوللانه یلیرم . شو قدر وارکه روحک [لام الفعلی] ایله
 حیرانک [فاء الفعلی] تعاقب ایلدیکندن سوزده بر تئافر
 حاصل اولیور ؛ بو تئافر ایسه نسانه الف اماله سندن
 ثقیل کلیور .

حال بوکه نفعی « اکرچه خطبه دن طی ایتدیله
 سلطان عثمانی « مصراعنده سلطانک الفنی اماله ایتمش ؛
 دیمک که بر امالدی یالکز تجویز دکل استعمالده ایلش .
 نفعیسک آتاریده لسانزده بلاغه دکل ، فقط فصاحه
 مستشهد اندر . بناء علیه بن دخی طرز افاده ده آنک
 اثرینه تابع اولدم . کزک نکا و کزک نفعی وسامی وثابت
 وراغب و عاصمه بوندن طولایی قصور بولمامش اولسه کز
 جمله مزک روحنی شاد یورمش اولوردیکز ؛ چونکه بزم
 امالدر نه قدر ثقیل اولسه اقدمزک « نیچون غصب
 ایتدی بئلم جامعن سلطان محمودک ؟ » مصراعنک عینی
 اولدجغی کبی ترجیع بلاغت پروراندرلینک مطلعی اولان

او شاعر صاحب اقتدارك فخریه لرینه گوستردیگگز
 ابتلا بتون بتون ناججا اولدیغنی بیان ایتمکدر .
 خرابات شاعرانه دخول ایچون نفسنی قطمیره تشبیه
 ایده جک قدر تواضع گوسترن ضیا بك افندی ظن
 عاجزانه محه

« ناولك فكرم ايدر تیغ قضا گبی کذر
 « اولسه پولاد دمشقیدن اگر هفت اجرام »
 گبی فخریه لری مستحسن دگل عاداتا [گگرمك]
 قدر مستكره عد ایتك لازم گلیردی .
 نفعینك سهام قضا سندن بالاده یازدیغم بیتدن
 بشقه حقیقته مطابق ویا مشابه عد اولنه جق بر
 فخریه سی یوقدر اعتقادندیم .
 آثارینی بر بر آچده شو یله ؛
 قولده خطا وار ایسه سویله !

§

مساعده سنیه لرینك کالنه اغتراراً [استطراد]
 ایچنده بر استطراددها یاپه جغم : نون سا کندن اول

« اعتماد ایتمز ایسه کڈ اور محک تجر بهیه
 « ایشته لوح، ایشته قلم، ایشته کتب، ایشته فحول! »
 ترغیم انوف رعونت ایسه راغبک :

« اولسهق نه قدر کیسه تهی نقد غنادن

« عرفان ایله محسود کرام وزیر »

ادعای خدمت ولیاقت یولنده ایسه نفعینک :

« جهانی طوتدی نظممه سراپا شهرت ونامی

« اگرچه خطبه دن طی ایستدیلر سلطان عثمانی »

بیتلری گبی اداب شرعیه یه مطابق اوله رق سویلنک
 لازم گلیر .

مساعده سنیه گزله شوراده بر [استطراد] ه

محاسرت ایده جگم ! اوده شودر که : بالاده نفعینک

فخریه لرینه تعریض ایدرکن ینه نفعیدن فخره متعلق

بر بیت گتیردم . بو حرکتیم بلکه تناقصه حمل بیو .

ریلور . حال بوکه بنده گز نفعینک نه طبیعت شاعرا .

نه سنده اولان قدرت فوق العاده بی، ونه ده بعض

اشعارنده کی لطافتی انکار ایدنلردنم . اصل مقصد

« هر نه سو یلر سه م قضا مضمونی اثبات ایدر

« آنی بیلز کیم خطاب امتحانیدر سوزم . »

گی هذیان، ادبک هیچ برجهته توافقی ایدمز .

اعتقاد مجه افتخاردن مقصد نشئه تصوف اوزره

ذکر جزو اراده کل قیلندن اوله رق، جامعیت کلیه

انسانیه به اشارت ایسه شطحات صوفیه ایله شدت

اشتغال و او یولده کمالی معلوم اولان غالبک

« دل ایدر برطور ایله معراج قرب و صلاه کیم

« جان حیران، سا کنان عرش اعلا بخبر »

اعلان شان ملیت ایسه سلیم اولک :

« کشور دهر کرفتمیم بهمت آسان

« گرچه دشوار نماید بتو آسانیء ما »

حماست ایسه درویش یعقوب پاشانک :

« یول گورندی دشمنه رهواره های های ! ایلام .

« نیردمی تیر ایلام؛ شمشیری یای ایلام . »

اظهار فضیلت ایسه حامیء آمدینک :

اونودد جق قدر تساهل ایله ، مؤاخذهیه قالقشتمق
شان ادب ودرایتلرینه پک بیوک برنقیصه در صانیرم .

نفعینک آت ، قوناق ، غوغا ، فلان وصفنده ستایش
بیوردیغکز اغراقلری ادبیات صحیحیه گوره الک بیوک
قبایحیدر . یوقاریلرده بونلره دائر برقاچ لقردی
سویلدیگم و افندمزی بر اشارتبه اکتفا ایدن عارفلردن
بیلدیگم ایچون دهها زیاده تفصیل مرامه لزوم
گوره مدم . فقط

« فخریه ده یوقدر آگا تاتی »

مصراعنی سکوت ایله کچشدیره میه جگم . دیمک که
زعم عالیله نجه کندینی مدح ایتک ادبسنزلیگی ده
ادبیات اقسامندن معدود اوله جق . واقعا فردوسی
قدر یأسه دوشمش برشاعر حتمی اثبات آرزوسیه
« عجم زنده کردم بدین پارسی » یولنده ادعاره قیاء
ایدرسه معدوردر .

فقط نعت نبی صره سننده :

« بوسه‌ده آنی کیم ایلر اجبار

« محدودمیدر دیار افکار ؟ »

بیوران افدمز دگلسیسنکز ؟

ثانیاً ، « احوال اشعار ترکی » عنوانلی بحثه

براز اعاده نظر بیورلسون ! « صکره ایدیلوب بو

شیوه تجدید » مصراعدن « یعنی بری نفیء سخنور ،

هم دیگری نابیء ممر » [۱] بیتته گنجهیه قدر ایراد

بیوریلان تدقیقاته نظر اولنورسه باقینک براقدینی

طرز ادبی نفی ایله نابی دگشدر مشر . یا او حالد

ادبای عثمانیه نك او اسطنه باقی بی منتها عد ایتمه بر

توجیه معقول وارمیدر ؟ عجباً « یعنی بری نفیء

سخنور » مصراعیده سوز اولسون ، قافیه طولسون

یولنده می سویلندی ؟ یوقسه نابی دنیایه نفییدن

اول می گلدی ؟ اوچ لسانک بیک ایکی یوزسنه لک

آثارینی ، اوچ صحیفه اول ایراد اولنان سوزلری

مقدمه نك « احوال شعرای روم » عنوانی اولان
فصلانه :

« ترکی اشعاری اهل تدقیق »

« اوج صنفه ایدر بنا و تفریق »

« باقی به گنجینه نظم گوینان »

« اولدی قدمای اهل عرفان »

« آندن نابی به دك اواسط »

« اشعار هنوز دگلدی ساقط »

اولا برنجی بیتده کی « بنا » حشو قبیچنده و آندن

بیك قات لذتسر اولان « اشعار » سکت ملیچندن

قطع نظر « هنوز » کله سنی که حد ذاتنده فارسی

و (فعول) وزنده در . (فعل) و یا (مفا) تلفظیه

ایراده جواز وارمیدر ؟ عینی اماله ایتمک و یا نوندن

اول گلان حروف علتیه مد و یرمک بوزحافدنده

مقدوح می اولسه گرک ؟

« لایتمی که شاعر م دیان ذات »

« فرق ایتیه مخرج حروفات »

المیهیه تحکم ایدرجه سنه سویلدیگی هذیانلردن بشقه
 بر اثر بلاغتی وعلی رضا پاشا مرحومک مشهور آفاق
 اولان برغزلی سرقت ایلمکدن ماعدا شعره متعلق
 بر مهارتی معلوم اولمیان نورس افندی بی عثمانلی شعرا.
 سنک الک ممتاز لردن گوستردیگز ! آ گاده قناعت
 بیورمدیگز طوتدیگز فارس ادبسنک سناییلرینه، سعدیلر-
 ینه. فیضیلرینه، عرفیلرینه. خاقانیلرینه قانیلرینه ده هم
 بزم کمال ایلدیگز ! ایکی لسانده برنجی درجه ده
 شاعر اولمق بوزمانده وخصوصیه نورس گبی بر
 انسانده ظهور ایده بیاهجک مزیتلردن اولدیغنه البته
 افدمنز دخی جداً قائل اولمازسکیز یا ؟

بو قدر تفصیلاتدن مراد شو مسئله بی بیان اتمک
 ایدی که التزام مالایزم قیلندن اولمق اوزره ادبیات
 عتیقه نك انتخابنه قیام بیوریلنجه باری ادبیات عتیقه
 طرفدارلرینک ملتزم لری اولان شیوه و اصول نظر.
 دن اسقاط بیورلمالی ایدی . ایاریده بو خصوصه
 متعلق دهها بعض ملاحظات بولورسکیز ! شمعی گله م

دگل ! شعر ایله ابقای نام ایتمک دقایق شناس معر-
فت و ذوق آشنای ادب اولان ملتر ایچنده گرچکدن
شاعر اوله رق تولد ایدن بختیارلره انحصار ایتمش .
هنه بزده ایسه کافه افعال گبی شهرت ادبا دخی
هرکسک مشرب وهوسنه تابع اولوب گیدیور !

از جمله بومساکده تمیز طبیعت اولمغه افندمن
هرکسدن لایق ایدیگز! زمانمزده ایسه اشرف پاشانک:
اگرمک، نورسک دیوانی میدانه چیتدی . اشرف
پاشانک « شهنامه بلاغمه اشتیاق ایله، کر دیده قالدی
دیدة روح سبکتگین » بیتنی حاوی اولان قصیده سی
ادبیات عتیقه نقطه نظر نجه صحیحاً انتخابه لایق بر اثر
و بیچاره اگرمک یا لکزجه « محاسن وصلکده گریان
اولدیغم معذور طوت، بر طبیعتدرکه قالمش غم زمانندن
بگیا . « یتی بر نورس دیوانی دگر ایکن ایکیسنی ده
حال حیاتلرنده اماته بیورد کرده مدة العمر » امر
ایت اولهیم گرسکا بار ایسه حیاتم، محشرده بیله
خواهشک اولمزسه دیرلم ! « بیت معهودی گبی اراده

« تا حشره قدر طورر مقرر

« صاحب دیوان اولان هنرور »

بیتی هیچ بر شیئه بگزه دیمی یا ؟ انصاف بیورلسون،
یارین بنده بردلیک طوتدیر ومثلا .

« امین سابقده طلابی »

« لحوتم کتب اقلامی »

« بولهم فردوس جنتده »

« افسدماه جمیعانی »

یولنده بر قاج بیك بیت سوویلیهرك بر دیوان ترتیب
ایلرسم حشره قدر مقرر ویا تعبیر صحیحیاه معروف
اوله جغم او یله می ؟ بو بشارت قرین صحت، یعنی مقبول
بر روایت ایسه ابنای بشر ایچون نه بیوک سعادت !
او حالده هر کس « نه روا شهرت ایچون زمزمه
اولمق بوال « مصراعنی ورد زبان وموزون ومقفا
بر آلائی هذیان ایدهرك بو جهان فانیده نامنی ابقا
ایتمگه چالشسون ! فقط حیفاکه حقیقت حال او یله

ویرژیلارمی ظهور ایلدی . عصر اخیر مدنیته
 فرانسه بیوک جمهور و ایمپراطورلق قوتیله حاکم عالم
 و صربیء امم کچندیگی وقت آرهلرنده بر داسین، بر مو-
 لثیر، برلامارتین، بر هوغو و ارمیدی ؟ بو قدر دلائل
 تاریخیه میدانده ظهور رکن شعری انتظام عالم لوازمندن
 گوسترمک استجلاب توجهاته مدار اولوق ایچون
 اختیار اونمش توجهات شاعرانه دن معدود دکلدردده
 یانه در ؟ شعرك نقصان و یا فقدانی حالنده او امر
 حکومت تعبیر غریب عالی-الرنجه زیب صحاخ رغبت
 اولیه جغنه دائر ایراد بیسوزیلان ادعائک محکمه
 وجدان دولتلرنده دخی بطلانی اولدن مسلم اولدیغنه
 آثار سنیه لرندن اندلس تاریخنده طوائف ملوکک
 شعر ایله مکاتبه لرینی دخی تکلفات زائده و تشریفات
 بی فائده قیلندن و بناء علیه دلائل انقراضدن عد
 ایلش اولدیغکز دلیل دگلمیدر ؟ البته یازدیغکزی
 اوتمامش و او یله بر قول حکیمانه بی « سوز اوله شاهم »
 قیلندن اوله رق یازمامش سگزدرد !

عربك اشعارجه هانگی دورندن بالاتر صایله بیایر؟
 عبدالمك وولیدی اول اموی زمانلرنده شوکت اسلام
 او قدر علو اقبال گوسترمشکن درت یوز میلیوندن
 زیاده بولنان برملت ایچنده قاج بیوک شاعر بولنه بیلیر؟
 تاتار سلطنتی همان قوجه آسیایی بتون بتون ضبط
 ایده جک درجه یه گلدیگی صره لرده اداره لری شاهین
 گرایلر، حلیمگر ایلر، کفه لی حسنلر، گوزلوه لی
 عمر لرنده می ایدی .

بو قدر اثرلرینی انتخاب بیوردیغکز شعرای
 اندلسک تواریخ ظهورینه دقت اولنسون ، ایچنلرنده
 عبدالرحمن ثالث ویا منصور العامری زماننه تصادف
 ایتمش برآدم وارمیدر؟ سلطنت عثمانیه نك شعرجه
 الك پارلاق وقتی اولان احمد اول و ثالث زمانلرینی
 اقبال ملت خصوصنجه مراد اول و ثانی وقتلرندن
 عالی می گوررسکمز؟

یونانیلرک اسکندر، رومالیلرک قیصر عهدنده که
 مرتبه اقصای استعلالریدر، ایچلرندن او میروسلر،

« افعال بشر اولور مشوش
 « ایشلرده ظهوز ایدر کشاکش
 « اولماز زیب صماخ رغبت
 « آواز اوامر حکومت »

مصراعنه وارنجه یه قدر اولان بش بیت مجرد طبیعت
 قوتیه اولان استحقاق مشهور الا فاق عالیارینه
 ایهام وزیرنده کی یدی سکنز بیتک حاوی اولدینی ادعا
 ویا استدعای قضایای شعریه و مخاطباب ادبیه ایله تایید
 و افهام یولنده سویلنیش گبی گورینیور! یوقسه نزد
 دقایق سنج کاملانلرنده پک زعنا معلومدرکه شعرک
 جمعیت انسانییه خدعتی وجدانیات جهتارینه منحصر
 اولدوق، برلسانده شعر اولماقناه و یاخود شعرک
 طرزی بوزلمقناه نه افعال بشر مشوش اولور؛ نه احوال
 عالمده برنوع کشاش ظهور ایتمک احتمالی واردر .
 بالعکس ملل معظمه دن هیچ برینی بیله میورم که ادوار
 کمال واستیلاسنده اشعارجه دخی بر رونق و ترقی
 حالنده بولنسون . اصحاب گزین افندیلمزک عصری

« لکن بویله اثرلرین هپ
« اخلاق عمومہ صائمہ مکتب »

بیوریلور . تیاترونک برا گنجہ اولدیغنی فقط
فائده لی ا گنجہ لردن بولندیغنی ادبامن بالدفعات عمومک
نظر تدقیقته عرض ایتمشلرایدی . مع مافیہ شمعی
شونی دیه بیایرزه که عمومک اخلاقه اوروپا تیاترولری
مکتب اولینجه خرابات هپ بروقتده اخلاق اوگردیر
برکتاب اوله ماز ؛ چونکه دروننده موجود اولان
ترکی قصائدک هپ اولمازسه نصفی عمومک صلابت
وتزیتتی افساد خصوصنجه « پاله روایالک » اک شنیع
(فارس) لردن آشاغی دگلدیر .

« اشعار نقاؤه زباندر

« معیار بلاغت لساندر

« آینه سی شعردر لسانک

« هرکاری لسانه در جهانک

« اشعاره گلور ایسه تنزل

« البته لسان بولور تزلزل

بیور بیورسگز . عجبا اعتقاد دولت رنجہ گونش طوغدینی
 زمان ضیاسی ایران و بغدادہ دہا اول طوقنقاہ
 اورالرجہ تیاترونک امکان حصولی نزع ایدر برقاعدہ
 حکمیہ می وارد ؟ یوقسہ پارسدہ گوزل قومدیا یازلیق
 وضعیت موقعیہ عوارضندن برحال میدر ؟ آلتی یوز
 بیالمق بردولتر؛ اون سنہ اولنہ گانجہ یہ قدر بزددہ
 برتیاترو یوق ایدی . اوفقدانی شرقک وضعیتندی
 بیلم ؟ اولیہ ایسہ شمدی دنیا نیک آلتی اوستنہ می
 گلدی ؟ نیچون ترکارده تیاترو یامغہ مقتدر اولہ
 بیلورلر ؟ چین اقامی بزہ گوردہ اقصابی شرق ایکن
 اورادہ تیاترو اوروپادن قدیم اولدینی متفق علیہدر .
 « وضعیت شرق و غرب » افکارینک بطلاننہ بودہ
 مشرق قدرجلی ، گونش گی بدیی بر برهان دکلمیدر؟
 شعرک مکسب اخلاق اولدینی دنیاہ کیم ادعا
 اتمش ؟ وخصوصیہ تیاترولرک مکتب حکمت اولد .
 یغنہ کیم ذاہب اولمش کہ

شیرادن دگادرلر . مادام که ادبای شرق و غرب
 آرسنده مذاخانه متعلق بر مقایسه اجرا بیوریانه جق
 ایدی . نفی یه قارشی فرانسه شعراسندن (ژان
 باتیست روسو) گوسترملک دهها مناسب اولنرمی
 ایدی؛ آنکده آثاری فرانسه لسانک مستمشهدا -
 تنددر؛ بناءً علیه منظور حقایق جوایاندلری اولمش
 اوله جغنده اشتباه اتمم .

یاهاه سنائی گبی ، فرزدق گبی عجم و عربده
 صحیحاً ادبیاتک روحنی . حقیقتنی ادراک ایدهرک ،
 شعر سوبلش ؛ و اثرلریله اصحاب شعوره مثال امثال
 اولغه لیاقت گوسترمش اولان اعظم اسلام حین
 اقتضاده مولیرگی برتیا ترو ترتیبسه نه دن مقتدر
 اوله مسونلر؟ نهایت سنائی و فرزدق تیا تروی برملکده
 ظهور ایتامشمار؛ آنکچون برتیا ترو یامامشمار .
 افتدمنر ایسه

« اقلیمده حکمی یوقی فرقک ،

« وضعیتی برمی غرب و شرقک ؟ »

شاعرانہ جہ اے ممتاز عد اولخس آدملر برطاقم ہیا کل
 ہائہ مصورلرینک اثر غریبنہ اتباع ایدو بدد معہود
 حیواناتک و یاقوناق ویا اعظم وصفندہ زمین
 و آسمانی و عرش و لامکانی بر برینہ قارشیدر درق،
 ترہات سوینگہ قنزل ایتزلریا ! و یقتور هوغونک
 (اور یانتال) نامندہ اولان کتابی البتہ نظر تدقیق
 دولتلرندن کچمشدر . شرق خیالاتنک معقول
 و مقبول اولانارینہ غرب ادباسی نہ گوزل تقلید
 ایدیورلر مش : آندن استدلال بیورہ بیایرسنگز .
 یقیناً معلوم عالیاری اولسون کہ اگر راسین ویا خود
 لامارتین تشبیہدہ، مبالغہدہ طبیعتک فوقہ چیقنی
 جائز گورمش اولسہلردی لسانلرندہ تفعینک قصائدی
 قدر مزین ویا خود مصنع شیلر میدانہ گتیرمگہ
 مقتدر اولورلردی . یالان سوینگہ اقتداری عجب لریہ .
 ترکلرہ منحصر بر خاصہ دگلدر آ .

اوافجق برشی دہا اخطارینہ جرات ایدرم :
 راسین . لامارتین قصیدہ تنظیمیہ مشہور اولان

عثمانیله لردن تعداد ایتدیگنلر شعرا ایچننده ایکی پادشاه، بر صدر اعظم، اوچ شیخ الاسلام. ایکی وزیر و برخیلی اصحاب مراتب بولندیغنی تصور ایلدیگنلر؛ اوزمان امینم که بعض متصلفین ادبک کنیدیله رینه مدار مفخرت و یا تعیر آخرله مهانه فقدان قناعت اولوق ایچون عدم آباد توهمدن زور ایله وجوده گتیرمک ایستدکلری بوقاعده باطنهک حقیقت حال و طبیعت عالمه نه درجه لرده مغایر اولدیغنی نظر حکیم ادیبانه لرینه دفعه کنیدی کنیدی گوسترر .

مقدمه علیه لرینک بر صحیفه سنک تا آلت طرفنده

« قابللی ایده راسین، لامارین

« نفعی گبی بر قصیده ترین !

« ممکنخی سنائی و فرزدق

« مولیر گبی بر تیاترو یازمق ! »

بیورلمش . پاردون ! اون سکرنجی و اون طقوزنجی

عصر میلادینک انواع حکم تجربیه و بدایع مدنیه

ایله پرورده ایده گلدیگی اصحاب ترقی ایچنده طبیعت

همده شعر وار؟ بر آدمه، مثلاً زمان دولتنده
 جیلان یاوریلرینک آرسلان سودی امیدگنه دائر
 انسانلرک دگل طاوشانلرک بیله قولایلقله اینانه میه جفی
 بر طاقم ترهات ایله مداح اولمقدن ایسه سایه عدلنده
 بر ملکک بختیار اولدیغندن بحث ایتک طوغری
 اوله بیسی احمالندن قطع نظر حد ذاتنده ده
 پارلاق، دها شانلی دگلمیدر؟

« اولسه نه قدر قوی طبیعت

« یوقدر جاهل سوزنده قوت »

یتتی ده موافق حقیقت میدریا؟ او میروس زمانینک
 ارسطوسی می ایدی؟ معلقات سببعه بی غزالیلر،
 رازیلر، ابن سینالر، فارابیلر، سیدلر، سعدالدینلر،
 جلال دوآنیلر می سویلدی؟ ایام جاهلیت اشعاری،
 عربیه ائک مقبول اولان آثاری دگلمیدر؟ بر کره

« طالع عقلمه معاون اولمز

« بخت ایله هنر مقارن اولمز . »

یتتی پیشگاه تدقیقه وضع بیوریکمز . بر کره ده یالکز

یتی ده سکوت ایله کچشدیر یله جک شیلردن دگلدرد .
 دیمک که بر حیوان ناطق ایئنده صادق اولنجه سوزنده
 [مسیله] یی آندیره جق قدر کذاب اولسه یینه
 گندینه گر چکدن انسان دیمک جائز اوله جق .
 نه غریب شی ! [یعرب ابن قحطاندن] [*] بری
 [صدق] ماده سی قولک اوصافدن بیله گلیرکن شمدی
 آتی فعله وصف مخصوص عد ایملک التزام بیور یلیور !
 بو بدعت غریبه ده بر قاچ کشینک یالان سوز سو یملک
 سیئه سنه اولان ابتال لرینی بر فضیلت و معرفت صورتنده
 گوسترمک ایچون اختیار اولنیور . عجبا یالان
 قار شمد قجه شعر سو یملک قابل دگلمیدر ؟ قدما ی
 عرب نیچون اطرای مدحیه لوازمندن عد ایتمزلر
 ایمش ؟ نیچون ملل متمدنه ده هم یالانجیلق یوق .

[*] یعرب ، یضر و زننده ابن قحطاندر که مجموع
 قبائل ینک یدریدر . لغت عربیه یی ابتدا تکلم ایدن مرقوم
 اولدیغی و عرب تسمیه سنک دخی بونک اسمندن مأخوذ
 بولندیغی مرویدر . للطابع

طرح ایدن معمار طبع؛ بو معناه آکا
 صنع بشرده دینسه بهتندر « بیتیه عقل و نقلک کافه
 حدودینی پایمال ایدرک ، حاشا الوهیت مرتبه سنه
 اصعاد ایتک هانکی نوع ادبه توافق ایده بیله جگنی
 بیلکده ذهنلره حیرت الویرسه شایان دگلمیدر ؟
 معقول شناس برذاته « که عصری غبطه بخش عصر
 فاروق و سلیماندر . « مصراعنی حاوی برمدحیه
 ویرسه استهزادن بشقه نهیه حمل ایده بیلیرلر ؟

دقت بیورلسون که غلو و اغراق ابتلاسی فطانت
 مسئله علیه لری گبی . استعدادک حد منتهاسنه یا قلاشمش
 بر قوه ادراکی نه سقیم گریودلره دوشیریور ! ایشته
 اولدجه سوز آگلار بعض بندکانگزک ادبیات
 عتیقه یی بتون بتون محایه چالیشه جق درجه لرده
 طرز جدیده طرفدارلق ایتدکلرینه اک بیوک سبیلردن
 بری ده اشعار مزده بودرلو ترهاتک هر صحیفه یه
 باقدجه گوزه چارپه گلمسیدر .

« هر کیم که ایشنده صادق اولمز .

« انسان دیمک آکا لایق اولمز »

« مدحکنده اگرچه ایلر اطرا

« ایشده سکا ایلز مدار »

یہ کی مصرع ثانی شعر ای برنوع تزکیہ حکمنده
 کورینیور . اگر اویلہ ایسه موافق حق اولوب
 ایغنگ تمیزینی ینہ وجدان عالیترینہ حوالہ ایدرز .
 موم دولتیری درکہ انسان دنیایی اغفالہ موفق اولسه
 نخص قالیرکہ آنی الداتمنسہ امکان اولہ مز ؛ اودہ
 دی نفسیدر . فقط برنجی مصرعک حاوی
 لدیغی فکر حقندہ قولگذرہ عفو دولتیرینہ معزوراً
 قاج سوز سونک ایسترم : شاعر اوتہ کینک ،
 مدحنده نیچون اطرا ایده جک ؟ وزن ایله لقردی
 سونلکدن مقصد پاشا اگلندیر مکمیدر ؟ اعتقاد
 ماجزانہ مه قالیرسه « ادب بر معرفتدرکہ انسانہ
 خصلت آموز ادب اولدیغیچون ادب و اہلی ادیب
 تسمیہ قلمشدر . [۱] » حال بویاہ اولنجہ بر آدمی
 ولونہ قدر بیوک بر مقامدہ بولنورسہ بولنسون « بورسمی

[۱] بوجہلہ ادبیہ شناسینکدر . للاطابع

« برشاعره منتهای مقصد،

« برشیشه شراب و بر سمن حد »

نصل لقردی ؟ بو یولده اولان فکر عالی لری
 موافق حقیقت ایسه برماتی اصلاح ایچون سفیهرلرندن
 حیدودلرندن اول شاعر لرینی یا طبیعتلرندن کچیرمک
 و یا دنیان قالدرمق اقتضا ایتمزی ؟ بو مشرب
 قلندرانه و مذهب عطا لتیرورانه نک هانگی جمعیت
 متمدنه ایچنده بقاسی جائز اوله بیلیر ؟ خراباتده
 ناملری مذکور اولان اعاظمدن جناب لید و کعب
 بو طوره می ایدیلر ؟ سلیملر، سلیمانلر، ابن کماللر،
 ابو السعودلر، احمد پاشالر، یحیالر عمر لرینی (سمن حد)
 فارشیسنده شراب شیشه سی او گنده می کچیر دیلر ؟
 بو ملاحظه دولت لرینه باقدجه بر قاج کله بی بریره
 گتیرو بده افاعیل و تقاعیل اصولنه توفیق ایده یملک ده
 مالک اولدیغم اقتدار جز ویدن طولانی کندی کندمدن
 نفرت ایده جگم گلیور .

برده شاعر لر ایچون انشاد بیوریلان :

کندی مصراعکزک کندی حقکزده حاصل ایده
 بیله جگی فکری ملاحظه بیورمدیگرمی؟ ناملرینی
 ایراد بیوردیغکز شعرا ایچنده اصحاب گزین واولیای
 کرامدن بوقدر ذوات وار؛ آنلری عقیده سزلیگه نسبت
 ایتمک بر بیوک حد ناشناسلق اولمزمی؟

قلم بلاغت دولتلری افکار عمومیه میدانلرنده خطبه
 خوان بیان اولمغه باشلادیغی زماندن بری هر صدای
 دلقربی رسوخ عقاید وحب ملتده اولان درجه
 کمال عالیترینه بر برهان ناطق اولدیغندن افندمزه
 اسناد الحاد کیسه نك الندن گلمز؛ فقط حیفاکه بزده
 شعر لقردی اولسون دیه سویلنیه گلدیگندن، ذات
 سنیه لری گبی ادبی، لسان حقیقت ایتمکه مهارت
 فوق العاده سی مسلم اولان بر نظر حکیم صاحبی دخی
 اشعارده متخدمز اولان مسلك سقیم سایه سننده بویله
 افکار وحقی عقایدینه مغایر هفتواتدن حفظ لسان
 ایده میور! بو حاللری دوشندکجه - ای جامع جمله ککالات!
 لازمی ایدی بزه خرابات؟ - بیتتی نصل تکرار
 تکرار ایراد وتذکار ایتیهیم؟ لاحول ولاقوته الابالله!

« فکرینی صلاحه سالک ایلر »

« بیلزکه عمومه کملک ایلر . »

عجایب ! بر انسان شاعر اولنجه عمومه کملک ایتمک ایچون فکرینی صلاحه سالک ایتمسونده [قصیده] نامنده بیک یالان ، بوز بیک هذیاندن مرکب استعدالره رتبه و معیشت دینلنرک نائل اولسون ، صکرده رمی پاشانک ، سفیه ابراهیم پاشانک مسلکنی احیا ایلسون . اوزمان عمومه خدمت ایتمش اولور اویله می ؟

« سبحان من تحیر فی صنعہ العقول ! »

بوفکری ، حمیت پروران وطنه رایت کش مسابقت اوله رق ، شرقک حقوق عدالتی تا اقصای غربدن اعلا و اعلانه چالیشان و او یولده نشر ایلدیگی انوار افکار ادوار مظلمه نك صباح غرب انفلاق و انتهاسی عد اولندیغی جهتله ضیای حمیت عنوان مفخره تی بحق احراز ایلیان ذاتک لسانندن می ایشیدییورز !

یاینه شاعر لکک وصفنده « چوقاق آتی باغلامز عقاید » نه دیمک ؟ اقدمزده شاعر بولندیغی جهتله

« بیرام گبی خرزمانه

« قیدی اویگانه جهانہ »

بیورلمش ! تواریخ دولته البته توغل عالیبری واردی
 بیرام خرزمانه دگل دولتک ائک مشکور الخدمه
 وراسندن برذات ایدی . گوستره یله جک برقباحتی
 وار ایسه افرط مداهنه سیدر . حال بوکه نه قدر
 مداهنه ایتمش اولسه غلوده، مبالغه ده نفعینک هیچ
 بروقت کعبنه ورامز .

.....

 اویله ایسه او بیچاره حقنده مسالک فکرینی بتون
 بتون برطرف ایدوبده برینی « خرزمانه » بعیریه
 تحقیر ایده جک قدر اظهار خصومتدن مقصد نه
 اولدیغنی بیله مدیگمدن بو قدر سویلندم طوردم .

بوندن انغرب گوردیگم بر فکر مخصوص دولتبری ده
 تعریف شاعریته دائر اولان بیت آیتنک مألیدر :

« هر طرز و اداسی لا ابالی ،
 « بر بشفه روشده جمله حالی . »

بیوریلور .

بو ایسه نشان شاعریت
 سنسک آ گما بر دلیل البت .
 عزنده زمانه هب مبین
 ذلتده جهانیه هب مداهن .
 ... دون او چنجی کاتب .
 برگونده مقرب ومصاحب !

لکن صد داد بیاتده ایکن هتک پرده اسرار ایدر
 یوالو قلم حقیرانه مدن بعض مناسبتسز لکار صدور
 اتمگه باشلا یه جق؛ او جهته یینه مقصده شروع ایتک
 مجبوریتنده بولنیورم؛ سیاسیات معشوقه وجدانم
 اولدایغیچون .

.....

.....

مثلا نفعینک حالندن بحث اولنورکن .

اماله اولتامشدرده [ساطان محمود] ترکیبی بر ترکیب
اضافی صورتندهمی عد ایدلمشدر؟

عین اماله سنه گلنجه ظن ایدرم که افدمزک بیور-
دیغکزگی بونی اختیار ایدن یالکز ثابت وسامی
دگلدرد. اثر لری انتخاب دولترینه مظهر اولان
افاضلک همان هپسندد گور یله بیلیر. مع مافیله [اماله
عین] لسانمزک شیوه سنه گوره «اسم فاعل» الفته
حرکت ویرمک قدر ثقیل گورنمیور.

مثلا شناسی مرحومک :

« بن شهید اولمه دن عشقگله مزارم قازیم
طاشیمی گوزلرمک قانلی یاشیله یازدیم . »
بیتده عین اماله سی موجود اولمغله اوییتک « ثابت ،
سامی بوسهوی ایتمش - راغب - عاصم او اثره کتمش . »
بیتی قدر آهنگ سلاستدن بری اولسی لازم گامیه-
جگنی تصدیق ایمیله جک بر حسن طبیعت یوقدر .
« شاعر ، دخی طفل ایکن عیاندرد ؛
« عرفانه مشربی نشاندرد . »

سؤال بیوریلور ایسه ایسته : مقدمه ده کی « صاحب قانون خان سلیمان » مصراعی البته خاطر دولت برندن چیقماشدر . [سکت مدیح] و یا [تقلید قدما] و یا [تجویز ادبا] نامرلیله اولسون و گرك بشقه بر جهت تأویل و یا تعبیر بولنسون شعرده ده، انشاده ده لغة، قاعده، ادباً، عروضاً، [هامون] وزننده اولان [قانون] کله سی [جهلون] وزننده یعنی (قشون) صورتنده استعمال اولنه ماز .

آندن ماعدا قانون کله سنک و او ای اماله اولغازسه خان لفظنک الفنه بر حرکه ویرمک اقتضا ایده . جگندن، و حال بوکه بر مصراعده چفته سکتته، اولخانیت شعریه یه مبتلا اولانلر عنندنه دخی جائز اولمدیغندن، یا مصراع بتون بتون وزنسر قالیر؛ و یا خود و او اماله سنه ضرورت قطعیه مس ایدر .

هله ینه خراباتده آثار دولت برندن اوله رق . گور . دیگمز « نیچون غصب ایتدی بیلم جامعن سلطان محمودک » مصراعنده کی [سلطان] کله سنک الفی

وردیف قیودی آلتنده بولمغله آتہام نرہدن حاصل
اولمش بر تصور اولدیغنی و بویله بر ادعا صنایع لفظیه
زنجیرلرینی قرمقده ضربات آهندستانه سی امور مشہو-
رہدن اولان ضیابک افندینک قلمدن نصل صدوره
گلدیگنی ادراکدن نہ درجه بیان عجزایتسه م شایسته در!

« افکار عرب خیال ایران » افاده سنندن صگره
« محصول ممالک خراسان » وصفنی ایراده نہ حاجت
وار ایدی ؟ افکار عرب محصول حراسانمیدر ؟ یوقسه
خیال ایران ایله محصول خراسان بیننده آریلقدن،
غیر یلقدن بر اثر وارمیدر ؟ خراسانی چین ایالتلرنندن
ویا اوروپا ممالکنندن بریمی صایه جغز ؟ و یا خود باشنده
پاغانی آیاغنده پاشمانی ایله دائما گوره گلدیگمز خراسا.
نیلری بادیله لر ایچنده حادی بر جمال و یا خود بادیه
نشینانه دخی هادی کمال می عد ایده جگز ؟

« مد و یردی کیمی الفله نونه

« و یرر حرکه کیمی سکونه »

اعتراضی ال اول افندمزه عائددر ظن ایده رم ؛ دلیم

« تضییق عروض بر جهتدن

« هم قافیه وردیف رهزن

« تحسینه اولور قتی سزاوار

« بردلده گوزل دینلر اشعار

« اماکه بزم لسانمزده

« هر درلو ادات یانمزده

« افکار عرب خیال ایران

« محصول ممالک خراسان »

شویدی بیتک حکمنه باقیایر سه السنه عتیقهده
 قافیه وردیف وار ایمش گبی گورنیور . حال بوکه
 السنه عتیقهده دن (سانسقریت) ده چینجهده ،
 یونانی عتیقهده ، لاتینجدهده قافیه اولدیغنی بیله میورز .
 حتی عبرانیده دخی یوقدر . اسکی لسانلرده قافیه
 وسجعی یالکز عربده گوریورز . ردیفه گانجه
 عربیده دخی یوق . بناءً علیه او مانعه
 بلاغت اعتقاد عاجزانه مه گورده فارسیء جدید ایله
 بزده منحصردر . حال بویله ایکن السنه عتیقهده قافیه

مع مافیه منازعه لفظیه بویله یرلرده جائز اولدیغندن،
اختیار بیوردیغکز یولده یازه بیلیرسکز .

گرچه - الفاظ غریبه هیچ چکلمز - اما « بر
سورچن آنک باشی کسبز . » شو قدر وارکه سائر
لسانلرده مرتب اولان معقولات ایسه بزم لسانده
غیر معقول اولان لقردیلرده ترتیب ویا تعبیر صحیحیه
تنظیم وتدوینی جائز میدر ؟ انتخاب دولتلی ذاتاً
اواعتمادی ایما ایدیوریا !

مع مافیه اویله براعتقاد ، ولو ذات دولتلی گبی
برمقتدای اهل عرفانک رأییه مؤید اولسه دخی
عقلاً و فناً مردود اولمق لازم گایر .

« سائرلسن عتیقه نك هپ

« معقولاتی اولور مرتب

« قطعاً اوحدوددن چیقلماز

« انسان بوگما یا نصل صقلماز ؟

« منظوم ایسه باخصوص اوصورت

« برقاق قات اولور اودمده کلفت

ترجہ شیلر، آبلہ شکرگی امتزاج ایش۔ انسان لسان
عثمانیدہ ہرنہ تصوّر ایدر ایسہ نظمہ گتیرمگہ او
سایہ دہ مقتدر اولورمش ! دیمک کہ لسانمزی ہم
فارسی بوزمش؛ آلتنی اوستنه گتیرمش؛ ہم فارسی
دوزلمش، دنیاہ اڭ برنجی لسان ایش ! برشیئی
ہم اودر جہ لردہ تنظیم ایتک و بو افساد و اصلاح
برآندہ و بر زماندہ جاری و موجود بولمق قدرت
الہیہ دن بشقہ ہیچ برقوت ایچون موجود اولہ ماز
صانیرم . حتی قدرت الہیہ دخی جمع اضدادی
آثاری مشیتندہ گوسترمیور . عجبا بو فارسی بزم
لسان ایچون [بت پرستلر] ک معتقدات باطلہ سندن
اولان [الہیہ البیان] حکمنده اولہ رق، امکان عادینک
خارجندہ برطاقم تجلیات استحاله کدازہ می مالکدر !
« سائر لسن عتیقہ نک ہب

معقولاتی اولور مرتب «

بیتمہ گانجہ :

چون السنہ اصطلاح فندر
البته لسنده برلسندر .

« عثمانلی لسانی بولساندر
 « فکر ایله نه بحر بیکراندر
 « عثمانلی لسانی بیلن ذات
 « بربنادرکه حاضر آلات
 « برقاج درلو اداته نائل
 « برقاج نوع انقلابه قابل
 « هر قنغی خیال ایسه مصور
 « الفاضلی گلیر آنک برابر »

بیتلریله لسانمز ایچون ایراد بیوریلان مدایح

« ایشته بوسبیلهدرکه الان
 ترکیده یوق ارتجاله امکان »

بیتیه مخالف دگل، بیاغی بوغاز بوغازه گلیور دگلمی؟
 برکره ملاحظه بیورلسون ! ابیات علیه لرینه
 نظراً ترکیه نك اوزانی اوّل پارمق حساییله ایمش،
 فارسی به تقلید اولمش، آرده افعاله، تفعاله حاصل
 اولمش؛ وزنی بوزمش، لسان فصاحتندن دوشمش؛
 اوجهته ارتجاله امکان قالماش؛ مع مافیله فارسی ایله

بروقت استغنا بزم ایچون قابل اوله میه جغنی انکاره
 مجال یوقسه ده لسانمزی ذاتاً فارسی تلویث ایتمش
 و آثار ادبیه مزده گوریلان فضائل عقلیه و لطافت
 حسیه نقصانی بتون عجم مقلد لگندن نشأت ایلمش
 اولدیغنی دخی اقرار ایلمک ضرور یاتنددر . بوحاله
 نظراً بزم مهارت ادبانه و کمالات حقایق جوایانه -
 لردن امیدمز ایکی لسان بیننده ائتلافی ، امتزاج
 شیر و شکر دگل ، اختلاف خطا و صواب قیاسندن
 بیله رک ، ممکن مرتبه خطایی صوابدن آیرمق ایچون
 بر طریق سهولت بولمق و او طریق دیلیلر یله ، نمونه -
 لر یله ، قواعد یله ، مخاطبات یله برابر آداب صحیحیه
 هوسکار اولان نورستکان عرفانه ارئه بیورمق ایدی .
 یوقسه معلوم عالیلری اولدیغنی اوزره « صباح معرفت که
 ماهیت اشیایی گوسترمک شانندندر ؛ انوارینی هر
 طرفه نشر ایتدکجه خیالات گبی حقیقت و طبیعتک
 خارجنده اولان او یله برطاقم آثارک » معقول و
 مقبول عداوانمسی عقلاً قبول اولنور شیلردن دگلدر .

بو قدر تتبع وتوغل ایله برابر شعرای عثمانیه نك
اسكى اعتقادجه رئیس الرؤساسى عد اولنان نفعى
وانده دگل ارضرومه تابع (حسن قلعه) سنده
وجوده گدیگنی ووانلی اولمق شوپله طورسون.
هیچ بروقت. بر مناسبتله وان ایالتنك حدودینه دخی
اوغرامدیغنی بیلیورسکمز ! دیمگه دیلم وارمیور

شو، « وانی » تعبیری [ضرورت وزن] ایچون
ایسه، اعتقادمجه ضرورت، امور دینیهده اولور؛
شعرده دگل. یوق وقتیه، یعنی ایران شاهلرینك دور
خرافاتنده ارضرومك وانه تابع اولمسی علاقه سیله اوکمه
قوناش ایسه، بو تصرف عینی عیننه بر زمان ارضرومك
[اسکندر] اداره سنه دوشمش اولسنه نظراً نفعی به
[الینوز] دیمك قیلندن اولمز می ؟

« ترکی دلی اولایدی یکتا - ایتدی آنی فارسی
دوبالا » اعتقادینی زمانمزك ادبیات جدیده سنه
مستشهد اولان بر ذاتك لسان عرفانه قطعاً یاقشدره.
مدق . واقعا ادبیاتمزك حال حاضرینه نظراً فارسیدن

ثانیاً، عجبا باقی اثرینک تعطیلمه نفعی و نابی زمینار-
 ینک ظهورندن صکره مراد رابع و محمود اوّل ایله
 عجم شاهلرینک و باقیدن اوّل فاتح ایله حسن طویل
 و حتی بایزید ایله تیمورک مخابراتی شاعرانه دگلدی ده
 شمدیکی [کنعان بگلرک،] فلانلرک یازه گلدکاری
 ایکشر یچ سطرلی نامه لرگی عالی و یا فؤادانه می
 ایدی؟ یا خود شو عریضه عاجزانه می گبی عادی
 ترکیه برشیلر میدی؟

تکرار اخطار ایدرم: فریدون بک منشاتی الده
 طور ییور؛ باصمه اولدیغندن تدارکی گوج برشی
 اولمدیغی گبی شمدی به قدر منظور دولت لری اولمش
 اوله جغنده دخی هیچ شبهه یوقدر.

اوّل آکا باق گوزگله شویله!

افکار یگی خلقه صکره سویله!

ثالثاً،

ای واقف هر مکانی رومک!

برآ دیده وانمی ارض رومک؟

« الكُ جاي تجي بوبابكُ

» باعشريدِر شو انقلابكُ

» استانبول ايكن مقرّ عرفان

» استانبول ايكن مطاف بلدان

» ياپدى ايكي طشره لي بو حالي

» واني بريسي بري رهالي

» يعنى بري نفعيء سخنور

» هم ديگري نابيء معمر

» بونلردر ايدن لساني توسيع

» بونلردر ايدن بياني تنويع

شو افادات سنیه لرینه تنزلا دقتله برنظر بیورر-

میسگز؛ اوّلا، آثار عجمه باقیدن صکره می تقلید اولندی؟

» اول سوزده باشلامش نوائی - تقلید ایله فارسی

ادابی « بیوران افدمز دگلمیسگز؟ بوییت ایله

یوقاریکی افادات آره سنده اولان تناقضی تعریف

اقتضا ایدرمی؟

خاطره کلد کجه انسان اویله شعره، وزنیله، قافیله سیله،
صنعتیله، فلانیله برابر [کاوز مینی] اکندیرمک
ویا خود حرارت مرکزیه ایله برقاندھا شعشعه لئق
ایچون دونه دونه یرک دینه کچسون دیمکدن بشقه
برسوز بوله میور .

برگوزل شی میدانه گلدیگی وقت خلق رغبت
ایتمیورمی ؟ برملتک توجهنی و ویردیگی بدل خدمتی
هیچ طوته لمده بعض اکا برک تمایلان هوسکارانه سنی
شعره اوستاد و مشوقی عد ایدلم ؟

« صکره ایدیلوب بوشیود تجدید

« آثار عجم اولندی تقلید

« اوزانده تحرز زحافات

« تکشیر تتابع اضافات

« جمله ادوات وصف ترکیب

« توسیع تسلسل تراکیب

« بردن گیری بزم لسانه

« هب نامه لر اولدی شاعرانه

بیتلرینه باقیلیرسه، برملته ادبیتک ترقیسی صحائف
 اشعارک «مقامک جنت اولا!» کاغدی حکمنه کچمنه
 توقف ایده جک! عجبا [اومیروس] لر [اوری پید] لر
 [امری القیسس] لر [طرفه] لر، [شکسپیر] لر،
 [گوته] لر [ویقورهوغو] لر، و [لامارتین] لر [*] کیمک
 چراغ عاطفی اولمق قوتیله بولندقلری مرتبه علیای
 شاعریته واصل اولدیلر.

خراباتک جمعندن مقصد عنایات بیغایات پادشا.
 هیدن محرومیت جهتله بروسیله استرحام و اشفاق
 و ذریعه اقبال و استحقاق ایسه آگا دیه جک یوق.
 اوله اولمیوبده حکمت ادبی میدانه قویمق ایسه
 آکابر سایه سنده وجوده گله جک ترقیات ادبیسه
 ملتک افساد اخلاقندن بشقه برشیئی منتج اولمیه جنی

[*] اومیروس اسمی یونانیرک شهرنامه انشاد ایتش بر
 شاعر مشهوری و اوری پید کذا قاجعه ناظمی در . امری
 القیس ایله طرفه شعرای جاهلیسه عربدن و شکسپیر
 انکلیرک کوته آلمانیرک و هوغو ایله لامارتین معلومدرکه
 فرانسرک عصر حاضر شاعرلرندن درلر .

تمایلات مجددانه سنک نه درجه عالی و مؤثر اولدیغنی
لایقیله اثبات ایدر .

« زلفک زنجیرینه بند ایلدک شاهم بنی
« قوللغکن ایتسون آزاد اللهم بنی »

مطالعنده اولان غزلی گبی آثار منظومه سیده ادبیات
عثمانیه نك عادتاً مؤسس لرندن معدود اولدیغنی گوستر-
مز می ؟ ابن کمالر، ابوالسعودلر، باقیلیر سلیم و سلیمان
زمانلرنده ظهور ایتمش ایسه لر احمدلر، نجاتیلر، سنان
پاشالرده حضرت فاتحک عنایت و عاطفت و حمایت
وصحابتی سایه سنده وجود بولمش دگلمیدر .

« باقی ایدی نیجه صیف و کانون »

« پرورده خاص شاه قانون »

« اولمشدی او پادشاه نقاد »

« هم پادشه آگه همده اوستاد »

« هر شعر ویرشده شاه ذیشان »

« هم رتبه ویرردی همده احسان »

- « تأسیس بنای دولت ایتدی
 « تنظیم لسانه همت ایتدی
 « ظاهرده وعالم سخنده
 « کندوسنه خلقی قیلدی بنده
 « صورتده دگل فقط جهانگیر
 « ملک هنزیده ایتدی تسخیر
 « ویردی بوایکی شه فضیلت
 « هم دولته، هم لسانه وسعت
 « مجلسارینه ندیم داخل
 « اولمش ایدی زمره افاضل »

مصراعنه وارنجیه قدر اولان اون ایکی بیتک مانه
 نظراً سلیم اول و سلیمان قانونی سایه سنده انتظام
 بولمش اولیور .

حال بوکه [فاتحک] شعر و انشای خدمتی آنلردن
 زیاده در: دنیسه مبالغه می اولور؟ [فریدون]
 مجموعه سینه مراجعت بیوریلور ایسه کندی قلمیه
 یازدیغی برطاقم [نامه لر] گوریلیرکه [جودت قریحه]

- « اولمش بوتبدل لسانه
 « باعث ایکی خسرو یگانه
 « سلطان جهان سلیم اول
 « خاقان مؤید و میجیل
 « ایتمش اوشه نیشه مظفر
 « ملک سخنی دخی مسخر
 « اکثر سوزی فارسیدر آنک
 « مقبول و مسلمی جهانک
 « یوق روم آرانور ایسه سراسر
 « اول شیودده فارسی دیمش ار
 « اولمغله شه جهان معنی
 « دیوانی طورر جهانده حالا
 « اوغلی دخی پادشاه عرفان
 « صاحب قانون خان سلیمان
 « گورمش ایدی تربیت پدردن
 « البته چیقار گهر گهردن

« ناخوش » تعیرینه نهدن مستحق اولیور؟ یوق،
 (تازی) کلهسی (آو کوپگی) مغناسنه ایسه
 وزنلر تازی گبی، اگری، بوگری برشی حکمنه می
 گیرمش دیمک اوله جق؟

« پر حشو و اماله و زحافات

انشاد ایدنه بلای آفات »

بیتنده کی « بلای آفات » تعیرینه کده مغناسنی
 آگلایه مدم .

برده قدمانک حشویات و امالات و زحافاتنی
 تعداد ایدوب طوررکن، مقدمه ده کی ایاتک همان
 برثلشده موجود اولان [سکتله لره] دقت ایتمامک
 روامیدر؟ اما فضولیده، غالبده، سائر بعض قدماده
 سکتله وارمش .

هر طورینه اقتفا نه لازم؟

جائزه ده آجترانه لازم؟

« اسلافده احمد و نجاتی
 « آوارڈ دلشکسته ذاتی
 « ترکی سخنہ تمل قومشار
 « گرچہ تملی گوزل قومشار »

یولنده اولان افادات سنیہ لرینک تاریخ ادبیاتمزله
 هیچ موافقتی وارمیدر ؟ حضرت [مولانا] و [سلطان
 ولد] نه جهته اونودلمش ؟ [مولد] ینک هریتی
 [سهل ممتنع] عد اولنان [سلیمان دده] نچون
 تخطر بیورلماش ؟ [شاهدی] نک ترکی آثاری
 عجا منظور دولتلی اولماشمیدر ؟ حتی نظیفان
 منتخباتنده بیله برغزلی واردر . یاخود احمد و نجاتی
 و ذاتی دنیاہ بوسایدیغم ذاتلردن مقدمی گلمشردر ؟
 « طرز غزل و قصیده بازی

ناخواش اوقدرکه وزن تازی »

بیتنده کی « وزن » عجا نه معنایه در ؟ عربی وزن
 دیمک ایسه خراباتده کی اشعاردن هانکیسنک وزنی
 اوزان عربیهدن دگلدر ؟ برده [اوزان عربیہ]

« آیرلدی بزمه چونکه اسلاف »
 « وارسون بزیده آیرسون اخلاف »

نه دیمك؟ بو عصر ترقیده یالکیز سوابقك كالات
 ونقایصنی آرایوبده زمانمرك حالی سکوت ایله کچشد -
 یرمك نه دن اقتضا ایتسون! مادامکه [مؤاخذه] یولی
 آچلدی: معاصرین حقارنده یازیله جق تحقیقات
 ومباحثات ادبیه نك هم افکار زمانه یه وهم ده
 گندیلرینه فائده بخش اولسی مقرر ایکن یالکیز اثرلرینی
 نقل ایله اکتفا اتمك وستایش وتعریضی اسلافه
 حصر اینك رومی اولسه گرك!

« گوسترمك ایچون خطا، صوابی

هر شیوه دن ایتدم انتخابی »

سوزی اعجب العجایب دگلمیدر؟ هیچ خطا و صواب
 گوسترمك ایچون منتخبات مجموعه سیمی یاپیلیر؟
 دیمك که بو ائرده اشعارك هم اك گوزلاری، هم اك
 فنالری انتخاب ایدلمش!

اختیار بیوردیغکز « بنفشه » قصیده‌سنه هر جهتله
 بدیهی الرحمان قصیده لریمی یوقدر؟ یاخود بو مشاهیرک
 چغتایی اولان آثاری منظور عالیلریمی اولمامشدر؟
 مقدمه حقیقه شایان تعجب بریت دهه
 گودرم که شودر :

« هم رتبه لرنبه عاجزانه
 « چکدم شعرایی امتحانه »

بورته ایله امتحان ایشی دوشندکجه کندیمی
 [دارش-وارده] ظن ایدیورم . یوز باشی ، ملازم
 نصب ایدرگی شاعرلره امتحان ایله تعیین مزیت -
 ظاهر - یگی چیقدی .

« اول یوق ایدی اشبو روایت یگی چیقدی . »

« مشهورلری بیان اولندی . »

« آثار ایله امتحان اولندی »

ایسه صاحب دیوان [اشرف پاشا] نیچون دوشو -
 نلماش ؟ بیچاره آدم نورسدنده آشاغیمی ایدی .

« بَارِكْ اللهُ زَهِي رَحْشِ هَمَايُونِ سِيْمَا
 كِه قَوْمِش نَامَنِي سَلْطَانِ جِهَانِ بَادِ صَبَا . »
 مَطْلَعِيَاهِ اِبْتِدَا اِيْدِنِ وَ اِفْدَمَزْكَ

« آنجق گورینور که کلفت ایتمش؛

گویا جبر طبیعت ایتمش . »

يِتْنَك - سَكْتِ مَلِيحِ مَنَابِتْسَز لَكَنْدِنِ قُوْر تَارْمَسِي
 اِيچُون .

تَنْظِيْمَه كَلْفَتِ اَيْلَشْدِر .

اِجْبَارِ طَبِيْعَتِ اَيْلَشْدِر .

صورتنه قونلسه - مطابق تامی اولمق لازم گلان
 قصیده سنی انتخاب ایتمک جائز اوله بیله جگی تصدیق
 ایده جک برفکر سلیم بولنه بیایرمی ؟

برده چغتایی سوزلرک املاسنی ترک ایتمکدن حجاب
 اولندی؛ بیورلمش فقط خراباتک برنجی جزؤنده
 چغتایی بریت بیله یوق . عجبا [علی شیرک ،]
 [بیقرانک] چغتاییده انتخابه شایان وهیچ اولمازسه

فائده سنی اساس طوته جق ایسه ک بوکار بر دیه جگم یوق .
 حقیقت حال آرانیه جق ایسه افندمز صحیحاً شاعر
 سکز . فقط بشقه لرینک دگل کندی آثار سنیه کزک
 بیله تمیزینه قادر دکلسکز ظن ایدرم .

شاعر لگیگزده [ظفر نامه] میدانده طوررکن
 [ترجیح و ترکیبی] بیله دلیل گوسترمگه حاجت یوقدر .
 ولو طور قدماده اولسون شعر آکلامدیغکزده ایسه
 یالکز نفعی دیواندن اولان انتخاب دولتیرینی برهان
 قاطع صورتنده ایراد ایده بیلورم .

ادبیات عتیقه مزله مألوف اولان ذواتدن هر کیمه
 ایستنیایرسه مراجعت بیورلسون، نفعینک :

« زهی سمندملایم که حسن رفتاری

اونتدیرر دل عشاقه شیوه یاری »

مطلعننده اولان و شیخ غالبک

« (اوصاف براق) فخر عالم

رحشینه نفعی آندن اقدم . »

مدیحه سنه اکتساب مظهریت ایدن قصیده سنی براقوبده

ایشدیگمز (روزگار) کله سنی فاعلات وزننده اوقو -
 تمغه مجبور ایدن وَاكْ حکیمانهلری بیله « حکمت گر
 او علم ایسه که احکام فلکدن - اندیشه عقل بشری
 باخبر ایلر » یولو ترهات ایله مالامال اولان شیلرله
 مشغول ایتک نهدن التزام بیورلمش ؟ هله اوزان
 فارسی به متعلق اولان

« وار ایسه ده بعض فضله، نقصان

اوزان عربدره آنده اوزان »

یتی ده بنده گزه اغرب گورندی .

قیل شعرینه عطف چشم امعان !

هیچ وارمی عجمده فضله اوزان ؟

میدانده در ای ادیب سامی !

عبدالغنی و عروض جامی .

« بن اوله مدم اگر چه شاعر - اولدم شوقدرکه

فهمه قادر » بیتی چاکر لرینی، عفو دولت لرینی رجا

ایله کندیمی بختیار عدایتدیگم حالده، عادتا کستاخالغه

مجبور ایلدی . شعره « اغذبه اکذبه » قاعده بی

مصراعنده ختام بولان یدی بیت عالیگزه بر کره
 اماله نگاه دفته تنزل بیوررمیسکز ؟ بزده پرمق
 حسابیله شعر سو یلیان [عاشق عمر] فلانلر [نوائی] دن
 مقدمی ایدی یا ؟

« کرم افندی دگلسه لایق

« کسه التفاتک بوینوادن . »

قوشمه سنک قائلی اولان ندیم - تیمورلنک ندیم لرندن می
 ایدی ؟

« آقشام اولور گونش باتار شمعی بورادن »

« غریب غریب قوال چالار چوبان اووادن »

شرقیسنک صاحبی اولان [ضیا بک] (یعنی مخاطب

اولان صاحب خرابات) دولت سلچوقیه رجالدنمیدر ؟

مادام که « چیقدهجه لسان طبیعتندن - البته دوشر

فصاحتندن » قدمانک وحتی [قهوه] شاعر لرینک

شیوه عثمانییه مطابق اوله رق - ولو آز اولسون -

سویلیه بیلدکلری شیلری هیچ خاطره گتیرمیوبده

بزی آنامزدن طوغدق طوغه لی [فعلان] وزننده

ادیبانه‌ترینه معاونت ایدن شاعر لر [کاظم پاشا] و
 [حقی بک] اولسون . البته حافظ او قودینگز
 ذات (نوری افندی) دگلدریا .

« ایتدم شعرای رومی تحقیق

« آثار وزمانلریله تطبیق

« گوردم اولمش خلف سلف هپ

« ایران شعراسنه خلف هپ

« اول سوزه باشلامش نوایی

« تقلید ایله فارسی ادایی

« گلمش شعرای روم پیشین

« قیلمش اواداده وزنی تعیین

« تقلید ایله چون لسان بوزومش

« اوزان عروضی غائب اولمش

« حیقدهجه لسان طبیعتندن

« البته دوشرفصاحتندن

« فعلن فعل اولمه دن نمایان

« پرمق ایله ایدی بزده اوزان »

« اما او قود قدده گلستانی
 « درك ایتمگه باشلادم لسانی »

بیورلمش !

بیلیم که قرائت گلستان
 ترکی بی ایدرمی ترکه تبیان ؟

§

« هم اول صروده بر ایکی شاعر

« تمیزیمه اولدیله مظاهر . »

« اولمق شعرا ایله مباحث

« افزایش فرقه اولدی باعث »

« برنکته ور ستوده اطوار

« حافظدن او قوتدی خیلی گفتار » .

بیورلدقدن صکره تمیز دولت‌لرینه مظاهر اولان
 شاعر لر، افندمزه حافظ او قوتمغه مقتدر اولان نکته
 ورلر کیملر ایسه شعرای رومک تعدادی صره‌سنده
 اسملرینی نچون گوره میورز؟ طوته لم که تمیز باهر التمایز

قصور لرینک ده ینه او یولده تنظیمی امکانی اثباته
 کفایت ایدر ظن ایدرم . مقصدم فخر دگل ، فقط
 اعتقاد حجه علوی علوی فکر لردن ، خفی خفی حسلردن
 عاری اوله رق ، امالات و حشو یاتدن مرکب و فقط
 [افاعیل و تفاعیل] مطابق بر قاج یوز سطر یازی
 یازیو یرمک و هر سطرک نهایتنی ده قافیه لی و تعیر آخرله
 بر حرف اوزرینه گتیرمک او قدر بیوک بر معرفت
 دگلدر؛ بناء علیه ملاحظات ناچیزانه می نثرایله اکمال
 ایده جگم چونکه :

ظنجه طبیعت صحیحه،

خاصیت وجودت قریحه

موزون سوزنه مفتقر دگلدر؛

اول صنعته منحصر دگلدر .

ایشته مقدمه ده اولان و بالاده تشریح و تصریح
 اولنه میان بعض جای نظر لری ده زیزده بیان ایده یورم :

نفعی به اولور دنیلسه لایق
 ترکیسنه فارسیسی فائق
 عرفی به سزا طوتلسه همدم
 دیوانی گورمدگسه ییلم
 نورس او قنور بلامیدر هیچ ؟
 شاعر لگه آشنامیدر هیچ ؟
 بر اهل کمال ایله هیات
 بر خر اولا داخل خرابات !

کمال

(ماغوسه)
۱۲۹۱

خراباتی او قومغه موفق اوله لی طوپی برقاچ گون
 اولدی . ملاحظه تئمه همان بو کون اکمال ایتک
 مجبوریتده ایم . اگر او یله اولسه ایدی ؛ مرادم
 « المرؤ عدو لما جهل » قولیه مخاطب اولماق ایچون
 افکار عاجزانه می نظم ایله بیان ایتک ایدی . ایکی
 ساعت ایچنده شو قدر موزون سوز سونیک اقتداری

نقیح اولور میدی لایق ؟

ایراد دگلمیدی صادق ؟

اشعارده یاسلیم اوّل

اولغله کمال ایله مجل

تک ایدی بیان فارسیده

شاه ایدی جهان فارسیده

نفعی بی اونمه جائز اولماز

نورس بو مقامی حائز اولماز

جوابی ویرمسینه غدار مرقوم بیچاره تک اوغانی کوزی
اوکنده اعدام ایله چیقوب کتمشدر .

[۲] ابید بن ربیع بن مالک در که شاعر مشهور در .
کمال بکک « ماخلا الله » دبه اشارت ایلدیکی مقال بیت
آئیدن کناید در :

« الا کل شیء ماخلا الله باطل

وکل نعیم لاحمانه زائل . »

حتی بو بیت منظور حقایق نشور جناب رسالتپناهی
اولدوقده لسان حقیقت بیان نبویدن بوندن ابلاغ نظم
اولدماز یولنده کلام تحسین سئوح ایلشدر . للطابع

چوق منتخباتی فارسیدن

بردولو بگنمدم هله بن

اسبانی ایلیم ده اتیان

وار ایسه اگر سوزمده نقصان

عفو ایلر ایسه ک اولور مرؤت

رد ایلر ایسه ک اولور عدالت

توحیدینی فیضی ادیبک

یانعتنی عرفی غریبک

قونیه مضافاتدن ایوم (آنامور) دنیلان محله ارتحال
ایتمش ایدی . حارت ایسه امری انقیسک وفاتی و سمونل
نزدنده کی اماناتی تحقیق واسخبار ایتدیکندن برفرقه کلیه
ایله مومی الیهک ساکن اولدیغی محله کلهرک نزدنده کی
اماناتی وحتی اوصره ده سمونلک اوغلنی اسیر ایتسندن
« یا امری القیسک اسلحه سنی تسلیم ایدرسک یا خورد اوغلاکدن
امیدبکی کسرسک » دید خبر کوندرمش و سمونل ایسه
حازنک ظفر بولدیمیه جغی بر برج متین دروننده محصن
اولدیغی حالده « بنم ایچون ودیعه قلنان اماناتی آخره ویرمک
ناقابلدر سن ایستر ایسه ک اسیر کی اولدیره بیلیرسک ! »

کفتار معالقی لیدک [۲]

مقبولیدر اعقل و بلیدک

اما که مقال « ما خلا الله »

دیوان بلاغتند بر شاه

توحید ایله چون موشخ اولمش

منظور نبی افصح اولمش .

لایقیمی ایدی آنی اونوتمق ؟

صکره بزه نورسی اوقوتمق !

اخلاقیه تخلق ایتمش اولسندن خصلت وفاته ملتک
ممتازی ایدی .

حقی « وفاء سموئل » نثری مثلی بین العرب مشهور و کتب
امثالده مسطوردر .

مومی الیهک وفاسی حقتنده مشهور اولان حکایات تاریخیه دندر .
شعراى جاهلیه دن (امری القیس) پدرینک فلاکتندن
صکره مالک اولدیغی ذی قیمت اسلحه سیله زرهلرینی سموئل
تودیع ایدرک کندیسى محرب خانمانی اولان حادث بن ابی
شمز غسانیدن اخذ نثار مقصدیله هراقلیسه مراجعت و طلب
امداد و معاونت ایچون بلاد رومه عزیمت ایتمش و فقط

طبعیله هم ایلیوب مباحات
 ایتکینه داخل خرابات !
 اول برده ایله صانیرمسک سن
 آلوده ایدی او پاک دامن ؟
 اصحابی دگاسه ترک اولی
 حسانی نیچون بکنمک یا ؟
 مدح نبویده اول یگانه
 برگلمشیدی بو خاکدانه
 کفتارینی باحدیث احمد
 روح القدس ایلدی مؤید
 پیغمبره سوز بکندیرن ذات
 ایتزمی جهانیه فضل اثبات ؟
 لایقیمی دگلدی یا سموئل [۱]
 اولسهیدی یزید ایله مبدل ؟

[۱] سموئل قبل الاسلام مدینه جوارنده ممتکن اولان
 موسویلردن برشاعر مشهوردر . کندیمی شعرده زمانت
 سرافرازی ومیاننده ساکن اولدیغی قوم عربک مکارم

آنلره طولایدی انتخابك !
 تحسینه سزا ایدی کتابك !
 اما که عجمده انوریدن
 سلمان و ظهیر و عنصریدن
 مدحیه لر انتخاب اولماز
 بو عصرده ارتکاب اولماز
 وقتیه گوزل صانیرمش اسلاف
 میدانده دگلمی حق و انصاف ؟
 آثار عربدن اختیارك
 مقبولیدر اهل اعتبارك
 ترتیبك اگرچه معتبردر
 برقاج یری جالب نظردر :
 لایقیمی ایدی جناب کعبی ،
 هم کعبه ایکن جهانده کعبی ،
 تا اولمش ایکن رسوله صاحب ،
 سرخوشلره اینک مصاحب ؟

نظم‌کنده حکم یولن آچارکن
 نثرکنده در و گهر صاحب‌کارکن
 بیلم نه دن ایتدک انتخابی؟
 میدانه کتیردک اول کتابی!
 هرکس آگاهی مقلد اولسون؟
 سوزینه یالان طولانمی طولسون؟
 اسلافی یا ایتمک ایچون ایجال
 لایقمی معاصرینی اغفال؟
 میدانده بدیع ایله معانی
 بزده او قودق بر از بیانی
 ترکیده قصیده گورمدم بن
 بش بیته بیاه مطابق فن .
 مضمونلری و همدر ظنوندر
 عتله گوره عادتاً جنوندر .
 شعر عربی‌یه لاف یوقدر :
 فرسیدده خوش کلام چوقدر .

تخریب خرابات

اڱ پارلاغی اڱ بیوک یالاندر
 طوغریسنی بول بنی ایناندر !
 ایرمشمی خدنگ آسمانه ؟
 وارمشمی کرک لامکانه ؟ [۵]
 جوزایه دوزمی گوزده مردم !
 هیچ قطرده ده بحر اولورمی یا گم ؟
 مقبول اوله می شعورسز شعر ؟
 برکاره یارارمی نورسز مهر ؟
 شاعر دیمک اهل دل دیمکسه ،
 خوش مشرب ومعتدل دیمکسه ،
 لایقمی اولا اورند کامل
 مداح اعظم واراذل ؟
 جهالده عیب ایکن یالان سوز
 هر سو یلدیگی یالان طولان سوز

[*] فلک وزنده فارسیده بلدرجین دیدیکمز قوشده

اطلاق اولنور . للطابع

ترجیع ایله فکری قیلدک احیا

ترکیب ایله شعرى ایتدک احیا

کتابه رسالهء وراثت

اولمشدی نمونه بلاغت

... یازدیغک مقالات

قدر هنرک ایدردی اثبات

سوز وار ایسه نامه ظفردر

یا شرحی نه دلنشین اثردر !

مقصد ادبه اولنجه خدمت

بونلر ایده مزمی یا کفایت ؟

ای جامع جمع کمالات !

لازمی ایدی بنده خرابات ؟

طرز عجمی نیچوندر احیا ؟

کلك ادبه پایاقلر ا کسا !

الویرمدیمی ندیم ونفغی ؟

شعرک بزه وارمی هیچ نفغی ؟

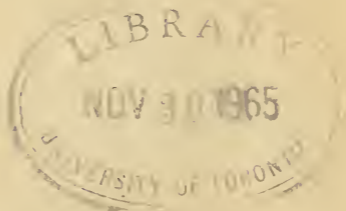
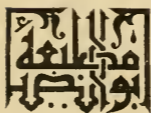
تخریب خرابات

مقدمه منظومه

—•••—

ای مشخر زمرهٔ ادیبان !
سنسک بزم ترجمان عرفان .
از باب شباب قوتیابه
کلك هنرك اعانتیابه
طرز قدما بتون بوزولدی
برطور نوین وجود بولدی .
دست ابداده کلك عرفان
اولدی هله ترجمان وجدان
بومساکه سن مؤید اولدک
اول حکمته بلکه موجد اولدک

PL
248
K45T3

1026239

کتابخانه ابوالضیا

تخریب خرابات
Kenal, Namuk, 1840-1841
(ضیا پاشا مرحومک خرابات عنوانلی اثرینی مؤاخذدر)

Tahrīb-i harābāt
اثر

کمال

برنجی طبعی

معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک رخصتیلہ

هر حق طاہر کدر

قسطنطنیہ

۱۳۰۳

مطبعہ ابوالضیا

کتابخانه ابوالضیا

تخریب خرابات

اثر
کمال

جزء : ۱

معارف نطارتک رخصتيله

برنجی طبعی

قسطنطنیه

۱۳۰۳

مطبعه ابوالضیا

عدد کتاب

۱۱

فی

۱۰۰ پاره

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL Kemal, Namık
248 Tahrīb-i harābāt 1. tab.
K45T3

